

Tóm Tắt Giáo Lý Salaf

Phái Sunnah & Jama'ah

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Biên soạn

Abdullah Bin Abdul-Hameed Al-Athari

Kiểm duyệt và giới thiệu

Sheikh Saleh Bin Abdul-Aziz Bin Muhammad Ali Ash-Sheikh

Bộ trưởng bộ nội vụ Islam – công hiến và tuyên truyền

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2013 - 1434

IslamHouse.com

الوجيز في عقيدة السلف الصالح

أهل السنة والجماعة

« باللغة الفيتنامية »

إعداد

عبد الله بن عبد الحميد الأثري

مراجعة وتقديم

معالي الشيخ/ صالح بن عبد العزيز بن محمد آل الشيخ

وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2013 - 1434

IslamHouse.com

Mục lục

Chủ đề	Trang
Lời giới thiệu của Sheikh Saleh bin Abdul-Aziz	7
Lời mở đầu	21
Các khái niệm cần biết	28
Khái niệm Aqi-dah	28
Khái niệm Salaf	30
Khái niệm phái Sunnah & Jama'ah	42
Các đặc điểm của phái Sunnah & Jama'ah	47
Lời nói đúng đắn về những người của phái Sunnah & Jama'ah	50
Đặc điểm giáo lý của phái Sunnah & Jama'ah	52
Các nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh	56
Nền tảng thứ nhất: Đức tin Iman và các trụ cột căn bản của nó	57
Trụ cột thứ nhất của Iman: Đức tin nơi Allah	58
Dạng thức Tawhid thứ nhất: Tawhid Arrububiyah	58
Dạng thức Tawhid thứ hai: Tawhid Al-Uluhiyah	62
Dạng thức Tawhid thứ ba: Tawhid Al-Asma Wassifat	67
Trụ cột thứ hai của Iman: Đức tin nơi các Thiên Thần	80
Trụ cột thứ ba của Iman: Đức tin nơi các Kinh Sách	85
Trụ cột thứ tư của Iman: Đức tin nơi các Thiên sứ	93

Trụ cột thứ năm của Iman: Đức tin nơi Ngày Sau	103
Trụ cột thứ sáu của Iman: Đức tin nơi sự tiền định	115
Nền tảng thứ hai: Khái niệm Iman đối với phái Sunnah & Jama'ah	125
Nền tảng thứ ba: Góc độ nhìn nhận của phái Sunnah về vấn đề Takfeer	140
Nền tảng thứ tư: Đức tin Iman nơi các lời hứa thưởng phạt từ Qur'an và Sunnah	150
Nền tảng thứ năm: Sự kết thân và thù nghịch trong giáo lý của phái Sunnah	158
Nền tảng thứ sáu: Tin vào sự cao quý và hồng phúc của những Wali (người ngoan đạo và hết lòng kính sợ Allah).	169
Nền tảng thứ bảy: Đường lối của phái Sunnah & Jama'ah trong hội thảo và lý luận	176
Nền tảng thứ tám: Bắt buộc phải tuân lệnh nhà lãnh đạo, trông coi vụ việc của người Muslim	185
Nền tảng thứ chín: quan niệm của phái Sunnah về các vị Sahabah, gia quyến của Nabi, và vấn đề kế vị Khalif	192
Nền tảng thứ mười: Góc nhìn của phái Sunnah đối với những người theo sở thích của bản thân và những người làm điều Bid'ah (đổi mới, cải biên trong tôn giáo).	200
Phái Sunnah & Jama'ah khái niệm Bid'ah	201
Một số lời khuyên của các vị Imam Salaf cảnh báo về những người Bid'ah	208

Nền tảng thứ mười một: Đường lối của phái Sunnah trong phong cách và đạo đức	214
Một số phẩm chất đạo đức tiêu biểu của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah	222
Những lời khuyên của các vị Imam phái Sunnah về việc đi theo Sunnah và ngăn điều Bid'ah	229
Các điều kiện của việc kêu gọi đến với giáo lý phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah	240
Các nguyên tắc cũng như những lời khuyên cần thiết cho những người làm công việc truyền bá	243
Các sách viết về giáo lý phái Salaf Saleh	250
Lời kết	258
Lời nói đúng đắn nhất	262

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân Danh Allah

**Đấng Rất Mực Độ Lượng
Đấng Rất Mực Khoan Dung**

﴿ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ ﴾ [البقرة: ١٢٧]

«Lạy Thượng Đế của bầy tôi! Xin Ngài chấp nhận việc làm này từ bầy tôi, quả thật Ngài là Đấng Hằng Nghe và Hằng Biết» (Chương 2 – Albaqarah, câu 127)

Lạy Allah, xin Ngài làm cho tất cả mọi việc làm của bầy tôi thành những việc làm thiện tốt và thành tâm vì Ngài!

Lạy Allah, xin Ngài ban cho cuốn sách này được hữu ích, được người quan tâm nó, đọc nó, nghe nó và tuyên truyền nó!

Lạy Allah, xin Ngài hãy chấp nhận lời nguyện cầu!

Lời giới thiệu

**Sheikh Saleh Bin Abdul-Aziz Bin Muhammad Ali
Ash-Sheikh**

Bộ trưởng bộ nội vụ Islam – công hiến và tuyên truyền

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُتَفَرِّدُ بِصِفَاتِ الْكَمَالِ وَالْجَلَالِ، أَحْمَدُ تَعَالَى وَأَشْكُرُهُ،
وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فِي أُلُوهِيَّتِهِ، وَلَا نِدَّ لَهُ فِي رُبُوبِيَّتِهِ، وَلَا
مَثِيلَ لَهُ فِي أَسْمَائِهِ وَصِفَاتِهِ: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾
[سورة الشورى: ١١]. وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، الْمَبْعُوثُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ،
أَرْسَلَهُ اللَّهُ بِالْهُدَى وَذِي الْحَقِّ لِيُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ عِبَادَةِ الْعِبَادِ إِلَى عِبَادَةِ رَبِّ
الْعِبَادِ، وَمِنْ جَوْرِ الْأَدْيَانِ إِلَى عَدْلِ الْإِسْلَامِ، وَمِنْ ضَيِّقِ الدُّنْيَا إِلَى سِعَةِ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ، فَصَلَّوَاتِ رَبِّي وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, Đấng Duy Nhất với các thuộc tính hoàn mỹ, ưu việt và tối cao. Xin ca tụng và tạ ơn Ngài. Và tôi xin chứng nhận rằng không có Thượng Đế đích thực nào khác ngoài Allah, Ngài là Thượng Đế Duy Nhất, không có kẻ ngang vai trong bản chất Thượng Đế và Thiên liêng cùng với Ngài; không có đối tác chia sẻ quyền năng tạo hóa, chi phối và chế ngự vũ trụ và mọi vạn vật cùng với Ngài; và không có một so sánh nào có thể đem so đo với các tên gọi và các thuộc tính hoàn mỹ và ưu việt của Ngài **«Không có bất cứ thứ gì giống Ngài cả và Ngài là Đấng nghe và thấy»** (Chương 42 – Al-Shura, câu 11).

Và tôi xin chứng nhận rằng Muhammad là người bề tôi và là vị Thiên sứ của Allah, một vị được cử phái đến như một hồng phúc dành cho muôn loài. Ngài đã cử Người ﷺ mang Chi đạo và Tôn giáo chân lý để dẫn dắt loài người từ sự

thợ phượng các nô lệ đến với sự thờ phượng Thượng Đế của các nô lệ, từ sự bất công của các tôn giáo đến với sự công bằng của tôn giáo Islam, từ cuộc sống ngọt ngào của cõi đời trần tục đến với cuộc sống rộng rãi và bao la của trần gian và cõi Đời Sau.

Cầu xin Thượng Đế ban bằng an và phúc lành cho Người ﷺ, cho gia quyến của Người cùng tất cả các bạn đạo của Người.

Quả thật, trước khi Nabi Muhammad ﷺ được cử phái đến thì nhân loại đã sống trong thời kỳ ngu muội và dốt nát, họ đã sống trong u tối của Shirk (thờ đa thần) và ngu dại. Những kẻ thầy bói, các nhà chiêm tinh, các thầy bùa đã chế ngự và chi phối cuộc sống và tâm linh của họ. Tâm hồn của họ rất hung ác và dữ tợn bởi thường sống trong xung đột và tranh chấp giữa các bộ tộc, họ thường nguyên rủa, xúc phạm, cấu xé và đánh giết nhau, họ đã sống trong sự lạc hậu, man rợ và chia rẽ, phương châm của họ là: **“Ai không biết dùng vũ khí để tự bảo vệ và chống trả sẽ bị tiêu diệt và ai không biết ức hiếp kẻ khác thì sẽ bị kẻ khác ức hiếp”**.

Thế là Allah cho phép ánh mặt trời của Islam đến, đó là Ngài đã cử phái Muhammad đi rao truyền, loan báo với nhân loại rằng **“Không có Thượng Đế đích thực nào khác ngoài Allah và không có Đấng nào đáng được thờ phượng ngoài Ngài”**.

Quả thật, Người ﷺ đã mang Tawhid đến, đó là bản phận và nghĩa vụ của người bẻ tôi đối với Allah và là mục đích thiêng liêng của sự tạo hóa. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ [سورة الذاريات : ٥٦]

﴿Và TA (Allah) tạo hóa loài Jinn và loài người mục đích chỉ để chúng thờ phượng riêng TA﴾ (Chương 51 – Azh-zhariyat, câu 56).

Và đây chính là mục đích mà các vị Thiên sứ lần lượt được cử phái đến và các Kinh sách được ban xuống và cũng chính là mục đích trong việc chiến đấu Jihad.

Trong những mười ba năm tại Makkah, Nabi ﷺ đã tuyên truyền kêu gọi mọi người đến với Tawhid, Người đã cắm rễ của nó vào sâu bên trong các tâm hồn, Người đã xây dựng một nền tảng vững chắc của nó trong các trái tim, và Người đã thiết lập các trụ cột của nó trong cảm nghĩ và tư tưởng của mọi người. Bởi thế, Allah đã phơi bày chân lý và đập tắt điều không chân lý, Ngài soi sáng các trái tim với nguồn ánh sáng của Tawhid thanh khiết, lật át những điều Shirk và xua tan mọi phiền não.

Quả thật, Nabi ﷺ đã đến lúc những tâm hồn như những vùng đất khô cằn đang bị chết khô rồi Người đã tưới lên nó nguồn nước của Tawhid bằng dòng suối Ikhlas (thành tâm), Người đã hướng dẫn các trái tim đến với sự vâng lời và tuân thủ để những con tim mọc ra những cái cây đức tin, làm cộng đồng trở nên cao quý tránh xa điều thấp hèn, mọi người trở nên đoàn kết không còn chia rẽ và trở nên vượt trội và thống trị sau khi đã bị đàn áp và bị chế ngự.

Vì có những người chưa thấm nhuần Tawhid, những người thích đổi mới và cải biên, rồi có sự chia rẽ thành nhiều trường phái, có nhiều tư tưởng và suy nghĩ sai lệch và thái

quá, đã làm cho những cái nhìn trệch hướng và các con tim trở nên biến chất. Thế là Allah đã gọi đến các vị Imam chính trực tiếp thu Chi đạo đúng đắn để dẫn dắt những ai thờ phượng con người đến với ánh sáng chỉ đạo của Nabi và đức tin Iman tinh khiết, họ phơi bày những cái sai, những điều không chân lý cho mọi người, đưa họ thoát khỏi vòng mơ mẫm lẫn lộn để đến với đường lối đúng đắn của các vị Salaf (những người thời Sahabah, Tabi'een và những thế hệ tiếp nối sau họ trên con đường chân lý của họ).

Quả thật, một người chịu quan sát lịch sử của cộng đồng Islam, chắc chắn sẽ thấy được sự cao quý, hùng mạnh của nó cũng như sự vượt trội của nó so với các cộng đồng khác bởi nó được kết nối bằng giáo lý tinh khiết và đức tin trung thực hướng về Allah, bởi sự tuân thủ và đi theo bước đường cũng như cung cách của Nabi ﷺ, đi theo đường lối của các vị Salaf, bởi sự đoàn kết của các vị Imam và không có sự tranh cãi giữa họ; và y chắc chắn sẽ thấy được cộng đồng Islam bị suy yếu và thấp hèn hơn những cộng đồng khác bởi vì sự phổ biến và lan truyền những điều cải biên và đổi mới trong tôn giáo, vì họ đã làm điều Shirk với Allah, xuất hiện các nhóm phái lệch lạc, không tuân thủ theo giáo luật cũng như không theo các vị Imam.

Quả thật giáo lý lệch lạc cũng như sự trệch hướng khỏi đường lối giáo lý Salaf, phân chia thành các nhóm phái là sự chia rẽ cộng đồng, làm suy yếu đi sức mạnh của nó và sẽ không tìm thấy lối thoát ngoại trừ phải quay trở về với đường lối của Nabi ﷺ, của các vị Sahabah ﷺ cũng như của các vị Imam được chỉ đạo đúng đắn. Bởi thế, thời kỳ sau của cộng đồng này sẽ không bao giờ được cải thiện ngoại trừ những

điều đã cải thiện thời kỳ đầu của nó. Quả thật, sự rời xa khỏi Tawhid đích thực và sự ghét bỏ đường lối giáo lý Salaf là phủ nhận sự chính trực cũng như đi ngược lại với trí tuệ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ [سورة الحديد: ٢٥]

﴿**Quả thật, TA (Allah) đã cử các Sứ giả của TA đến với những Bằng chứng rõ rệt và đã ban xuống cùng với họ Kinh sách và chiếc Cân để nhân loại duy trì nền công lý.**﴾ (Chương 57 – Al-Hadid, câu 25).

Và quả thật cái Cân công lý nhất chính là Tawhid, nó là đầu não của sự công bằng và chính trực, với nó tin đồ sẽ được ngay chính; và quả thật sự bất công nhất chính là Shirk, Allah đã phán kể về vị hiền nhân ngoan đạo Luqman đã nhấn dạy đứa con của ông:

﴿يَبْنَى لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ [سورة لقمان: ١٣]

﴿**Này hỡi con yêu của cha, con chớ đừng làm điều Shirk với Allah, quả thật, Shirk là điều bất công vô cùng nghiêm trọng.**﴾ (Chương 31 – Luqman, câu 13).

Ông Abu Darda رضي الله عنه thuật lại rằng Nabi ﷺ đã nói:

« قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: وَإِنِّي وَالْإِنْسَ وَالْحَيْنَ فِيءِ نَبَأَ عَظِيمٍ، أَخْلَقْتُ وَيَعْبُدُ غَيْرِي، وَأَرْزُقُ وَيَشْكُرُ غَيْرِي » رواه الطبراني في "مسند الشاميين" والبيهقي في "شعب الإيمان" والديلمي في "مسند الفردوس"

“Allah, Đấng Tối Cao phán: Quả thật TA, con người và Jinn trong một nguồn tin vĩ đại, TA tạo hóa ra chúng nhưng chúng lại thờ phượng kẻ khác ngoài TA, TA ban phát và cấp dưỡng cho chúng nhưng chúng lại tạ ơn kẻ khác ngoài TA.” (Attabra-ni trong Musnad Ash-Shamiyeen, Albayhaqi trong Shu'bu Al-Iman, và Addilami trong Musnad Al-Firdaus).

Quả thật sự dối trá lớn nhất chính là chúng ta Shirk với Allah trong khi Ngài đã tạo hóa ra chúng ta.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ [سورة البقرة: ٥٦]

«Và các người chớ gây rối trên trái đất sau khi nó đã được cải thiện ổn định và trật tự. Và hãy cầu nguyện Ngài (Allah) với nỗi sợ hãi và niềm hy vọng. Quả thật, lòng thương xót và nhân từ của Allah luôn gần kề với những người làm tốt.» (Chương 7 – Al-A'raf, câu 56).

Quả thật, sự gây rối và phá hoại lớn nhất chính là gây rối và phá hoại tư tưởng và đức tin của con người, cắt đứt con đường đến với Allah, lấy đi khỏi họ bản chất tự nhiên (phù phục và qui thuận Allah) mà Allah đã tạo hóa họ trên bản chất đó, bởi lẽ Nabi ﷺ có di huấn:

«كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ» البخاري الجنائز (١٣١٩)، مسلم القدر (٢٦٥٨)، الترمذي القدر (٢١٣٨)، أبو داود السنة (٤٧١٤)، أحمد (٢٧٥/٢)، مالك الجنائز (٥٦٩).

“Mỗi đứa trẻ sinh ra đều được sinh ra trên bản chất tự nhiên Fitrah (phủ phục và quy thuận Allah), nhưng cha mẹ của nó đã thay đổi nó thành người Do thái, hoặc người Thiên Chúa giáo hoặc người thờ lửa.” (Albukhari trong mục Al-Jana-iz (1319), Muslim trong Al-Qadr (2658), Attirmizhi trong Al-Qadr (2138), Abu Dawood trong Assunnah (4714), Ahmad (2/275), và Malik trong Al-Jana-iz (569).).

Nabi ﷺ cũng có nói:

«أَلَا إِنَّ رَبِّي أَمَرَنِي أَنْ أُعَلِّمَكُم مَّا جَهِلْتُمْ مِمَّا عَلَّمَنِي يَوْمِي هَذَا كُلِّ مَالٍ نَحَلْتُهُ عَبْدًا حَلَالٌ وَإِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ كُلَّهُمْ وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمْ الشَّيَاطِينُ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ وَحَرَمْتُ عَلَيْهِمْ مَا أَحَلَلْتُ لَهُمْ وَأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُشْرِكُوا بِي مَا لَمْ أَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا ...» رواه مسلم.

“Quả thật Thượng Đế của Ta đã ra lệnh cho Ta chỉ dạy các người điều các người không biết. Một trong những điều mà Ngài đã dạy Ta trong ngày này của Ta: Tất cả tài sản mà TA ban cấp cho người bề tôi thì nó halal, và quả thật, TA đã tạo hóa tất cả bầy tôi của TA trong bản chất thanh sạch, nhưng những tên Shaytan đã đến với họ khiến họ lệch khỏi tôn giáo của họ, chúng nghiêm cấm họ làm những điều mà TA cho phép và sai bảo họ Shirk với TA những điều mà TA không ban xuống thẩm quyền nào ...” (Muslim).

Đây quả thật là sự bất công quá mức. Tại sao? Tại vì nó sẽ mang lại kết cuộc thua thiệt ở đời này và ở cõi Đời Sau.

Vào thời đại ngày nay, sự lệch lạc, thái quá và biến chất xuất hiện rất nhiều, nào là những người chỉ nói theo ý thích và dục vọng của bản thân, sự đổi mới và cải biên của họ

được lan truyền và nhân rộng, các truyền thống và lễ lối lệch lạc xưa kia của tổ tiên họ được làm sống lại, những cuốn sách đã bị quên lãng được khôi phục, những tư tưởng mới hình thành, nhiều nhóm hệ theo thời đại nổi lên, các tín đồ trở nên không ngay chính trong Tawhid và Sunnah, họ luôn lấy ý kiến và quan điểm của người đời để rồi niềm tin của họ bị hư hại và phải rơi vào các điều Shirk, còn những người thuộc giới có quyền hành dựa vào quyền lực chống lại đường lối của Thiên sứ ﷺ sau khi sự Chỉ đạo đã được sáng tỏ và rõ ràng, và họ thực sự không đi theo con đường của những người có đức tin.

Một trong các trách nhiệm lớn lao của những vị học giả ngoan đạo hiểu biết Islam, những vị tuyên truyền con đường Sunnah chân chính là phải gầy dựng lại các giáo lý nền tảng, trình bày, làm rõ đường lối giáo lý Salaf, giảng giải các sách của các vị Imam lỗi lạc chân chính có nhận thức đúng theo sự Chỉ đạo, chú thích và giải nghĩa những điển đạt từ ngữ của họ, làm rõ tâm ý của họ về vấn đề Tawhid cũng như các phương pháp truyền dạy, thuyết giảng và biên soạn của họ; phải hướng dẫn và chỉ dạy những người bẻ tôi đi theo đường lối của Nabi ﷺ và theo bước chân của các vị Sahabah nhằm tuân theo lời phán bảo của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ [سورة آل عمران : ٣١]

﴿**Hãy bảo họ (Muhammad!): “Nếu các người yêu thương Allah thì hãy tuân thủ mệnh lệnh của ta rồi Allah sẽ yêu thương các người và tha thứ tội lỗi cho các người. Bởi**

Allah là Đấng rất mực Khoan dung, Đấng rất mực Nhân từ ﴿ (Chương 3 – Ali-‘Imran, câu 31).

Nabi Muhammad ﷺ đã có lời di huấn:

« أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْدًا حَبَشِيًّا فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشَ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ » رواه أبو داود وأحمد

“Ta dặn dò các người phải kính sợ Allah, phải nghe theo và vâng lời dù đó là người nô lệ da đen (nếu y làm theo Sunnah) bởi quả thật sẽ có ai đó trong các người sống thời sau Ta sẽ gặp nhiều sự bất đồng và mâu thuẫn. Bởi thế, các người phải giữ lấy đường lối của Ta và đường lối của các vị Khalif được hưởng dẫn chính trực sau Ta, các người hãy nắm chặt nó, hãy dùng răng hàm của mình cắn chặt lấy nó, và các người hãy coi chừng những điều đổi mới bởi quả thật tất cả mọi sự đổi mới đều là Bid-a’h và mọi điều Bid-a’h đều lệch lạc” (Abu Dawood và Ahamd).

Và đây chính là đường lối ngay chính và đúng đắn, đường lối sẽ dẫn đến sự hài lòng của Thượng Đế, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَأَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَلَّيْتُ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ (سورة الأنعام: ١٥٣)

﴿Và quả thật đây là con đường ngay chính của Ta (Muhammad). Các ngươi hãy theo nó và chớ theo con đường nào khác sợ rằng nó sẽ đưa các ngươi lệch khỏi con đường của Ngài (Allah). Ngài chỉ thị cho các ngươi như thế để các ngươi trở thành người ngay chính sợ Allah.﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 153).

Và đây là đường lối mà Thiên sứ của Allah, Muhammad ﷺ đã mời gọi mọi người đến với nó, Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٧٨﴾﴾ [سورة يوسف: ١٠٨]

﴿Hãy bảo (họ): “Đây là con đường của Ta (Muhammad). Ta mời các người đến với Allah. Ta và những người theo Ta đang đi trên con đường chân lý. Quang vinh và trong sạch thay Allah! Và quả thật Ta không phải là một người thờ đa thần.﴾ (Chương 12 – Yusuf, câu 108).

Và nó chính là giáo lý của nhóm người thành đạt được Nabi ﷺ mách bảo qua lời di huấn của Người:

« لَا تَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَدَلَهُمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ »
« رواه البخاري حديث ٣٦٤١، مسلم ١٠٣٧، وأحمد ٩٣/٤ »

“Sẽ vẫn còn một nhóm người thuộc các tín đồ của Ta luôn vững bước trên điều chân lý của Allah, những ai muốn làm hại họ sẽ không thể thực hiện được trừ phi Allah cho phép điều đó” (Albukhari hadith 3641, Muslim hadith 1037, và Ahmad 4/93).

Đây chính là nhóm người vẫn mãi đi theo đường lối của Nabi ﷺ và các vị Sahabah của Người.

Và trong một Hadith khác, Nabi ﷺ có nói:

« وَإِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِْلَةً وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِْلَةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِْلَةً وَاحِدَةً »

“Quả thật, con cháu Israel đã chia rẽ thành bảy mươi hai bè phái, còn cộng đồng tín đồ của Ta thì chia rẽ thành bảy mươi ba nhóm, tất cả đều ở trong Hỏa Ngục ngoại trừ một nhóm duy nhất”.

Các vị Sahabah nghe vậy, hỏi Người ﷺ: Thưa Thiên sứ của Allah! Nhóm đó (nhóm không lọt vào danh sách ở trong Hỏa Ngục) là nhóm nào?

Người ﷺ nói:

«مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي» رواه الترمذي الإيمان (٢٦٤١).

“Đó là nhóm đi theo những gì mà Ta và các Sahabah của Ta đã đi” (Tirmizhi: Chương Iman hadith 2641).

Và đây chính là tầm quan trọng của vấn đề, cần phải nuôi dưỡng và giáo dục tư tưởng giáo lý đúng đắn, phải cải thiện đường lối theo đúng quy cách của Thiên sứ ﷺ và các vị Sahabah của Người nhằm ngăn chặn cộng đồng tín đồ không bị chia rẽ để rồi họ phải bị lạc trong mê cung của sự sai lệch và tội lỗi.

Và quả thật, Allah, Đấng Tối Cao đã soi sáng nhiều vị học giả của chúng ta, những người đã thực sự học hỏi, tìm hiểu và nghiên cứu kiến thức tôn giáo bằng sự chân tâm, họ đã thực sự quan tâm đến các vấn đề giáo dục, truyền dạy, xác thực nguồn kiến thức cũng như biên soạn về các đường lối giáo lý đích thực của Thiên sứ ﷺ và các vị Sahabah của Người, trong đó, tiêu biểu là người anh em, Sheikh Abdullah bin Abdul Hameed Al-Athari đã biên soạn một cuốn sách rất hữu ích, đó là cuốn sách **“Tóm Tắt Giáo Lý Salaf”**.

Và quả thật tôi thích đọc nó và giới thiệu nó với mọi người. Sau khi đọc và tìm hiểu cuốn sách tôi thấy tác giả đã có sự nỗ lực và cố gắng hết sức trong việc biên soạn. Sự nỗ lực đó của ông đáng được tri ân và trân trọng bởi vì cuốn sách thật hữu ích. Nội dung cuốn sách trình bày tổng thể toàn bộ giáo lý và tư tưởng đúng đắn của những người Salaf với phong cách thiết thực dễ tiếp thu, lối diễn đạt đơn giản dễ hiểu, bố cục sắp xếp tốt. Ấn bản mà tôi muốn giới thiệu là phiên bản có phần chỉnh sửa và chú thích đơn giản.

Một trong các đặc điểm nổi bật của cuốn sách này là nó được dựa trên các tài liệu gốc, quan tâm đề cập đến các cụm từ diễn đạt của những người Salaf, tập hợp các dẫn chứng từ Qur'an và Sunnah, trích dẫn các lời nói và quan điểm của các vị Sahabah, các vị Tabieen và các vị Imam Salaf.

Và quả thật cuốn sách này cũng như các cuốn sách tương tự là niềm vui cho những đôi mắt biết đoàn kết, nó đã làm cho các trái tim cùng chí hướng hân hoan, đồng thời làm nghẹn họng những người đối lập lệch lạc.

﴿وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۗ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [سورة يوسف:

[٢١

﴿Và Allah luôn toàn quyền kiểm soát công việc của Ngài nhưng đa số nhân loại không biết.﴾ (Chương 12 – Yusuf, câu 21).

Nabi ﷺ có di huấn:

« لَيَبْلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرُ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَلَا يَتْرُكُ اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبَرٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ بَعْرَ عَزِيزٍ أَوْ بَدَلٌ ذَلِيلٍ عِزًّا يُعِزُّ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ وَذُلًّا يُدُلُّ اللَّهُ بِهِ الْكُفْرَ » رواه الإمام أحمد.

“Công việc này chắc chắn sẽ mãi tiếp diễn theo sự tiếp diễn của ngày và đêm, và Allah không bỏ bất cứ một ngôi nhà nào, dù ở thành thị hay vùng hẻo lánh, đều được Ngài cho tôn giáo này đến với nó bằng sự cao quý thiêng liêng hay bằng sự thấp hèn nhục nhã, sự cao quý thiêng liêng mà Allah ban cho chính là Islam (phủ phục và qui thuận Ngài) và sự thấp hèn nhục nhã mà Allah hạ thấp chính là sự Kufr (vô đức tin và bất tuân Ngài)” (Ahmad).

Và khi tôi cảm ơn tác giả về sự quan tâm của ông cho nội dung này cũng như sự nỗ lực của ông trong việc giữ gìn nó bằng cách biên soạn thành cuốn sách thì tôi cầu xin Allah ban cho ông nhiều ân phước tốt lành, xin Ngài ban phúc cho sự nỗ lực của ông.

Cầu xin Allah che chở và bảo vệ cộng đồng này luôn đi theo giáo lý đúng đắn của nó, và xin Ngài phù hộ cho các vị Ulama luôn đi trên những điều được Ngài yêu thương và hài

lòng, luôn đi theo tấm gương của Nabi ﷺ cũng như theo lối bước chân của các vị Sahabah và các vị Imam Salaf.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Và cuối lời mời gọi và tuyên truyền, xin nói lời tạ ơn và tán dương Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài!!!

Saleh bin Abdul-Aziz bin Muhammad Ali Ash-Sheikh
Bộ trưởng bộ nội vụ Islam – công hiến và tuyên truyền

Tháng 5 năm 1421 Hijri

Lời mở đầu

إِنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

[سورة آل عمران : ١٠٢].

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ [سورة النساء : 1].

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ [سورة الأحزاب : 70 ، 71].

أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ أَصَدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah! Bày tôi xin ca ngợi và tán dương Ngài, bày tôi cầu xin Ngài phù hộ và che chở, bày tôi cầu xin Ngài tha thứ tội lỗi, bày tôi xin quay về sám hối với Ngài, và bày tôi cầu xin Ngài giúp bày tôi tránh khỏi mọi điều xấu từ bản thân bày tôi và mọi điều xấu từ việc làm và hành vi của bày tôi. Quả thật, người nào được Allah hướng dẫn sẽ không bao giờ bị lạc lối, còn người nào bị Ngài làm cho lạc lối thì sẽ không bao giờ tìm thấy sự hướng dẫn. Bề tôi xin chứng nhận rằng không có Thượng Đế đích thực nào ngoài Allah, Ngài là Thượng Đế duy nhất không có đối tác cùng Ngài, và bề tôi xin chứng nhận Muhammad là người bề tôi và là vị Sứ giả của Ngài.

﴿Này hỡi những người có đức tin! Hãy kính sợ Allah với lễ mà Ngài phải đáng được kính sợ và các người chớ đừng chêt ngoại trừ các người đã là những người Muslim (qui phục Ngài).﴾ (Chương 3 – Ali ‘Imran, câu 102).

﴿Này hỡi nhân loại! Hãy kính sợ Thượng Đế của các ngươi, Đấng đã tạo hóa các ngươi từ một cá thể duy nhất (Adam) và từ Y Ngài đã tạo ra người vợ của Y (Hauwa) rồi từ hai người họ Ngài đã rải ra vô số đàn ông và đàn bà (trên khắp trái đất). Và hãy kính sợ Allah, Đấng mà các ngươi đòi hỏi (quyền hạn) lẫn nhau và hãy (kính trọng) dạ con bởi vì quả thật Allah luôn theo dõi các ngươi.﴾ (Chương 4 - Annisa', câu 1).

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy kính sợ Allah mà hãy nói lời trung thực và ngay thẳng, rồi Ngài sẽ cải thiện hành động của các ngươi và tha thứ tội lỗi cho các ngươi. Và người nào tuân lệnh Allah và Thiên sứ của Ngài thì chắc chắn sẽ được thành công vô cùng to lớn.﴾ (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 70, 71).

Quả thật lời nói trung thực nhất là Kinh sách của Allah, sự chỉ đạo tốt nhất là sự chỉ đạo của Muhammad, điều xấu xa nhất là sự đổi mới và tất cả mọi sự đổi mới đều là Bid'ah, tất cả mọi điều Bid'ah đều lầm lạc và tất cả mọi điều lầm lạc đều ở trong Hỏa Ngục⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Đây là phần mở đầu cho bài Khutbah (Thuyết giảng trong Islam) được gọi là Khutbah Ha-jah. Nó được giáo luật khuyến khích trước khi thuyết giảng một vấn đề gì trong Islam. Quả thật, Thiên sứ của Allah đã dạy các Sahabah của Người nói Khutbah Ha-jah này trước khi họ muốn nói về một vấn đề tôn giáo hay vấn đề gì khác như trong Khutbah Nikah (kết hôn), Khutbah Jum'ah (thứ sáu), ... Nhiều cuốn sách ghi chép Sunnah đã ghi nhận điều này chẳng hạn như "Sunan Ibu Majah" ở chương Annikah mục Khutbah Nikah, "Sunan Tirmizhi", "Sunan Abu Dawood", "Sunan Annasa-i", "Musnad" của Abu Ya'la, "Al-Mu'jam Al-Kabir" của Attabra-ni, "Sunan Albayhaqi", "Musnad" của Imam Ahmad.

Anh em đồng đạo Muslim thân hữu!

Đây là những lời tóm tắt trình bày “**Giáo lý Salaf, phái Sunnah và Jama'ah**”.

Quả thật, mục đích tập hợp và biên soạn cuốn sách này là do tình trạng cộng đồng Islam ngày nay sống trong sự chia rẽ và bè phái khác nhau, mỗi bè phái kêu gọi đến với giáo lý và tư tưởng riêng của nó, nhóm nào cũng tự cho rằng mình là đúng, là chân lý, khiến mọi người trở nên hỗn loạn, bối rối và mơ hồ, không biết đi theo hướng nào là đúng, là hợp giáo lý đích thực?

Tuy nhiên, Alhamdulillah, sự tốt đẹp trong cộng đồng Islam vẫn không bao giờ biến mất bởi lẽ vẫn còn mãi một nhóm người trong số đó luôn đi theo Chi đạo và Chân lý cho đến giờ Tận Thế như Nabi ﷺ đã mách bảo về điều đó khi Người nói:

« لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَدَلَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ
أَمْرُ اللَّهِ » رواه البخاري حديث ٣٦٤١، مسلم ١٠٣٧، وأحمد ٩٣/٤.

“Sẽ vẫn còn một nhóm người thuộc các tín đồ của Ta luôn vững bước trên điều chân lý, những ai muốn làm hại họ sẽ không thể thực hiện được trừ phi Allah cho phép điều đó”
(Albukhari hadith 3641, Muslim hadith 1037, và Ahmad 4/93).

« مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْمَطَرِ لَا يُدْرِي أَوَّلُهُ خَيْرٌ أَمْ آخِرُهُ » رواه الترمذي (٢٨٦٩) وأحمد (١٣٠/٣) صححه الألباني في صحيح سنن الترمذي.

“Hình ảnh cộng đồng tín đồ của Ta giống như cơn mưa, không biết cơn mưa đầu tốt hay cơn mưa sau tốt”⁽²⁾
(Tirmizhi: hadith 2869, Ahmad (3/130), Albani xác nhận là Sahih trong bộ Sahih Sunan Tirmizhi).

Từ hai Hadith này khiến chúng ta phải biết rằng nhóm người ân phúc là nhóm người luôn bám sát đường lối Islam đúng đắn, đường lối mà Thiên sứ của Allah ﷺ, các vị Sahabah của Người, các vị Tabieen cùng với những ai theo sự tốt đẹp của họ đã đi qua. Đây chính là nhóm người thành đạt và thắng lợi, được gọi là phái Sunnah và Jama'ah, và họ là những người luôn noi đúng theo những gì Nabi ﷺ và các vị Sahabah của Người đã đi trước.

Và cũng chính vì mục đích này, tôi đã vội vã lược lại và biên soạn thành cuốn **“Tóm Tắt”** từ một cuốn sách khác của tôi có lời tựa là **“Al-Muyassir Fi Aqidah Assalaf Assalaf”** (tạm dịch là Giáo Lý Salaf theo cách dễ hiểu), một cuốn sách mà tôi đã thu nhặt và đúc kết từ các sách của những vị Imam Salaf lỗi lạc và danh tiếng về sự trung trực, uyên bác, và theo đúng đường lối Sunnah, và họ cũng là những người đã thu nhặt và đúc kết từ sự Chi đạo và Hướng dẫn của Nabi ﷺ.

⁽²⁾ Ý nghĩa Hadith không phải nói về sự hơn kém của các vị Sahabah, Tabieen với những thế hệ thời sau bởi đương nhiên các vị Sahabah phải tốt hơn các Tabieen và các Tabieen phải tốt hơn những người thời sau họ về đức hạnh và thời trước sẽ tốt hơn thời sau đó cứ như vậy, riêng hadith này thì chỉ muốn nói về các giáo lý cũng như các giáo luật chưa được hiểu rõ, còn trong sự tranh cãi của các thế hệ sau này.

Tôi đã cố gắng trình bày cuốn **“Tóm Tắt”** này với lời diễn đạt ngắn gọn, súc tích, rõ ràng và đơn giản, đồng thời cũng bám lấy các lời văn và ngôn từ của các vị Imam Salaf một cách tối đa để tất cả người đọc có thể thu được điều hữu ích, đặc biệt là đối với những người muốn thức tỉnh mọi người trong giới Islam ân phúc, và để những thanh niên ngay chính và được hướng dẫn hiểu được tổng thể giáo lý Salaf một cách dễ dàng; bởi lẽ kiến thức thuộc lĩnh vực giáo lý giống như chuỗi mắc xích dính chặt với nhau, cho nên, nếu như người Muslim không hiểu được giáo lý một cách tổng quát thì sẽ không thể hiểu được từng phần riêng lẻ của nó.

Và tôi đã không bỏ sung một điều gì từ ý riêng của tôi ngoại trừ trường hợp phải giảng giải và chú thích, và tôi đã để ở phần cuối bức thông điệp bản mục lục các tài liệu mà tôi đã tham khảo để biên soạn cuốn **“Tóm Tắt”** này.

Cuối lời, tôi xin ca ngợi và tán dương Allah, Đấng Tối Cao, xin tạ ơn Ngài đã cho tôi hoàn thành cuốn sách **“Tóm Tắt”** này. Tôi hy vọng Allah dùng sự đóng góp nhỏ nhoi này của tôi cải thiện các tư tưởng và giáo lý lệch lạc của những người Muslim, xin Ngài biến nó thành điều hữu ích cho họ, giúp họ trở về với Kinh sách của Allah và Sunnah Thiên sứ của Ngài ﷺ.

Tôi cũng xin cảm ơn tất cả những ai đã phụ giúp tôi hoàn tất cuốn sách **“Tóm Tắt”** này từ việc đóng góp ý kiến, kiểm duyệt cũng như giới thiệu, tôi xin cảm ơn Sheikh Su'ud bin Ibrahim Ash-Shurim, Sheikh Muhammad bin Jameel

Zaynu Al-Lazzan đã đọc cuốn sách và quảng bá nó, cầu xin Allah ban phúc lành cho họ⁽³⁾.

Đây là sự nỗ lực nhỏ nhoi mà tôi muốn gửi đến quý độc giả tín hữu, nếu những gì tôi viết đúng thì đó là từ nơi Allah bởi vì Ngài là Đấng che chở và ban sự thành công, còn nếu tôi có sự sai sót và nhầm lẫn thì đó là do lỗi của riêng tôi và do sự xui khiến của Shaytan, và tôi chân thành mong nhận được sự đóng góp ý kiến từ phía quý độc giả tín hữu.

Cầu xin Allah, Đấng Tối Cao, biến việc làm của bề tôi thành việc làm đầy chân tâm hướng về một mình Ngài duy nhất, và xin Ngài đón nhận từ nơi tôi và ban phúc lành cho những người Muslim. Và bề tôi thực sự vô can với những điều trái với Qur'an và Sunnah của Nabi ﷺ cũng như vô can với sự thông hiểu biệt lập với sự thông hiểu của các vị Salaf; và nếu như thực sự có điều đó từ nơi bề tôi một cách không có chủ ý thì quả thật bề tôi xin quay trở lại với cái đúng ngay ở cõi đời này và ở Đời Sau.

وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّم عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

Cầu xin Allah ban phúc lành và bằng an cho Nabi của chúng ta, Muhammad, và cho gia quyến của Người cùng tất cả các bạn đạo của Người.

⁽³⁾ Nhờ phúc của Allah, cuốn sách này đã được nhiều vị Ulama đọc và đánh giá cao, chẳng hạn như: Sheikh Abdullah bin Abdurrahman Al-Jibreem, Sheikh Saleh bin Fawzan Al-Fawzan, Sheikh Saleh bin Abdul-Aziz Ali Sheikh, Sheikh tiến sĩ Nasir bin Abdul Karim Al-Aql; xin cảm ơn họ và xin Allah sẽ tri ân ban phúc lành cho họ và làm cho kiến thức của họ có ích cho đời.

**Abu Muhammad Abdullah bin Abdul Al-Hameed bin
Abdul Majeed Ali Isma'il Al-Athari**

Tháng Zhul-Hijjah năm 1416 Hijri

Các Khái Niệm Cần Biết

Khái niệm Aqi-dah

❁ Aqi-dah theo nghĩa đen của từ:

- Aqi-dah “عَقِيدَةٌ” được biến thể từ “عَقْدٌ” có nghĩa là sự buộc chặt, giao ước, xác nhận, sự bám chặt, sự khẳng định và sự kiên định.

- Về ý nghĩa giao ước thì có giao ước kết hôn, giao ước trong lời thề như Allah có phán:

﴿ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ ﴾ [سورة المائدة: ٨٩]

﴿Allah sẽ không bắt phạt các ngươi về những lời thề trống rỗng mà Ngài chỉ bắt phạt các ngươi về các lời thề nghiêm trọng mang tính giao ước﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 89).

- Aqi-dah là niềm tin kiên định không có sự nghi ngờ giống như niềm tin nơi sự tồn tại của Allah và nơi việc cử phái các vị Thiên sứ đến.

👉 **Tóm lại:** Aqi-dah theo nghĩa của từ là điều mà con người khẳng định bằng con tim một cách kiên quyết cho dù điều đó có đúng hoặc sai.

🌀 **Aqi-dah theo thuật ngữ Islam:**

Là những điều bắt buộc con tim phải tin tưởng một cách kiên định không có một sự nghi vấn nào, có nghĩa là đức tin Iman bắt buộc không có một sự ngờ vực nào cả và những điều tin tưởng luôn là thực tế chứ không phải mơ hồ hay ảo giác; bởi nếu như sự nhận thức chưa đạt đến mức kiên định và chắc chắn thì không được gọi là Aqi-dah.

🌀 **Aqi-dah Islam (Đức tin của Islam):**

Là đức tin Iman vào ba dạng thức Tawhid của Allah: Rububiyah (Ngài là Đấng Tạo Hóa, Đấng Ban Phát, Đấng Điều Hành và Chế Nạ ..), Uluhiyah (Đấng duy nhất đáng được thờ phượng, không có bất cứ ai (vật gì) ngoài Ngài có quyền này), và Asma wassifat (các tên gọi và thuộc tính của Ngài); đức tin Iman vào các thiên thần của Ngài, các Kinh

sách của Ngài, các vị Thiên sứ của Ngài, đức tin Iman vào Ngày Sau, vào sự tiền định tốt xấu, đức tin Iman vào tất cả những gì thuộc cõi vô hình được khẳng định, thừa nhận các nền tảng giáo lý cũng như những gì đã được giới Salaf đồng thống nhất, tuyệt đối tuân thủ và phủ phục theo mệnh lệnh của Allah cũng như làm theo sự hướng dẫn và chỉ đạo của Thiên sứ ﷺ.

↳ **Aqi-dah Islam** được dùng để gọi cho giáo lý phái Sunnah và Jama'ah bởi vì nó chính là giáo lý thực sự của Islam được Allah hài lòng làm tôn giáo giáo cho các bề tôi của Ngài, và nó cũng chính là giáo lý của ba thế hệ tốt đẹp nhất: Sahabah, Tabieen và những người tiếp nối sau họ.

↳ **Aqi-dah Islam** đối với phái Sunnah và Jama'ah còn có những tên gọi khác như: Tawhid, Sunnah, Usul-Addin, Fiqh Al-Akbar, Shari'ah (luật Shari'ah) và Iman.

Đây chính là những tên gọi phổ biến mà phái Sunnah và Jama'ah dùng để gọi khi nói đến kiến thức Aqi-dah.

Khái niệm Salaf

⊗ Salaf theo nghĩa của từ:

Là danh từ được biến thể từ động từ “سَلَفَ” có nghĩa là những gì đã qua, đã đi trước. Và Salaf có nghĩa là thế hệ tiền bối, hoặc thế hệ tiền sự.

Allah, Đấng Tồi Cao phán:

﴿ فَلَمَّا ءَاسَفُونَا اٰتَقَمْنَا مِنْهُمۡ فَاَعْرَفْنَاهُمۡ اٰجْمَعِيۡنَ ۝ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا

لِلْآخِرِيۡنَ ۝ ﴾ [سورة الزخرف: ٥٥، ٥٦]

﴿Bởi thế, khi chúng khiêu khích TA (Allah), TA đã bắt phạt và nhận chìm tất cả bọn chúng (dưới biển sâu). TA đã lấy chúng làm một thế hệ tiền sự (Salaf) và một hình ảnh thí dụ (bài học) cho hậu thế.﴾ (Chương 43 – Al-Zukhruf, câu 55, 56).

Có nghĩa là Allah đã lấy họ làm một thế hệ điển hình ở thời trước cho những ai có hành vi giống như họ ở thời sau như một bài học nhắc nhở những người hậu bối.

Salaf thường được dùng để gọi ông bà tổ tiên, những người thuộc thế hệ đầu tiên của dòng họ được kính phục và nể trọng. Cũng chính vì lẽ này nên thế hệ Sahabah⁽⁴⁾ và Tabieen⁽⁵⁾ được gọi là Salaf Saleh tức thế hệ tiền bối ngoan đạo và đức hạnh⁽⁶⁾.

✿ Salaf theo thuật ngữ Islam:

Trong giới học giả Islam (Ulama), Salaf được dùng để gọi thế hệ Sahabah, hoặc thế hệ Sahabah và Tabieen, hoặc thế hệ Sahabah và Tabieen cùng với những ai theo họ ở các thế kỷ tiếp nối sau họ; họ là những bậc tiền bối uyên bác và lỗi lạc, họ là những vị Imam theo đúng Sunnah và tránh xa những điều Bid'ah và họ là những người được cộng đồng tín đồ đồng

---

⁽⁴⁾ Ông Ibnu Hajar nói: Sahabah là người gặp được Nabi ﷺ, có đức tin nơi Người và chết trong Islam. Còn Sheikh Uthaymeen nói: Sahabah là người có đức tin nơi Nabi ﷺ và chết trong Islam.

⁽⁵⁾ Tabieen là những người có đức tin gặp các vị Sahabah và chết trong Islam.

⁽⁶⁾ Xem thêm các từ điển ngôn từ: Ta-j Al'Urus, Lisan Al'Arab, Al-Qamus Al-Muheet: từ “سَلَف”.

thuận thừa nhận vai trò Imam cũng như công lao to lớn của họ trong tôn giáo.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۖ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾﴾ [سورة النساء: ١١٥]

«Và ai gây khó khăn, chống đối Sứ giả (của Allah) sau khi sự hướng dẫn đã được trình bày rõ cho y và y đi theo con đường khác với con đường của những người có đức tin, thì TA (Allah) sẽ bỏ mặc y đi theo cái mà y đã quay mặt đi và TA sẽ nung y trong Hỏa Ngục, một nơi đến cuối cùng vô cùng tội tệ.» (Chương 4 – Annisa', câu 115).

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَٰئِكَ مِنْهُمُ الْمُتَّقُونَ وَالَّذِينَ تَبِعُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِسْرَائِيلَ وَهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾﴾ [سورة التوبة: ١٠٠]

«Và những người tiên phong trong số những người Muhajirun (những người di cư từ Makkah đến Madinah) và những người Al-Ansar (cư dân Madinah) cùng với những ai theo đường lối tốt đẹp của họ thì sẽ được Allah hài lòng và tất cả họ sẽ hài lòng về Ngài, và Ngài sẽ ban thưởng cho họ các ngôi vườn nơi Thiên Đàng bên dưới có các dòng sông chảy, họ sẽ ở trong đó đời đời. Đây là một sự thành đạt vĩ đại» (Chương 9 – At-Tawbah, câu 100).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ » رواه البخاري ومسلم.

“Những người tốt nhất (về đức hạnh và sự ngoan đạo) là những người ở thế kỷ của Ta (tức các vị Sahabah), kể đến là những người tiếp sau họ (tức các vị Tabieen), kể đến là những người tiếp theo sau họ” (Albukhari, Muslim).

Thiên sứ của Allah ﷺ, các vị Sahabah của Người cùng tất cả những ai theo con đường tốt đẹp của họ đều là Salaf của cộng đồng này (Islam). Và bất cứ ai tuyên truyền, kêu gọi mọi người đến với những gì mà Thiên sứ của Allah ﷺ, các vị Sahabah của Người cũng như những ai theo con đường tốt đẹp của họ đã tuyên truyền và kêu gọi, thì người đó đang đi trên đường lối Salaf.

Như vậy, phạm vi thời gian không phải là yếu tố trong vấn đề, mà yếu tố của nó là sự tương đồng với Qur'an và Sunnah trong giáo lý, giới luật, nguyên tắc và phong cách thông qua cách hiểu của Salaf. Bởi thế, bất cứ ai làm đúng theo Qur'an và Sunnah thì người đó là người đi theo Salaf, cho dù giữa y với họ có cách xa nhau về thời gian và không gian, và ai khác với đường lối của họ thì không phải là người thuộc nhóm của họ cho dù y có đang sống cùng thời với họ đi chăng nữa.

Và vị Imam của Salaf chính là Thiên sứ của Allah ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِمَّنْ أَثَرَ السُّجُودِ ۗ

ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَغَازَرَهُ
فَاسْتَعْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ ﴿سورة الفتح: ٢٩﴾

﴿Muhammad là Sứ giả của Allah. Và những ai đi theo y thì rất nghiêm khắc với những kẻ vô đức tin nhưng rất thương xót lẫn nhau. Người (Muhammad) sẽ thấy họ cúi đầu và quỳ lạy vì họ muốn tìm kiếm hồng phúc và sự hài lòng nơi Allah. Đặc điểm của họ nổi trên gương mặt của họ qua tí vết của việc phủ phục. Đó là hình ảnh của họ (được mô tả) trong Kinh Tawrah; và hình ảnh của họ thì như một hạt giống đâm ra chồi và trở thành cứng, và dày đặc và đứng thẳng trên thân cây của nó, làm đẹp mắt và mát lòng người gieo.﴾ (Chương 48 – Al-Fath, câu 29).

Và quả thật, Allah, Đấng Tối Cao đã liên kết giữa sự tuân lệnh Ngài và tuân lệnh Thiên sứ của Ngài ﷺ trong lời phán của Ngài:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٦﴾﴾ [سورة النساء:

[٦٩

﴿Và ai vâng lệnh Allah và Sứ giả (của Allah) thì sẽ là người cùng hội cùng thuyền với những người đã được Allah ban cho Ân huệ trong hàng ngũ của các vị Nabi, những người Siddiq (tuyệt đối tin tưởng), những người Shaheed (các anh hùng hy sinh vì chính nghĩa của Allah) và những người hiền lương ngoan đạo. Thật tốt thay cho hội đoàn gồm những người đó!﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 69).

Allah đã để việc tuân lệnh Thiên sứ ﷺ như là sự tuân lệnh Ngài, Ngài phán:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۗ﴾
[سورة النساء: ٧٩، ٨٠]

﴿Ai vâng lời Sứ giả của Ngài thì coi như đã tuân lệnh Allah, nhưng ai quay mặt bỏ đi thì TA không phái Người (Muhammad) đến để canh gác chúng﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 79, 80).

Allah cũng phán bảo rằng sự không tuân lệnh Thiên sứ của Ngài ﷺ thì mọi việc làm trở nên vô nghĩa, không có giá trị ở nơi Ngài:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا ءَعْمَلَكُمْ ۗ﴾
[سورة محمد: ٣٣]

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah và hãy tuân lệnh Sứ giả (của Ngài), và chớ đừng để mất công và phí sức của các người.﴾ (Chương 47 – Muhammad, câu 33).

Ngài cấm các hành vi trái lệnh Người ﷺ, Ngài phán:

﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۗ﴾
[سورة النساء: ١٣، ١٤]

﴿Ngược lại, người nào bất tuân Allah và Sứ giả của Ngài, vi phạm các giới hạn của Ngài thì Ngài sẽ đẩy họ vào Hỏa Ngục, họ sẽ ở trong đó đời đời kiếp kiếp và sẽ bị trừng

phạt đau đớn và nhục nhã.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 13, 14).

Allah, Đấng Tối Cao phán bảo chúng ta phải nhận lấy nhiệm vụ và bổn phận khi Người ﷺ ra lệnh giao phó và từ bỏ những gì Người ngăn cấm:

﴿ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَأَنْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝ ﴾ [سورة الحشر: ٧]

«Và những gì mà Sứ giả (của Allah) mang đến cho các người thì các người hãy tiếp nhận nó, còn những gì mà Y ngăn cấm các người thì các người hãy kết thúc nó ngay. Và các người hãy kính sợ Allah, quả thật, Allah rất nghiêm khắc trong việc trừng phạt.» (Chương 59 – Al-Hashr, câu 7).

Allah ra lệnh cho chúng ta phải để Người ﷺ phân xử trong tất cả mọi vụ việc trong đời sống của chúng ta và chúng ta phải luôn trở về với sự phân xử và phán xét của Người ﷺ, Ngài phán:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِيْ أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝ ﴾ [سورة النساء: ٦٥]

«Thề bởi Thượng Đế của Người (Muhammad) rằng chúng sẽ không tin tưởng cho đến khi nào chúng để cử Người đứng ra phân xử về điều mà chúng tranh chấp rồi chúng cảm thấy không uất ức trong lòng về quyết định mà Người đã đưa ra và chúng hoàn toàn quy phục.» (Chương 4 – Annisa, câu 65).

Allah phán cho chúng ta biết rằng Nabi của Ngài ﷺ là tấm gương tốt đẹp, một điển hình ngoan đạo và đức hạnh, một phong thái đạo đức gương mẫu phải được tuân thủ và noi theo:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ [سورة الأحزاب: ٢١]

﴿Quả thật, nơi Sứ giả của Allah có được một tấm gương tốt đẹp cho các người noi theo, đối với những ai hy vọng điều tốt đẹp nơi Allah và ở Ngày Sau và những ai luôn tưởng nhớ đến Allah thật nhiều.﴾ (Chương 33 – Al-‘Ahzab, câu 21).

Allah liên kết sự hài lòng của Ngài với sự hài lòng của Thiên sứ ﷺ, Ngài phán:

﴿يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كُنَّا مُؤْمِنِينَ
﴾ [سورة التوبة: ٦٢]

﴿Chúng mang Allah ra thề thốt với các người để làm hài lòng các người nhưng đúng ra, chúng phải làm hài lòng Allah và Sứ giả của Ngài nếu chúng thực sự là những người có đức tin.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 62).

Allah đặt việc tuân lệnh Thiên sứ của Ngài ﷺ như là một dấu hiệu của tình yêu thương dành cho Ngài, Ngài phán:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾﴾ [سورة آل عمران : ٣١]

﴿**Hãy bảo họ (Muhammad!): “Nếu các người yêu thương Allah thì hãy tuân thủ mệnh lệnh của Ta rồi Allah sẽ yêu thương các người và tha thứ tội lỗi cho các người. Bởi Allah là Đấng Khoan dung và Nhân từ”**﴾ (Chương 3 – Ali-‘Imran, câu 31).

Bởi những lẽ trên, nên tảng giáo lý để cho những người Salaf quay về mỗi khi có sự bất đồng quan điểm chính là Qur'an của Allah và Sunnah của Thiên sứ ﷺ, như Allah đã phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهٖ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾﴾ [سورة النساء: ٥٩]

﴿**Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah và tuân lệnh Sứ giả (của Ngài) cũng như hãy tuân lệnh vị lãnh đạo trong số các người. Nhưng nếu các người có bất đồng và tranh cãi với nhau về một vấn đề nào đó thì các người hãy đem vấn đề đó trở về với Allah (Qur'an) và Sứ giả (Sunnah của Nabi Muhammad ﷺ) nếu các người thực sự có đức tin nơi Allah và Đòi Sau. Đó là cách giải trình tốt nhất**﴾ (Chương 4 – An-Nisa, câu 59).

Và thế hệ Salaf tốt nhất sau Thiên sứ của Allah ﷺ chính là các vị Sahabah của Người, những người đã nhận lấy

tôn giáo Islam một cách trung thực và thành tâm giống như Allah đã phán mô tả về họ trong Kinh sách Thiên liêng của Ngài:

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾ [سورة الأحزاب: ٢٣]

«Và trong số những người có đức tin, có những người giữ đúng lời giao ước của mình với Allah. Bởi thế trong số họ, có người đã hoàn tất lời thề (bằng sự tử đạo) và có người còn chờ (đến phiên của họ) và họ đã không thay đổi (lời giao ước) một chút nào.» (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 23).

Những người Salaf tốt đẹp kế tiếp sau các Sahabah là những người của thế kỷ đầu, những người đã được Thiên sứ của Allah ﷺ nói về họ:

«خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ» رواه البخاري ومسلم.

“*Những người tốt nhất (về đức hạnh và sự ngoan đạo) là những người ở thế kỷ của Ta (tức các vị Sahabah), kế đến là những người tiếp sau họ (tức các vị Tabieen), kế đến là những người tiếp theo sau họ*” (Albukhari, Muslim).

Do đó, các vị Sahabah và những vị Tabieen là những người đáng được đi theo hơn ai hết ngoài Thiên sứ của Allah ﷺ bởi vì sự trung thực của họ trong đức tin Iman, sự thành tâm của họ trong hành đạo thờ phượng, và họ là những người luôn duy trì, gìn giữ và bảo vệ giáo lý Islam đúng mực, họ luôn duy trì giới luật Shari'ah trong lời nói và thực hành. Và

bởi thế, Allah đã lựa chọn họ làm những người quảng bá tôn giáo của Ngài và tuyên truyền Sunnah Nabi của Ngài ﷺ.

Nabi ﷺ có lời di huấn:

« وَإِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِْلَةً وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِْلَةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِْلَةً وَاحِدَةً »

“Quả thật, con cháu Israel đã chia rẽ thành bảy mươi hai bè phái, còn cộng đồng tín đồ của Ta thì chia rẽ thành bảy mươi ba nhóm, tất cả đều ở trong Hỏa Ngục ngoại trừ một nhóm duy nhất”.

Các vị Sahabah nghe vậy, hỏi Người ﷺ: Thưa Thiên sứ của Allah! Nhóm đó (nhóm không lọt vào danh sách ở trong Hỏa Ngục) là nhóm nào?

Người ﷺ nói:

« مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي » رواه الترمذي الإیمان (٢٦٤١).

“Đó là nhóm đi theo đường lối mà Ta và các Sahabah của Ta đã đi” (Tirmizhi: Chương Iman hadith 2641).

Bất cứ ai đi theo đường lối của Salaf ở mọi thời đại thì đều được gọi là Salafi để phân biệt với những người không theo đường lối của Salaf.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ وَسَاءَٰتُ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾ [سورة النساء: ١١٥]

﴿Và ai gây khó khăn, chống đối Sứ giả (của Allah) sau khi sự hướng dẫn đã được trình bày rõ cho y và y đi theo con đường khác với con đường của những người có đức tin, thì TA (Allah) sẽ bỏ mặc y đi theo cái mà y đã quay mặt đi và TA sẽ nướng y trong Hỏa Ngục, một nơi đến cuối cùng vô cùng tội tệ.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 115).

Từ Salafiyah trở thành một biệt hiệu cho đường lối giáo lý đúng đắn của thể hệ Salaf tức đường lối của những người bám sát lấy Qur'an và Sunnah của Thiên sứ ﷺ thông qua sự hiểu của Salaf.

Khái Niệm Phái Sunnah & Jama'ah

☸ Sunnah theo nghĩa của từ:

Từ Sunnah “سُنَّةٌ” biến thể từ động từ “سَنَّ” có nghĩa là trình bày và vạch rõ một vấn đề.

Nhưng Sunnah đã trở thành một danh từ mang nghĩa là đường lối hay tiêu sử đáng ca ngợi hoặc đáng chê trách.

Với ý nghĩa này, Nabi ﷺ có nói:

«لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ قَبْلَكُمْ شَبْرًا بِشِيرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ» رواه البخاري (٣٢٦٩)،
ومسلم (٢٦٦٩) وأحمد (٨٤/٣).

*“Các người chắc chắn sẽ đi theo đường lối của những người
thời trước các người từng gang từng gang một” (Albukhari:
hadith 3269, Muslim: hadith 2669, và Ahmad (3/84)).*

«مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرٍ
أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْءٌ وَمَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً سَيِّئَةً ...» رواه مسلم.

*“Ai vạch ra trong Islam một đường lối tốt đẹp thì y sẽ được
ban cho ân phước của việc làm đó và ân phước của những
ai làm theo sau y nhưng họ không bị mất đi phần ân phước
của họ, ngược lại, ai vạch ra trong Islam một con đường xấu
thì ... ” (Muslim).*

Đường lối ở đây ý nói tiêu sử tức ai có tiêu sử Islam tốt thì sẽ được ban ân phước và ân phước đó được tính qua tiêu sử tốt đẹp của y và qua những hành động của mọi người noi theo tiêu sử tốt đẹp của y, và ai có tiêu sử xấu thì sẽ có hương ngược lại.

☸ Sunnah theo thuật ngữ Islam:

Là sự hướng dẫn và chỉ đạo của Thiên sứ ﷺ cũng như đường lối của các vị Sahabah trong kiến thức giáo lý, đức tin, lời nói, hành động và phản ứng. Sunnah còn được dùng để gọi các giới luật trong hành đạo và thờ phượng; **và trái nghĩa với Sunnah là Bid'ah.**

Nabi ﷺ nói:

« أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْدًا حَبَشِيًّا فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهَدِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالتَّوَّاجِدِ وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ » رواه أبو داود وأحمد

“Ta dặn dò các người phải kính sợ Allah, phải nghe theo và vâng lời dù đó là người nô lệ da đen (nếu y làm theo Sunnah) bởi quả thật sẽ có ai đó trong các người sống thời sau Ta gặp nhiều sự bất đồng và mâu thuẫn. Bởi thế, các người phải giữ lấy đường lối của Ta và đường lối của các vị Khalif được hướng dẫn chính trực sau Ta, các người hãy nắm chặt nó, hãy dùng răng hàm của mình cắn chặt lấy nó, và các người hãy coi chừng mà tránh những điều đổi mới bởi quả thật tất cả mọi sự đổi mới đều là Bid-a'h và mọi điều Bid-a'h đều lệch lạc” (Abu Dawood và Ahmad).

❁ **Jama'ah theo nghĩa của từ:**

Nó có nghĩa là tập thể, trái nghĩa với sự chia rẽ và phân nhóm.

Jama'ah thường là một tập thể gồm rất nhiều người hoặc là một nhóm người có chung một chí hướng.

Jama'ah còn được dùng để nói đến một tập thể đồng thuận và thống nhất với nhau về một vấn đề nào đó⁽⁷⁾.

❁ **Jama'ah theo thuật ngữ Islam:**

Là tập thể những người Muslim hay đại đa số những người Muslim, họ là Salaf của cộng đồng Islam gồm các vị Sahabah, các vị Tabieen cùng với những ai đi theo con đường tốt đẹp của họ cho đến ngày Tận thế.

Họ là những người cùng đồng thuận trên Qur'an và Sunnah, họ bước đi theo đúng đường lối mà Thiên sứ của Allah ﷺ đã hướng dẫn và chỉ dạy một cách công khai hay thầm kín.

Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao đã ra lệnh bảo các bề tôi có đức tin của Ngài phải luôn đoàn kết thành một tập thể trong sự yêu thương và hỗ trợ lẫn nhau tránh chia rẽ và mâu thuẫn bất đồng nhau, Ngài phán:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ [سورة آل عمران: ١٠٣]

---

(7) Xem nghĩa của từ “جمع” trong các cuốn từ điển ngôn từ: Lisan Al'Arab, Mukhtar Assahah, Al-Qamus Al-Muheet .

﴿Các người hãy cùng nhau nắm lấy sợi dây (Islam) mà Allah đã giăng ra cho các người và chớ đừng chia rẽ nhau﴾ (Chương 3 – Ali ‘Imran, câu 103).

﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ﴾ [سورة آل عمران: 105]

﴿Và các người chớ đừng trở thành những người giống như những kẻ đã chia rẽ tôn giáo và tranh cãi nhau sau khi đã tiếp thu các bằng chứng rõ rệt﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 105).

Nabi ﷺ có nói:

« وَإِنَّ هَذِهِ الْمِلَّةَ سَتَفْتَرُقُ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ ثِنْتَانِ وَسَبْعُونَ فِي النَّارِ وَوَاحِدَةٌ فِي الْجَنَّةِ وَهِيَ الْجَمَاعَةُ » رواه أبو داود (٤٥٩٧)، أحمد (١٠٢/٤)، الدارمي (٢٥١٨) وصححه الألباني في صحيح سنن أبي داود.

“Và quả thật cộng đồng này (cộng đồng Islam) sẽ tách ra thành bảy mươi ba nhóm, bảy mươi hai nhóm sẽ ở trong Hỏa Ngục, chỉ có một nhóm duy nhất ở trong Thiên Đàng, và nhóm đó chính là Jama'ah.” (Abu Dawood: hadith 4597, Ahmad (4/102), Adda-rami: hadith 2518, và hadith được Sheikh Albani phê chuẩn là chính xác).

« عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ وَهُوَ مِنَ الْإِثْنَيْنِ أَبْعَدُ مَنْ أَرَادَ مَجْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزِمِ الْجَمَاعَةَ » رواه الترمذي (٢١٦٥) وأحمد (١٨/١) وصححه الألباني في السنة لابن أبي عاصم.

“Các người phải giữ lấy Jama'ah và coi chừng sự chia rẽ, bởi quả thật, Shaytan sẽ thường ở cùng với sự đơn lẻ và nó là kẻ thứ hai, người nào muốn sống trong Thiên Đàng thì phải bám lấy Jama'ah” (Tirmizhi: hadith 2165, Ahmad (1/18), Sheikh Albani xác nhận là Sahih trong Assunnah của Ibnu Abu Asim).

Vị Sahabah cao quý Abdullah bin Mas'ud رضي الله عنه nói: **“Jama'ah là những gì tương đồng với chân lý ngay cả khi anh chỉ là một thân một mình đi chẳng nữa”** (Al-La-laka-i ghi nhận trong “Giảng giải giáo lý nền tảng của phái Sunnah và Jama'ah”).

Như vậy, phái Sunnah và Jama'ah là những người bám sát Sunnah của Nabi ﷺ, của các vị Sahabah cùng tất cả những ai đi theo họ, họ là những người ngay chính trong đức tin, lời nói và hành động, họ ngay chính trong sự đi theo Sunnah và tránh xa những điều Bid'ah, và họ là những người vẫn mãi đi trên điều chân lý trong sự che chở và phù hộ của Allah cho đến Ngày Phán xét.

Bởi thế, đi theo họ là được hướng dẫn đúng đường còn khác biệt và trái lệch với họ là lầm lạc và trôi dạt không bến bờ.

Các Đặc Điểm Của Phái Sunnah & Jama'ah

Phái Sunnah & Jama'ah mang những đặc điểm vượt trội và ưu tú hơn các nhóm phái khác, tiêu biểu các đặc điểm ưu tú của họ:

☞ Họ là những người trung lập, cân đối và điều độ giữa mức xao lãng, hời hợt với quá trốn, vượt giới hạn. Dù ở phương diện nào đi chăng nữa, giáo lý, giới luật hay phong thái thì họ luôn ở mức điều độ, hài hòa so với các nhóm phái khác của cộng đồng Islam, họ giống như một cộng đồng cân đối và trung hòa giữa các hệ phái.

☞ Phạm vi giáo lý của họ luôn ở trong Qur'an và Sunnah, họ chú trọng và tuân thủ theo hai nền tảng tối ưu này, và họ luôn hiểu hai nền tảng này theo cách hiểu của Salaf.

☞ Đối với họ, không có ai là vị Imam lớn nhất cả, không có ai là người để mọi người hoàn toàn đi theo lời nói và quan điểm của y hoặc không được quyền làm khác ý của người đó ngoại trừ Thiên sứ của Allah ﷺ. Họ là những người hiểu rõ hơn ai hết về hoàn cảnh, lời nói và hành động của Người ﷺ, bởi thế, họ là những người yêu thương Sunnah nhất, họ luôn cố gắng nỗ lực đi theo nó.

☞ Họ từ bỏ những tranh chấp trong tôn giáo, tránh xa cư dân của nó, họ bỏ qua sự tranh luận trong các vấn đề Halal, Haram mà họ hoàn toàn hòa nhập vào tôn giáo một cách trọn vẹn.

☞ Họ kính trọng thể hệ Salaf ngoan đạo và đức hạnh, họ tin rằng đường lối của Salaf là an toàn, sáng suốt và đúng đắn.

☞ Họ không suy luận, hoàn toàn tuân thủ giáo luật chứ không dùng trí tuệ để tra cứu và nhận định.

☞ Họ tập hợp nhiều dẫn chứng giáo lý trong một vấn đề duy nhất và họ bỏ những điều mơ hồ, ngờ vực để đến với những gì kiên định.

☞ Họ là những tấm gương ngoan đạo và đức hạnh; họ hướng dẫn đến với chân lý, dẫn dắt đến với con đường ngay chính; họ khẳng định sự thật và không lật ngược vấn đề, họ đồng thuận với nhau về các vấn đề giáo lý; họ kết hợp giữa kiến thức và hành đạo, giữa sự phò thác cho Allah và tìm lấy các nguyên nhân và động cơ, giữa nhu cầu đương nhiên trong cõi trần gian và sự không màng quá mức, giữa nỗi sợ và niềm hy vọng, giữa tình yêu và thù ghét vì Allah, giữa sự nhân từ, bao dung dành cho những người có đức tin và sự nghiêm khắc, quyết liệt đối với những kẻ vô đức tin; và họ không hề bất đồng quan điểm mặc dù họ không sống cùng thời và cùng nơi với nhau.

☞ Họ luôn phấn đấu trong việc tuyên truyền giáo lý đúng đắn, tôn giáo ngay chính, họ truyền dạy và hướng dẫn mọi người, họ khuyến bảo và quan tâm đến mọi vụ việc của mọi người.

☞ Họ luôn kiên nhẫn và chịu đựng trong lời nói, đức tin và sự truyền truyền mời gọi đến với tôn giáo.

☞ Họ luôn ở cùng với tập thể, họ khuyến khích và kêu gọi mọi người đoàn kết và cảnh giác họ việc chia rẽ và tách riêng lẻ.

☞ Allah đã bảo vệ họ khỏi việc phủ nhận đức tin của nhau, và khi họ phán xét những ai khác họ thì họ phán xét bằng kiến thức và công bằng.

☞ Họ luôn yêu thương nhau, họ hỗ trợ và giúp đỡ lẫn nhau, ngăn chặn việc thù hằn căm ghét lẫn nhau, và họ không kết thân hay ghét bỏ nhau ngoại trừ với mục đích vì Allah.

Nói chung, họ là những người có đạo đức và phẩm hạnh tốt, bởi vì họ luôn cố gắng thanh lọc bản thân của họ bằng việc tuân lệnh Allah, tránh xa những điều khác biệt với giáo lý nền tảng, họ biết xem xét và nhìn nhận một cách thông suốt và đúng đắn.

Lời Nói Đúng Đắn Về Những Người Của Phái Sunnah & Jama'ah

Quả thật, họ là nhóm người được Nabi ﷺ đã hứa rằng sẽ thành công trong số các nhóm phái, nguyên nhân sự thành công của họ là vì họ đi theo Sunnah, luôn đồng thuận với những gì mà Sunnah mang đến từ niềm tin, thờ phượng, chỉ đạo, phong thái và phẩm hạnh đạo đức, và họ luôn ở cùng với tập thể người Muslim.

Bởi lẽ này nên khái niệm phái Sunnah & Jama'ah không nằm ngoài khái niệm Salaf. Và quả thật, chúng ta đã biết được rằng Salaf là những người làm theo Qur'an và bám sát Sunnah cho nên Salaf cũng chính là phái Sunnah & Jama'ah.

Và đây chính là ý nghĩa riêng biệt của phái Sunnah & Jama'ah, nằm ngoài ý nghĩa này là tất cả những nhóm phái Bid'ah và lệch lạc như Khawa-rij, Jahmiyah, Qadriyah, Mu'tazilah, Marji-ah, Rafidah ...

Do đó, Sunnah ở đây trái nghĩa với Bid'ah, còn Jama'ah thì trái nghĩa với sự chia rẽ, và đó chính là ý nghĩa của các Hadith được Nabi ﷺ di huấn rằng phải ở cùng với Jama'ah và ngăn cấm chia rẽ.

Và đây cũng là ý nghĩa mà vị Sahabah, Abdullah bin Abbas رضي الله عنه đã giảng giải câu Kinh Qur'an:

﴿يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ﴾ [سورة آل عمران: ١٠٦]

﴿Vào Ngày có những gương mặt sẽ sáng ngời và có những gương mặt sẽ tối sẫm.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 106).

Ông ﷺ nói: Những gương mặt sẽ sáng ngời chính là những gương mặt của những người phái Sunnah & Jama'ah, còn những gương mặt sẽ tối sầm chính là những gương mặt của những người Bid'ah và chia rẽ lệch lạc.⁽⁸⁾

Tiếng “Salaf Saleh” tạm dịch là phái Salaf ngoan đạo, trong thuật ngữ giáo lý Islam nó đồng nghĩa với “Phái Sunnah & Jama'ah”. Ngoài ra, phái Sunnah và Jama'ah còn được biết đến với những cái tên gọi khác nữa như: Ahlul-Athar (Những người của chứng tích), Ahlu Al-Hadith (Những người của Hadith), những người được phù hộ, những người thắng lợi, những người đi theo đường lối của Thiên sứ ﷺ.

ĐẶC ĐIỂM GIÁO LÝ CỦA PHÁI SUNNAH & JAMA'AH

⁽⁸⁾ Xem Tafeer Ibnu Kathir, quyển 1 trang 390, câu Kinh 106 của chương Ali – Imran.

☀ **Tại sao giáo lý của Salaf Saleh lại luôn đặt việc noi theo lên trên hết?**

Giáo lý đúng mực là nền tảng của tôn giáo này, còn tất cả những gì được dựa trên những thứ khác với nền tảng này thì sẽ bị phá hủy và sụp đổ. Chính vì lẽ này, chúng ta thấy sự quan tâm của Nabi ﷺ trong việc thiết lập giáo lý này và chỉ dạy cho các Sahabah của Người thẩm nhuần nó trong suốt cuộc đời của Người. Việc làm đó nhằm mục đích xây dựng nên những con người trên một cơ sở vững chắc và một nền tảng kiến cố.

Kinh Qur'an được mặc khải xuống ở Makkah trong những mười ba năm chỉ nói về một vấn đề duy nhất không đổi, đó chính là vấn đề giáo lý đức tin, sự tôn thờ Allah duy nhất (Tawhid). Đây là vấn đề chính yếu, vì nó và vì tầm quan trọng của nó, Nabi ﷺ đã kêu gọi và truyền bá mọi người đến với nó cũng như giáo dục các Sahabah của Người thẩm nhuần nó.

Tầm quan trọng của việc nghiên cứu giáo lý của phái Salaf Saleh để chứng minh tầm quan trọng của giáo lý thuần túy là việc cấp bách cần phải làm để đưa mọi người trở về với nó và loại bỏ khỏi họ sự lệch lạc của sự khác biệt và bất đồng của các nhóm. Đây là điều đầu tiên bắt buộc những người tuyên truyền phải làm để kêu gọi mọi người đến với nó.

Giáo lý của phái Salaf Saleh có những đặc điểm độc đáo và vượt trội biểu hiện rõ giá trị của nó, và chúng ta cần phải bám sát lấy nó, tiêu biểu cho những đặc điểm này là:

👉 Nó là con đường duy nhất loại bỏ sự chia rẽ và phân bè phái, thống nhất tất cả các tín đồ Muslim nói chung và

những vị học giả, những vị tuyên truyền nói riêng. Nó là sự mặc khải của Allah, Đấng Tối Cao, là sự chỉ đạo của Nabi ﷺ và là đường lối của thế hệ đầu tiên trong các vị Sahabah cao quý. Như chúng ta chứng kiến tình trạng của người Muslim ngày hôm nay thì chỉ toàn là sự chia rẽ, xung đột và thất bại, Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۖ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾ [سورة النساء: ١١٥]

﴿Và ai gây khó khăn, chống đối Sứ giả (của Allah) sau khi sự Chỉ đạo đã được trình bày rõ cho y và y đi theo con đường khác với con đường của những người có đức tin, thì TA (Allah) sẽ bỏ mặc y đi theo cái mà y đã quay mặt đi và TA sẽ nướng y trong Hỏa Ngục, một nơi đến cuối cùng vô cùng tồi tệ.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 115).

👉 Nó đoàn kết và tăng cường sức mạnh cho người Muslim, nó tập hợp lời nói của họ lại trên điều chân lý, bởi lẽ, nó là sự đáp lại lời phán của Allah, Đấng Ân Phúc và Tối Cao:

﴿ وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ﴾ [سورة آل عمران: ١٠٣]

﴿Các người hãy cùng nhau nắm lấy sợi dây (Islam) mà Allah đã giăng ra cho các người và chớ đừng chia rẽ nhau﴾ (Chương 3 – Ali 'Imran, câu 103).

Đó đó, một trong những nguyên nhân quan trọng khiến người Muslim không thống nhất với nhau là do sự khác biệt nhau về đường lối cũng như nhiều nguồn nghiên cứu. Cho nên, việc thống nhất cho họ có chung một nguồn nghiên cứu

về giáo lý là nguyên nhân quan trọng để thống nhất và đoàn kết cộng đồng tín đồ Muslim.

👉 Nó kết nối người Muslim trực tiếp với Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ bằng tình yêu và sự tôn vinh, nó làm cho người Muslim không qua mặt Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ bởi vì giáo lý của phái Salaf luôn đặt trên cơ sở “**Allah phán và Thiên sứ của Ngài nói**”; nó giúp người Muslim tránh xa sự ngờ vực và theo sở thích riêng của bản thân, tránh ảnh hưởng từ những tác động bên ngoài của tư tưởng triết lý, hùng biện và tư duy, tất cả đều không có giá trị ngoại trừ Qur'an và Sunnah.

👉 Nó đơn giản, dễ hiểu và rõ ràng, không có sự mơ hồ, phức tạp, xa vời và khó hiểu, không có sự chỉnh sửa và làm biến dạng các văn bản, giáo lý của nó làm cho tinh thần thoải mái, tâm hồn thanh thản và bình an, tránh xa sự ngờ vực, ảo tưởng và quấy nhiễu của Shaytan, bởi lẽ, nó đi trên sự hướng dẫn và chỉ đạo từ vị Nabi của cộng đồng này – cầu xin bằng an và phúc lành cho Người – và từ các vị bạn đạo cao quý và đức hạnh của Người, những người được Allah hài lòng về họ. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ؕ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجَاهَدُوْا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ أُوْلَئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿١٥﴾﴾ [سورة الحجرات: ١٥]

﴿Chỉ những ai tin tưởng nơi Allah và Sứ giả của Ngài rồi không nghi ngờ điều gì và chiến đấu bằng cả tài sản lẫn sinh mạng của họ cho Chính đạo của Allah mới là những người có đức tin. Họ mới đích thực là những người chân thật.﴾ (Chương 49 – Al-Hujurat, câu 15).

👉 Nó là một trong những đại nguyên nhân đến gần với Allah, Đấng Tối Cao; tiến gần đến với sự thành công và sự hài lòng của Ngài.

🌀 Trên đây là những đặc điểm vượt trội cố định của phái Sunnah & Jama'ah, hầu như chúng không có sự khác biệt ở bất kỳ nơi nào, giai đoạn nào của thời gian, Alhamdulillah!⁽⁹⁾

Các Nền Tảng Giáo Lý Của Phái Salaf Saleh Hay “Phái Sunnah & Jama'ah”

Quả thật, phái Sunnah & Jama'ah – những người đi trên đường lối của phái Salaf Saleh – là những người đi trên ba nền tảng vững chắc và rõ ràng trong đức tin, hành động và phong cách. Những nền tảng này lấy cơ sở từ Kinh sách của

---

⁽⁹⁾ Từ điểm này, chúng ta biết được rằng là không đúng khi nói “phái Salafiyah chỉ là một giai đoạn của thời gian chứ không phải là một hệ phái Islam ..!” bởi lẽ phái Salaf bao trùm hai nền tảng cơ bản lớn: tấm gương đạo đức tốt đẹp và đường lối đúng đắn để noi theo. Tấm gương đạo đức tốt đẹp chính là những người của ba thời kỳ đầu tiên từ các thế hệ Sahabah, Tabieen và những người đi theo họ trên con đường tốt đẹp; còn đường lối đúng đắn là con đường mà những người của các thời kỳ này đã đi trong khái niệm giáo lý, suy luận, khẳng định, sự hiểu biết, đức tin Iman và tất cả mọi khía cạnh của hệ thống giáo luật Shari'ah. Vì vậy, điều này quá rõ ràng rằng tất cả những ai lấy phái Salafiyah là tấm gương và đường lối để noi theo thì đều được khen ngợi và ca tụng bởi vì trong phái đó là những người Salaf ngoan đạo, họ là những người tốt nhất trong cộng đồng này qua sự chứng nhận từ vị Nabi của nó; còn ai đó mệnh danh là phái Salafiyah nhưng không có một biểu hiện nào từ đức tin và việc làm của nó thì người đó không được khen ngợi và ca tụng, bởi bản chất của vấn đề là nội dung ý nghĩa chứ không phải là lời lẽ và ngôn từ.

Allah (Qur'an) và tất cả những gì được xác thực đến từ Sunnah của Thiên sứ của Allah ﷺ một cách Mutawatir⁽¹⁰⁾ hay Ahaad⁽¹¹⁾, dựa trên sự thông hiểu của các vị Salaf từ thế hệ Sahabah, Tabieen và những ai theo họ trên con đường tốt đẹp.

Quả thật, các nền tảng tôn giáo đã được Nabi ﷺ trình bày một cách đầy đủ, cho nên, không có bất cứ ai được phép tự sáng lập ra một điều gì đó và khẳng định rằng điều đó thuộc về tôn giáo. Bởi lẽ này, phái Sunnah & Jama'ah chỉ luôn bám sát lấy các nền tảng đó và tránh xa những lời lẽ mang tính cải biên và sáng chế, họ luôn giữ vững các lời lẽ theo đúng những gì được giáo luật thiết lập. Từ điểm này chúng ta đã hiểu thực sự về phái Salaf Saleh.

Toàn bộ các nền tảng tôn giáo của phái Sunnah & Jama'ah là những gì được trình bày dưới đây:

🌀 **Nền tảng thứ nhất: Đức tin Iman và các trụ cột căn bản của nó**

Quả thật đức tin Iman của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah – hoàn toàn theo đúng với đức tin Iman cùng các trụ cột của nó đã được Nabi ﷺ thông tin chỉ dạy qua Hadith nói rằng đại Thiên thần Jibril ﷺ đã hiện thân thành một người phạm đến hỏi Người về đức tin Iman và Người ﷺ đã nói:

⁽¹⁰⁾Hadith Mutawatir là Hadith được dẫn truyền với số lượng người dẫn truyền nhiều đến nỗi không thể cho là Hadith không trung thực.

⁽¹¹⁾ Hadith Ahaad là Hadith không hội đủ các điều kiện căn của Hadith Mutawatir.

« أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ »

“Đó là ông phải tin nơi Allah, phải tin nơi các Thiên Thần của Ngài, tin vào các kinh sách của Ngài, tin nơi các Thiên Sứ của Ngài, tin nơi Ngày sau và tin vào sự tiền định tốt xấu.” (Albukhari, Muslim).

Đức tin Iman được dựng trên sáu trụ cột căn bản này, chỉ cần bỏ đi một trong các trụ cột đó thì một người không bao giờ trở thành người có đức tin bởi vì y đã đánh mất một trụ cột trong các trụ cột căn bản của đức tin Iman.

Như vậy, đức tin Iman sẽ không thể tồn tại ngoại trừ phải có đầy đủ các trụ cột căn bản của nó giống như một ngôi nhà không thể được hình thành nếu như không có đủ các trụ cột nền móng.

Sáu điều được nói trong Hadith là các trụ cột của đức tin Iman, bởi thế, đức tin Iman sẽ không thể hoàn thiện trừ phi toàn bộ sáu điều đó phải cùng song hành với nhau, đây là những gì đã được chỉ rõ trong Qur'an và Sunnah. Một người chỉ cần phủ nhận một điều trong sáu điều đó thì y không phải là người có đức tin, tức không phải là người Mu'min.

① Trụ cột thứ nhất: Đức tin nơi Allah

Đức tin nơi Allah, Đấng Tối Cao là niềm tin kiên định vào sự tồn tại của Ngài, tin rằng các thuộc tính của Ngài là hoàn hảo tuyệt đối, là tối cao và siêu việt, tin rằng Ngài là Đấng duy nhất đáng được thờ phượng, và trái tim luôn thanh thản với điều đó, phải tuân thủ chấp hành các

mệnh lệnh của Ngài và tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm.

Đây là trụ cột nền tảng và cốt lõi của giáo lý Islam, nó là trụ cột cái hay còn gọi là trụ cột mẹ còn các trụ cột còn lại là những trụ cột con bổ sung cho nó.

Sự hiện hữu và tồn tại của Allah là điều không thể nghi ngờ vì nó được chứng minh qua Fitrah (bản chất tự nhiên của mọi sự vật, sự việc trong vũ trụ), trí tuệ, giáo lý và sự cảm nhận của các giác quan.

Đức tin nơi Allah rằng Ngài là Đấng Duy nhất đáng được thờ phượng và qui phục được gọi là Tawhid gồm có ba dạng thức: Tawhid Arrububiyah, Tawhid Al-Uluhiyah và Tawhid Al-Asma Wassifat.

1- Dạng thức Tawhid thứ nhất: Tawhid Arrububiyah

Là niềm tin kiên định rằng chỉ duy nhất Allah là Thượng Đế của vũ trụ và mọi vạn vật, chỉ duy Ngài là Đấng điều hành, quản lý và trông coi vũ trụ và mọi vạn vật, chỉ duy Ngài là Đấng Tạo hóa, nuôi dưỡng và ban cấp bổng lộc, chỉ duy Ngài là Đấng ban cho sự sống và làm cho chết, chỉ duy Ngài là Đấng định đoạt, an bài và sắp đặt số phận, định lượng cho mọi sự vật và mọi sự việc cũng như mọi hiện tượng.

Nói một cách tóm gọn, **Tawhid Arrububiyah là độc nhất hóa Allah về các hành động của Ngài.**

Quả thật, giáo lý Islam đã đưa ra các bằng chứng về dạng thức Tawhid Arrububiyah của Allah, Đấng Tối Cao.

Allah phán:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ [سورة الفاتحة: ١]

﴿Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài﴾ (Chương 1 – Al-Fatihah, câu 1).

﴿ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾ ﴾ [سورة الأعراف:

[٥٤

﴿Quả thật, Thượng Đế của các người chính là Allah, Đấng đã tạo hóa các tầng trời và trái đất trong sáu ngày, sau đó, Ngài ngự trên chiếc Ngai vương. Ngài đã làm cho ban đêm bao phủ ban ngày, chúng đuổi theo nhau một cách nhanh chóng, và mặt trời, mặt trăng cùng các tinh tú đều tuân thủ theo mệnh lệnh của Ngài. Chẳng phải mọi sự tạo hóa và mọi mệnh lệnh đều thuộc nơi Ngài đó sao, thật phúc thay cho Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài!﴾ (Chương 7 – Al-‘Araf, câu 54).

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ﴾ [سورة البقرة: ٢٩]

﴿Ngài là Đấng đã tạo hóa cho các người tất cả mọi thứ trên trái đất﴾ (Chương 2 - Albaqarah, câu 29).

﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾ ﴾ [سورة الذاريات: ٥٨]

«**Quả thật, Allah mới là Đấng ban bổng lộc cho tất cả, Ngài là Đấng của mọi quyền lực và sức mạnh.**» (Chương 51 – Azh-zhariyat, câu 57 - 58).

Và đây là dạng thức Tawhid mà những người vô đức tin Quraish cũng như hầu hết các tôn giáo và tín ngưỡng đều thừa nhận. Tất cả họ đều tin rằng Đấng Tạo hóa vũ trụ chính là Allah. Allah, Đấng Tối Cao nói về những người này, Ngài phán:

﴿ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾ ﴾ [سورة العنكبوت: ٦١]

«**Và nếu Người (Muhammad) có hỏi chúng ai đã tạo hóa các tầng trời và trái đất cũng như ai đã chế ngự mặt trời và mặt trăng thì chắc chắn chúng sẽ đáp là “Allah”. Thế tại sao chúng lánh xa Ngài?**» (Chương 29 – Al-Ankabut, câu 61).

﴿ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾ بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾ ﴾ [سورة المؤمنون: ٨٤ - ٩٠]

«**Hãy bảo chúng (Muhammad!): “Trái đất và mọi người sống nơi đó thuộc về ai, nếu các người biết?”. Chúng sẽ đáp: “Của Allah”. Hãy bảo chúng: “Thế các người không lưu ý hay sao?”. Người hãy bảo chúng: “Ai là Thượng Đế**

của bảy tầng trời và là Thượng Đế của chiếc Ngai vương chí ạo?”. Chắc chắn chúng sẽ nói: “Allah”. Hãy bảo chúng: “Thế các người không sợ Ngài hay sao?”. Người hãy hỏi chúng: “Ai là Đấng nắm quyền thống trị mọi vạn vật trong Tay Ngài, ai là Đấng bảo vệ tất cả và ai là Đấng mà không có ai có thể thoát khỏi sự trừng phạt của Ngài nếu các người biết?”. Chắc chắn chúng sẽ đáp: “Allah”. Hãy bảo chúng: “Thế tại sao các người còn mê muội?”. Không! TA (Allah) đã cho chúng Chân lý nhưng quả thật chúng lại là những kẻ nói dối.﴾ (Chương 23 – Al-Mu'minun, câu 84 – 89).

Đây là bởi vì trái tim của các bầy tôi luôn theo bản chất tự nhiên của chúng rằng chúng thừa nhận sự tạo hóa và điều hành vũ trụ của Allah.

Tuy nhiên, đức tin Tawhid vẫn chưa thể được công nhận là đức tin Tawhid cho tới khi dạng thức Tawhid thứ hai được tin tưởng và thừa nhận.

2- Dạng thức Tawhid thứ hai: Tawhid Al-Uluhiyah

Là sự độc tôn hóa Allah qua hành động của các bầy tôi, nó còn được gọi là Tawhid thờ phượng. Ý nghĩa của điều này là niềm tin kiên định rằng Allah, Đấng Tối Cao là Đấng Thờ phượng đích thực và chân lý không có đấng thờ phượng nào khác ngoài Ngài, tất cả mọi thứ được thờ phượng khác Ngài đều không chân lý.

Độc tôn hóa Allah trong thờ phượng là sự phủ phục và tuyệt đối tuân lệnh Ngài, không tổ hợp cùng với Ngài một thứ gì trong tạo vật của Ngài, và không hướng bất cứ hình thức thờ phượng nào đến thứ gì khác Ngài.

Các hình thức thờ phượng Allah gồm có: dâng lễ nguyện Salah, nhịn chay, bổ thí Zakah, hành hương Hajj, Du-a (cầu xin, khẩn vái), Isti'a-nah (xin phù hộ và che chở), nguyện thề, giết tế, phó thác, sợ hãi, hy vọng, yêu thương và các hình thức thờ phượng khác công khai hay thầm kín.

Sự thờ phượng Allah phải được thể hiện bằng tình yêu thương, sợ hãi và hy vọng, nếu lấy mặt này mà bỏ đi mặt kia là lệch lạc.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾﴾ [سورة الفاتحة: ٥]

«Chỉ với Ngài bày tôi thờ phượng và chỉ với Ngài bày tôi cầu xin phù hộ và che chở» (Chương 1 – Al-Fatihah, câu 5).

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾﴾ [سورة المؤمنون: ١١٧]

«Và ai cầu nguyện một thần linh khác cùng với Allah mà không có một bằng chứng nào về việc (thờ phượng) đó thì việc thanh toán của y là ở nơi Thượng Đế (Allah) của y. Quả thật, những kẻ không có đức tin sẽ không thành đạt.» (Chương 23 – Al-Mu'minun, câu 117).

Tawhid Al-Uluhiyah là điều mà tất cả các vị Thiên sứ của Allah kêu gọi và tuyên truyền, phủ nhận nó là bước chân theo những cộng đồng bị hủy diệt trước kia.

Nó là toàn bộ của tôn giáo, là mục đích mà các vị Thiên sứ được cử đến, các Kinh sách được ban xuống, các thanh kiếm vung vẩy trong trận chiến, và nó là ranh giới để

phân biệt giữa những người có đức tin và những người vô đức tin, giữa những người của Thiên Đàng và những người của Hỏa Ngục.

Và nó là ý nghĩa lời phán của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ [سورة الصافات: ٣٥]

﴿**Không có Thượng Đế nào khác mà chỉ có Allah duy nhất.**﴾ (Chương 37 – Assafat, câu 35).

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [سورة الأنبياء: ٢٥]

﴿**Và không một vị sứ giả nào được phái đến trước Người (Muhammad) mà không được TA mặc khải ra lệnh cho y truyền bá: Không có Thượng Đế nào khác mà chỉ có TA, bởi thế hãy thờ phượng một mình TA**﴾ (Chương 21 – Al-Anbiya, câu 25).

Và ai là Thượng Đế, là Đấng Tạo Hóa, là Đấng ban phát, Đấng Điều hành, Đấng ban cho sự sống, Đấng làm cho chết, Đấng chỉ được mô tả với tất cả các thuộc tính thiêng liêng và hoàn hảo, Đấng không có sự khiếm khuyết nhỏ nào, Đấng mà mọi thứ đều nằm trong tay của Ngài .. thì dĩ nhiên đó chính là Đấng Tối Cao duy nhất không có đối tác ngang vai, Đấng duy nhất đáng được thờ phượng.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [سورة الذاريات: ٥٦]

﴿Và TA tạo hóa loài Jinn và loài người mục đích chỉ để chúng thờ phượng riêng TA﴾ (Chương 51 – Azh-zhariyat, câu 56).

Tawhid Arrububiyah là một trong các vấn đề của Tawhid Al-Uluhiyah, bởi lẽ những người thờ đa thần không thờ phượng một thần linh duy nhất mà họ thờ nhiều thần linh khác nhau, họ cho rằng những thần linh này sẽ giúp họ đến gần Allah hơn mặc dù họ vẫn biết rằng chúng không có khả năng mang lại điều lành hay gây điều dữ, cho nên, Allah không thừa nhận họ là những người có đức tin cho dù họ đã tin tưởng và thừa nhận Tawhid Arrububiyah, ngược lại, Ngài đã khẳng định họ là những kẻ vô đức tin vì họ đã tổ hợp các thần linh vô thực đó cùng với Ngài trong thờ phượng.

Và từ đây, giáo lý đức tin của phái Salaf – phái Sunnah & Jama'ah – có sự khác biệt với những hệ phái khác trong Al-Uluhiyah. Họ không nói giống như một số nhóm người đã nói rằng ý nghĩa của Tawhid là không có Đấng Tạo Hóa nào khác mà chỉ có Allah duy nhất; mà đối với họ Tawhid Al-Uluhiyah sẽ không được chứng thực ngoại trừ có hai yếu tố nền tảng:

☞ **Thứ nhất:** Tất cả mọi hình thức, hành vi thờ phượng đều phải hướng về một mình Allah duy nhất, không được hướng đến ai (vật gì) khác ngoài Ngài, và không được gán cho tạo vật bất cứ điều gì chỉ thuộc về Đấng Tạo hóa. Có nghĩa là chỉ thờ phượng một mình Allah, không dâng lễ nguyện Salah đến ai (vật) ngoài Allah, không cúi đầu phủ phục ai (vật) ngoài Allah, không thề nguyện vì ai (vật) ngoài Allah, không phó thác cho ai (vật) ngoài Allah.

Như vậy, **Tawhid Al-Uluhiyah** là **độc tôn hóa Allah trong thờ phượng**.

Và sự thờ phượng: hoặc là lời nói của con tim và chiếc lưỡi hoặc là hành động của con tim và thể xác.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۗ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾﴾ [سورة الأنعام: ١٦٢ ، ١٦٣]

﴿**Hãy bảo họ (Muhammad!): “Quả thật, việc dâng lễ nguyện Salah của ta, việc tế lễ của ta, cuộc sống và cái chết của ta đều hiến trọn cho Allah, Đấng Chủ Tể của toàn vũ trụ. Ngài là Đấng không có đối tác ngang vai, và ta được lệnh phải như thế, và ta là người đầu tiên thần phục Ngài”.**﴾ (Chương 6 – Al-An’am, câu 162, 163).

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ﴿٣﴾﴾ [سورة الزمر: ٣]

﴿**Há việc sùng bái chân thành không phải chỉ dành riêng cho Allah ư?**﴾ (Chương 39 – Azzumar, câu 3).

☞ **Thứ hai:** Sự thờ phượng phải đúng theo những gì được Allah sắc lệnh và chỉ thị, đúng theo những gì Thiên sứ của Ngài ﷺ sai bảo và hướng dẫn.

Do đó, độc tôn hóa Allah trong thờ phượng, phủ phục và tuân lệnh là chứng thực cho lời tuyên thệ Shahadah: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) – (Không có Thượng Đế đích thực nào khác mà chỉ có Allah duy nhất); còn tuân thủ theo sự hướng dẫn và chỉ đạo của Thiên sứ của Allah, chấp hành theo sự sai bảo và nghiêm

cấm của Người là chứng thực cho lời tuyên thệ Shahadah: (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ) – (Muhammad là Thiên sứ của Allah).

↳ Như vậy, đường lối của phái Sunnah & Jama'ah: họ thờ phượng Allah, Đấng Tối Cao và không Shirk (tổ hợp thần linh) với Ngài bất cứ một điều gì, họ không khẩn vái cầu xin ai (vật gì) ngoài Allah, họ không cầu xin sự phù hộ che chở từ ai (vật) khác ngoài Allah, họ chỉ cầu mong phúc lành từ riêng một mình Ngài, họ chỉ phò thác cho Ngài, chỉ kính sợ một mình Ngài, để được đến gần Ngài họ luôn phụng mệnh, chấp hành sắc lệnh của Ngài, thờ phượng Ngài và hành thiện.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [سورة النساء: ٣٨]

﴿Các ngươi hãy thờ phượng Allah và tuyệt đối không được Shirk với Ngài (tổ hợp với Ngài trong thờ phượng) bất cứ thứ gì.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 36).

3- Dạng thức Tawhid thứ ba: Tawhid Al-Asma Wassifat:

Ý nghĩa của nó là tin tưởng một cách kiên định rằng Allah, Đấng Tối Cao có những tên gọi hoàn mỹ cùng với các thuộc tính tối cao và vĩ đại; Ngài là Đấng phải được mô tả bởi những thuộc tính hoàn hảo tuyệt đối, loại bỏ tất cả mọi thuộc tính có khiếm khuyết hoặc chỉ mang tính tương đối và Ngài là Đấng Siêu Việt trên tất cả sự vật, sự việc.

Phái Sunnah & Jama'ah nhận thức Thượng Đế của họ qua các thuộc tính của Ngài được nói trong Qur'an và Sunnah, họ mô tả Thượng Đế của họ theo đúng những gì Ngài

đã mô tả về chính Ngài và đúng với những gì mà vị Thiên sứ của Ngài ﷺ đã mô tả Ngài, họ không bóp méo lời lẽ và ngôn từ, họ không phủ nhận bất cứ thuộc tính hay tên gọi nào của Ngài, họ khẳng định tất cả những gì mà Ngài đã khẳng định cho bản thân Ngài một cách không so sánh, không suy diễn như thế nào, ra làm sao, và không bóp méo ngôn từ hay nội dung ý nghĩa.

Nguyên tắc của họ trong vấn đề này là lời phán của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [سورة الشورى: ١١]

﴿**Không có bất cứ thứ gì giống Ngài cả và Ngài là Đấng nghe và thấy**﴾ (Chương 42 – Al-Shura, câu 11).

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَبِيحُونَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [سورة الأعراف: ١٨٠]

﴿**Và Allah có những tên gọi tốt đẹp và hoàn mỹ nhất, bởi thế, hãy cầu nguyện Ngài bằng các tên gọi đó. Và hãy tránh xa những kẻ bóp méo tên gọi của Ngài, rồi đây họ sẽ lãnh đủ về tội của họ.**﴾ (Chương 7 – Al-‘Araf, câu 180).

Phái Sunnah & Jama'ah không giới hạn các thuộc tính của Allah như thế nào, ra làm sao, bởi vì Ngài không cho biết cụ thể và chi tiết như thế nào, và bởi vì chỉ có Ngài mới biết rõ về chính bản thân Ngài. Ngài phán:

﴿قُلْ عَاْنَتُمْ أَعْلَمُ أَمَ اللّٰهُ﴾ [سورة البقرة: ٤٠]

﴿**Hãy bảo họ: Phải chăng các người biết hơn Allah ư?**﴾
(Chương 2 – Al-Baqarah, câu 140).

﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾﴾ [سورة النحل:
[٧٤

﴿**Do đó, chớ đưa ra những hình ảnh so sánh với Allah. Quả thật, Allah biết hết trong lúc các người không biết**﴾
(Chương 16 – Annahl, câu 74).

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٣﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾﴾ [سورة النجم: ٣، ٤]

﴿**Và Y (Muhammad) không nói theo ý muốn ngẫu hứng của bản thân mà đích thực nó là lời mặc khải được mặc khải cho Y.**﴾ (Chương 53 – Al-najm, câu 3, 4).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc là Đấng Đầu tiên, không có bất cứ thứ gì tồn tại trước Ngài; Ngài là Đấng cuối cùng, không có bất cứ thứ gì tồn tại sau Ngài; Ngài là Đấng Biểu Hiện mọi quyền lực, không có bất cứ thứ gì vượt trên Ngài; và Ngài là Đấng Ẩn Tàng, không có bất cứ thứ gì có thể so với Ngài; như Allah đã phán:

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢﴾﴾ [سورة الحديد: ٣]

﴿**Ngài là Đấng Đầu Tiên, Đấng Cuối Cùng, Đấng Biểu Hiện, Đấng Ẩn Tàng; và Ngài là Đấng Toàn Tri, biết hết mọi sự việc.**﴾ (Chương 57 – Al-Hadid, câu 3).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng bản thân của Allah không giống với bất cứ thứ gì, các thuộc tính của Ngài không giống với các thuộc tính của bất cứ thứ gì, không được phép suy luận dựa trên các tạo vật của Ngài để đánh giá và mô tả Ngài, phải khẳng định Ngài đúng theo những gì mà Ngài đã khẳng định và mô tả về chính Ngài.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah là Đấng Bao Trùm tất cả mọi thứ, là Đấng Tạo Hóa tất cả mọi thứ và là Đấng Nuôi Dưỡng tất cả mọi sự sống. Allah phán:

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [سورة الملك: ٤ : ١]

«**Chẳng lẽ Đấng đã tạo hóa không biết hay sao trong khi Ngài là Đấng Tinh tế, là Đấng Am tường?**» (Chương 67 – Al-Mulk, câu 14).

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾ [سورة الذاريات: ٥٨ : ٥٨]

«**Quả thật, Allah mới là Đấng ban bổng lộc cho tất cả, Ngài là Đấng của mọi quyền lực và sức mạnh.**» (Chương 51 – Azh-zhariyat, câu 57).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah ngự trên Arsh (Ngai Vương) ở bên trên bảy tầng trời, Ngài ở rất xa các tạo vật của Ngài nhưng Ngài bao trùm mọi thứ bởi kiến thức siêu việt của Ngài. Ngài thông tin cho biết về Ngài trong Kinh Sách của Ngài ở bảy câu Kinh⁽¹²⁾ nhưng không cho biết cụ thể như thế nào, Ngài phán:

---

(12) Bảy câu Kinh theo thứ tự: chương Al-A'raf câu 54, chương Yunus câu 3, chương Arra'd câu 2, chương Taha câu 5, chương Al-Furqan câu 59, chương Al-Sajdah câu 4, và chương Al-Hadid câu 4.

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾﴾ [سورة طه: ٥]

﴿Đấng Arrahman (Độ Lượng) ngự trên Arsh (Ngai Vương)﴾ (Chương 20 – Taha, câu 5).

﴿ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ ﴿٤﴾﴾ [سورة الحديد: ٤]

﴿Sau đó, Ngài (Allah) ngự trên Arsh﴾ (Chương 57 – Al-Hadid, câu 4).

﴿ءَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ﴾ [سورة الملك: ١٦، ١٧]

﴿Phải chăng các ngươi cảm thấy an toàn thoát khỏi Đấng ở trên trời vì tưởng rằng Ngài sẽ không làm đất sụp xuống nuốt chửng các ngươi khi nó rung động dữ dội hay sao? Hay phải chăng các ngươi cảm thấy an toàn thoát khỏi Đấng ở trên trời vì tưởng rằng Ngài sẽ không thể gửi một cơn bão đá xuống để trừng phạt các ngươi sao? Rồi các ngươi sẽ biết Lời cảnh báo như thế nào?﴾ (Chương 67 – Al-Mulk, câu 16, 17).

﴿إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ﴿١٠﴾﴾ [سورة فاطر: ١٠]

﴿Mọi lời tốt đẹp sẽ đi lên đến tận Ngài (Allah) và mọi việc làm phúc thiện và ngoan đạo sẽ nâng y lên cao.﴾ (Chương 35 – Fatir, câu 10).

Nabi ﷺ nói:

«أَلَا تَأْمَنُونِي وَأَنَا أَمِينٌ مَنْ فِي السَّمَاءِ؟» رواه البخاري ومسلم.

“*Chẳng lẽ các người không thấy an tâm với Ta trong khi Ta được Đấng ở trên trời tin cậy u?*” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Kursi (Bệ ngòì) và Arsh (Ngài vương) của Allah là sự thật. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

[سورة البقرة: ٢٥٥]

«**Chiếc Kursi của Ngài bao trùm các tầng trời và đất; và việc quản lý trời đất không làm cho Ngài mỗi mệт vì Ngài là Đấng Tối Cao, Đấng Vĩ Đại**» (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 255).

Không ai có thể định lượng Arsh của Allah to lớn và vĩ đại thế nào ngoại trừ một mình Ngài, và chiếc Kursi trong Arsh giống như một cái khoen nhỏ xíu nằm trong sa mạc bao la, và dĩ nhiên Allah không lệ thuộc vào Arsh và Kursi, Ngài ngự bên trên Arsh không phải là vì Ngài cần đến nó mà vì một ý nghĩa nào đó chỉ có Ngài mới biết rõ. Ngài thật sự không cần đến Arsh hay bất cứ thứ gì bởi Ngài vĩ đại hơn tất cả những gì vĩ đại, Arsh và Kursi chỉ là biểu hiện của sự toàn năng và quyền lực vô biên của Ngài.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah, Đấng Tối Cao đã tạo Adam (tổ tiên của loài người) ﷺ bằng chính đôi tay của Ngài; họ tin rằng cả hai tay của Ngài đều là bên phải và luôn mở rộng, Ngài chi dùng thiên lộc của Ngài như thế nào tùy ý Ngài như Ngài đã phán:

﴿ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَرُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ﴾ [سورة المائدة: ٦٤]

﴿Người Do Thái nói rằng tay của Allah bị xích chặt lại; tay của họ mới thực sự bị xích chặt lại và họ sẽ bị nghiền rủa vì lời phạm thượng ngông cuồng của họ; không như lời họ nói mà đích thực hai tay của Ngài đều mở rộng, Ngài chi dùng thiên lộc của Ngài như thế nào tùy ý Ngài﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 64).

Allah phán với Iblis (thủ lĩnh của các tên Jinn Shaytan):

﴿ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإَيْدِيَّ ﴾ [سورة ص: ٧٥]

﴿Điều gì ngăn cản nhà người quỉ lay một nhân vật mà TA đã tạo từ chính đôi tay của TA?﴾ (Chương 38 – Sad, câu 75).

Phái Sunnah & Jama'ah khẳng định với đức tin kiên định rằng Allah có sự nghe, thấy, kiến thức, khả năng, sức mạnh, sự oai nghiêm, lời nói, sự sống, Ngài có đôi bàn chân, có đôi cẳng chân, có đôi tay, .. và những gì khác từ các thuộc tính tối cao và siêu việt của Ngài do chính Ngài mô tả về bản thân Ngài trong Kinh sách thiêng liêng của Ngài và được mô tả bởi chiếc lưỡi của vị Nabi của Ngài ﷺ; riêng sự cụ thể và chi tiết như thế nào về các thuộc tính đó thì chỉ có Allah mới biết còn chúng ta thì không có một chút kiến thức nào vì Ngài đã không thông tin cho chúng ta biết rõ cụ thể như thế nào.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى ﴾ [سورة طه: ٤٦]

«Hai người chớ sợ! Quả thật, TA ở cùng với hai người, TA nghe và thấy» (Chương 20 – Taha, câu 46).

﴿ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴾ [سورة التحريم: ٢]

«Ngài là Đấng Toàn Tri, Đấng rất mực sáng suốt.» (Chương 66 – Attahrim, câu 2).

﴿ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴾ [سورة النساء: ١٦٤]

«Và Allah đã nói chuyện trực tiếp với Musa.» (Chương 4 – Annisa, câu 164).

﴿ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴾ [سورة الرحمن: ٢٧]

«Và Sắc diện của Thượng Đế của Người (Muhammad), Đấng Quyền Lực và Quang Vinh vẫn còn mãi.» (Chương 55 – Arrahman, câu 27).

﴿ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ﴾ [سورة المائدة: ١١٩]

«Allah sẽ hài lòng về họ và họ sẽ toại nguyện với Ngài.» (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 119).

﴿ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ﴾ [سورة المائدة: ٥٤]

«Ngài sẽ yêu thương họ và họ sẽ yêu thương Ngài» (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 54).

﴿ فَلَمَّا آسَفُونَا انتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴾ [سورة الزخرف: ٥٥]

﴿Bởi thế, khi chúng khiêu khích TA (Allah), TA đã bắt phạt và nhận chìm tất cả bọn chúng (dưới biển sâu).﴾
(Chương 43 – Al-Zukhruf, câu 55).

﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ﴾ [سورة القلم:

[٤٢

﴿Ngày mà ông chân (của Allah) sẽ được để lộ ra và chúng được gọi đến để phủ phục nhưng chúng sẽ không thể quỳ được.﴾ (Chương 68 – Al-Qalam, câu 42).

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [سورة البقرة: ٢٥٥]

﴿Allah! Không có Thượng Đế nào khác ngoài Ngài, Ngài là Đấng Hằng Sống, Đấng Tự Hữu﴾ (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 255).

﴿وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾ [سورة الفتح: ٦]

﴿Và chúng đón nhận cơn thịnh nộ của Allah﴾ (Chương 48 – Alfath, câu 6).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng những người có đức tin sẽ nhìn thấy Thượng Đế của họ vào Đời Sau bằng cặp mắt của họ, họ sẽ viếng thăm Ngài, Ngài nói chuyện với họ và họ nói chuyện với Ngài.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾﴾ [سورة القيامة: ٢٢، ٢٣]

﴿Ngày hôm đó, có những gương mặt sáng ngời nhìn ngắm Thượng Đế của họ trong niềm vui sướng.﴾ (Chương 75 – Al-Qiyamah, câu 22, 23).

Họ sẽ nhìn ngắm Ngài giống như nhìn ngắm mặt trăng đêm rằm trong quan cảnh trong lành. Nabi ﷺ nói:

«إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرُونَ الْقَمَرَ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَا تُصَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ» رواه البخاري ومسلم.

“*Quả thật các ngươi sẽ nhìn ngắm Thượng Đế của các ngươi giống như các ngươi nhìn ngắm mặt trăng đêm rằm, các ngươi không cần chen lấn nhau để nhìn ngắm Ngài*” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah, Đấng Tối Cao sẽ xuống tầng trời hạ giới vào lúc một phần ba cuối cùng của đêm, việc xuống tầng trời hạ giới của Ngài là Ngài xuống thực sự, Ngài xuống theo cách của riêng Ngài với sự Tối Cao và Vĩ Đại của Ngài.

Nabi ﷺ nói:

«يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ» (رواه البخاري ومسلم).

“*Hàng đêm, Thượng Đế của chúng ta, Đấng Tối Cao và Ân Phúc xuống tầng trời hạ giới vào lúc một phần ba cuối cùng của đêm, Ngài nói: Ai cầu nguyện TA, TA sẽ đáp lại lời cầu nguyện của y; ai cầu xin Ta điều gì TA sẽ ban cho y điều đó;*

ai câu xin TA tha thứ, TA sẽ tha thứ cho y” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng vào Ngày Phán xét, Allah, Đấng Tối Cao sẽ đến để phân xét giữa các bầy tôi, sự đến của Ngài là sự thực theo cách riêng của Ngài với sự Tối Cao và Oai Nghiêm của Ngài. Ngài phán:

﴿ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝ ﴾

[سورة الفجر: ٢١ - ٢٢]

﴿**Không! Khi trái đất bị chấn động dữ dội. Và khi Thượng Đế của Ngươi đến và các Thiên thần đứng xếp thành hàng chỉnh tề**﴾ (Chương 89 – Al-Fajr, câu 21 – 22).

﴿ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝ ﴾ [سورة البقرة: ٢١٠]

﴿**Phải chăng họ chỉ còn đợi Allah được Thiên Thần tháp tùng xuống gặp chúng trong bóng mây và vấn đề sẽ được giải quyết? Và tất cả mọi sự việc đều trở lại trình với Allah**﴾ (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 210).

Như vậy, đường lối của phái Sunnah và Jama'ah là tin toàn bộ những gì được Allah và Thiên sứ của Ngài thông tin cho biết, và tuyệt đối chấp nhận toàn bộ thông tin. Imam Azzuhri رحمته الله nói: “Thông Điệp là từ nơi Allah, sự truyền đạt là sứ mạng của Thiên sứ ﷺ còn sự đón nhận là phần trách nhiệm của chúng ta” (Imam Albaghawi trích dẫn trong “Sharh Assunnah”).

✿ Các lời nói của các vị Imam Salaf về các thuộc tính của Allah:

Imam Sufyan bin Uyainah رضي الله عنه nói: (Tất cả những gì Allah, Đấng Tối Cao mô tả về chính Ngài trong Qur'an thì hãy đọc nó; được phép tìm hiểu nội dung ý nghĩa của nó nhưng không được mô tả cụ thể như thế nào cũng như không được phép so sánh)⁽¹³⁾.

Imam Sha-fi'y رضي الله عنه nói: (Tôi tin nơi Allah và những thông điệp đến từ nơi Ngài theo ý nghĩa lời phán của Ngài; và tôi tin nơi Thiên sứ của Allah và thông điệp đến từ Thiên sứ của Allah theo ý nghĩa lời nói của Người)⁽¹⁴⁾.

Al-Walid bin Muslim nói: Tôi đã hỏi Al-Awza-i, Sufyan Bin Uyainah, và Malik Bin Anas về các Hadith nói về các thuộc tính của Allah và sự nhìn thấy Ngài thì họ đều nói: (Cứ tuân theo những gì được thông điệp không được suy diễn như thế nào)⁽¹⁵⁾.

Imam Malik Bin Anas رضي الله عنه nói: Các người phải coi chừng đừng để dính vào những điều Bid'ah. Có lời hỏi: Bid'ah là gì? Ông nói: (Những người Bid'ah là những người nói chuyện bàn tán về các tên gọi, các thuộc tính, lời nói, kiến thức và khả năng của Allah, không chịu im lặng về những điều

---

(13) Imam Al-La-laka-i trích dẫn trong (Sharh Usul I'tiqad Ahli Assunnah Wal-Jama'ah).

(14) Xem: "Lum'ah Al-Itiqad Al-hadi Ila Sabil Arrasha-d" của Imam Ibnu Quda-ma Al-Muqadasi".

(15) Imam Al-Baghawi dẫn lời trong "Sharh Assunnah".

mà các vị Sahabah cũng như những người đi theo họ trên con đường tốt đẹp đã im lặng)⁽¹⁶⁾.

Và có một người đã hỏi Imam Malik رحمته الله về lời phán của Allah:

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾﴾ [سورة طه: ٥]

﴿**Đấng Arrahman (Độ Lượng) ngự trên Arsh (Ngai Vương)**﴾ (Chương 20 – Taha, câu 5).

Imam Malik رحمته الله nói: (Sự ngự trên không phải là điều không được biết, tuy nhiên, như thế nào là điều không thể dùng trí tuệ để hình dung, và đức tin Iman nơi sự việc đó là bắt buộc, còn dò hỏi về sự việc đó là Bid'ah, và tôi chỉ thấy ở anh điều lầm lạc). Sau đó, Imam Malik bảo người đó rời khỏi chỗ của ông.⁽¹⁷⁾

Imam Abu Hanifah رحمته الله nói: (Không nên cho bất cứ ai bàn tán một điều gì đó về bản chất và cơ thể của Allah, mà y chỉ nên mô tả Ngài với những gì mà Ngài đã mô tả về chính Ngài, y không được nói theo suy nghĩ của y, bởi lẽ Allah Tối Cao và Ân Phúc là Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài)⁽¹⁸⁾. Còn khi được hỏi về thuộc tính xuông của Allah thì ông nói: (Ngài xuông nhưng không biết như thế nào)⁽¹⁹⁾.

---

(16) Imam Al-Baghawi dẫn lời trong “Sharh Assunnah”.

(17) Imam Al-Baghawi dẫn lời trong “Sharh Assunnah”.

(18) Xem: “Sharh Al-Aqidah Attahawi”.

(19) Xem: “Sharh Al-Aqidah Attahawi”.

Hafizh Imam Na'im Bin Hamad Al-Khaza-i nói: (Ai so sánh Allah với bất cứ tạo vật nào của Ngài thì quả thật y đã vô đức tin, và ai phủ nhận những gì mà Ngài mô tả về bản thân Ngài thì quả thật y đã vô đức tin, và những gì mà Ngài mô tả về Ngài cũng như những gì mà Thiên sứ của Ngài đã mô tả về Ngài đều không được phép so sánh)⁽²⁰⁾.

Một số vị Salaf nói: (Bàn chân của Islam sẽ không vững chắc trừ phi nó bước trên mái vòm của sự hài lòng và chấp nhận)⁽²¹⁾. Bởi thế, người nào bám lấy đường lối của Salaf trong vấn đề bản chất và thuộc tính của Allah thì y thực sự đã bám lấy đường lối của Qur'an về tên gọi và thuộc tính của Allah, cho dù y nằm trong thời đại của Salaf hay ở các thời đại sau này đi chăng nữa.

Và bất cứ ai đi theo con đường khác với thể hệ Salaf thì y đã không theo đường lối của Qur'an ngay cả khi y sống trong thời đại của Salaf giữa các vị Sahabah và những vị Tabieen.

② Trụ cột thứ hai của đức tin Iman: Đức tin nơi các Thiên Thần

Đức tin Iman nơi các Thiên Thần: là đức tin vào sự hiện hữu và tồn tại của các vị Thiên Thần, tin một cách kiên định không có một chút nghi ngờ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

⁽²⁰⁾ Imam Azzahabi dẫn lời trong “Al'ulu lil-ali-yi Al-Ghaffar”.

⁽²¹⁾ Imam Al-Baghawi dẫn lời trong “Sharh Assunnah”.

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ﴾ [سورة البقرة: ٢٨٥]

﴿Thiên sứ (Muhammad) tin vào những gì được ban xuống cho Y từ Thượng Đế của Y và những người có đức tin cũng tin tưởng như thế. Tất cả đều tin tưởng nơi Allah, các Thiên Thần của Ngài, các Kinh sách của Ngài và các vị Sứ giả của Ngài.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 285).

Bởi thế, người nào phủ nhận sự tồn tại của các Thiên Thần thì y đã vô đức tin bởi lời phán của Allah:

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَالْيَوْمِ الْأَخِيرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا﴾ [سورة النساء: ١٣٦]

﴿Và người nào phủ nhận Allah, phủ nhận các Thiên Thần của Ngài, các Kinh sách của Ngài, các Sứ giả của Ngài và Ngày Tận thế thì quả thật y đã lầm lạc rất xa.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 136).

Phái Sunnah & Jama'ah tin hoàn toàn vào các Thiên Thần một cách tổng thể, còn đi vào chi tiết thì họ tin vào những thông điệp được nói trong Qur'an cũng như được xác thực từ Thiên sứ của Allah ﷺ. Những vị Thiên Thần được Allah và Thiên sứ của Ngài nhắc đến, tiêu biểu như: Đại Thiên Thần Jibril có nhiệm vụ truyền lời mặc khải của Allah xuống cho các vị Nabi, Thiên thần Mi-ka-il có nhiệm vụ trông coi về mưa, Thiên thần Isra-fil có nhiệm vụ thổi còi cho Ngày Tận Thế, Thiên Thần Chết có nhiệm vụ đi rút hồn, Thiên Thần cai quản Hỏa Ngục, Thiên Thần cai quản Thiên Đàng, hai Thiên thần Munkar và Nakir ở cõi mộ.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào sự tồn tại của các Thiên Thần, họ tin rằng các Thiên Thần là những bề tôi được Allah tạo ra, Ngài tạo họ ra từ ánh sáng, các Thiên Thần là những cơ thể với những hình hài đích thực chứ không phải là những điều chỉ mang ý nghĩa tượng trưng hay chỉ biểu hiện của sức mạnh vô hình, họ là tạo vật trong các tạo vật của Allah, và họ ở trên trời.

Các Thiên Thần là những tạo vật không lồ, họ có những chiếc cánh, có vị chỉ có hai cánh, ba hoặc bốn cánh, và có vị có nhiều hơn thế, riêng đại Thiên Thần Jibril عليه السلام thì được Nabi ﷺ cho biết rằng ngài có tới sáu trăm chiếc cánh.

Các Thiên Thần là thiên binh trong các thiên binh của Allah, họ tuyệt đối phục tùng mệnh lệnh của Allah, họ có thể biến hóa thành nhiều dạng trạng khác nhau tùy theo sứ mạng được giao phó để thực hiện mệnh lệnh của Allah, họ là những quân thân cao quý cận kề Allah, họ không có hệ tính nam nữ, họ không có nhu cầu tình dục và cũng không sinh sản.

Các Thiên Thần là những tạo vật không có nhu cầu ăn uống, không có nhu cầu vật chất; thức ăn của họ là những lời tụng niệm, họ không buồn chán, không lãnh đạm, không thờ ơ cũng như không hề mệt mỏi; họ được mô tả với những điều tốt, đẹp đẽ, mặc cả và tuyệt đối nguyên tắc kỷ cương.

Các Thiên Thần đặc biệt khác với loài người ở chỗ là họ tuyệt đối tuân thủ và phục tùng mệnh lệnh của Allah, không bao giờ làm trái lệnh Ngài. Allah tạo họ ra là để thờ phượng và chấp hành các mệnh lệnh của Ngài.

Allah, Đấng Tối Cao nói về họ:

﴿ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ وَهُمْ مِنْ حَشِيَّتِهِ ۗ مُّشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾ ﴾ [سورة الأنبياء: ٢٨]

﴿Và chúng (những kẻ ngoại giáo) đã nói rằng Đấng Arrahman (Độ lượng) có con cái, nhưng thật vinh quang thay cho Ngài rằng Ngài không phải như thế mà tất cả (những ai mà chúng cho là con cái của Ngài) đều là những bề tôi vinh dự (của Ngài). Họ (các Thiên thần) không dám nói trước Ngài (một điều gì) mà họ chỉ luôn tuân thủ và hoàn toàn phục tùng theo mệnh lệnh của Ngài. Ngài biết điều gì có trước họ và điều gì xảy ra sau họ và họ không thể can thiệp giúp cho ai được ngoại trừ người nào mà Ngài hài lòng. Và họ luôn là những người rất sợ Ngài.﴾ (Chương 21 – Al-Ambiya', câu 28).

Các vị Thiên thần luôn ca tụng và tán dương Allah ngày đêm, họ đi Tawaf quanh ngôi nhà Ma'mur trên trời và họ rất kính sợ Allah, Đấng Tối Cao.

☞ Các Thiên Thần rất đa dạng:

Có những vị Thiên Thần chuyên gánh Arsh (Ngài vương) của Allah, có những vị có nhiệm vụ truyền tải lời mặc khải của Allah, có những vị trông coi núi non, có những vị là cai quản Hỏa Ngục và có những vị là cai quản Thiên Đàng, có những vị được giao nhiệm vụ ghi chép các việc làm và hành vi của các bề tôi, có những vị là những vị chuyên đi rút linh hồn của những người có đức tin và có những vị chuyên đi rút linh hồn những người vô đức tin, có những vị được giao nhiệm vụ đi tra hỏi trong cõi mộ, có những vị chuyên cầu nguyện và xin

tha thứ cho những người có đức tin, có những vị có nhiệm vụ tham gia các buổi giảng thuyết và học hỏi kiến thức đạo và họ phải dang những chiếc cánh của họ bảo vệ và che chở cho những người đó, có những vị được giao nhiệm vụ ở xuyên suốt cùng với con người, có những vị có nhiệm vụ thúc giục các bề tôi làm việc thiện tốt, có những vị chuyên tham dự an táng cho những người ngoan đạo, có những vị chuyên tham gia đánh chiến cùng với những người có đức tin để chống kẻ thù của Allah, có những vị được giao nhiệm vụ bảo vệ những người ngoan đạo và giải nạn cho họ, và có những vị được giao cho nhiệm vụ trừng phạt người nào Allah muốn.

Các Thiên Thần không vào những ngôi nhà có bụt tượng, tranh ảnh (con người và động vật), chó, và chuông.

Nabi ﷺ nói:

« إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّورُ لَا تَدْخُلُهُ الْمَلَائِكَةُ » رواه البخاري ومسلم.

“Quả thật, ngôi nhà mà trong đó có treo tranh ảnh thì các Thiên Thần không vào” (Albukhari, Muslim).

« لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا تَصَاوِيرُ » رواه البخاري ومسلم.

“Các Thiên Thần không vào bất cứ ngôi nhà nào có chó và tranh ảnh” (Albukhari, Muslim).

Số lượng Thiên Thần là vô số kể, chỉ có Allah mới biết rõ số lượng của họ là bao nhiêu, Ngài phán:

﴿ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشْرِ - ﴿٣١﴾ ﴾ [سورة

المدثر: ٣١]

﴿Và không một ai biết rõ lực lượng binh lính của Thượng Đế của Y (Muhammad) ngoại trừ Ngài. Và đó là lời nhắc nhở cho người phàm.﴾ (Chương 74 – Al-Mudaththir, câu 31).

Quả thật, Allah đã che khuất các Thiên thần khỏi cặp mắt của người phàm chúng ta, cho nên chúng ta không nhìn thấy nguyên hình trạng của họ, tuy nhiên, đôi lúc Ngài cũng để một số người bề tôi của Ngài nhìn thấy, giống như Nabi ﷺ đã nhìn thấy đại Thiên Thần Jibril ﷺ với nguyên hình trạng mà Allah tạo ra trong hai lần. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۗ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾﴾ [سورة النجم: 13].

﴿Và quả thật Y (Nabi) đã thấy (đại Thiên Thần Jibril) vào lúc giáng trần lần thứ hai. Tại Sidrah Al-Muntaha (một loại cây trên tầng trời thứ bảy)﴾ (Chương 53 – Annajm, câu 13).

﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾﴾ [سورة التكوير:

[٢٣، ٢٢]

﴿Và người bạn của các ngươi (Muhammad) không phải là kẻ mất trí. Và quả thật Y đã nhìn thấy (đại Thiên Thần Jibril) tại chân trời sáng tỏ﴾ (Chương 81 – Attakwir, câu 22, 23).

③ Trụ cột thứ ba của đức tin Iman: Đức tin nơi các Kinh sách

Phái Sunnah & Jama'ah tin tưởng nơi Allah, họ tin tưởng kiên định rằng Ngài đã ban xuống cho các Thiên sứ của Ngài những Kinh sách trong đó mang những chỉ đạo, những mệnh lệnh, sự cấm đoán, lời hứa ban thưởng và cảnh báo sự trừng phạt và những điều Ngài muốn ở những bầy tôi của Ngài. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿عَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۗ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَأَتْ بِهِ وُكُوتِهِ ۗ وَرُسُلِهِ ۗ﴾ [سورة البقرة: ٢٨٥]

﴿Thiên sứ (Muhammad) tin vào những gì được ban xuống cho Y từ Thượng Đế của Y và những người có đức tin cũng tin tưởng như thế. Tất cả đều tin tưởng nơi Allah, các thiên thần của Ngài, các kinh sách của Ngài và các vị sứ giả của Ngài.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 285).

Họ tin rằng Allah ban các Kinh sách của Ngài xuống cho các Thiên sứ của Ngài để làm sự hướng dẫn cho nhân loại. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿كَتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾﴾ [سورة إبراهيم: ١]

﴿Đây là một Kinh sách mà TA đã ban cho Người (Muhammad) để Người dùng nó đưa nhân loại từ nơi tăm tối ra ngoài ánh sáng với sự cho phép của Thượng Đế của họ, hầu đi đến con đường của Đấng Toàn Năng và đáng ca ngợi.﴾ (Chương 14 – Ibrahim, câu 1).

Tiêu biểu cho các Kinh sách của Allah được ban xuống: Qur'an, Tawrah (Cựu ước), Injil (Tân ước), Zabur (Thánh thi), các Suhuf của Nabi Ibrahim và Nabi Musa, trong

đó vĩ đại nhất là Tawrah, Injil và Qur'an, và tốt đẹp nhất và ân phúc nhất trong ba Kinh sách này là Qur'an.

Tất cả các Kinh sách được ban xuống ngoài Qur'an thì Allah không phán bảo sẽ bảo hộ và gìn giữ chúng, mà sự gìn giữ và bảo hộ chúng sẽ do những vị giáo sĩ và những người thờ phượng Allah đảm trách. Tuy nhiên, họ đã không làm tròn trách nhiệm, họ đã không gìn giữ đúng mực cho nên tất cả các Kinh sách đã bị chỉnh sửa và thay đổi.

✳ **Kinh Qur'an:** Là lời phán của Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài. Ngài ban Nó xuống cho vị Thiên sứ của Ngài, Muhammad Bin Abdullah, để làm hiến pháp cho nhân loại, đưa nhân loại khỏi nơi tăm tối đến với ánh sáng của chân lý, hướng dẫn họ đến với con đường ngay chính và đúng đắn.

Quả thật trong Qur'an, Allah đã cho biết về các thông tin của những người ở các thời kỳ trước và những người ở thời kỳ sau; trong đó, Ngài nói về sự tạo hóa trời đất, phân biệt điều Halal (được phép) và điều Haram (cấm kỵ), chỉ dạy các nguyên tắc đạo đức và phẩm hạnh, các luật thờ phượng và cư xử giao tế; trong đó, Ngài nói về tiêu sử của những vị Nabi và những người ngoan đạo, nói về sự ân thưởng cho những người có đức tin và sự trừng phạt đối với những người vô đức tin; trong đó, Ngài mô tả về Thiên Đàng, một nơi tốt đẹp dành cho những người có đức tin, và mô tả về Hỏa Ngục, một nơi tội tệ dành cho những người ngoại đạo.

Allah dùng Qur'an làm phương thuốc chữa bệnh tật và tâm bệnh, làm nguồn kiến thức cho mọi sự việc, và làm nguồn hướng dẫn và chỉ đạo, một hồng ân dành cho những người có đức tin.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيِينًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ ﴾
[سورة النحل: ٨٩]

﴿Và TA đã ban xuống cho Người (Muhammad) Kinh sách (Qur'an) trình bày rõ tất cả mọi điều, và Nó là một Chỉ đạo, một hồng ân và một tin mừng cho những người Muslim.﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 89).

Bắt buộc tất cả nhân loại phải tuân thủ theo Qur'an và dùng Nó để phán quyết mọi điều, cũng như phải tuân thủ theo Sunnah (đường lối) của Nabi ﷺ nếu như đã xác định rõ đó là Sunnah của Người, bởi lẽ, Allah đã cử phái Thiên sứ của Ngài đến với toàn thể hai loài: Jinn và con người và để Người giảng giải cho họ về những điều mà Ngài đã ban xuống cho họ. Ngài phán:

﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾ ﴾
[سورة النحل: ٤٤]

﴿Và TA (Allah) đã ban cho Người (Muhammad) Zikr (Qur'an) để Người giảng giải cho nhân loại biết về những điều mà TA đã ban xuống cho họ và mong rằng họ biết suy ngẫm.﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 44).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Qur'an là lời phán của Allah – các chữ và ý nghĩa của Nó – Nó đến từ bản thân Ngài và Nó sẽ quay trở lại với Ngài, Nó không phải là tạo vật mà chính Allah đã nói bằng lời nói đích thực của Ngài, Ngài mặc khải Nó cho đại Thiên Thần Jibril عليه السلام và Jibril truyền tải

xuống cho Nabi Muhammad ﷺ. Và Nó được ban xuống bằng tiếng Ả rập rõ ràng, và Nó được truyền tải đến chúng ta bởi đông đảo người truyền tải đến nỗi không thể có sự nghi ngờ về tính xác thực của Nó.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَأَنَّهُ لَنَزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾﴾ [الشعراء: ١٩٢ - ١٩٥]

«**Quả thật, Nó (Qur'an) do Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài ban xuống. Thiên Thần Jibril đã mang Nó xuống, đặt vào quả tim của Người (Muhammad) để Người trở thành một Người báo trước, bằng tiếng Ả rập trong sáng rõ ràng.**» (Chương 26 – Ash-Shu'ara', câu 192 – 195).

Qur'an được ghi trong Lawhul-Mahfuzh (quyển Kinh Mạ được lưu trữ ở nơi Allah), được lưu giữ trong lòng của các tín đồ, được đọc trên các chiếc lưỡi và được ghi chép thành các quyển kinh.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾﴾ [سورة العنكبوت: ٤٩]

«**Không! Nó (Qur'an) là những Lời Mặc Khải rõ ràng ở trong lòng của những ai đã được (Allah) ban cho kiến thức. Và chỉ những kẻ làm điều sai quấy mới cãi lại những Lời Mặc Khải của TA.**» (Chương 29 – Al-Ankabut, câu 49).

﴿ إِنَّهُ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾
تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ ﴾ [سورة الواقعة: 77 - 80]

﴿Và đó là Qur'an vinh dự, trong một Kinh sách được giữ kỹ mà không ai được phép sờ đến ngoại trừ những người trong sạch. Một sự Mặc khải do Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài ban xuống.﴾ (Chương 56 – Al-waqi'ah, câu 77 – 80).

Kinh Qur'an là một đại phép màu vĩnh hằng dành cho vị Nabi của Islam, Muhammad Bin Abdullah ﷺ, và là một thiên Kinh cuối cùng được ban xuống, sẽ không có một kinh sách nào khác để thay thế, và quả thật Allah đã hứa bảo đảm sự vẹn toàn của Nó khỏi sự bóp méo, chỉnh sửa, thay đổi, tẩy xóa, thêm bớt cho đến ngày mà Allah sẽ đưa Nó trở lại với Ngài trước Ngày Tận Thế.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾ ﴾ [سورة الحجر: ٩]

﴿Quả thật, TA (Allah) đã ban lời nhắc nhở (Qur'an) xuống và TA sẽ luôn bảo quản nó﴾ (Chương 15 – Al-Hijr, câu 9).

Phái Sunnah & Jama'ah phủ nhận và phản đối những ai bóp méo, chỉnh sửa hoặc thêm bớt những gì trong Qur'an. Với lẽ này, chúng ta tin tưởng bằng đức tin kiên định rằng tất cả các câu Kinh Qur'an đều được ban xuống từ nơi Allah, Qur'an được truyền tải đến chúng ta bằng đường truyền bởi đông đảo người dẫn truyền đến nỗi không thể có sự nghi ngờ.

Kinh Qur'an không được mặc khải xuống toàn bộ trong một lần duy nhất cho Thiên sứ của Allah ﷺ mà Nó được ban xuống từng phần theo các sự kiện xảy ra cũng như để trả lời các câu hỏi hoặc để giải quyết các vấn đề trong suốt hai mươi ba năm.

Kinh Qur'an gồm 114 Surah (chương), 86 Surah được mặc khải xuống tại Makkah và 28 Surah được mặc khải xuống tại Madinah. Các Surah được mặc khải xuống tại Makkah được gọi là những chương Makkiyah, còn các Surah được mặc khải xuống tại Madinah được gọi là những chương Madaniyah, và trong đó có 29 Surah được mở đầu bằng các chữ cái.

Qur'an đã được biên chép ngay trong thời của Nabi ﷺ dưới sự giám sát của Người. Người đã lựa chọn những người ưu tú nhất trong số các vị Sahabah của Người để giao công việc biên chép mỗi khi các Lời Mặc Khải được ban xuống. Sau đó, đến thời lãnh đạo của Abu Bakr رضي الله عنه thì Nó được tập hợp lại và được viết thành một quyển kinh hoàn chỉnh, và đến thời của Uthman رضي الله عنه thì Nó được thống nhất trên cùng một mặt chữ. Cầu xin Allah hài lòng về tất cả họ.

Phái Sunnah & Jama'ah chú trọng và quan tâm đến việc truyền dạy và học Qur'an như học thuộc lòng, đọc xướng, Tafseer (giảng giải nội dung ý nghĩa) và thi hành theo Nó. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكًا لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ ۖ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ ﴾

[سورة ص: ٢٩]

﴿Kinh sách (Qur'an) mà TA (Allah) ban Nó xuống cho Người (Muhammad) là Kinh sách đầy ân phúc để giúp họ nghiên ngẫm về những Câu của Nó và để cho những người thông hiểu ghi nhớ.﴾ (Chương 38 – Sad, câu 29).

Allah qui định lấy việc đọc xướng Qur'an trong cung cách thờ phượng Ngài. Mỗi chữ của Qur'an khi đọc lên sẽ được ban cho một ân phước và nhân lên thành mười như Nabi ﷺ đã di huấn:

« مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ الْم حَرْفٌ وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا مٌ حَرْفٌ وَمِمْ حَرْفٌ » رواه الترمذي: فضائل القرآن (٢٩١٠) وفي صحيح سنن الترمذي للألباني.

“Ai đọc một chữ từ Kinh sách của Allah (Qur'an) thì y được ban cho một ân phước và ân phước đó được nhân lên mười lần tương tự. Ta không nói ‘الم’ là một chữ mà ‘ا’ là một chữ, ‘ل’ là một chữ và ‘م’ là một chữ.” (Tirmizhi trong *Fadha-il Al-Qur'an* (2910), và trong *Sahih Sunnan Attirmizhi* của Albani).

Phái Sunnah & Jama'ah không giảng giải nội dung ý nghĩa Qur'an theo suy nghĩ và quan điểm của riêng họ bởi vì đó là lời nói không đúng cho Allah một cách vô kiến thức và là hành vi của Shaytan. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾﴾ [سورة البقرة: ١٦٨، ١٦٩]

﴿Hỡi nhân loại! Hãy ăn những gì tốt lành được phép trên trái đất và chớ đừng theo bước chân của Shaytan, quả thật, nó là kẻ thù công khai của các ngươi. Quả thật, nó chỉ sai khiến các ngươi làm điều tội lỗi và điều khả ố và bất các ngươi nói về Allah những điều mà các ngươi không hiểu biết.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 198, 169).

Họ chỉ giảng giải Qur'an bằng Qur'an, rồi bằng Sunnah, sau đó là bằng các lời nói của các vị Sahabah, các vị Tabieen và sau đó là bằng ngôn ngữ Ả rập mà Qur'an được ban xuống.

④ Trụ cột thứ tư của đức tin Iman: Đức tin nơi các Thiên sứ

Phái Sunnah & Jama'ah tin tưởng kiên định rằng Allah, Đấng Tối Cao đã cử phái đến cho các bầy tôi của Ngài những vị Thiên sứ để báo tin vui và mang lời cảnh báo, để kêu gọi họ đến với tôn giáo chân lý, để hướng dẫn nhân loại, đưa họ khỏi nơi tâm tối ra ngoài ánh sáng của chân lý.

Sự kêu gọi và truyền bá của họ cứu rỗi nhân loại khỏi sự thờ phượng đa thần và bụt tượng, tẩy sạch xã hội khỏi những điều tội lỗi và làm lạc.

Các Thiên sứ của Allah là những người truyền bá Thông Điệp của Ngài, giữ trọn chữ tín, răn dạy cộng đồng, tranh đấu cho con đường chính nghĩa của Allah. Quả thật, họ đã mang đến những phép màu chứng minh sự trung thực của họ. Người nào phủ nhận bất cứ ai trong số họ là kẻ vô đức tin nơi Allah và vô đức tin nơi toàn thể các vị Thiên sứ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾﴾ [سورة النساء: ١٥٠ - 152]

﴿Quả thật, những ai phủ nhận Allah và các Sứ giả của Ngài, và họ muốn chia rẽ giữa Allah và các Sứ giả của Ngài. Họ nói: Chúng tôi tin tưởng một số Sứ giả và phủ nhận một số khác. Và họ muốn cho một lối đi ở chính giữa cái đó. Họ đích thực là những kẻ phản nghịch và TA (Allah) đã chuẩn bị cho những kẻ vô đức tin một sự trừng phạt nhục nhã. Ngược lại, những ai có đức tin nơi Allah và các Sứ giả của Ngài và không kỳ thị phân biệt bất cứ một vị Sứ giả nào thì TA sẽ sớm ban cho họ phần thưởng của họ. Và Allah là Đấng Hằng Tha Thứ, rất mực Khoan Dung.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 150 - 152).

Quả thật, Allah đã nói rõ về ý nghĩa và mục đích của việc cử phái các vị Thiên sứ cao quý đến cho nhân loại, Ngài phán:

﴿رُسُلًا مُّبْتَلِينَ وَمُنذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾﴾ [سورة النساء: ١٦٥]

﴿Các vị sứ giả, họ vừa là những người báo tin lành vừa là những người cảnh báo để nhân loại không còn có lý do khiếu nại với Allah sau khi các vị sứ giả được phái đến. Và

Allah là Đấng Toàn năng và vô cùng sáng suốt. ﴿ (Chương 4 – Annisa, câu 16°).

Quả thật, Allah đã cử phái rất nhiều Thiên Sứ cũng như rất nhiều các vị Nabi, trong số họ, có vị được nhắc đến trong Qur'an của Ngài hoặc qua chiếc lưỡi của vị Nabi của Ngài, Muhammad ﷺ, và cũng có vị không được thông tin cho chúng ta biết. Ngài phán:

﴿ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْضُصْ عَلَيْكَ ﴾ [سورة غافر: ٧٨]

﴿Và quả thật, TA (Allah) đã cử phái các Sứ giả đến với nhân loại trước Người. Trong số đó có người TA đã kể cho Người (Muhammad) câu chuyện của họ và có người TA không kể câu chuyện của họ cho Người.﴾ (Chương 40 – Ghafir, câu 78).

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ﴾ [سورة النحل: ٣٦]

﴿Và quả thật, TA đã cử phái đến với mỗi cộng đồng một vị Sứ giả với mệnh lệnh rằng hãy thờ phượng Allah và tránh xa tà thần﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 36).

Trong Qur'an, Allah đã nhắc đến hai mươi lăm vị Thiên sứ và Nabi, đó là: Tổ tiên của loài người Adam, Idris, Nuh, Hud, Saleh, Ibrahim, Lut, Isma'il, Ishaq, Yaqub, Yusuf, Shu'aib, Ayyub, Zhul-Kifl, Musa, Harun, Dawood, Sulayman, Ilyas, Al-Yasa', Yunus, Zakariya, Yahya, Ysa, và Muhammad

vị cuối cùng trong các vị Thiên sứ và Nabi, cầu xin bằng an và phúc lành cho tất cả họ.

Và quả thật, Allah đã ban phúc lành và sự cao quý giữa các vị Nabi, các vị Thiên sứ trong sự hơn kém nhau. Tất cả cộng đồng Islam đều đồng thuận với nhau rằng các vị Thiên sứ cao quý hơn các vị Nabi, và giữa các vị Thiên sứ cũng có sự hơn kém nhau, và vị tốt nhất trong số các vị Thiên sứ và các vị Nabi là những vị Ulu-Azm (Nhiệt quyết và nổi trội nhất), những vị Ulu-Azm này gồm năm người cả thảy: Muhammad, Nuh, Ibrahim, Musa và Ysa.

Và vị cao quý và trội nhất trong số những vị Ulu-Azm là vị Nabi của Islam, một vị Thiên sứ và Nabi cuối cùng được Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài cử phái đến, đây chính là Muhammad Bin Abdullah ﷺ. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝ ﴾ [سورة الأحزاب: ٤٠]

﴿**Muhammad không phải là người cha của một ai trong số đàn ông các ngươi, mà Y chính là Thiên sứ của Allah và là vị Nabi cuối cùng trong các vị Nabi. Và Allah là Đấng am tường mọi sự việc**﴾ (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 40).

Phái Sunnah & Jama'ah tin ở nơi tất cả bọn họ, những vị được Allah nhắc tên và những vị không được Ngài nhắc đến tên của họ, vị đầu tiên là Adam عليه السلام cho đến vị cuối cùng, Muhammad, một vị Nabi cuối cùng và cao quý nhất ﷺ.

Và đức tin nơi các Thiên sứ là đức tin khái quát và bao trùm, còn đức tin nơi Nabi Muhammad ﷺ là đức tin cụ thể và riêng biệt, đó là chỉ tuân thủ theo sự hướng dẫn và chỉ đạo của Người ﷺ.

✱ **Muhammad**, Thiên sứ của Allah ﷻ, là Abu Al-Qasim, Muhammad bin Abdullah bin Abdul Muttalib bin Hashim bin Abdul-Manaf bin Qusai bin Kilaab bin Murrah bin Ka'ab bin Lu'ai bin Ghalib bin Fihri bin Malik bin Annadhr bin Kina-nah bin Khuzaimah bin Mudrikah bin Ilyas bin Mudhar bin Nizaar bin Ma'ad bin Adnaan, và Adnaan là con của Nabi Isma'il con trai Nabi Ibrahim, vị Khaleel của Allah.

Người là vị Nabi, vị Thiên sứ cuối cùng, Người là Thiên sứ của Allah được Ngài cử phái đến cho toàn thể nhân loại, Người là người bề tôi chứ không phải là đáng thờ phượng, Người là vị Thiên sứ không nói dối, là người tốt đẹp nhất trong nhân loại, là người cao quý nhất và vinh dự nhất ở nơi Allah, vị trí của Người ở nơi Thiên Đàng là cao hơn tất cả và Người ở gần với Allah hơn ai hết.

Người ﷺ được Allah cử phái đến cho cả hai loài: con người và Jinn, Người mang đến điều chân lý và sự hướng dẫn, và Allah cử Người đến như một hồng phúc cho muôn loài. Ngài phán:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾ ﴾ [سورة الأنبياء: ١٠٧]

﴿Và TA (Allah) cử phái Người (Muhammad) đến như một hồng ân cho muôn loài.﴾ (Chương 21 – Al-Ambiya' , câu 107).

Ngài ban xuống cho Người kinh Qur'an và giao trách nhiệm truyền bá Thông Điệp của Ngài, và quả thật Người đã trung thực trong sự truyền bá Thông Điệp của Ngài, Ngài phán:

﴿ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۖ ﴾ [سورة النجم: ٣، ٤]

«Và Y (Muhammad) không nói theo ý muốn ngẫu hứng của bản thân mà đích thực nó là lời mặc khải được mặc khải cho Y.» (Chương 53 – Al-najm, câu 3, 4).

Đức tin của người bê tôi sẽ không có giá trị cho đến khi nào y tin nơi bức Thông Điệp được Người ﷺ mang đến và chứng nhận sứ mạng Nabi của Người, và ai tuân theo Người sẽ vào Thiên Đàng còn ai bất tuân Người sẽ phải vào Hỏa Ngục. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِيْٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾ [سورة النساء: ٦٥]

«Thề bởi Thượng Đế của Người (Muhammad) rằng chúng sẽ không tin tưởng cho đến khi nào chúng đề cử Người đứng ra phân xử về điều mà chúng tranh chấp rồi chúng cảm thấy không uất ức trong lòng về quyết định mà Người đã đưa ra và chúng hoàn toàn quy phục.» (Chương 4 – Annisa, câu 65).

Quả thật, hầu hết các vị Nabi đều được cử phái đến cho riêng cộng đồng của họ, còn Muhammad ﷺ thì được cử phái đến cho toàn thể nhân loại. Allah phán:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ﴾ [سورة سبأ: ٢٨]

﴿Và TA chỉ cử phái Người (Muhammad) làm một người mang tin mừng và một người cảnh báo cho toàn nhân loại﴾ (Chương 34 – Saba', câu 28).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah, Đấng Tối Cao đã hỗ trợ cho vị Nabi của Ngài ﷺ những phép màu, và một trong những phép màu đó là kinh Qur'an, kinh sách mà Allah đã làm cho lời lẽ của Nó hùng hồn và vượt qua không gian và thời gian. Và một phép màu khác sau Qur'an mà Allah đã hỗ trợ cho vị Nabi của Ngài ﷺ là chuyến dạ hành và thăng thiên (Isra' và Mi'raj).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Nabi ﷺ được đưa thăng thiên lên trời trong lúc còn thức bằng linh hồn lẫn thể xác, và sự kiện đó diễn ra trong đêm dạ hành Isra', Người đã có chuyến dạ hành trong một đêm từ Thánh đường Alharam – Makkah đến Thánh đường Al-Aqsa – Jerusalem, và sự kiện này đã được nói trong Qur'an.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ عَائِيَّتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾ [سورة

الإسراء: ١]

﴿Quang vinh thay cho Đấng đã đưa người bè tôi của Ngài đi hành trong đêm từ thánh đường Al-Haram (Makkah) đến thánh đường Al-Aqsa (Jerusalem), nơi đã được TA

ban phúc, để TA phơi bày cho Y thấy các dấu hiệu của TA. Quả thật, Ngài là Đấng Hằng Nghe và Hằng Thấy»
(Chương 17 – Al-Isra, câu 1).

Cũng trong đêm đó, Người ﷺ được đưa thẳng thiên lên trời, Người được đưa lên đến tầng trời thứ bảy rồi được đưa lên cao hơn nữa đến Sidrah Muntaha, ở đó là nơi chốn của Thiên Đàng.

Allah đã quý trọng và dành nhiều đặc ân cho Người ﷺ, Ngài đã mặc khải cho Người và nói chuyện trực tiếp với Người, Ngài đã sắc lệnh năm lần lễ nguyện Salah trong một ngày đêm, Người đã vào bên trong Thiên Đàng và thấy được nhiều thứ nơi đó, Người cũng được cho thấy Hỏa Ngục, Người nhìn thấy các Thiên thần, thấy đại Thiên Thần Jibril theo nguyên hình trạng của ngài, tất cả những gì mà Người nhìn thấy đều không phải là ảo giác mà là sự thật được phơi bày cho cặp mắt trần tục của Người, đó là một đặc ân cao quý và thiêng liêng mà Người ﷺ vinh dự được ban cho hơn các vị Nabi khác, điều này cho thấy vị trí của Người ﷺ hơn hẳn các vị Nabi và Thiên sứ khác.

Sau đó, Người xuống trần trở lại tại ngôi đền thiêng Maqdis – Jerusalem làm Imam dẫn lễ nguyện Salah cho các vị Nabi khác, và sau đó Người được đưa trở về Makkah trước giờ Fajar⁽²²⁾.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

⁽²²⁾ Sự kiện này được khẳng định trong hai bộ Sahih (Albukhari, Muslim) cũng như các bộ Hadith khác nói về đêm ân phúc và diệu kỳ đó.

﴿ أَفْتَمَرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾ ﴾ [سورة النجم: ١٢ - ١٨].

﴿Thế các người muốn tranh cãi với Y (Muhammad) về điều mà Y đã nhìn thấy ư? Và quả thật Y đã thấy (đại Thiên Thần Jibril) vào lúc giáng trần lần thứ hai. Tại Sidrah Al-Muntaha (một loại cây bên trên tầng trời thứ bảy). Gần nó (Sidrah Al-Muntaha) là Thiên Đàng cư ngụ. Khi cây Sidrah được bao phủ bởi những gì được (Allah) cho bao phủ. Mắt nhìn không quay sang cũng không vượt quá tầm giới hạn. Quả thật, Y (Muhammad) đã nhìn thấy các dấu hiệu vĩ đại của Thượng Đế của Y.﴾ (Chương 53 – Annajm, câu 12 - 18).

Và các phép màu khác nữa mà Allah đã ban cho vị Nabi của Ngài ﷺ là:

☞ Hiện tượng mặt trăng bị che đậy: một dấu hiệu vĩ đại mà Allah đã ban cho vị Nabi của Ngài ﷺ, một minh chứng để chứng minh sứ mạng Nabi của Người. Và điều kỳ diệu này xảy ra ở tại Makkah khi mà những người thờ đa thần yêu cầu Người cho thấy một phép lạ.

☞ Thức ăn trở nên nhiều thêm cho Người ﷺ, điều kỳ diệu này xảy ra với Người rất nhiều lần.

☞ Nước phun ra rất nhiều từ giữa các ngón tay cao quý của Người ﷺ, thức ăn ca tụng Người trong lúc nó được ăn, những điều kỳ diệu này xảy ra với Người rất nhiều.

☞ Làm khỏi bệnh, Người ﷺ đã dùng bàn tay của mình để chữa bệnh cho một số vị Sahabah mà không cần đến các loại thuốc.

☞ Các thú vật lễ độ với Người ﷺ, cây cối cúi mình phục Người, các cục đá chào Salam Người.

☞ Sự trả đũa ngay lập tức từ nơi Allah đối với một số người đã chống đối và gây hại Người ﷺ.

☞ Người ﷺ đã thông tin về một số điều vô hình, thông tin về những điều đã xảy ra trong quá khứ, thông tin về những điều vô hình chưa xảy ra và sau đó đã xảy ra y như lời Người thông tin.

☞ Allah đáp lại lời cầu nguyện và khẩn vái của Người ﷺ.

☞ Allah bảo vệ Người ﷺ và giúp Người chống lại kẻ thù của Người.

Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại: “Abu Jahal nói: Mấy người có dám ném bụi vào mặt của Muhammad khi nó ở trước mặt mấy người không? Có một người lên tiếng: Vâng. Y nói: Thề bởi thần Alat và thần Uzza, nếu tôi gặp nó tôi sẽ làm điều đó, chắc chắn tôi sẽ giẫm lên cổ của nó hoặc chắc chắn tôi sẽ ném bụi vào mặt nó. Thế rồi Thiên sứ của Allah đến, trong khi Người đang dâng lễ nguyện Salah thì tên đó tiến đến muốn giẫm lên cổ Người, nhưng đột nhiên hắn lùi lại và bỏ đi. Đồng bọn của hắn hỏi: Người sao vậy? Hắn nói: Quả thật, giữa tôi và y (Nabi) có một cái hố lửa, và có những chiếc cánh thật

đáng sợ. Thiên sứ của Allah ﷺ nói: Chỉ cần hấn ta tiến lại gần chút nữa thôi thì chắc chắn các Thiên Thần sẽ tóm bắt lấy hấn; xé hấn ra thành từng mảnh” (*Muslim, Ahmad*).

⑤ Trụ cột thứ năm của đức tin Iman: Đức tin nơi Ngày Sau

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng có Ngày Sau, họ tin tưởng kiên định vào Ngày Phục sinh, họ tin tưởng vào tất cả những gì được Allah phán trong Qur'an của Ngài cũng như tất cả những gì mà vị Thiên sứ trung thực của Ngài mách bảo sau cái chết, họ tin rằng những người của Thiên Đàng sẽ được vào Thiên Đàng và những ai là cư dân của Hỏa Ngục sẽ phải đi vào Hỏa Ngục.

Quả thật, Allah đã khẳng định Ngày Sau trong Kinh Sách của Ngài trong nhiều câu kinh và Ngài thường liên kết đức tin nơi Ngày Sau cùng với đức tin nơi Allah.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾﴾

[سورة البقرة: ٤]

﴿Và những ai tin tưởng nơi những điều được ban xuống cho Người (Muhammad) và những điều đã được ban xuống vào thời trước Người và họ tin tưởng kiên định ở nơi Đòi Sau﴾ (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 4).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng giờ khắc tận thế là điều nằm trong kiến thức của Allah, chỉ có Ngài mới biết rõ bao giờ nó xảy ra, Ngài phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ [سورة لقمان: ٣٤]

﴿**Quả thật chỉ riêng một mình Allah mới biết rõ giờ khắc phục sinh sẽ xảy đến khi nào**﴾ (Chương 31 – Luqman, câu 34).

Và nếu Allah đã che giấu không cho các bầy tôi biết khi nào xảy đến giờ khắc tận thế thì dĩ nhiên Ngài sẽ để cho họ biết những dấu hiệu báo trước rằng nó sắp gần kề.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào tất cả mọi dấu hiệu lớn nhỏ báo trước giờ khắc tận thế bởi đó là những điều nằm trong đức tin Iman ở nơi Đời Sau.

✽ **Các tiêu dấu hiệu báo trước giờ tận thế:**

Đó là những điều xảy ra trước giờ khắc tận thế một thời gian khá dài, chúng là những điều thông thường, và có thể chúng sẽ xảy ra cùng với một số đại dấu hiệu. Và các tiêu dấu hiệu thì rất nhiều, chúng tôi xin liệt kê ra một số đã được xác thực từ Sunnah: Nabi Muhammad ﷺ nhận lãnh sứ mạng đó là sứ mạng Nabi và Thiên sứ cuối cùng, cái chết của Người ﷺ, chinh phục ngôi đền Maqdis – Jerusalem, xuất hiện các cuộc nổi loạn, đi theo các đường lối của những cộng đồng trước kia thuộc những người Do thái và Thiên Chúa, xuất hiện nhiều kẻ nói dối và những tên tự xưng đã nhận lãnh sứ mạng Nabi, xuất hiện các Hadith bịa đặt và phủ nhận đường lối của Thiên sứ ﷺ, nhiều sự gian dối và không còn trung thực trong việc truyền đạt các thông tin, xuất hiện sự dốt nát và tệt nạn, những người ngoan đạo biến mất, Islam trở nên yếu đi và xa lạ với mọi người, nhiều cảnh giết chóc, con người thường nghĩ đến cái chết khi gặp phải khốn cùng, cái chết đột ngột thường xảy

ra và chết người hạt loạt do động đất và bệnh dịch, tỉ lệ nam giới ít đi còn nữ giới thì nhiều hơn, xuất hiện những phụ nữ mặc quần áo giống như không mặc quần áo, quan hệ tình dục bừa bãi trên các đường và những nơi công cộng, xuất hiện những nhà cầm quyền áp bức dân lành.

Xuất hiện nhiều nhạc cụ, rượu, Zina, cho vay lấy lãi, lựa là, lựa là trở nên Halal với nam giới, xuất hiện sự vu khống, nhục mạ và xúc phạm nhau.

Sự tin tưởng lẫn nhau không còn, những lãnh đạo bị quần chúng hạ bệ, nâng người thấp hèn lên theo sự lựa chọn của họ, người nữ hầu sinh con cho chủ nhân của cô ta, tranh nhau xây các tòa nhà cao, con người tranh nhau trang hoàng cho các Thánh đường, thời gian thay đổi, sự Shirk xuất hiện trong cộng đồng Islam.

Chỉ chào Salam đối với người quen biết, việc kinh doanh buôn bán rất nhiều và đa dạng, chợ búa mọc lên rất nhiều và gần nhau, con người sở hữu tài sản và tiền bạc rất nhiều nhưng không biết tạ ơn, con người trở nên ích kỷ và hẹp hòi, xuất hiện nhiều người làm nhân chứng giả, che giấu sự thật, xuất hiện nhiều tội lỗi, dối lập, thù hằn, chia cắt thâm tình, và không có tình làng nghĩa xóm.

Khoảng cách thời gian trở nên ngắn lại và thời gian không mang lại nhiều ân phúc, sự dốt nát trong nhân loại, hời hợt với đường lối của Islam, người già bắt chước sự trẻ trung của thành niên, các giấc mộng của những người có đức tin là thật.

Thành phố Madinah của Thiên sứ không còn những kẻ xấu và tội lỗi mà chỉ còn những ngoan đạo và kính sợ Allah, bán đảo Ả rập trở thành những đồng cỏ và các con sông, người

Muslim đánh giết những người Do thái đến nỗi cây cối và đá biết nói: “*Này người Muslim, tên Do thái đây này, mau đến đây giết hắn!*” (*Albukhari, Muslim*), chinh phục được La mã giống như đã chinh phục Constantinople (tên cũ của Istanbul – Thổ Nhĩ Kỳ) . . và những tiêu dấu hiệu khác được nói đến qua các Hadith xác thực.

❁ **Các đại dấu hiệu báo trước giờ tận thế:**

Và những dấu hiệu này sẽ cho thấy giờ tận thế rất gần kề, khi nào các dấu hiệu này xuất hiện thì giờ tận thế sắp đến.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào những đại dấu hiệu như đã được Nabi ﷺ di huấn cho biết. Và tiêu biểu cho các đại dấu hiệu báo trước về sự sắp đến của giờ tận thế:

☞ Xuất hiện Mahdi: Đó là Muhammad bin Abdullah, thuộc dòng dõi của Nabi ﷺ, ông sẽ xuất hiện từ hướng đông và cầm quyền thống trị trong bảy năm, trong thời gian ông cầm quyền thống trị, trái đất trở nên công bằng chỉ toàn công lý sau khi nó tràn ngập sự bất công và áp bức. Trong thời gian ông cầm quyền, Allah ban cho nhiều ân huệ chưa từng có bao giờ, cây trái, vườn tược dồi dào và mọi người sống phồn thịnh, sung túc và rất giàu có.

☞ Xuất hiện Masih Dajjaal⁽²³⁾; Nabi Ysa con trai của Maryam (Giê su) ﷺ giáng thế, Người trở lại trần gian và hạ

⁽²³⁾ Sự xuất hiện Masih Dajjaal là một đại họa lớn nhất trong các đại họa; bởi vì nó là nguyên nhân của sự lầm lạc, vô đức tin, và nạn kiếp, cũng chính vì vậy mà tất cả các vị Nabi đều cảnh báo về nó cho cộng đồng của họ, và Nabi của chúng ta, Muhammad đã

phạm ngay tại một trụ tháp màu trắng của Thánh đường nằm ở phía Đông của thành phố Damascus – Syria, Người xuống trần lãnh đạo mọi người theo hệ thống giáo luật của Muhammad ﷺ, Người ﷺ sẽ tiêu diệt Masih Dajjaal, Người ﷺ sẽ thống trị và cai quản trái đất bằng tôn giáo Islam, Người ﷺ sẽ hạ phạm đến với nhóm người đã chiến đấu giành thắng lợi vì chân lý, và Người ﷺ sẽ hạ phạm vào thời điểm mọi người đang chuẩn bị dâng lễ nguyện Salah và Người tham gia lễ nguyện Salah ở phía sau Imam của nhóm giành chiến thắng đó.

☞ Xuất hiện Ya'juj & Ma'juj; xảy ra ba lần hiện tượng nhật thực: một lần ở hướng Đông, một lần ở hướng Tây và một lần ở bán đảo Ả rập; xuất hiện đám khói và sương mù; mặt trời mọc ở hướng Tây; thú rừng chạy vào thành thị và biết nói chuyện với loài người; và xuất hiện nhiều đám cháy.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào tất cả những điều vô hình sau khi chết, những gì được Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ mách bảo về: sự mê sảng của cái chết, các vị Thần Chết đến, niềm vui của người có đức tin khi gặp Thượng Đế của y, Shaytan đến khi người ta chết, đức tin của người Kafir sẽ không được chấp nhận khi cái chết đã đến, cõi Barzakh (cõi chết hay cõi mộ, hoặc cõi phân cách), sự êm ấm và tiện nghi hoặc sự trừng phạt trong cõi mộ, sự tra hỏi của hai vị Thiên thần trong cõi mộ khi người chết vừa được chôn cất, rằng những người Shaheed (tử trận vì chính nghĩa của Allah) vẫn đang sống nơi Allah và được Ngài nuôi dưỡng, rằng những

---

dạy chúng ta phải cầu xin Allah che chở tránh khỏi đại họa của Dajjaal ở phần cuối của các lễ nguyện Salah.

linh hồn của những người thuộc cư dân nơi Thiên Đàng sẽ được yên nghỉ an lành và tiện nghi còn những linh hồn của những người thuộc cư dân nơi Hỏa Ngục sẽ chịu đau khổ và khốn cùng.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào Ngày Phục sinh, Ngày mà Allah sẽ làm sống lại những người chết từ cõi mộ rồi xét xử họ.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào các tiếng còi, có ba tiếng còi:

Tiếng còi thứ nhất: tiếng còi làm kinh hãi.

Tiếng còi thứ hai: tiếng còi chấn động, tiếng còi sẽ làm rung chuyển và thay đổi cả vũ trụ, mọi thứ sẽ hỗn loạn và biến mất, đó là một sự hủy diệt theo mệnh lệnh của Allah.

Tiếng còi thứ ba: tiếng còi phục sinh, triệu tập và trình diện trước Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào sự phục sinh và triệu tập, họ tin rằng Allah sẽ phục sinh tất cả những ai từ cõi mộ, nhân loại sẽ đứng trình diện trước Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài, họ sẽ đứng trình diện trước Ngài với cơ thể trần trụi, lúc đó Ngài sẽ cho mặt trời gần sát trên đỉnh đầu của họ, lúc đó mồ hôi của họ sẽ tuông ra vì cái nóng khắc nghiệt và dữ dội, có người bị mồ hôi ngập cả cơ thể, và người đầu tiên được phục sinh trở dậy khỏi mặt đất là Nabi của chúng ta, Muhammad ﷺ.

Trong Ngày trọng đại đó, con người đi ra từ cõi mộ giống như đàn châu chấu bay tán loạn, họ vội vã chạy đi đến tiếng hô gọi, và khi các quyển sổ ghi chép các hành vi và việc

làm được công bố thì mọi tiếng động đều im lìm, lúc bấy giờ, mọi điều bí mật đều được phơi bày. Và vào Ngày Phán xét, Allah sẽ nói chuyện trực tiếp với các bầy tôi của Ngài mà không cần đến bất cứ một vị thông ngôn nào, Ngài sẽ gọi nhân loại với các tên gọi của họ và tên của cha ông họ.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào chiếc cân công lý của Allah, chiếc cân gồm có hai đĩa hai bên để cân trọng lượng các hành vi và việc làm của người bề tôi.

Phái Sunnah & Jama'ah tin vào các quyển sổ ghi chép các việc làm và hành vi của người bề tôi, có người sẽ nhận quyển sổ của mình từ phía cánh tay phải, có người sẽ nhận nó từ phía cánh tay trái và có người sẽ nhận nó từ phía sau lưng của mình.

Họ tin rằng có một chiếc cầu Sirat⁽²⁴⁾ được bắc ngang qua cửa miệng của Hỏa Ngục, những người ngoan đạo sẽ đi qua được chiếc cầu này còn những người tội lỗi sẽ rơi xuống Hỏa Ngục.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Thiên Đàng và Hỏa Ngục là nơi độc lập và khác biệt nhau, hiện hai nơi đó đang tồn tại, và hai nơi đó là chốn ở vĩnh hằng. Quả thật,

---

⁽²⁴⁾ Đó là chiếc cầu mà các bầy tôi phải đi qua để đến Thiên Đàng, người ta sẽ đi qua được chiếc cầu này một cách dễ dàng, hay khó khăn hoặc không qua được dựa theo các việc làm của họ trên thế gian, có người đi qua trong nháy mắt, có người đi như tia chớp, có người đi như con gió, có người đi như con chiến mã, có người đi chậm rãi như con lạc đà, có người đi như người đi bộ, có người đi rất khó khăn, có người đi và té ngã xuống Hỏa Ngục, tất cả sẽ đi qua chiếc cầu, nhanh chậm, qua được hay không được là tùy theo việc làm của họ.

Allah tạo hai nơi đó trước khi tạo ra các tạo vật, và Thiên Đàng là nơi ở của những người có đức tin ngoan đạo, còn Hỏa Ngục là nơi chốn ngụ của những kẻ vô đức tin từ những người thờ đa thần, Do thái, Thiên Chúa, những người Muna-fiq (giả tạo đức tin), những kẻ vô thần, những người muslim làm điều tội lỗi và trái lệnh Allah.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng cộng đồng tín đồ của Muhammad ﷺ là cộng đồng được xét xử trước tiên vào Ngày Phán Xét, là cộng đồng đầu tiên đi vào Thiên Đàng, và họ chiếm một nửa dân số cư dân nơi Thiên Đàng và trong số họ có bảy mươi ngàn người được vào Thiên Đàng không bị thanh toán.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng những người tôn thờ Allah duy nhất không phải mãi mãi ở trong Hỏa Ngục, họ chỉ bị đày vào Hỏa Ngục bởi những việc làm tội lỗi và trái lệnh Allah nhưng không phải là tội Shirk (tổ hợp với Allah một thần linh), bởi lẽ những người thờ đa thần mới là những người sống đời đời kiếp kiếp trong Hỏa Ngục không có ngày trở ra, cầu xin Allah phù hộ và che chở điều đó.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Nabi ﷺ của chúng ta được ban cho một cái Hawdh (hồ nước) vào Ngày Phán Xét, nước của nó có màu trắng sữa, có vị ngọt của mật ong, và mang hương thơm của xạ hương, trên bề mặt của nó có nhiều chiếc cốc trôi bèo bồng trông giống như các vì sao lấp lánh, chiều dài và chiều rộng của nó bằng một tháng thời gian di chuyển, ai uống nước của nó sẽ không bao giờ thấy khát nữa, nhưng những ai bịa đặt và sáng lập ra một điều mới trong tôn giáo Islam sẽ không có được điểm phúc đó.

Nabi ﷺ nói:

« حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ ، مَاؤُهُ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ ، وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمَسكِ ،
وَكِزَانَتُهُ كُنُجُومِ السَّمَاءِ ، مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا » رواه البخاري.

“Cái hồ Hawdh của Ta rộng bằng thời gian đi chuyển một tháng, nước của nó màu trắng từ sữa, mùi của nó là xạ hương, những chiếc cốc của nó giống như những vì sao trên trời, ai uống nước từ nó sẽ không bao giờ bị khát nữa” (Albukhari, Muslim).

« إِنِّي فَرَطُكُم عَلَى الْحَوْضِ ، مَنْ مَرَّ عَلَيَّ شَرِبَ وَمَنْ شَرِبَ لَمْ يَظْمَأْ أَبَدًا . لَيَرِدَنَّ عَلَيَّ أَقْوَامٌ أَعْرِفُهُمْ وَيَعْرِفُونِي ، ثُمَّ يُحَالُ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ » رواه البخاري ومسلم. وفي رواية : « فَأَقُولُ : إِنَّهُمْ مِنِّي ؛ فيقال : إنك لا تدري ما أحدثوا بعدك ، فَأَقُولُ : سَحَقًا سَحَقًا لِمَنْ غَيَّرَ بَعْدِي » رواه البخاري ومسلم.

“Quả thật, Ta là người phân phát cho các người uống nước từ cái hồ Hawdh của Ta, ai đi ngang qua Ta cũng đều uống và ai uống thì sẽ không bao giờ khát nữa. Quả thật, có một nhóm người bị đẩy lùi lại, họ là những người Ta quen biết họ và họ cũng quen biết Ta, rồi sau đó, Ta với họ bị chia cách nhau”. Và trong lời dẫn khác: “Thế là Ta nói: Quả thật họ là thuộc cộng đồng của tôi, có lời nói: quả thật, người thực sự không biết bọn họ đã bịa ra những điều mới mẻ như thế nào sau thời của người dẫu, Ta nói: Thật khó thay cho ai đã thay đổi sau thời của Ta” (Albukhari, Muslim).

Quyền cầu xin ân xá cũng như một địa vị cao quý chỉ dành cho Nabi ﷺ vào Ngày Phán Xét. Người sẽ cầu xin ân xá

cho những người chịu sự xét xử, Người sẽ cầu xin cho những người của Thiên Đàng vào Thiên Đàng, và Người là người đi vào Thiên Đàng đầu tiên, và Người sẽ cầu xin ân xá cho người chú của Người Abu Talib được giảm nhẹ hình phạt trong Hỏa Ngục.

Và đây là ba sự cầu xin ân xá chỉ dành riêng cho Nabi ﷺ, không ai ngoài Người có quyền này.

Người ﷺ cầu xin nâng cao vị trí của một số nhóm tín đồ của Người trong Thiên Đàng, cầu xin cho một số khác vào Thiên Đàng một cách không bị thanh toán.

Người ﷺ cầu xin cho những nhóm người mà việc làm tốt và xấu của họ ngang bằng nhau được vào Thiên Đàng, và cầu xin cho những nhóm người bị ra lệnh đày vào Hỏa Ngục không phải vào đó.

Người cầu xin cho những nhóm người tội lỗi được ra khỏi Hỏa Ngục và cầu xin cho họ vào Thiên Đàng.

Những sự cầu xin này có sự tham gia của các Thiên thần, các vị Nabi, các vị Shaheed, các vị Siddiq, cũng những người có đức tin ngoan đạo. Sau đó, Allah sẽ giải thoát cho những nhóm người ra khỏi Hỏa Ngục không bởi sự cầu xin ân xá mà bởi lòng Nhân Từ và Khoan Dung của Ngài²⁵.

---

(25) Sự cầu xin ân xá được kèm theo hai điều kiện: thứ nhất là phải có sự cho phép của Allah bởi Ngài phán:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ [سورة البقرة: ٢٥٥]

Còn riêng những người vô đức tin thì họ sẽ không được ân xá bởi Allah phán:

﴿فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّافِعِينَ﴾ [سورة المدثر: ٤٨]

«**Bởi thế, không một sự can thiệp nào của những người can thiệp có thể giúp ích được cho chúng.**» (Chương 74 – Al-Muddaththir, câu 48).

Và các việc làm ngoan đạo của những người có đức tin cũng sẽ cầu xin ân xá cho bản thân họ, điều này đã được Nabi ﷺ nói:

«الصَّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» رواه أحمد (١٧٤/٢) وانظر: صحيح الجامع الصغير للألباني برقم (٣٨٨٢).

“*Nhịn chay và Qur'an sẽ cầu xin ân xá cho người bề tôi vào Ngày Phán Xét*” (Ahmad (2/174), và xem Sahid Al-Jami'a Assaghir của Albani số 3882).

«**Ai là người có thể can thiệp được với Ngài nếu không có phép của Ngài?**» (Chương 2 – Al-Baqarah, câu 255);

thứ hai là phải có sự hài lòng của Ngài đối với người cầu xin ân xá và người được ân xá bởi Ngài phán:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى﴾ [سورة الأنبياء: ٢٨]

«**và họ không thể can thiệp giùm cho ai được ngoại trừ người nào mà Ngài hài lòng**» (Chương 21 – Al-Ambiya', câu 28).

Và cái chết sẽ được mang ra vào Ngày Phán Xét, nó sẽ được giết như lời Nabi ﷺ đã mách bảo:

« إِذَا صَارَ أَهْلُ الْجَنَّةِ إِلَى الْجَنَّةِ ، وَصَارَ أَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ ، أَتِيَ بِالْمَوْتِ حَتَّى يُجْعَلَ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ ؛ ثُمَّ يُدْبِحُ ، ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٌ : يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ ! لَا مَوْتَ . وَيَا أَهْلَ النَّارِ ! لَا مَوْتَ ؛ فَيَزِدَادُ أَهْلَ الْجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ ، وَيَزِدَادُ أَهْلَ النَّارِ حُزْنَ إِلَى حُزْنِهِمْ » (رواه البخاري ومسلم).

“Khi mà những cư dân Thiên Đàng đã vào Thiên Đàng, những cư dân của Hỏa Ngục đã vào Hỏa Ngục, cái chết sẽ được mang ra (với hình hài của một con cừu đen trắng) giữa Thiên Đàng và Hỏa Ngục rồi nó bị cắt cổ, sau đó, có tiếng phán bảo: Này cư dân Thiên Đàng! Từ nay cái chết không còn nữa; này cư dân Hỏa Ngục, từ nay cái chết không còn nữa; thế là niềm vui của cư dân nơi Thiên Đàng tăng thêm sự hân hoan còn những cư dân nơi Hỏa Ngục buồn lại càng thêm buồn.” (Albukhari, Muslim).

⑥ Trụ cột thứ sáu của đức tin Iman: Đức tin nơi sự tiền định

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng tất cả mọi điều tốt xấu đều do sự định đoạt và sắp đặt của Allah, và quả thật Allah muốn làm gì tùy ý Ngài, tất cả mọi sự vật, sự việc đều nằm trong ý chí của Ngài không có bất cứ thứ gì nằm ngoài ý muốn và kiểm soát của Ngài, Ngài biết và am tường tất cả mọi thứ, Ngài biết rõ những gì đã hình thành, đang hình thành và sẽ hình thành, Ngài định lượng, sắp đặt và an bài từ trước cho tất cả mọi thứ, Ngài nắm rõ mọi hoàn cảnh của các bề tôi của Ngài, Ngài biết rõ phần bổng lộc của họ, tuổi đời của họ và

các việc làm cũng như hành động của họ, tất cả mọi thứ đều xảy ra và hình thành qua kiến thức, quyền năng và ý chí của Ngài.

Nói tóm lại, Ngài định đoạt và an bài mọi thứ, kiến thức của Ngài luôn đi trước mọi thứ và cây viết của Ngài sẽ ghi chép những gì sẽ hình thành và hình thành như thế nào cho đến vô tận.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا﴾ [سورة الأحزاب : ٣٨]

«**Đó là đường lối của Allah áp dụng cho những người đã qua đời trước đây. Và mọi lệnh của Allah là một Chỉ dụ đã được quyết định.**» (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 38).

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [سورة القمر: ٤٩]

«**Quả thật, TA (Allah) đã tạo hóa tất cả mọi vạn vật theo tiền định.**» (Chương 54 – AlQamar, câu 49).

Nabi ﷺ nói:

« لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ ، وَحَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئْهُ ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبْهُ » صحيح سنن الترمذي للألباني.

“*Một người bề tôi sẽ không có đức tin cho đến khi nào y tin sự tiền định tốt và xấu là từ nơi Allah, cho đến khi nào*

y nhận thức được rằng điều gì Ngài sắp đặt xảy đến với y thì y không thể nào tránh khỏi còn điều gì Ngài sắp đặt không xảy đến cho y thì nó sẽ không xảy đến với y” (Sahih Sunan Attirmizhi của Albani).

Phái Sunnah & Jama'ah cho rằng đức tin Iman nơi sự tiền định không nằm ngoài bốn điều được gọi là các điều căn bản của nó. Các điều căn bản này là lối vào để hiểu các vấn đề của sự tiền định, và đức tin Iman nơi sự tiền định sẽ không thể được hoàn thiện ngoại trừ tất cả các điều căn bản của nó đều được chứng thực, bởi vì chúng có mối liên kết với nhau không thể tách biệt. Cho nên, người nào khẳng định tất cả bốn điều căn bản đó thì đức tin Iman của y nơi sự tiền định mới thực sự được hoàn chỉnh, còn người nào bỏ đi một hay nhiều hơn trong các điều căn bản đó thì y đã chưa thực sự hoàn tất đức tin của mình nơi sự tiền định.

🔹 **Điều căn bản thứ nhất: Kiến thức của Allah**

Tin rằng Allah, Đấng Tối Cao hiểu biết và am tường tất cả mọi thứ, những gì đã xảy ra, đang xảy ra, sẽ xảy ra hoặc không xảy ra và xảy ra trong điều kiện nào, hoàn cảnh nào, Ngài nắm rõ từ bao quát cho đến chi tiết cụ thể. Tin rằng Allah biết rõ hành vi của tạo vật trước khi Ngài tạo ra họ, Ngài biết rõ bổng lộc của họ, tuổi thọ của họ, các việc làm của họ, mọi cử động và di chuyển của họ, Ngài nắm rõ ai trong số họ là người hạnh phúc và ai là người bất hạnh, kiến thức của Ngài luôn đi trước mọi thứ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ [سورة التوبة: ١١٥]

﴿Quả thật Allah am tường hết tất cả mọi thứ﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 115).

👉 Điều căn bản thứ hai: Sự ghi chép

Tin rằng Allah đã ghi các mức lượng cho tất cả mọi tạo vật trong Lawhul-Mahfuzh (Văn bản lưu trữ hay quyển Kinh mẹ), đây là quyển kinh không bỏ sót bất cứ một thứ gì, tất cả những gì đã hình thành, đang hình thành và những gì sẽ hình thành cho đến Ngày Phục Sinh đều được ghi chép ở nơi Allah trong quyển Kinh mẹ được gọi là Azzikr (Kinh Lưu Trữ), Al-Imam, và Kitab Mubin (Quyển Kinh Minh Bạch).

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ [سورة يس : ١٢]

﴿Và tất cả mọi thứ đều được TA (Allah) cho ghi trong một quyển Sổ minh bạch.﴾ (Chương 36 – Yasin, câu 12).

Nabi ﷺ nói:

« إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ فَقَالَ : اكْتُبْ ، قَالَ : مَا أَكْتُبُ ؟ قَالَ : اكْتُبِ الْقَدْرَ ، مَا كَانَ ، وَمَا هُوَ كَأَنَّ إِلَى الْأَبَدِ » رواه الترمذي (٢١٥٥).

“*Quả thật, thứ đầu tiên được Allah tạo hóa là cây viết, Ngài phán bảo với nó: Ngươi hãy viết! Nó nói: Thưa, bề tôi viết điều gì? Ngài bảo: Ngươi hãy viết sự tiền định, những gì đã hình thành, và những gì sẽ hình thành cho đến Ngày Sau*” (Tirmizhi: 2155).

👉 Điều căn bản thứ ba: Ý muốn của Allah

Tin rằng tất cả mọi thứ trong vũ trụ cần khôn này đều hình thành và hoạt động dưới ý muốn và sự kiểm soát của Allah trong sự nhân từ và sáng suốt của Ngài, Ngài hướng dẫn ai Ngài muốn bởi lòng nhân từ của Ngài, Ngài ban phúc cho ai Ngài muốn bởi sự sáng suốt của Ngài, không ai có quyền tra hỏi về hành động và việc làm của Ngài bởi Ngài là Đấng Sáng Suốt, Quyền Lực và Toàn Năng. Tất cả mọi thứ đều hình thành theo kiến thức tiền định được ghi trong Lawhul-Mahfuzh, ý muốn của Allah là cánh cửa, quyền năng của Ngài là bao trùm, những gì Ngài muốn chắc chắn sẽ thành, những gì Ngài không muốn sẽ không thành, tất cả mọi vật, mọi sự việc, mọi hiện tượng đều nằm trong ý chí của Ngài.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾ [سورة التكوير: ٢٩]

«**Và những điều các ngươi muốn sẽ không thể xảy ra trừ phi đó là những điều Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài muốn.**» (Chương 81 – Al-Takwir, câu 29).

Nabi ﷺ nói:

«**إِنْ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلُّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ ، كَقَلْبِ وَاحِدٍ ؛ يُصْرَفُهُ حَيْثُ يَشَاءُ**» رواه مسلم.

“Quả thật, tất cả trái tim con cháu của Adam đều nằm giữa hai ngón tay từ các ngón tay của Đấng Arrahman (Độ Lượng) giống như một trái tim duy nhất, Ngài điều khiển nó theo điều Ngài muốn” (Muslim).

👉 **Điều căn bản thứ tư: Sự tạo hóa của Allah**

Tin rằng Allah là Đấng tạo hóa mọi thứ, không có Đấng Tạo hóa nào khác ngoài Ngài, Ngài là Thượng Đế của mọi vạn vật và tất cả những gì khác Ngài đều là các tạo vật của Ngài, Ngài tạo ra mọi cử động và hành vi.

Ngài phán:

﴿وَحَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [سورة الفرقان: ٢]

﴿Và Ngài (Allah) đã tạo hóa tất cả mọi vạn vật và Ngài đã định đoạt mỗi vật theo đúng mức lượng của nó.﴾ (Chương 25 – Al-Furqan, câu 2).

Và tất cả những gì xảy ra từ việc tốt và xấu, vô đức tin và có đức tin, ngoan đạo hay không ngoan đạo đều nằm trong ý muốn, quyền năng và sự tạo hóa của Allah, Ngài phán:

﴿وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ [سورة يونس: ١٠٠]

﴿Và không một linh hồn nào có đức tin trừ phi Allah chấp thuận cho nó.﴾ (Chương 10 – Yunus, câu 100).

﴿قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا﴾ [سورة التوبة: ٥١]

﴿Hãy bảo chúng (Muhammad): “Chẳng có điều gì xảy đến cho chúng tôi ngoại trừ những gì Allah đã định sẵn cho chúng tôi”﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 51).

Và Allah, Đấng Tối Cao là Đấng Tạo Hóa, Ngài là Đấng duy nhất đã tạo hóa và điều hành, Ngài đã tạo mọi thứ không có thứ gì nằm ngoài sự tạo hóa của Ngài và ngoài Ngài không có đấng tạo hóa nào khác cũng như không có Thượng Đế nào khác.

Allah, Đấng Tồi Cao phán:

﴿اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾﴾ [سورة الزمر: ٦٢]

﴿Allah là Đấng Tạo hóa tất cả mọi vạn vật và Ngài là Đấng bảo hộ tất cả mọi thứ.﴾ (Chương 39 – Azzumar, câu 62).

Và quả thật, Allah yêu thương sự tuân lệnh và ghét bỏ sự bất tuân và trái lệnh, Ngài hướng dẫn ai Ngài muốn với hồng phúc của Ngài và Ngài làm lầm lạc cho ai Ngài muốn bằng sự công bằng của Ngài. Ngài phán:

﴿إِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِن تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٧﴾﴾ [سورة الزمر: ٧]

﴿Nếu các ngươi phủ nhận thì quả thật Allah không hề cần đến các ngươi nhưng Ngài không hài lòng với thái độ vong ân của đám bầy tôi của Ngài, còn nếu các ngươi tri ân thì Ngài sẽ hài lòng với các ngươi, bởi vì không một ai có thể gánh vác giùm tội lỗi cho người khác.﴾ (Chương 39 – Azzumar, câu 7).

Không một ai được phép biện minh và bào chữa cho sự lệch lạc của bản thân bởi vì Allah đã cử phái các vị Thiên sứ đến để cắt đứt mọi lý lẽ biện minh

﴿الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ﴿١٧﴾﴾ [سورة غافر: ١٧]

﴿Vào Ngày đó, mỗi linh hồn sẽ được ban thưởng về những gì đã làm, Ngày đó sẽ không có sự bất công nào nữa.﴾ (Chương 40 – Ghafir, câu 17).

﴿ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴾ [سورة الإنسان: ٣]

﴿**Quả thật, TA (Allah) đã hướng dẫn cho y (con người) một con đường, hoặc y sẽ là người biết ơn hoặc sẽ là người bội ơn**﴾ (Chương 76 – Al-Insan, câu 3).

﴿ لَعَلَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ﴾ [سورة النساء: ١٦٥]

﴿**... để nhân loại không còn có lý do khiêu nại với Allah sau khi các vị sứ giả được phái đến.**﴾ (Chương 4 – Annisa, câu 16°).

﴿ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ﴾ [سورة البقرة: ٢٨٦]

﴿**Allah không bắt một linh hồn nào gánh vác trách nhiệm quá khả năng của nó.**﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 286).

Tuy nhiên, không được gán những điều xấu cho Allah bởi lòng nhân từ của Ngài là tuyệt đối trọn vẹn, và bởi vì Ngài chỉ ra lệnh, sai bảo làm điều tốt lành và ngăn cấm làm điều xấu, và thật ra những điều xấu được hình thành là từ bản thân con người.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ﴾ [سورة

النساء: ٧٩]

﴿**Này hỡi con người) Nếu người gặp điều tốt thì đó là do Allah ban cho, còn nếu các người gặp điều xấu thì đó là từ bản thân các người.**﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 79).

Và Allah, Đấng Tối Cao là Đấng tuyệt đối không có sự bất công, Ngài luôn công bằng, bởi thế Ngài không hề bất công với một ai dù chỉ là một vấn đề rất nhỏ tựa như hạt nguyên tử đi chăng nữa, tất cả mọi hành động của Ngài đều là sự công bằng và nhân từ. Ngài phán:

﴿ وَمَا أَنَا بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ۝۲۹ ﴾ [سورة ق: ۲۹]

«**Và TA (Allah) không đối xử bất công với các bầy tôi của TA.**» (Chương 50 – Qaf, câu 29).

﴿ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۝۴۹ ﴾ [سورة الكهف: ۴۹]

«**Và Thượng Đế của Ngươi sẽ không đối xử bất công đối với một ai.**» (Chương 18 – Al-Kahf, câu 49).

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۝۴۰ ﴾ [سورة النساء: ۴۰]

«**Quả thật, Allah không hề bất công một điều gì dù chỉ là một điều nhỏ như hạt nguyên tử**» (Chương 4 – Annisa, câu 40).

Và Allah, Đấng Tối Cao, mọi hành động cũng như ý muốn của Ngài sẽ không được tra hỏi vì không ai ngoài Ngài có thẩm quyền đó, Ngài phán:

﴿ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ۝۲۳ ﴾ [سورة الأنبياء: ۲۳]

«**Ngài (Allah) là Đấng mà không ai có quyền chất vấn về việc Ngài làm mà ngược lại chúng sẽ bị Ngài chất vấn về những điều chúng đã làm.**» (Chương 21 – Al-Ambiya', câu 23).

Allah là Đấng đã tạo ra con người và các hành động của họ, Ngài ban cho họ ý muốn, khả năng, quyền lựa chọn và ý chí tự do, Ngài ban cho họ trí tuệ để nhận thức giữa cái đúng và cái sai, giữa điều chân lý và không chân lý, và Ngài chỉ thanh toán con người qua các hành động được thực hiện bằng ý muốn và sự lựa chọn của họ. Do đó, con người không phải bị cưỡng ép hành động mà thực chất y hành động theo ý muốn và quyền tự do lựa chọn của y. Tuy nhiên, ý muốn của y nằm trong ý muốn của Allah, có nghĩa là, tất cả những gì Allah muốn thì sẽ thành còn những gì Ngài không muốn sẽ không thành, Ngài là Đấng Tạo Hóa mọi hành động của các bầy tôi còn họ có chủ ý trong hành động của mình. Cho nên, ở nơi Allah là sự tạo hóa, sắp đặt và định lượng còn ở nơi người bẻ tôi là hành động và tìm kiếm và gặt hái để đạt được.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾ [سورة التكوير: ٢٩]

﴿Và những điều các ngươi muốn sẽ không thể xảy ra trừ phi đó là những điều Allah, Đấng Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài muốn.﴾ (Chương 81 – Al-Takwir, câu 29).

Những kẻ thờ đa thần đã biện minh cho hành động Shirk của họ bằng sự tiền định, Allah phán về lời của họ:

﴿ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ ﴿٤٨﴾ [سورة الأنعام: ٤٨]

﴿Những kẻ thờ đa thần sẽ nói: “Nếu Allah muốn khác thì chúng tôi lẫn cha mẹ của chúng tôi đâu có thờ thần linh

(cùng với Ngài) và chúng tôi cũng không cảm đoán điều gì”. ﴿ (Chương 6 – Al-An'am, câu 148).

Allah đã phản hồi lại lời dối trá của họ, Ngài phán:

﴿ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ [سورة الأنعام: ١٤٨]

﴿**Người (Muhammad) hãy hỏi họ: “Há các người có một sự hiểu biết chắc chắn (về điều các người nói) hay chẳng? Nếu có thì hãy mang nó đến trình bày trước bọn ta. Các người chỉ làm theo sở thích và các người chỉ phỏng đoán mà thôi.”**﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 148).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng sự tiền định là điều bí mật của Allah đối với tạo vật của Ngài, Ngài không cho một tạo vật nào của Ngài biết cho dù đó là vị Thiên Thần gần kề của Ngài hay là vị Nabi được cử phái đến, cho nên việc nghiên cứu và xem xét sự tiền định là sự lầm lạc bởi Allah, Đấng Tối Cao đã che khuất sự tiền định khỏi các tạo vật của Ngài và Ngài đã nghiêm cấm việc chất vấn về nó như Ngài đã phán:

﴿ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾ [سورة الأنبياء: ٢٣]

﴿**Ngài (Allah) là Đấng mà không ai có quyền chất vấn về việc Ngài làm mà ngược lại chúng sẽ bị Ngài chất vấn về những điều chúng đã làm.**﴾ (Chương 21 – Al-Ambiya', câu 23).

Phái Sunnah & Jama'ah tranh luận với những người đối nghịch thuộc những nhóm người lệch lạc bằng lời phán của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ اللَّهِ فَمَالِ هَتُّوَلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴾

[سورة النساء: ٧٨]

﴿**Hãy bảo chúng: “Mọi chuyện đều do Allah quyết định cả”, thế đám người này gặp điều gì vậy? Hầu như chúng không hiểu bất cứ sự việc gì!**﴾ (Chương 4 – Annisa, câu 78).

Và đây chính là điều mà những người Salaf Saleh thuộc Sahabah và Tabieen cùng những ai đi theo họ đã tin tưởng, cầu xin Allah hài lòng về tất cả họ.

❧ **Nền tảng thứ hai: Khái niệm Iman đối với phái Sunnah & Jama'ah**

❧ **Khái niệm Iman:**

Một trong những nền tảng giáo lý niềm tin của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah:

Rằng đức tin Iman nơi họ là tin bằng con tim, nói bằng chiếc lưỡi, hành động bằng thể xác, và có các trụ cột, nó tăng bởi sự tuân lệnh và phục tùng và nó giảm bởi sự trái lệnh và bất tuân.

❧ **Đức tin Iman⁽²⁶⁾ là lời nói và hành động:** Lời nói của con tim và chiếc lưỡi; hành động của con tim, chiếc lưỡi và thể xác.

⁽²⁶⁾ Iman : Theo nghĩa của từ, Iman là sự tin tưởng, thể hiện sự phủ phục; còn theo thuật ngữ giáo luật thì Iman là tất cả mọi sự tuân lệnh và phủ phục một cách thầm kín và công khai. Thầm kín chẳng hạn như các hành động của con tim và đó là sự tin tưởng của con tim, còn công khai là những hành động của thể xác trong việc thực hiện và chấp hành các bổn phận và nghĩa vụ cũng như những điều

➤ **Lời nói của con tim:** là quan niệm của nó, niềm tin của nó, sự chứng nhận và kiên định của nó.

➤ **Lời nói của chiếc lưỡi:** là sự thốt lên lời tuyên thệ Shahadah.

➤ **Hành động của trái tim:** là sự định tâm, quy thuận, thành tâm, yêu thích và mong muốn thực hiện những việc làm ngoan đạo và thiện tốt.

➤ Hành động của chiếc lưỡi và thân xác: thực hiện những điều được lệnh và từ bỏ những điều nghiêm cấm.

(Đức tin Iman không có giá trị trừ phi phải có hành động; lời nói và hành động không có giá trị trừ phi phải có sự

---

khuyến khích của tôn giáo. Tóm lại, Iman là những gì được chứng thực trong tim và được biểu hiện bằng hành động trong việc tuân thủ theo chỉ thị và mệnh lệnh của Allah và tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm. Do đó, nếu Iman chỉ là ý thức chứ không cần hành động thì nó chẳng mang lại ý nghĩa gì, và nếu Iman thực sự là chỉ cần ý thức không cần hành động mang lại giá trị và lợi ích cho ai đó thì chắc chắn nó đã mang lại lợi ích cho Iblis (thủ lĩnh của các tên Shaytan) bởi lẽ hắn ý thức được Allah là Đấng duy nhất, hắn thừa nhận Ngài không có đối tác ngang vai và hắn không hề có một sự nghi ngờ nào về điều đó, tuy nhiên, khi hắn được Allah ra lệnh bảo phải cúi đầu quỳ lạy Adam thì hắn đã từ chối một cách ngạo mạn, kiêu căng và tự phụ, không chịu làm theo mệnh lệnh của Ngài nên hắn đã trở thành một kẻ vô đức tin, sự ý thức và thừa nhận tính duy nhất của hắn về Allah không mang lại lợi ích gì cho hắn bởi vì chỉ có hiểu biết và ý thức mà không hành động thì chẳng có trọng lượng gì ở nơi Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài. Đây chính là cách hiểu của những người Salaf, và trong Qur'an đức tin Iman không được nói đến một mình riêng lẻ mà nó luôn được nói đến cùng với các việc làm ngoan đạo ở nhiều câu kinh.

định tâm; và lời nói, hành động và sự định tâm không có giá trị trừ phi phải có sự đồng thuận với Sunnah)⁽²⁷⁾.

Và quả thật, Allah, Đấng Tối Cao đã nói về thuộc tính đích thực của những người có đức tin trong Qur'an rằng họ là những người tin tưởng và làm theo những gì họ tin tưởng từ các nền tảng cũng như các chi nhánh của tôn giáo một cách công khai hay thầm kín, và họ luôn biểu hiện các dấu tích của đức tin Iman trong niềm tin, lời nói và hành động của họ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ ﴾ [سورة الأنفال: ٢ - ٤]

﴿Quả thật, những người có đức tin là những người mà quả tim rung động sợ hãi khi nghe nhắc đến Allah và khi nghe đọc các Lời Mặc khải của Ngài, đức tin của họ vững mạnh thêm và họ trọn tin và phó thác cho Thượng Đế của họ. Những người năng dâng lễ nguyện Salah một cách chu đáo và chi dùng những vật mà Allah ban cấp cho con đường chính nghĩa của Ngài. Những người đó mới là những người có đức tin thực sự và được Thượng Đế của họ ban cho cấp bậc vinh dự cùng với sự tha thứ và bổng lộc rộng rãi.﴾
(Chương 8 – Al-Anfal, câu 2 - 4).

⁽²⁷⁾ Đây là câu nói rất nổi tiếng mà Imam Al-Awza'i, Sufyan Aththawri, Al-Hami-di cùng những người khác đã nói như đã được Al-La-laka-i và Ibnu Battah ghi nhận.

Và quả thật, Allah, Đấng Tối Cao đã liên kết đức tin Iman với hành động ở nhiều câu Kinh trong Qur'an, Ngài phán:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٧﴾ ﴾
[سورة الكهف: ١٠٧]

﴿Quả thật, những ai có đức tin và làm việc thiện thì sẽ được ân thưởng các Ngòi vườn hạnh phúc nơi Thiên Đàng, một nơi cư ngụ (vĩnh hằng tốt đẹp).﴾ (Chương 18 – Al-Kahf, câu 107).

﴿ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ ﴾ [سورة فصلت: ٣٠]

﴿Quả thật, những ai nói: “Thượng Đế của chúng tôi là Allah” rồi thẳng bước trên con đường ngay chính thì các Thiên thần sẽ xuống động viên họ, bảo: “Quý vị chớ lo sợ cũng chớ nên buồn phiền mà quý vị hãy vui lên với tin mừng về Thiên Đàng mà quý vị đã được hứa hẹn.”﴾ (Chương 41 – Fussilat, câu 30).

﴿ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ ﴾ [سورة الزخرف: ٧٢]

﴿Đây là Thiên Đàng mà các người sẽ thừa hưởng vì những việc thiện tốt mà các người đã từng làm (trên thế gian).﴾ (Chương 43 – Az-Zukhruf, câu 72).

﴿ وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾ ﴾ [سورة العصر: ١ - ٣]

﴿Thề bởi thời gian, quả thật, con người chắc chắn luôn ở trong sự thua thiệt, ngoại trừ những ai tin tưởng, làm những điều ngoan đạo thiện tốt, khuyến bảo nhau điều chân lý và khuyến bảo nhau biết kiên nhẫn.﴾ (Chương 103 – Al-Asr, câu 1 -3).

Nabi ﷺ nói:

« قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَيْمَمْتُ » رواه مسلم.

“Hãy nói ‘Tôi tin tưởng nơi Allah’ rồi thẳng bước trên điều ngay chính” (Muslim).

« الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ أَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ » رواه البخاري ومسلم.

“Đức tin Iman gồm có bảy mươi mốt hoặc sáu mươi mốt phần, phần tốt nhất là lời tuyên thệ ‘لا إله إلا الله’, phần thấp nhất là nhặt vật trở ngại trên lối đi, và tính mắc cỡ là một phần của đức tin Iman” (Albukhari, Muslim).

Như vậy, kiến thức và hành động là hai điều đi đôi với nhau, một trong hai không thể mang lại lợi ích cho ai một cách riêng lẻ, hành động là hình ảnh còn kiến thức là bản chất.

Quả thật, có rất nhiều câu Kinh Qur'an và nhiều Hadith cho thấy rằng đức tin Iman có những cấp bậc và các phần, nó tăng và giảm và cư dân của nó có sự hơn kém nhau.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَيَزِدَادَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا ﴾ [سورة المدثر: ٣١]

﴿Và cũng để tăng cường đức tin Iman cho những người tin tưởng﴾ (Chương 74 – Al-Muddaththir, câu 31).

﴿ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا ﴾ [سورة التوبة:

١٢٤]

﴿ Ai trong quý vị sẽ tăng thêm đức tin với nó. Bởi thế, đôi với những ai có đức tin thì nó sẽ gia tăng đức tin cho họ.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 124).

﴿ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴾ [سورة

الأنفال: ٢]

﴿và khi nghe đọc các Lời Mặc khải của Ngài, đức tin của họ vững mạnh thêm và họ trọn tin và phó thác cho Thượng Đế của họ.﴾ (Chương 8 – Al-Anfal, câu 2 - 4).

﴿ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ﴾

[سورة الفتح: ٤]

﴿Ngài (Allah) là Đấng ban sự bình lặng xuống cho tâm lòng của những người có đức tin để cho đức tin của họ ngày càng gia tăng.﴾ (Chương 48 – Al-Fath, câu 4).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَىٰ لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ » رواه أبو دود وصحيح سنن أبي داود للألباني.

“Ai yêu thương vì Allah, ghét vì Allah, cho vì Allah và không cho vì Allah thì y đã hoàn thiện đức tin Iman.” (Abu Dawood, Sahih Sunnan Abu Dawood của Al-Bani).

« مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ » رواه مسلم.

“Ai trong các người nhìn thấy điều trái lệnh thì hãy thay đổi nó bằng tay của y, nếu y không thể thay đổi bằng tay thì bằng chiếc lưỡi của y, còn nếu y không thể thay đổi bằng chiếc lưỡi thì bằng con tim của y, và đó là sự yếu đuối nhất của đức tin Iman.” (Muslim).

Đây là những điều mà các vị Sahabah – cầu xin Allah hài lòng về tất cả họ – đã học và tiếp thu được từ Thiên sứ của Allah ﷺ rằng đức tin Iman là niềm tin trong lòng, lời nói trên môi, hành động của thân xác, nó tăng bằng sự tuân lệnh và giảm bằng sự bất tuân.

Vị thủ lĩnh của những người có đức tin, Ali bin Abu Talib ﷺ nói: (Kiên nhẫn thuộc về đức tin Iman, nó như cái đầu của cơ thể, ai không có sự kiên nhẫn thì người đó không có đức tin Iman)⁽²⁸⁾.

---

(28) Imam Al-La-laka-i đã trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah Minal Kitab Wassunnah Wa Ijma’ Assahabah Wattabieen”.

Abdullah bin Mas'ud رضي الله عنه nói: (Lạy Thượng Đế, xin Ngài hãy tăng cường đức tin Iman, sự kiên định và sự thông hiểu cho bầy tôi)⁽²⁹⁾.

Abdullah bin Abbas, Abu Huroiroh và Abu Darda' رضي الله عنه thường nói: (Đức tin Iman có tăng và có giảm)⁽³⁰⁾.

Waki'a bin Al-Jarrah رضي الله عنه nói: (Những người của Sunnah nói: Đức tin Iman là nói và làm)⁽³¹⁾.

Imam của phái Sunnah, Ahmad bin Hambal رضي الله عنه nói: (Đức tin Iman có tăng và có giảm, nó tăng do làm và giảm do không làm)⁽³²⁾.

Al-Hasan Al-Basri رضي الله عنه nói: (Đức tin Iman không phải chỉ nói và mơ tưởng mà phải xác nhận bằng con tim và biểu hiện bằng các việc làm ngoan đạo và thiện tốt)⁽³³⁾.

⁽²⁹⁾ Imam Al-La-laka-i đã trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah Minal Kitab Wassunnah Wa Ijma' Assahabah Wattabieen”.

⁽³⁰⁾ Imam Al-La-laka-i đã trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah Minal Kitab Wassunnah Wa Ijma' Assahabah Wattabieen”.

⁽³¹⁾ Imam Al-La-laka-i đã trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah Minal Kitab Wassunnah Wa Ijma' Assahabah Wattabieen”.

⁽³²⁾ Imam Al-La-laka-i đã trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah Minal Kitab Wassunnah Wa Ijma' Assahabah Wattabieen”.

⁽³³⁾ Xem “Kitab Al-Iman” của Sheikh Islam Ibnu Taymiyah.

Imam Asshafi'y رحمته الله nói: (Đức tin Iman là nói và làm, nó tăng và giảm, nó tăng bằng sự tuân lệnh và giảm bằng sự bất tuân. Sau đó ông đọc lời phán của Allah:

﴿وَيَزِدَادَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا﴾ [سورة المدثر: ٣١]

﴿Và cũng để tăng cường đức tin Iman cho những người tin tưởng﴾ (Chương 74 – Al-Muddaththir, câu 31))⁽³⁴⁾.

Al-Hafizh Abu Umar bin Abdul-Bar nói trong “Tamhid”: (Giới học giả chuyên về Fiqh (bộ môn thông hiểu giáo luật Islam) và Hadith đều đồng thuận rằng đức tin Iman là nói và làm, và việc làm sẽ không có giá trị ngoài sự định tâm, và đức tin Iman đối với họ là nó tăng bằng sự tuân lệnh, giảm bằng sự bất tuân, và tất cả mọi sự tuân lệnh và phủ phục đối với họ đều là đức tin Iman)⁽³⁵⁾.

Tất cả các vị Sahabah, các vị Tabieen cùng những ai đi theo con đường tốt đẹp của họ từ những học giả Hadith, Fiqh, cũng như các vị Imam lớn của tôn giáo đều hiểu về đức tin Iman như đã được trình bày ở trên, và không ai trong thế hệ Salaf cũng như thế hệ sau này hiểu khác họ trừ những ai lệch lạc khỏi chân lý về vấn đề này.

Phái Sunnah & Jama'ah nói: Ai tách việc làm ra khỏi đức tin Iman thì y là kẻ lệch lạc, Bid'ah; và ai chứng nhận hai lời tuyên thệ Shahadah bằng chiếc lưỡi của y và tin sự duy nhất của Allah bằng trái tim nhưng lại bỏ bê một số việc làm trụ cột của Islam thì y chưa hoàn thiện đức tin Iman

---

⁽³⁴⁾ Xem “Fathul-Bary” quyển 1 trang 62 chương “Al-Iman”.

⁽³⁵⁾ Xem “Kitab Al-Iman” của Sheikh Islam Ibnu Taymiyah.

của y; còn ai không chứng nhận hai lời tuyên thệ Shahadah thì người đó không được khẳng định là có đức tin Iman hay Islam.

﴿ Nói Insha-Allah (nếu Allah muốn) trong đức tin Iman

Phái Sunnah & Jama'ah thấy rằng việc nói Insha-Allah trong đức tin Iman có nghĩa là một người nói “Tôi là người có đức tin, Insha-Allah” thì không vấn đề gì nếu như người đó vì kính sợ Allah, khẳng định về sự tiền định, không muốn tự khẳng định bản thân mình là hoàn thiện trong đức tin Iman trước Allah bởi lẽ đức tin Iman bao hàm tất cả những việc làm ngoan đạo và từ bỏ mọi điều nghiêm cấm. Tuy nhiên, nếu nói Insha-Allah vì có sự nghi ngờ trong đức tin Iman thì họ không cho phép.

Các bằng chứng cũng như các cơ sở giáo luật nói về việc được phép nói Insha-Allah trong đức tin Iman rất nhiều, từ Qur'an, Sunnah, và các quan điểm của các Salaf và học giả.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ﴾ [سورة الكهف: ٢٣، ٢٤]

﴿Và chớ bao giờ nói về một điều gì rằng tôi chắc chắn sẽ làm điều đó ngày mai mà hãy nói thêm rằng nếu Allah muốn (Insha-Allah).﴾ (Chương 18 – Al-Kahf, câu 23, 24).

﴿ فَلَا تُزَكُّوْا أَنْفُسَكُمْ ۗ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴿٣٢﴾ ﴾ [سورة النجم: ٣٢]

«**Bởi thế, các người chớ đừng tự cho mình trong sạch, bởi Ngài biết rõ ai là người sợ Allah nhất.**» (Chương 53 – Annajm, câu 32).

Nabi ﷺ nói khi Người bước vào khu mộ:

« السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ
لَلْآحِقُونَ أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ » رواه مسلم.

“**Chào an lành đến mọi người này hồi cư dân nơi cõi vĩnh hằng từ những người có đức tin và Muslim, và quả thật, Insha-Allah, ta sẽ hội ngộ mọi người, ta cầu xin Allah ban phúc lành cho ta và cho mọi người**” (Muslim).

Abudullah bin Mas’ud رضي الله عنه nói: (Ai tự chứng nhận rằng mình là người có đức tin thì đã tự xác nhận mình là người của Thiên Đàng)⁽³⁶⁾.

Jarir nói: Tôi nghe Mansur bin Al-Mu’tamar, Al-Mughirah, Al’Amash, Allayth, Imarah bin Al-Qa’Qaa’, Ibnu Shubramah, Al-Ala’ bin Al-Musayyib, Yazid bin Abu Ziyad, Sufyan Athawri, và Ibnu Al-Mubarak nói: (Họ nói Insha-Allah trong đức tin Iman và chê trách những ai không nói Insha-Allah)⁽³⁷⁾.

Imam Ahmad bin Hambal رضي الله عنه khi được hỏi về đức tin Iman thì ông nói: (Lời nói, hành động và định tâm).

⁽³⁶⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”.

⁽³⁷⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”.

Có lời nói với ông: Nếu một người nói “anh là người có đức tin chứ?”. Ông nói: (Đây là điều Bid'ah). Người đó lại hỏi ông: Vậy phải trả lời người đàn ông đó như thế nào? Ông nói: (Tôi là người có đức tin, Insha-Allah)⁽³⁸⁾.

Đối với phái Sunnah & Jama'ah không được phép loại bỏ thuộc tính Iman của người bẻ tôi bởi những hành động tội lỗi không làm cho người thực hiện trở thành vô đức tin hoặc bởi việc bỏ bê các bổn phận không làm người bỏ bê trở nên vô đức tin, và người bẻ tôi sẽ không ra khỏi đức tin Iman trừ phi đã hành động những hành động thuộc các hành động hủy hoại Islam của một người.

Và việc phạm các đại tội cũng không khiến một người bẻ tôi ra khỏi vòng đức tin Iman, mà y ở trên thế gian vẫn là người có đức tin nhưng không hoàn thiện, y vẫn là người có đức tin bởi đức tin Iman của y nhưng là kẻ tội đồ bởi hành vi phạm đại trọng tội, và ở Ngày Sau y nằm trong sự quyết định của Allah, nếu muốn Ngài sẽ tha thứ cho y và nếu muốn Ngài sẽ trừng phạt y.

Và đức tin Iman được chấp nhận thành từng phần, một ít của nó sẽ có cơ hội được Allah cứu rỗi ra khỏi Hỏa Ngục đối với những ai đã vào trong đó. Nabi ﷺ nói:

« لَا يَدْخُلُ النَّارَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ خَرَدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ » رواه البخاري
ومسلم.

---

(38) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”.

“Sẽ không vào Hỏa Ngục đối với người nào mà trong tim của y vẫn còn đức tin Iman bằng trọng lượng của một hạt cải” (Albukhari, Muslim).

Bởi lẽ đó, phái Sunnah & Jama'ah không khẳng định bất cứ ai thuộc những người của Qibah là kẻ vô đức tin cho dù y có phạm tội như thế nào trừ phi là tội làm mất đi đức tin Iman nền tảng. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [سورة النساء: ٤٨]

﴿Quả thật, Allah không tha thứ cho hành vi Shirk (hành vi gán ghép một đối tác ngang hàng với Allah trong thờ phượng) nhưng Ngài sẽ tha thứ cho những tội lỗi khác cho người nào Ngài muốn.﴾ (Chương 4 - Annisa', câu 48).

Nabi ﷺ nói:

«أَتَانِي جِبْرِيلُ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - فَبَشَّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ». قُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ. قَالَ « وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ » رواه البخاري ومسلم.

“Đại Thiên thần Jibril đã đến báo tin mừng cho Ta rằng người nào trong cộng đồng tín đồ của Ta chết đi mà không Shirk với Allah một điều gì thì sẽ vào Thiên Đàng. Ta nói: Ngay cả khi y phạm Zina, trộm cắp? Ngài nói: Ngay cả khi y phạm Zina hay trộm cắp.” (Albukhari, Muslim).

Abu Huroiroh ﷺ nói: (Đức tin Iman là cuộc dạo chơi; người nào Zina thì đức tin Iman sẽ bỏ rơi y và nếu y khiên

trách bản thân y và sám hối trở lại thì đức tin Iman sẽ quay trở lại)⁽³⁹⁾.

Abu Darda رضي الله عنه nói: (Đức tin Iman giống như là một cái áo của một người trong số các người, lần này y cởi nó ra và lần khác y mặc nó vào, thế bởi Allah, một người bề tôi khi tin tưởng trên đức tin Iman của y thì y sẽ tìm thấy một sự mát mát của mình)⁽⁴⁰⁾.

---

(39) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”.

(40) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”. Imam Albukhari رضي الله عنه nói: (Tôi đã gặp nhiều hơn một ngàn người thuộc giới học giả Islam, cư dân Hijaz, Makkah, Madinah, Kufah, Al-Basrah, Baghdad, Sham, Ai Cập: tôi đã gặp họ qua nhiều thời, tôi gặp họ là lúc họ ở độ tuổi hơn bốn mươi sáu, tôi chỉ nhắc đến tên họ bao nhiêu bao nhiêu thôi (ông kể tên của hơn năm mươi vị học giả) để cho sự việc ngắn gọn không phải dài lượm thượm, quả thật tôi chưa thấy một ai trong số họ bất đồng với nhau về những điều này: rằng tôn giáo là lời nói và hành động vì lời phán của Allah:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾ [سورة البينة: ٥]

﴿Và những ai đã được ban Kinh sách chỉ chia rẽ nhau sau khi họ đã gặp mình chứng (Nabi Muhammad). Và họ được lệnh chỉ phải thờ phụng riêng Allah, triệt để thần phục Ngài một cách chính trực và dâng lễ nguyện Salah một cách chu đáo và đóng Zakah và đó là tôn giáo đúng đắn.﴾ (Chương 98 – Al-Bayyinah, câu 5). ...). Xem: “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah” của Imam Al-La-laka-i.

Có một ghi nhận rằng Ibnu Abbas رضي الله عنه đã từng gọi đứa con của ông đến và bảo: (Ta nên cưới vợ cho con. Một người bề tôi làm điều Zina thì Allah sẽ lấy đi ánh sáng Iman từ y)⁽⁴¹⁾.

Akramah khi được hỏi: Đức tin Iman bị kéo ra như thế nào? Ông nói: (Như thế này – ông nắm chặt các ngón tay lại rồi kéo nó ra – nếu y sám hối thì nó sẽ trở lại như thế này) (*Albukhari*).

☞ **Nền tảng thứ ba: Góc độ của phái Sunnah về vấn đề Takfeer (phán cho ai đó là vô đức tin)**

□ Họ không chỉ định cụ thể bất kỳ người Muslim nào là kẻ vô đức tin khi họ phạm vào điều khiến một người trở nên vô đức tin trừ phi đã xác định rõ những bằng chứng thiết thực cho điều đó.

Một trong các nền tảng giáo lý niềm tin của phái Salaf Saleh hay phái Sunnah & Jama'ah: Họ không chỉ định cụ thể bất kỳ người Muslim nào là kẻ vô đức tin khi họ phạm vào điều khiến một người trở nên vô đức tin trừ phi đã xác định rõ những bằng chứng thiết thực cho điều đó, phải hội đủ các điều kiện cần thiết, loại trừ triệt để những khúc mắc, những điều mơ hồ chưa rõ do thiếu sự hiểu biết và suy luận chưa đúng. Và thông thường, vấn đề này thuộc những điều kín đáo cần phải khám phá và làm rõ ngọn ngành, khác với vấn đề thuộc các điều biểu hiện ra bên ngoài chẳng hạn như phủ nhận sự tồn tại của Allah, phủ nhận Thiên sứ của Allah, chống đối một cách tổng thể sứ mạng của Người ﷺ.

⁽⁴¹⁾ Xem : “Fathul-Bary” quyển 12 trang 59.

Và phái Sunnah không Takfeer người bị cưỡng ép trong khi trong tim y vẫn còn yên bình với đức tin Iman, và họ cũng không Takfeer bất kỳ một người Muslim nào phạm điều tội lỗi ngay cả khi tội lỗi đó thuộc các đại trọng tội nhưng không phải là Shirk. Họ không phán quyết những người tội lỗi bằng sự vô đức tin mà họ chỉ khẳng định những người tội lỗi đó là những kẻ tội đồ yếu kém đức tin Iman. Bởi lẽ, Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc đã phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ [سورة النساء: ٤٨]

﴿**Quả thật, Allah không tha thứ cho hành vi Shirk (hành vi gán ghép một đối tác ngang hàng với Allah trong thờ phượng) nhưng Ngài sẽ tha thứ cho những tội lỗi khác cho người nào Ngài muốn. Và ai làm điều Shirk với Allah thì quả thật y đã phạm phải một đại trọng tội không thể tha thứ.**﴾ (Chương 4 - Annisa', câu 48).

﴿قُلْ يَعِبَادِي الَّذِينَ اسْرِفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [سورة الزمر: ٥٣]

﴿**Hãy bảo họ: “Hỡi các bề tôi của TA! Những ai đã làm cho tâm hồn mình vướng tội thì chớ nên tuyệt vọng về Đức Khoan dung của Allah. Chắc chắn Allah sẽ tha thứ mọi tội lỗi. Quả thật, Ngài là Đấng Hằng tha thứ, rất mực Khoan dung.**﴾ (Chương 39 – Azzumar, câu 53).

Và khi người bề tôi chết trong tội lỗi – không phải là tội Shirk – thì sự việc là do Allah định đoạt theo ý của Ngài, nếu muốn Ngài sẽ trừng phạt y và nếu muốn Ngài sẽ tha thứ

cho y; khác với những nhóm phái lệch lạc, họ phán quyết dứt khoát rằng những ai phạm đại trọng tội đều là những kẻ vô đức tin hoặc là đang ở giữa hai nơi.

Và quả thật Nabi ﷺ đã cảnh báo về việc khẳng định ai đó là kẻ vô đức tin một cách vô chứng cứ, Người ﷺ nói:

« أَيُّمَا امْرِئٍ قَالَ لِأَخِيهِ يَا كَافِرٌ. فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ » رواه مسلم.

“Bất cứ người nào nói với người anh em của mình: Đây Kafir (kẻ vô đức tin) thì quả thật điều đó sẽ rơi vào một trong hai, nếu đúng như lời y nói, còn không nó sẽ rơi vào bản thân y” (Muslim).

« مَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ أَوْ قَالَ عَدُوَّ اللَّهِ وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِلَّا حَارَ عَلَيْهِ » رواه مسلم.

“Ai gọi một người bằng sự vô đức tin hoặc nói là kẻ thù của Allah nhưng không phải như vậy thì điều đó sẽ rơi vào bản thân y” (Muslim).

« لَا يَرَى رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ، وَلَا يَرْمِيهِ بِالْكَفْرِ، إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ، إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ » رواه البخاري ومسلم.

“Một người không được phép vu khống một người với điều xấu, cũng không được phép vu khống y vô đức tin trừ phi y thực sự như vậy, nếu không người nói sẽ là người như thế.” (Albukhari, Muslim).

« مَنْ رَمَى مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ » رواه البخاري.

“Ai vu không người có đức tin bằng sự vô đức tin thì coi như y đã giết người đó” (Albukhari).

□ Sự khác biệt giữa sự phán xét chung chung trên câu nói với sự khẳng định cụ thể từng cá thể

Phái Sunnah & Jama'ah phân biệt giữa việc phán xét chung trên những nhóm người Bid'ah là những người tội lỗi hoặc những người vô đức tin với việc khẳng định từng cá nhân cụ thể nào đó thuộc những người mà Islam của họ vẫn còn được xác thực bằng sự kiên định rằng y là người tội lỗi, hoặc là kẻ xấu hoặc là kẻ vô đức tin. Họ không phán xét và khẳng định vấn đề này cho đến khi nào đã xác định rõ sự việc qua các bằng chứng rõ ràng và minh bạch không có sự nghi ngờ, và họ tuyệt đối không Takfeer bất cứ một cá nhân cụ thể nào trừ phi đã có đầy đủ các yếu tố xác thực cũng như không có những khúc mắc.⁽⁴²⁾

⁽⁴²⁾ Ai mà Islam của y vẫn còn được xác định bằng điều kiên định thì không được loại trừ y khỏi Islam bằng điều ngờ vực chưa rõ ràng. Đây là nguyên tắc của những người Salaf, và họ là những người luôn tránh xa việc Tafkeer (phán xét người nào đó là Kafir). Chính vì lẽ này mà khi Ali bin Abu Talib được hỏi “Những người Annihrawan (những người Kawa-rij) có phải là những kẻ vô đức tin không?” thì ông nói: Họ chạy khỏi sự vô đức tin; và khi được hỏi rằng những người Munafiq (giả tạo đức tin) có phải là những người kẻ vô đức tin không thì ông nói: Những người Munafiq là những người chỉ tưởng nhớ đến Allah rất ít, còn những người kia là những người tưởng nhớ và tụng niệm Allah sáng chiều, họ là những người anh em của chúng ta. (Albayhaqi ghi nhận trong “Assunan Al-Kubra quyển 8 trang 173”). Cho nên cần phải phân biệt giữa việc phán xét trên câu nói chung

Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại: Tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« كَانَ رَجُلَانِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَاخِيَيْنِ فَكَانَ أَحَدُهُمَا يُذْنِبُ وَالْآخَرُ مُجْتَهِدٌ فِي الْعِبَادَةِ فَكَانَ لَا يَزَالُ الْمُجْتَهِدُ يَرَى الْآخَرَ عَلَى الذَّنْبِ فَيَقُولُ أَقْصِرْ. فَوَجَدَهُ يَوْمًا عَلَى ذَنْبٍ فَقَالَ لَهُ أَقْصِرْ فَقَالَ حَلَنِي وَرَبِّي أَبْعَثَتْ عَلَيَّ رَقِيبًا فَقَالَ وَاللَّهِ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ أَوْ لَا يُدْخِلُكَ اللَّهُ الْجَنَّةَ. فَقَبِضَ أَرْوَاهُمَا فَاجْتَمَعَا عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَقَالَ لِهَذَا الْمُجْتَهِدِ أَكُنْتُ فِي عَالَمًا أَوْ كُنْتُ عَلَى مَا فِي يَدِي قَادِرًا وَقَالَ لِلْمُذْنِبِ اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِي وَقَالَ لِلْآخَرَ اذْهَبُوا بِهِ إِلَى النَّارِ ». قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَوْ بَقِيَّتْ دُنْيَاهُ وَأَخْرَجَتْهُ. رواه أبو داود صححه الألباني.

“Có hai người đàn ông thuộc con cháu Israel kết nghĩa anh em với nhau. Một người thường làm chuyện tội lỗi còn

chung với sự khẳng định cụ thể từng cá nhân nào đó trong vấn đề Takfeer. Sheikh Islam Ibnu Taymiyah رحمته الله nói: (Người suy luận thiếu hiểu biết, việc phán xét họ không giống như phán xét người vô đạo và bất tin, mà hãy đặt mọi vấn đề theo đúng chừng mực của nó) (theo *Majmu'ah Arrasa-il wal-masa-il quyển 3 trang 382*). Sheikh Islam رحمته الله nói thêm: (Nếu nhận thức được điều này thì việc Takfeer cụ thể một cá nhân nào đó trong số những người thiếu hiểu biết thì không được phép trừ phi họ tự khẳng định bằng các văn bản rằng họ làm trái nghịch với Thiên sứ của Allah thì lúc bấy giờ lời nói của họ đích thực là lời nói vô đức tin không còn nghi ngờ gì nữa. Cứ như thế trong tất cả mọi hình thức Takfeer cụ thể) (theo *Majmu'ah Arrasa-il wal-masa-il quyển 3 trang 348*).

người kia thì chăm năng hành đạo. Người chăm ngoan hành đạo thường thấy người kia hay làm điều tội lỗi nên đã thường xuyên khuyên răn. Rồi có một ngày, người chăm năng hành đạo nhìn thấy người kia làm điều sai trái nên cũng nói lời khuyên răn nhưng người kia lại buông lời: Anh cứ để mặc tội, cứ để mặc tôi với Thượng Đế của tôi, đâu phải anh được cử đến để giám sát và trông chừng tôi đâu! Thế là, người chăm năng hành đạo nói: Tôi thề bởi Allah rằng Allah sẽ không tha thứ cho anh đâu hoặc Allah sẽ không thu nhận anh vào Thiên Đàng đâu. Sau đó, cả hai đều bị bắt hồn và cả hai được đưa lên trình diện nơi Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài. Ngài nói với người chăm năng hành đạo: Người đã hiểu biết rõ về TA ư hay người có quyền tham gia vào quyền hạn của TA? Và Ngài nói với người thường làm điều trái lệnh: Người hãy đi vào Thiên Đàng của TA bằng lòng thương xót của TA và Ngài phán với người chăm năng hành đạo: Các ngươi (các Thiên Thân) hãy đưa hồn ta vào Hỏa Ngục.” Abu Huroiroh nói: Thề bởi Đấng nắm lấy linh hồn bẻ tột! Chỉ một lời nói đã hủy hoại hết cuộc sống trần gian của y và cả cuộc sống ở Đời Sau. (Sunnan Abu Dawood, và được Albani xác thực).

□ Các loại Kufr (vô đức tin)

Kufr trái nghĩa với Iman và trong giáo luật có 2 loại Kufr: đôi lúc Kufr mang ý nghĩa là Kufr khiến một người bị trục xuất khỏi tôn giáo Islam và đôi lúc Kufr không mang nghĩa đó. Và Kufr cũng giống như Iman gồm các phần, có những nền tảng và các phân nhánh khác nhau, trong đó, có những điều khiến trở nên vô đức tin một cách dứt khoát và có những điều là những đặc điểm của những người vô đức tin:

Thứ nhất - Đại Kufr khiến bị trục xuất hoàn toàn khỏi tôn giáo, còn được gọi là Kufr niềm tin: là những điều hủy hoại đức tin Iman và làm hư Islam, bắt buộc phải bị đày trong Hỏa Ngục mãi mãi.

Loại Kufr này được thể hiện qua niềm tin, lời nói và hành động được giới hạn trong năm dạng:

1- Phủ nhận: Là sự phủ nhận các vị Thiên sứ, hoặc cho rằng Thiên sứ ﷺ mang đến điều không chân lý, hoặc ai đó nói rằng Allah nghiêm cấm hay cho phép một điều gì đó trong khi y biết rằng điều đó đi ngược lại với mệnh lệnh và sự nghiêm cấm của Ngài.

2- Từ chối, ngạo mạn mặc dù có niềm tin: Đó là sự thừa nhận rằng những gì được Thiên Sứ ﷺ mang đến là chân lý từ nơi Thượng Đế của Người, nhưng lại khước từ tuân theo Người một cách kêu căng, ngạo mạn và khinh thường điều chân lý và những người theo nó, giống như sự Kufr của Iblis khi nó đã từ chối làm theo lệnh của Allah, mặc dù nó không phủ nhận Ngài tuy nhiên nó đã từ chối và ngạo mạn một cách tự cao tự đại.

3- Quay mặt và lẩn tránh: Tìm cách tránh xa Thiên sứ của Allah, không tin cũng không hoài nghi Người, không kết bạn cũng không gây thù với Người, không hề muốn nghe từ nơi Người, từ bỏ chân lý, không học hỏi cũng không thi hành theo nó, luôn chạy trốn khỏi những nơi có nói về điều chân lý. Đây là sự vô đức tin vì không muốn chấp nhận sự thật.

4- Nifaq (Giả tạo): Ngoài mặt biểu hiện đi theo những gì được Thiên sứ mang đến nhưng trong lòng thì phủ nhận

hoàn toàn, tức ngoài mặt thì có đức tin trong lòng thì vô đức tin⁽⁴³⁾.

5- Hoài nghi, ngờ vực: Không hoàn toàn tin nơi Nabi ﷺ nhưng cũng không phủ nhận Người, tuy nhiên có sự hoài nghi và ngờ vực mệnh lệnh của Người, do dự trong việc tuân theo Người.

Đức tin Iman là phải tin hoàn toàn và kiên định nơi những gì Thiên Sứ ﷺ mang đến từ Thượng Đế của Người là chân lý không có sự hoài nghi. Bởi thế, ai do dự và lưỡng lự trong việc tuân theo những điều Thiên sứ ﷺ mang đến hoặc cho rằng chân lý là phải trái ngược lại với Người thì người đó là Kafir bởi sự hoài nghi và ngờ vực.

Và đây là các dạng của Kufr khiến một người phải bị đày mãi mãi trong Hỏa Ngục, khiến tất cả mọi việc làm trở nên vô nghĩa và không có giá trị nếu như y chết trong tình trạng như vậy. Allah, Đấng Tối Cao nói:

⁽⁴³⁾ Nifaq có hai loại: Nifaq niềm tin và Nifaq hành động. Thứ nhất: Nifaq niềm tin hay còn gọi là đại Nifaq, là sự vô đức tin trong lòng, chỉ tin tưởng bằng chiếc lưỡi và thể xác, những người thuộc dạng Nifaq này sẽ bị đày vào tận đáy của Hỏa Ngục. Thứ hai: Nifaq hành động hay còn gọi là tiểu Nifaq, là biểu hiện các hành vi trái với giáo luật, những người thuộc dạng Nifaq này không bị trục xuất khỏi tôn giáo, Nifaq dạng này chẳng hạn như: khi nói thì dối, khi hứa thì không giữ lời, khi được tin cậy thì gian lận, khi tranh luận thì thô tục, khi thỏa thuận thì bội ước giống như được nói trong Hadith.

﴿ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴾ [سورة البينة: ٦]

﴿Quả thật, những kẻ vô đức tin thuộc những người dân Kinh Sách cũng như những người thờ đa thần sẽ bị đày vào Hỏa Ngục đời đời kiếp kiếp. Họ là những sinh vật xấu xa nhất.﴾ (Chương 98 – Al-Bayyinah, câu 6).

﴿ لَيْنَ أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ [سورة الزمر:

[٦٥

﴿Nếu Người làm điều Shirk (thờ phượng một thần linh khác cùng với Allah) thì việc làm của các người sẽ trở thành vô nghĩa và chắc chắn rằng Người sẽ là đồng bọn của những kẻ thất bại thật thảm hại.﴾ (Chương 39 – Azzumar, câu 65).

Thứ hai - Tiểu Kufur, không khiến một người mất đi tôn giáo:

Giáo luật gán một số việc làm tội lỗi vào sự quả trách và đe dọa bởi chúng thuộc các đặc điểm của sự vô đức tin, và những tội lỗi này thuộc các đại trọng tội đáng bị trừng phạt nhưng không phải là đời đời kiếp kiếp trong Hỏa Ngục. Một số việc làm tiêu biểu cho loại Kufur này: giết người Muslim, thề thốt bởi ai (vật) khác Allah, xúc phạm thanh danh dòng tộc, gào thét và vật vã cho người chết, người có đức tin buông lời với người anh em có đức tin của mình “này Kafir”, ...

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا﴾ [سورة الحجرات : ٩]

«**Nếu có hai nhóm tín đồ giao chiến, các người hãy hòa giải giữa đôi bên.**» (Chương 49 – Al-Hujurat, câu 9).

Nabi ﷺ nói:

«سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ» رواه البخاري ومسلم.

“**Chửi rủa người Muslim là hành động xấu xa còn giết chết y là hành động vô đức tin**” (Albukhari, Muslim).

«لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ» رواه البخاري ومسلم.

“**Các người chớ đừng quay lại thành những kẻ vô đức tin sau thời của Ta bằng cách các người lấy mạng lẫn nhau**” (Albukhari, Muslim).

«مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ أَوْ كَفَرَ» رواه الترمذي وأبو داود وأحمد وصححه الألباني.

“**Ai thề thốt bởi ai (vật) khác Allah thì người đã làm Shirk hoặc Kufr**” (Tirmizhi, Abu Dawood và Ahmad, được Albani xác thực).

«اِئْتِنَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرُ الطَّعْنِ فِي النَّسَبِ وَالْتِيَا حَةُ عَلَى الْمَيِّتِ» رواه مسلم.

“**Trong nhân loại, có hai hạng người là kẻ vô đức tin: xúc phạm thanh danh người khác và gào thét vật vã cho người chết.**” (Muslim).

☞ **Nền tảng thứ tư: Đức tin Iman nơi các lời hứa thưởng phạt từ Qur'an và Sunnah.**

Một trong các nền tảng giáo lý niềm tin của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là đức tin nơi các lời hứa thưởng phạt từ Qur'an và Sunnah, họ tin tưởng hoàn toàn vào chúng, họ không suy luận và diễn giải. Chẳng hạn như lời phán của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴾ [سورة النساء: ٤٨]

☞ **Quả thật, Allah không tha thứ cho hành vi Shirk (hành vi gán ghép một đối tác ngang hàng với Allah trong thờ phượng) nhưng Ngài sẽ tha thứ cho những tội lỗi khác cho người nào Ngài muốn. Và ai làm điều Shirk với Allah thì quả thật y đã phạm phải một đại trọng tội không thể tha thứ.** (Chương 4 - Annisa', câu 48).

Họ tin rằng kết cục của các bày tôi là điều mà không một ai biết rõ nó sẽ như thế nào, tuy nhiên, người nào biểu hiện đại Kufr thì họ phán xét người đó như thế. Nabi Muhammad ﷺ nói:

« إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلًا أَهْلِ الْجَنَّةِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلًا أَهْلِ النَّارِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ » رواه البخاري ومسلم.

“**Quả thật, một người làm những việc mà theo nhận xét của mọi người thì y sẽ là cư dân nơi Thiên Đàng, nhưng y lại là người Hỏa Ngục; và quả thật một người làm những việc mà**

theo nhận xét của mọi người thì có lẽ y sẽ phải vào Hỏa Ngục nhưng y lại là người của Thiên Đàng.” (Albukhari, Muslim).

« إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا وَإِنْ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا » رواه البخاري ومسلم.

“Quả thật, một trong các người làm những việc làm của cư dân nơi Thiên Đàng cho tới khi khoảng cách giữa y và nơi đó chỉ còn lại khoảng một khuỷu tay thì sự tiền định vượt qua y, thế là y làm những việc làm của cư dân nơi Hỏa Ngục rồi cuối cùng đi vào đó; và quả thật, một trong các người làm những việc làm của cư dân nơi Hỏa Ngục cho tới khi khoảng cách giữa y và nơi đó chỉ còn lại khoảng một khuỷu tay thì sự tiền định vượt qua y, thế là y làm những việc làm của cư dân nơi Thiên Đàng, rồi cuối cùng y đi vào trong đó” (Albukhari, Muslim).

Tuy nhiên, họ sẽ chứng nhận cho người chết trong tình trạng Islam là dựa theo sự biểu hiện Islam của y ở bên ngoài qua sự ngoan đạo của y một cách chung chung, rằng họ sẽ được vào Thiên Đàng, Insha-Allah.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۗ ۝۲۵﴾

﴿ [سورة البقرة : ۲۵]

﴿Và hãy báo tin vui cho những người có đức tin và làm việc thiện tốt rằng họ sẽ được ban thưởng các ngôi vườn Thiên Đàng bên dưới có các dòng sông chảy﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 25).

﴿ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾ ﴾

[سورة القمر: ٥٤، ٥٥]

﴿Quả thật, những người ngoan đạo sẽ ở trong các ngôi vườn Thiên Đàng và các con sông, tại một chỗ ngôi vinh dự gần với Đức Vua Quyền Năng.﴾ (Chương 54 – Al-Qamar, câu 54, 55).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ » رواه مسلم و أحمد.

“Ai chết trong lúc y biết rõ rằng không có Thượng Đế đích thực nào khác mà chỉ có Allah duy nhất thì y sẽ vào Thiên Đàng.” (Muslim, Ahmad).

Phái Sunnah & Jama'ah chứng nhận rằng những người vô đức tin, những người thờ đa thần, và những người giả tạo đức tin Munafiq là những cư dân nơi Hỏa Ngục. Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾ ﴾

[سورة البقرة: ٣٩]

﴿Ngược lại, ai phủ nhận Chỉ đạo của TA và cho những lời mặc khải của TA là điều ngụy tạo thì sẽ làm bạn với Hỏa

ngục và sẽ ở trong đó đời đời.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 39).

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾﴾ [سورة البينة: ٦]

﴾ Quả thật, những kẻ vô đức tin thuộc những người dân Kinh Sách cũng như những người thờ đa thần sẽ bị đày vào Hỏa Ngục đời đời kiếp kiếp. Họ là những sinh vật xấu xa nhất.﴾ (Chương 98 – Al-Bayyinah, câu 6).

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ [سورة النساء: ١٤٥]

﴾ Quả thật, những tên giả tạo đức tin sẽ ở tận đáy cùng của Hỏa Ngục﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 145 – 147).

Phái Sunnah & Jama'ah chứng nhận mười vị Sahabah được báo trước là những người của Thiên Đàng, cũng như họ chứng nhận tất cả những ai mà Nabi ﷺ đã chứng nhận rằng họ được vào Thiên Đàng.

Nabi ﷺ nói:

«أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ مَالِكٍ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ فِي الْجَنَّةِ ، وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الْجَنَّةِ ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ فِي الْجَنَّةِ » رواه الترمذي وأبو داود وابن ماجه وأحمد وصححه الألباني.

“Abu Bakr ở trong Thiên Đàng, Umar ở trong Thiên Đàng, Uthman ở trong Thiên Đàng, Ali ở trong Thiên Đàng, Talhah ở trong Thiên Đàng, Zubair bị Al-Auwam ở trong Thiên Đàng, Sa’ad bin Malik ở trong Thiên Đàng, Abdurrahman bin Awf ở trong Thiên Đàng, Sa’ad bin Abi Wiqas ở trong Thiên Đàng, Saeed bin Zaid ở trong Thiên Đàng, Abu Ubaidah bin Al-Jarah ở trong Thiên Đàng.”
(Tirmizhi, Abu Dawood, Ibnu Majah, Ahmad, và được Albani xác thực).

Quả thật, ngoài ra còn có nhiều vị Sahabah khác được xác nhận là cư dân nơi Thiên Đàng như Uka-shah bin Mihsan, Abdullah bin Salam, Ali Yasir, Bilal bin Ribah, Ja’far bin Abi Talib, Amru bin Thabit, Zaid bin Harithah, Abdullah bin Rauwah, Fatimah con gái của Thiên sứ ﷺ, Khadijah bintu Khuwailee vợ của Thiên sứ, A’ishah, Safiyah, Hafsa, và tất cả các bà vợ của Người ﷺ cũng tất cả các vị Sahabah khác, cầu xin Allah hài lòng về họ.

Còn những thông điệp xác nhận những người sẽ bị đày vào Hỏa Ngục thì chúng ta cũng thừa nhận điều đó, tiêu biểu trong số đó là Abu Lahab Abdul-Uzza bin Abdul Al-Muttalib và vợ của ông bà Ummu Jameel Arwa bintu Harb cùng những khác.

Phái Sunnah & Jama’ah không khẳng định bất cứ một ai là người của Thiên Đàng hay là người của Hỏa Ngục trừ phi đó là những ai được Thiên sứ ﷺ xác nhận như vậy,

tuy nhiên, họ luôn hy vọng Thiên Đàng với những người làm tốt và lo sợ cho những người tội lỗi⁽⁴⁴⁾.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Thiên Đàng không phải là nơi ở bắt buộc của bất cứ một ai, nếu ai đó làm tốt theo mệnh lệnh của Allah thì Ngài sẽ thương xót y và cho y vào Thiên Đàng với lòng thương xót và nhân từ của Ngài. Ngài phán:

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ، مَا زَكَّيْ مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾﴾ [سورة النور: ٢١]

«**Và nếu không nhờ hồng phúc của Allah cũng như sự thương xót của Ngài đối với các người thì không một ai trong các người được xóa sạch tội lỗi, tuy nhiên, Allah sẽ tẩy sạch người nào Ngài muốn, Ngài là Đấng Hằng Nghe và Hằng Biết.**» (Chương 24 – Annur, câu 21).

Nabi ﷺ nói:

« مَا مِنْ أَحَدٍ يُدْخِلُهُ عَمَلُهُ الْجَنَّةَ □ فَقِيلَ : وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! □ قَالَ : « وَلَا أَنَا ؛ إِلَّا أَنْ يَتَّعَمَدَنِي رَبِّي بِرَحْمَةٍ » رواه البخاري ومسلم.

“*Không có một ai đi vào Thiên Đàng bằng việc làm của mình cả.*”, có lời hỏi: Ngay cả Người cũng vậy nữa sao thưa

---

(44) Cũng chính vì lẽ này nên không được phép phán xét ai đó bị giết hay chết đi rằng y là một người Shaheed (chết vì con đường chính nghĩa của Allah) bởi tâm niệm là do Allah phán xét. Cách đúng nhất là chỉ nên nói: Cầu xin Allah xem người đó là người Shaheed Insha-Allah nhưng không xác nhận điều tốt cho bất cứ một ai trước Ngài.

Thiên sứ của Allah!? Người ﷺ nói: “*Ngay cả bản thân Ta cũng vậy, chính Thượng Đế của Ta sẽ thu nhận Ta vào đó bằng lòng thương xót và nhân từ của Ngài*” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah không khẳng định bắt buộc đối với bất kỳ ai có xu hướng đến với lời hứa trừng phạt (không bao hàm những tội lỗi Kufr) bởi quả thật có thể Allah sẽ tha thứ cho y bởi những việc làm tuân lệnh nào đó hay y đã ăn năn sám hối hoặc đã bị trừng phạt bởi những căn bệnh hay những tai nạn xóa đi tội lỗi. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴾ [سورة الزمر: ٥٣]

﴿**Hãy bảo họ: “Hỡi các bề tôi của TA! Những ai đã làm cho tâm hồn mình vương tội thì chớ nên tuyệt vọng về Đức Khoan dung của Allah. Chắc chắn Allah sẽ tha thứ mọi tội lỗi. Quả thật, Ngài là Đấng Hằng tha thứ, rất mực Khoan dung.”**

 (Chương 39 – Azzumar, câu 53).

Nabi ﷺ nói:

« بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ ، وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ فَأَخْرَهُ ، فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ ؛ فَغَفَرَ لَهُ » رواه البخاري ومسلم.

“*Có một người đi bộ trên đường, thấy một nhánh gai nằm ngay trên đường đi, y nhặt nhánh gai đó vứt đi, Allah tri ân cho hành động đó của y nên đã tha thứ cho y.*” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng tất cả mọi tạo vật đều có tuổi đời và kỳ hạn của nó, và mỗi linh hồn sẽ không bao giờ chết trừ phi có sự cho phép của Allah đã được ghi chép, bởi thế, một khi thời hạn đã đến thì không ai có thể trì hoãn hay vội vã kết thúc sớm hơn một khoảnh khắc nào cả, ngay cả là cái chết hay bị giết, tất cả đều theo thời hạn chấm dứt đã được định sẵn. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُؤَجَّلًا ﴾ [سورة آل عمران: ١٤٥]

﴿Và không một người nào tự nhiên chết trừ phi có phép của Allah theo tuổi thọ đã được định sẵn.﴾ (Chương 3 – Ali Imran, câu 145).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng lời hứa ban thưởng Thiên Đàng cho những người có đức tin cũng như sự cảnh báo về sự trừng phạt những người trái lệnh Ngài, những kẻ vô đức tin và Munafiq (giả tạo đức tin) trong Hỏa Ngục là sự thật. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴾ [سورة النساء: ١٢٢]

﴿Và những ai có đức tin và làm việc thiện, TA (Allah) sẽ sớm chấp nhận họ vào các ngôi vườn Thiên Đàng bên dưới có các dòng sông chảy, họ sẽ ở trong đó đời đời, quả thật lời hứa của Allah là sự thật, và có ai nói thật hơn lời của Allah?!﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 122).

Tuy nhiên, Allah sẽ tha thứ cho những người có đức tin làm điều tội lỗi bởi hồng phúc và sự độ lượng của Ngài, quả thật, Ngài đã hứa sẽ tha thứ cho họ, Ngài phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [سورة النساء: ٤٨]

﴿**Quả thật, Allah không tha thứ cho hành vi Shirk (hành vi gán ghép một đối tác ngang hàng với Allah trong thờ phượng) nhưng Ngài sẽ tha thứ cho những tội lỗi khác cho người nào Ngài muốn.**﴾ (Chương 4 - Annisa', câu 48).

☞ **Nền tảng thứ năm: Sự kết thân⁽⁴⁵⁾ và thù nghịch trong giáo lý của phái Sunnah**

Một trong những nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là **yêu thương vì Allah và thù ghét cũng vì Ngài**, có nghĩa là yêu thương đoàn kết dành cho những người có đức tin và thù ghét đối với những người thờ đa thần, những kẻ vô đức tin.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

⁽⁴⁵⁾ Sự kết thân có nghĩa là tình yêu thương, giúp đỡ, ủng hộ và đi theo, nó trái nghĩa với sự thù ghét. Allah ra lệnh bắt buộc những người có đức tin phải kết thân với những người có đức tin tức những người có đức tin phải yêu thương lẫn nhau, phải đoàn kết, gắn bó, giúp đỡ và ủng hộ nhau, và sự kết thân chỉ được hoàn thiện khi nào những người có đức tin không can hệ bất cứ điều gì với những người thờ đa thần trong việc ủng hộ chống lại những người đồng đạo.

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ [سورة التوبة: ٧١]

﴿Và những người có đức tin nam và nữ, là đồng minh bảo vệ lẫn nhau, họ gọi bảo nhau làm điều lành và ngăn cấm lẫn nhau làm điều xấu.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 71).

﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ﴾ [سورة آل عمران: ٢٨]

﴿Những người có đức tin chớ nên nhận những kẻ không có đức tin làm người bảo hộ của mình thay vì những người có đức tin, và ai làm thế thì sẽ không còn liên hệ gì với Allah nữa.﴾ (Chương 3 – Ali- Imran, câu 28).

Phái Sunnah & Jama'ah quan niệm rằng sự kết thân và thù ghét là những nền tảng quan trọng, nó chiếm một vai trò trọng đại trong giáo lý Islam, và điều này sẽ được hiểu rõ hơn qua các điểm dưới đây:

☞ Nó là một phần của sự chứng nhận cho lời tuyên thệ (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) bởi quả thật ý nghĩa của lời tuyên thệ này là sự không can hệ đến mọi thứ được thờ phượng ngoài Allah, như Ngài đã phán:

﴿أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [سورة النحل: ٣٦]

﴿Rằng hãy thờ phượng Allah và tránh xa tà thần﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 36).

☞ Nó là sợi dây vững chắc của đức tin Iman, Nabi ﷺ nói:

«أَوْثَقُ عَرَى الْإِيمَانِ : الْمَوَالَاةُ فِي اللَّهِ وَالْمَعَادَاةُ فِي اللَّهِ ، وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ ، وَالْبَغْضُ فِي اللَّهِ» «سلسلة الأحاديث الصحيحة للألباني برقم (988).

“Sợi dây vững chắc nhất của đức tin Iman: kết thân vì Allah và thù vì Allah, yêu thương vì Allah và ghét vì Allah.”
(Chuỗi các Hadith Sahih của Albani số 988).

☞ Nó là nguyên nhân để con tim nếm vị ngọt của đức tin Iman và vị ngon của sự kiên định.

Nabi ﷺ nói:

«ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا ، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَدَّفَ فِي النَّارِ» رواه البخاري ومسلم.

“Có ba điều mà người nào nắm lấy nó sẽ thấy được vị ngọt của đức tin Iman: yêu thương Allah và Thiên sứ của Ngài hơn bất cứ ai khác, yêu thương một người nào đó là chỉ vì Allah và ghét quay lại với sự vô đức tin giống như ghét bị ném vào Hỏa Ngục.” (Albukhari, Muslim).

☞ Nó hoàn thiện đức tin Iman, Nabi Muhammad ﷺ nói:

«مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ» رواه أبو داود وصحيح سنن أبو داود للألباني.

“Ai yêu thương vì Allah, ghét vì Allah, cho vì Allah, và không cho vì Allah thì quả thật y đã hoàn thiện đức tin Iman” (Abu Dawood, Sahih Sunnan của Abu Dawood của Albani).

❧ Bởi lẽ ai thương ai (vật) khác Allah và tôn giáo của Ngài và ghét Allah, tôn giáo của Ngài và những tín đồ tôn giáo của Ngài thì y là kẻ vô đức tin - Kafir. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ قُلْ أَعْيَبَ اللَّهُ أَخَذُوا لِيَا فَاظِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُمْ وَلَا يُطْعَمُ قُلُوبَهُمْ قُلْ إِنِّي أَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ ﴾ [سورة الأنعام: ١٤]

﴿Hãy bảo họ (Muhmamad): “Há Ta sẽ phải nhận ai khác làm Đấng Bảo Hộ ngoài Allah, Đấng đã tạo hóa các tầng trời và trái đất, Đấng đã nuôi dưỡng vạn vật và không cần ai nuôi ư?”. Người hãy bảo họ: “Ta được lệnh phải là người đầu tiên thần phục Ngài và không được là một người thờ đa thần”﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 14).

❧ Nó là phương tiện cơ sở để thiết lập xã hội Muslim.

Nabi ﷺ nói:

« لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ ۖ ﴾ رواه البخاري ومسلم.

“Không ai trong các ngươi hoàn thiện được đức tin Iman cho tới khi nào y yêu thương người anh em đồng đạo của y giống như y yêu thương chính bản thân mình.” (Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah quan niệm rằng sự kết thân và thù hận không những là điều bắt buộc trong giáo lý Islam mà nó còn là yếu tố của sự chứng nhận (لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ), và nó cũng là một nền tảng lớn trong các nền tảng của giáo lý và đức tin Iman bắt buộc mỗi người Muslim phải quan tâm. Có rất nhiều bằng chứng Qur'an xác nhận về nền tảng này, tiêu biểu là lời phán của Allah:

﴿ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ ﴾ [سورة التوبة: ٢٤]

﴿**Hãy bảo họ: “Nếu cha mẹ, con cái, anh em, các bà vợ, dòng họ của các người và tài sản của các người có được, cũng như việc mua bán của các người sợ thất bại hay ngôi biệt thự xinh đẹp mà các người thích thú là những thứ yêu thích đối với các người hơn cả Allah và Thiên sứ của Ngài, hơn cả việc chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Ngài, thì các người hãy đợi cho đến khi Allah sẽ ban hành quyết định, bởi Allah không hướng dẫn một đám người dấy loạn và bất tuân”.**﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 24).

﴿ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ ثَلُقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَدًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ

﴿وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾
[سورة الممتحنة: ١]

﴿Này hỡi những người có đức tin! Chớ lấy kẻ thù của TA và của các người làm bạn. Các người bày tỏ thiện cảm với chúng trong khi chúng đã phủ nhận Sự Thật đã đến với các người. Chúng đã trục xuất Thiên Sứ của Allah và các người chỉ vì các người tin tưởng nơi Allah, Thượng Đế của các người. Nếu các người ra đi để chiến đấu vì con đường Chính đạo của TA và để tìm sự hài lòng của TA về các người thì các người chớ lấy chúng làm bạn. Các người đã âm thầm bày tỏ thiện cảm với chúng và TA đã biết rõ những gì các người giấu giếm và những gì các người bộc lộ. Và ai trong các người làm điều đó thì chắc chắn đã đi lạc rất xa khỏi Chính Đạo.﴾ (Chương 9 – Attawbah, câu 1).

Phái Sunnah & Jama'ah phân nhân loại trong vấn đề kết thân và thù hằn thành ba nhóm người:

Nhóm người thứ nhất: Những người đáng được kết thân một cách hoàn toàn, họ là những người có đức tin, họ tin tưởng Allah và Thiên sứ của Ngài, họ luôn thành tâm chấp hành các điều luật tôn giáo vì Allah. Ngài phán:

﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾﴾ [سورة المائدة: ٥٥، ٥٦]

﴿Bạn hữu đỡ đầu thật sự của các người chỉ là Allah và Sứ giả của Ngài và những người có đức tin, những ai chu đáo

đang lễ nguyện Salah, đóng Zakah và cúi đầu thần phục (Allah); và ai quay về kết bạn với Allah và Sứ giả của Ngài và những ai có đức tin thì họ là đảng phái của Allah; họ sẽ là những người chiến thắng về vang.» (Chương 5 – Al-Ma'idah, câu 55, 56).

Nhóm thứ hai: Nhóm người đáng được kết thân về phương diện và không can hệ trong một phương diện khác: chẳng hạn như người Muslim làm điều tội lỗi, bỏ bê một số bổn phận tôn giáo, làm những điều Haram nhưng chưa đến mức Kufr. Họ là những người cần đến sự khuyên răn đồng thời phải ra sức phản đối việc làm tội lỗi và sai trái của họ, không được im lặng trước việc làm sai trái của họ mà phải phê bình, kêu gọi nhắc nhở họ làm điều tốt và ngăn cản họ làm điều xấu, phải có sự trừng phạt và khích lệ và hãy để cho họ cơ hội sám hối về việc sai trái của họ. Như có một hadith được ghi lại rằng Nabi ﷺ đã trừng phạt Abdullah bin Hamad về việc ông ta uống rượu, khi ông được đưa đến gặp Thiên sứ ﷺ thì một số vị Sahabah buông lời chửi rủa ông thì Người ﷺ nói:

« لَا تَلْعَنُوهُ إِنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ » رواه البخاري.

“Các người đừng chửi rủa y, bởi quả thật y yêu thương Allah và Thiên sứ của Allah” (Albukhari). Người không cho phép xúc phạm ông mặc dù phải trừng phạt cho tội lỗi của ông.

Nhóm thứ ba: Những người hoàn toàn không nên can hệ với họ.

Đó là những người thờ đa thần, những kẻ vô đức tin, từ Do thái, Thiên Chúa, Majus (tôn giáo thờ lửa) hay những kẻ vô đạo hoặc những kẻ thờ bụt tượng, và điều luật này cũng được áp dụng với những việc làm mang tính chất vô đức tin của những người Muslim như Du-a (cầu nguyện, khăn vái) đến ai (vật) ngoài Allah, hoặc phó thác cho ai (vật) khác ngoài Ngài, hoặc xúc phạm Allah và Thiên sứ của Ngài hay xúc phạm tôn giáo của Ngài, hoặc tách tôn giáo khỏi cuộc sống với quan niệm rằng tôn giáo không thích hợp cho thời đại này, ... – sau khi đã hiểu rõ được giáo luật của Islam – . Cho nên, người Muslim phải chiến đấu với họ, phải ngăn cản họ và không bỏ mặc họ tùy thích phá hoại trên trái đất.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ جِهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٩﴾﴾ [سورة التحريم: ٩]

﴿Hỡi Nabi (Muhammad!) Hãy chiến đấu chống những kẻ không có đức tin và những kẻ giả tạo đức tin (Munafiq) và hãy nghiêm khắc với chúng, bởi vì nơi ở của chúng là Hỏa Ngục và là một trạm đến cuối cùng tội tệ nhất.﴾ (Chương 66 – Attahrim, câu 9).

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ﴾ [سورة المجادلة: ٢٢]

﴿Người sẽ không tìm thấy một đám người nào đã có đức tin nơi Allah và Ngày Sau lại kết thân với những ai là người chống đối Allah và Sứ giả của Ngài dẫu rằng đó là

cha mẹ, con cái, anh em, hay bà con ruột thịt của họ đi chẳng nữa.﴾ (Chương 58 – Al-Mujadalah, câu 22).

Phái Sunnah & Jama'ah thấy rằng việc kết thân vì Allah có những bốn phận mà người Muslim cần phải thực hiện chúng, tiêu biểu:

☞ Di cư khỏi vùng đất của những kẻ vô đức tin đến với vùng đất của những người Muslim, ngoại trừ những ai bắt lực trước điều đó cũng như những ai không có khả năng di cư do các nguyên nhân chính đáng theo giáo luật.

☞ Giúp đỡ và ủng hộ những người Muslim, hỗ trợ giúp đỡ họ bằng sức lực, trí lực, và tài sản cũng như tiếng nói, luôn hòa cùng với họ trong niềm vui cũng như trong nỗi buồn.

☞ Yêu thương những người Muslim giống như yêu thương bản thân mình, mong muốn điều tốt đẹp cũng như mong muốn xua tan điều xấu cho họ, không khinh thường và miệt thị họ, luôn duy trì việc hội đàm, bàn bạc, thảo luận với họ trong tinh yêu thương và đoàn kết.

☞ Thực hiện các bốn phận và nghĩa vụ đối với họ như thăm viếng người bệnh, tham gia an táng và tiễn đưa người chết đến nơi chôn cất, xót thương cho họ, cầu nguyện cho họ, chào Salam đến họ, không gian lận và lường gạt họ trong giáo tế và cư xử, không ăn đồng tiền và tài sản của họ một cách bất chính.

☞ Không thăm dò và theo dõi nhằm moi móc thông tin và những điều bí mật của họ để cung cấp cho kẻ thù của họ, phải ngăn cản điều gây hại đến họ và luôn tiếp tay cải thiện cuộc sống cũng như hoạt động của họ.

☞ Hội nhập cùng với các tập thể xã hội Muslim, không chia rẽ và cô lập với họ, phải tương trợ và góp sức với họ trong việc hành thiện và kính sợ Allah, góp sức với họ chung tay kêu gọi làm việc tốt và ngăn cản điều xấu.

Phái Sunnah & Jama'ah thấy rằng việc không kết thân vì Allah qua các điều tiêu biểu sau đây:

☞ Ghét sự đa thân, sự vô đức tin và sẵn sàng thù địch với chúng.

☞ Không nhận những người vô đức tin làm người bảo hộ và hết lòng yêu thương họ, phải chống đối với họ dù đó là bà con thân thuộc.

☞ Rời bỏ vùng đất của những người vô đức tin, không du hành đến đó trừ trường hợp cần thiết với khả năng thể hiện các biểu hiệu của tôn giáo.

☞ Không bắt chước những gì thuộc đặc điểm riêng biệt của họ trong đời cũng như trong đạo, trong đạo chẳng hạn như các nghi lễ hành đạo và thờ phượng, trong đời chẳng hạn như ăn, uống, mặc và những sinh hoạt cũng như những thói quen, thông tục của họ, và những gì không được phổ biến trong cộng đồng Muslim. Sự bắt chước họ là biểu hiện của tình yêu và sự kết thân đối với họ, và tình yêu ở trong lòng đều được biểu hiện bằng sự bắt chước ở vẻ bề ngoài.

☞ Không ủng hộ và giúp đỡ những kẻ vô đức tin, không ca tụng họ, không trợ giúp và tiếp tay họ chống lại những người Muslim trừ trường hợp cần thiết.

☞ Không tham gia lễ hội và ăn mừng cùng với họ, không chúc tụng họ, không tôn vinh họ và ca ngợi họ.

☞ Không cầu xin tha thứ cho họ và cũng không cầu xin Allah thương xót họ.

☞ Không nịnh hót, cung kính và khếp nép trước tôn giáo của họ.

☞ Không để họ xét xử hoặc hài lòng với điều luật của họ, không tuân thủ theo họ trong tất cả mọi vụ việc, bởi lẽ theo họ có nghĩa là bỏ giáo luật của Allah và Thiên sứ của Ngài.

☞ Không mở lời chào họ bằng lời chào của Islam “Assalamualaykum!”.

☞ Nền tảng thứ sáu: Tin vào sự cao quý và hồng phúc của những Wali (người ngoan đạo và hết lòng kính sợ Allah).

Một trong các nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là tin vào sự hồng phúc cũng như sự cao quý của các vị Wali⁽⁴⁶⁾. Hồng phúc muốn nói ở đây là

⁽⁴⁶⁾ Hồng phúc của các vị Wali là những điều siêu thường được Allah ban cho một số vị ngoan đạo nhưng không phải là phép màu để nói lên sứ mạng Nabi, Allah thể hiện những điều siêu thường này trên tay của một số bầy tôi ngoan đạo của Ngài, những ai đã luôn thi hành theo các giáo luật của Ngài. Quả thật, những điều siêu thường này đã xảy ra trong các cộng đồng thời trước như trong chương Al-Kahf và những chương khác, trong cộng đồng này ở thời của các vị Sahabah và Tabieen chẳng hạn sự kiện “Ya Sariyah Al-Jabal” trong thời của Umar bin Al-Khattab, và nhiều sự kiện siêu thường khác. Trong các cuốn sách Sunnan Sahih cũng có nói nhiều chứng tích về các đặc ân mà Allah đã ban phù hộ và ban cho các bầy tôi ngoan đạo của Ngài, và những đặc ân siêu thường này vẫn có và tồn tại mãi theo ý muốn của Allah. Nhiều điều siêu thường của những các vị Wali thực chất là phép màu của các vị Nabi bởi những đặc ân siêu

thường không xảy ra đối với một ai trừ phi người đó luôn tuân theo đường lối Nabi của y.

Và những gì mà Allah ban cho người bề tôi của Ngài từ việc mở mang kiến thức tôn giáo là hồng phúc tốt đẹp và vĩ đại hơn tất cả các điều siêu thường mà chúng ta được nghe và được nhìn thấy. Và nếu một số người Muslim không có được những đặc ân siêu thường thì điều đó không nói lên rằng đức tin Iman của họ yếu kém bởi lẽ những đặc ân siêu thường thường xảy do những nguyên nhân nào đó, chẳng hạn vì đề tăng cường đức tin Iman của người bề tôi. Và việc tin rằng đó là đặc ân siêu thường phải hội đủ các yếu tố: không đi ngược lại với giáo luật, không phải là cơ sở tôn giáo, chỉ dành cho người còn sống và chỉ xảy ra trong trường hợp cần thiết. Nếu mất đi một trong các yếu tố đó thì đó không phải là đặc ân siêu thường mà là sự ảo tưởng viển vông do tưởng tượng của bản thân hoặc do sự bày vẽ của Shaytan. Giáo luật không không khẳng định cũng không phủ nhận vấn đề được ban đặc ân siêu thường. Nếu một người Muslim thực sự được ban cho đặc ân siêu thường vì hồng phúc của việc ngoan đạo và kính sợ Allah thì y nên tạ ơn Allah thật nhiều về ân phúc mà Ngài ban cho y, y nên giữ kín sự việc và đừng lấy đó để làm phương tiện cho việc kiêu hãnh, tự hào trước mọi người bởi điều đó sẽ dẫn y vào ngõ cụt của sự hủy diệt.

Chúng ta hãy biết rằng những vị Wali của Allah có những thuộc tính và đặc điểm được Allah nói đến trong Kinh sách của Ngài ở nhiều câu Kinh khác nhau được tập hợp trong chương Al-Furqan từ câu 63 đến câu 74, và cũng được nói đến trong nhiều Hadith. Và tiêu biểu cho các thuộc tính và đặc điểm của họ: tin tưởng nơi Allah, tin nơi các Thiên thần của Ngài, tin các Kinh sách của Ngài, các vị Thiên sứ của Ngài, tin ở Ngày Sau, tin vào sự tiền định tốt xấu, kính sợ Allah, làm theo Sunnah, chuẩn bị cho Ngày quay về trình diện Allah, yêu thương vì Allah và thù ghét vì Ngài, thường xuyên tụng niệm Allah, họ bước đi trên mặt đất với dáng điệu khiêm nhường và từ tốn, khi nói với những người thiếu hiểu biết thì họ chỉ nói lời bằng an, họ thức khuya cầu nguyện và cúi đầu quỳ lạy, họ thường cầu xin Allah

những gì siêu thường được Allah, Đấng Tối Cao ban thưởng cho một số vị ngoan đạo, như đã được biết trong Qur'an và Sunnah.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾﴾ [سورة يونس: ٦٢ - ٦٤]

«**Chẳng phải những vị Wali của Allah sẽ không lo sợ cũng sẽ không buồn phiền. Họ là những người tin tưởng nơi Ngài và ngoan đạo. Họ sẽ được báo tin mừng ở đời này và ở Đời Sau. Không có gì thay đổi trong các lời phán của Allah, đó là một sự thành tựu vĩ đại.**» (Chương 10 – Yunus, câu 62 – 64).

Nabi ﷺ nói:

«**إن الله تبارك وتعالى يقول من عادى لي ولياً فقد آذنته بالحرب**» رواه البخاري.

nói: lạy Thượng Đế của bầy tôi xin Ngài hãy cứu rỗi bầy tôi khỏi Hỏa Ngục, và khi họ bố thí và chi dùng tài sản thì họ không phung phí cũng không keo kiệt, họ không cầu xin khẩn vái ai (vật) khác ngoài Allah, họ không giết bất cứ một sinh mạng mà Allah đã nghiêm cấm trừ phi vì chân lý, họ không làm chuyện Zina, họ không làm chứng và cho lời khai giả, ...

“Quả thật, Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc phán: Người nào thù địch với người Wali của TA thì TA sẽ gây chiến với y” (Albukhari).

Tuy nhiên, phái Sunnah & Jama'ah có những tiêu chuẩn hợp giáo luật trong niềm tin về những đặc ân siêu thường. Không phải tất cả mọi điều siêu thường đều là đặc ân, nó có thể là một sự xúi giục hay một trò lừa bịp hoặc do các hành vi tà thuật của thầy bùa, những tên Shaytan và những kẻ dối trá.

Giữa đặc ân và trò lừa bịp luôn có sự khác biệt rất rõ ràng:

✱ Đặc ân: là từ nơi Allah, nguyên nhân là do tuân lệnh Ngài, nó là một phần thưởng đặc biệt dành cho những người bề tôi ngay chính kính sợ Allah, Ngài phán:

﴿ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُمْ إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ إِلَّا الْمُتَّقُونَ ﴾ [سورة الأنفال: ٣٤]

﴿và chúng cũng không phải là những người Wali của Ngài. Quả thật, chỉ những người ngay chính sợ Allah mới là những người Wali của Ngài.﴾ (Chương 8 – Al-Anfal, câu 34).

✱ Trò lừa bịp: là việc làm của Shaytan, nguyên nhân của nó là do những hành vi vô đức tin và tội lỗi, đây là việc làm đặc biệt của những kẻ lệch lạc. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُوحِيَ إِلِيَٰ أَوْلِيَآئِهِمْ وَإِنْ أَطَعْتُمْهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴾

[سورة الأنعام: ١٢١]

﴿Và quả thật, những tên Shaytan, chúng truyền cảm lời xúi giục vào bạn bè của chúng. Và nếu các người nghe theo chúng thì sẽ trở thành những người thờ đa thần.﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 121).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng trên thế gian có sự tồn tại của bùa thuật và các thầy bùa. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ ﴾ [سورة يونس: ٨٠]

﴿Bởi thế, khi các nhà phù thủy đến trình diện ...﴾ (Chương 10 – Yunus, câu 80).

﴿ وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴾ [سورة الأعراف: 116]

﴿và đã làm cho họ khiếp đảm trước trò ma thuật vĩ đại đó.﴾ (Chương 7 – Al-Araf, câu 115, 116).

﴿ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ ﴾
[سورة البقرة: ١٠٢]

﴿Sulayman đã không phủ nhận đức tin mà chính những tên Shaytan đã phủ nhận đức tin, chúng chỉ dạy nhân loại phép thuật.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 102).

Tuy nhiên, những tên phù thủy hay thầy bùa sẽ không thể hại được bất cứ ai với trò ma thuật và bùa ngải của chúng ngoại trừ Allah cho phép. Ngài phán:

﴿ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ﴾
[سورة البقرة: ١٠٢]

﴿Và họ (những người làm bùa thuật) không hại được ai ngoài trừ có phép của Allah. Và họ chỉ học hỏi những điều làm thiệt thân họ chứ không mang lợi cho họ.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 102).

Và ai tin rằng ma thuật và bùa ngải gây hại hoặc mang lại điều lợi không cần sự cho phép của Allah thì người đó là kẻ vô đức tin – Kafir; và ai cho rằng được phép sử dụng ma thuật và bùa ngải thì phải giết chết y, bởi tất cả những người Muslim đều đồng thuận trên việc nghiêm cấm sử dụng và hành nghề ma thuật và bùa ngải, người hành nghề ma thuật và bùa ngải được phép quay về sám hối, nếu y sám hối thì thôi còn không thì phải lấy cái đầu của y xuống khỏi cơ thể.

Và một trong các nền tảng giáo lý của phái Sunnah & Jama'ah là tin vào những giấc mơ đúng thực, đây là một phần của sứ mạng Nabi, và những giấc mơ chân thật của những người ngoan đạo đều là sự thật. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَتَأَبَّتْ أَفْعَلُ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٢﴾﴾ [سورة صافات: ١٠٢]

﴿Quả thật, cha thấy trong mộng rằng cha phải giết tế con. Thế con nghĩ sao? (Isma'il) đáp: “Thưa cha, cha cứ làm theo lệnh truyền, Insha-Allah rồi cha sẽ thấy con là một đứa con kiên nhẫn và chịu đựng.”﴾ (Chương 37 – Saaffat, câu 102).

Nabi ﷺ nói:

«لَمْ يَبْقَ مِنَ التُّبُوءِ إِلَّا الْمَبَشِّرَاتُ»

“*Nabi sẽ không được cử đến nữa mà còn lại chỉ là những sự báo tin mừng thôi*”. Các vị Sahabah hỏi: Những sự báo tin mừng là gì vậy thưa Thiên sứ của Allah? Người nói:

«الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ» رواه البخاري.

“*Những giấc mơ chân thật*” (Albukhari).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng Allah, Đấng Tối Cao đã tạo ra những tên Shaytan từ loài Jinn để xúi bẩy và quấy nhiễu con cháu của Adam.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ وَإِنِ أَلَعْتُمْوَهُمْ إِنَّا لَمَشْرِكُونَ ﴿١٦١﴾﴾

[سورة الأنعام: ١٦١]

﴿**Và quả thật, những tên Shaytan, chúng truyền cảm lời xúi giục vào bạn bè của chúng. Và nếu các ngươi nghe theo chúng thì sẽ trở thành những người thờ đa thần.**﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 121).

Và rằng Allah cho chúng quyền năng quấy nhiễu đối với người bề tôi nào Ngài muốn thông qua sự sáng suốt của Ngài. Ngài phán:

﴿وَأَسْتَفْزِرُ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِم بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ

وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾﴾

[سورة الإسراء: ٦٤]

﴿**Tùy khả năng của ngươi (Shaytan), hãy lôi cuốn và cám dỗ những ai trong bọn chúng bằng cách dùng âm thanh**

quyền rũ của người và người hãy vận dụng cả kỵ binh lẫn bộ binh của người tấn công chúng, và người hãy nhập vào tài sản và con cái của chúng và hứa hẹn với chúng. Tuy nhiên, Shaytan chỉ hứa với chúng một cách mảnh khèo lừa bịp.﴾ (Chương 17 – Al-Isra, câu 64).

Và Allah sẽ bảo vệ khỏi âm mưu và quỷ kế của các tên Shaytan người nào Ngài muốn trong số các bầy tôi của Ngài. Ngài phán:

﴿إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَنٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾﴾ [سورة النحل: ٩٩، ١٠٠]

﴿Quả thật, nó (Shaytan) không có quyền đối với những ai có đức tin và luôn phó thác cho Thượng Đế của họ. Nó chỉ có quyền đối với những ai nhận lấy nó làm kẻ bảo hộ và những ai tổ hợp thần linh cùng với Ngài.﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 99, 100).

☞ **Nền tảng thứ bảy: Đường lối của phái Sunnah & Jama'ah trong hội thảo và lý luận**

Một trong các nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là đường lối của họ trong việc hội thảo và lý luận luôn dựa trên những gì đến từ Kinh sách của Allah (Qur'an) và những gì được xác thực là đến từ Sunnah của Nabi ﷺ thềm kín hay công khai.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾﴾ [سورة الأحزاب: ٣٦]

﴿Và thật không đúng đối với một người có đức tin, nam và nữ, rằng khi Allah và Sứ giả của Ngài quy định một điều gì đó thì họ lại đòi quyền lựa chọn theo công việc của họ. Và người nào bất tuân Allah và Thiên sứ của Ngài thì quả thật y đã công khai làm lạc.﴾ (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 36).

Nabi ﷺ nói:

«تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ ، لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا : كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ رَسُولِهِ»
مالك الجامع (١٦٦١)، رواه الحاكم في "المستدرک" وصححه الألباني في "المشكاة".

“Ta đã để lại cho các ngươi hai thứ, nếu các ngươi giữ chặt hai thứ đó thì các ngươi sẽ không bao giờ làm lạc, đó là Kinh sách của Allah (Qur’an) và Sunnah Thiên sứ của Ngài” (Malik Al-Jami’a (1661), Al-Hakim trong Al-Mustadrik và được Albani xác nhận trong Al-Mishkah).

Phái Sunnah & Jama'ah không nói Kinh sách của Allah rồi đến Sunnah của Thiên sứ ﷺ mà họ nói Kinh sách của Allah và Sunnah của Thiên sứ ﷺ song hành với nhau bởi lẽ Sunnah đi đôi với Kinh sách của Allah vì Allah đã sắc lệnh bảo phải tuân thủ và phục tùng Thiên sứ của Ngài ﷺ, hơn nữa Sunnah của Người ﷺ là sự giảng giải ý nghĩa và hàm ý của Allah.

Sau đó, **phái Sunnah & Jama'ah** đi theo những gì mà các vị Sahabah từ những người Muhajir và những người Ansar nói chung, đặc biệt là các vị Khalif chính trực. Nabi ﷺ đã dặn dò rằng phải đặc biệt đi theo các vị Khalif chính trực, kể đến là đi theo những ai đi theo bước đường của họ ở thời kỳ đầu ân phúc, Người ﷺ nói:

« عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي ، وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الْمُهْدِيِّينَ الرَّاشِدِينَ ؛ تَمَسَّكُوا بِهَا ، وَعَضُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ » رواه أبو داود (٤٦٠٧)، الدارمي المقدمة (٩٥).

“Các người hãy giữ lấy Sunnah của Ta, Sunnah của các vị Khalif chính trực được hướng dẫn sau Ta, các người hãy bám chặt lấy nó, hãy cẩn chặt lấy nó bằng những chiếc răng hàm của các người, và các người hãy tránh xa những điều cải biên đổi mới, bởi quả thật tất cả mọi sự đổi mới cải biên đều là việc làm Bid'ah, và mọi điều Bid'ah đều lệch lạc”
(Abu Dawood: (4607), Adda-rami Al-Muqaddamah (95)).

Và theo lẽ trên nên cái đề phái Sunnah quay trở về khi có sự tranh luận và bất đồng quan điểm chính là Qur'an và Sunnah của Thiên sứ ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴾ [سورة النساء: ٥٩]

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah và tuân lệnh Thiên sứ cũng như hãy tuân lệnh vị lãnh đạo trong số các người. Nhưng nếu các người có bất đồng và tranh cãi với nhau về một vấn đề nào đó thì các người hãy đem vấn đề đó trở về với Allah (Qur'an) và Thiên sứ (Sunnah của Nabi Muhammad ﷺ) nếu các người thực sự có đức tin nơi Allah và Đòi Sau. Đó là cách giải trình tốt nhất﴾ (Chương 4 – An-Nisa, câu 59).

Và các vị Sahabah của Thiên sứ ﷺ chính là nguồn tham khảo của phái Sunnah & Jama'ah trong việc tìm hiểu Qur'an và Sunnah.

Đối với họ không có bất cứ một điều gì mâu thuẫn từ Qur'an và Sunnah Sahih cả, họ không dùng sự suy luận, sự khám phá, câu nói của giáo sư uyên bác hay lời nói của Imam để nghịch lại với Qur'an và Sunnah bởi lẽ Thiên sứ đã hoàn tất tôn giáo lúc Người ﷺ còn sinh thời.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [سورة المائدة: ٣]

﴿Ngày hôm nay TA (Allah) đã hoàn chỉnh cho các người tôn giáo của các người; TA cũng đã hoàn tất ân huệ của TA cho các người và TA đã hài lòng lấy Islam làm tôn giáo cho các người﴾ (Chương 5 – Al-Ma'idah, câu 3).

Phái Sunnah & Jama'ah không ưu tiên lời nói của bất cứ ai trong nhân loại trước lời phán của Allah và lời của Thiên sứ ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾﴾ [سورة الحجرات: ١]

﴿Hỡi những người có đức tin! Chớ đùng qua mặt mà đi trước Allah và Thiên sứ của Ngài (về mọi vụ việc). Hãy kính sợ Allah, quả thật, Allah là Đấng nghe thấy và am tường mọi việc﴾ (Chương 49 – Al-Hujurat, câu 1).

Họ ý thức được rằng việc qua mặt Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ bằng những lời nói không có kiến thức là một việc làm của Shaytan.

Đối với họ, trí tuệ đúng đắn là trí tuệ tương đồng với những lời di huấn được truyền tải chính xác, còn khi có sự nghi ngờ thì họ ưu tiên những lời di huấn bỏ qua sự nghi ngờ, bởi vì những lời di huấn được truyền tải không đến bởi những điều làm trí tuệ khó chấp nhận mà nó đến bởi những điều giải phóng các trí tuệ, cho nên trí tuệ phải tin tưởng những lời di huấn được truyền tải đến về tất cả mọi sự việc, không có sự ngược lại.

Họ không hạn chế nhiệm vụ của trí tuệ bởi đối với họ nó là trọng tâm của việc gánh chịu trách nhiệm, tuy nhiên, họ nói: quả thật trí tuệ không được đi trước giáo luật, nếu không, các vị Thiên sứ sẽ trở nên vô ích với nhân loại. Do đó, phải tuyệt đối đi theo sự chỉ đạo của Nabi ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَأَعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾ ﴾ [سورة القصص: ٥٠]

«**Nhưng nếu chúng không đáp lại lời Người (Muhammad) thì có nghĩa chúng chỉ đi theo sở thích của bản thân chúng mà thôi. Và còn ai lệch lạc hơn những kẻ chỉ biết đi theo dục vọng của bản thân thay vì tuân theo Chỉ Đạo của Allah. Quả thật, Allah không hướng dẫn đám người làm điều sai quấy.**» (Chương 28 – Al-Qisas, câu 50).

Phái Sunnah & Jama'ah chỉ nhận lấy sau Qur'an và Sunnah những gì được tất cả giới học giả trong cộng đồng đồng thuận và thống nhất. Nabi ﷺ có nói:

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْمَعُ أُمَّيَّي عَلَى ضَلَالَةٍ ، وَيَدُّ اللَّهُ مَعَ الْجَمَاعَةِ ، وَمَنْ شَدَّ شَدًّا فِي النَّارِ ۖ ﴾ الترمذي (٢١٦٧).

“Quả thật, Allah không tập hợp cộng đồng tín đồ của Ta trên điều lệch lạc, và cánh tay của Allah luôn ở cùng với tập thể, và người nào cô lập thì sẽ một thân một mình trong Hỏa Ngục.” (Tirmizhi: 2167).

Như vậy, cộng đồng này được bảo vệ khỏi điều sai trái qua sự thống nhất của tập thể, và họ không được phép tập hợp trên sự việc gạt bỏ điều chân lý.

Và họ cho rằng sự không mắc sai lầm trong tôn giáo là điều chỉ có ở một mình Thiên sứ của Allah ﷺ, và họ thấy

rằng việc Ijtihad⁽⁴⁷⁾ như là một ản lệnh của giáo lý Islam trong trường hợp cần thiết, tuy nhiên, họ không hề cuồng tín đi theo một quan điểm hay ý kiến của một ai đó trừ phi lời nói của người đó đồng thuận với Qur'an và Sunnah, và họ đều cho rằng quả thật những học giả Ijtihad có sai và có đúng, nếu đúng thì được hai ân phước: ân phước của việc Ijtihad và ân phước đã tìm ra cái đúng, còn nếu sai thì sẽ được một ân phước, đó là ân phước của việc Ijtihad mà thôi. Và việc bắt đồng quan điểm ở nơi họ trong các vấn đề cần Ijtihad không có sự thù hận và hiềm khích mà là sự thương yêu lẫn nhau, người này hỗ trợ cho người kia, họ vẫn cùng dâng lễ nguyện Salah với nhau mặc dầu có sự bất đồng trong một số điều phụ.

Và họ không bắt bất kỳ ai trong những người Muslim phải nhất định chọn lấy một trường phái giáo luật cụ thể nào đó, tuy nhiên, họ cũng không thấy sai trái gì nếu một người đi theo một trường phái nào đó một cách không mù quáng⁽⁴⁸⁾, và

---

(47) Sự nỗ lực nghiên cứu dựa trên các cơ sở giáo lý để tìm ra một điều luật đúng đắn về những vấn đề chưa được thống nhất. Những người được quyền Ijtihad là những học giả am hiểu Qur'an, Hadith và các kiến thức nói chung của Islam.

(48) Mù quáng ở đây muốn nói là một người đi theo ai đó một cách mê muội, bất chấp đúng sai. Đây là một hành vi bất chước không có sự nhận định và tìm hiểu lý lẽ của vấn đề. Và hành vi bất chước này bị Allah khiển trách và ngăn cấm trong nhiều câu Kinh, Ngài phán:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلًا كَانُوا آبَاءَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٥٤﴾﴾ [سورة المائدة: ١٥٤]

﴿Và khi chúng được nhắc: “Các người hãy đến tiếp thu điều mặc khải do Allah ban xuống và hãy đến gặp Sứ giả (Muhammad)” thì chúng đáp: “Chúng tôi chỉ làm theo những gì mà chúng tôi

thấy cha ông của chúng tôi làm mà thôi”. Chẳng lẽ (chúng cứ bắt chước theo cha ông của chúng) ngay cả khi cha ông của chúng không hiểu biết gì hay ngay cả khi không được hướng dẫn ư 》 (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 104).

Và tất cả các học giả Salaf cũng như các vị Imam Ijtihad đều ngăn cấm hành vi bắt chước một cách mù quáng, bởi đó là một trong các nguyên nhân của sự yếu đuối và tranh cãi giữa các tín đồ Muslim. Cũng chính vì lẽ này nên chúng ta không thấy các vị Sahabah đi theo bất cứ ai một cách bắt chước vô căn cứ trong mọi vấn đề, tương tự, bốn vị Imam lớn của Islam cũng không cuồng tín với bất cứ một quan điểm nào và họ thường gạt bỏ ý kiến của họ nếu như đã có Hadith từ Thiên sứ của Allah và họ cũng ngăn cấm đi theo họ một cách không chịu tìm hiểu các cơ sở giáo lý của họ. Imam Abu Hanifah rah nói: (Khi nào Hadith xác thực thì đó là trường phái của tôi) và ông cũng nói: (Không được phép cho ai đó nhận lấy câu nói của ta khi mà y không biết ta đã nhận lấy nó từ đâu). Imam Malik rah thì nói: (Thật ra tôi chỉ là con người phạm tục có đúng và có sai, bởi thế, các người hãy xem xét ý kiến và quan điểm của tôi, nếu những gì đồng thuận với Qur'an và Sunnah thì các người hãy nhận lấy nó, còn những gì không đồng thuận với Qur'an và Sunnah thì các người hãy gạt bỏ đi). Imam Assha-fi'y rah nói: (Tất cả mọi vấn đề nếu có thông điệp được người dẫn truyền đến và được xác thực là từ Thiên sứ của Allah đi ngược lại với những gì tôi nói thì chắc chắn tôi sẽ quay trở lại lúc còn sống và ngay cả sau khi chết). Imam Ahmad rah nói: (Đừng theo tôi một cách mù quáng, đừng mù quáng đi theo Malik, hay Ash-Sha-fi'y, hay Al-Awza-i hay Ath-Thawri mà các người hãy nhận lấy điều gì các người nhận thấy là đúng). Và các câu nói của họ về vấn đề này rất nhiều bởi vì họ hiểu rất rõ ý nghĩa lời phán của Allah:

người Muslim phải chuyển đến một trường phái khác nếu trường phái đó có cơ sở giáo lý mạnh hơn và và chân lý hơn, một học viên nghiên cứu kiến thức khi hiểu rõ các cơ sở giáo lý của các vị Imam thì y phải thực hiện theo và y phải chuyển từ một trường phái này sang trường phái khác trong một vấn đề nào đó khi y nhận thấy trường phái đó có cơ sở giáo lý đúng hơn, y không được phép nhận lấy một câu nói khi mà y không biết rõ cơ sở giáo lý của lời nói đó, bởi như vậy là y đã trở thành một người bắt chước một cách mù quáng, trường hợp nếu y không có khả năng xem xét và nhìn nhận đâu là đúng trong vấn đề thì lúc bấy giờ y là người như bao người dân thường nói chung, y hãy hỏi những học giả hiểu biết.

Và người dân thường không có khả năng xem xét, nhìn nhận và đánh giá các cơ sở giáo lý thì y không chọn lấy một trường phái nào cả mà trường phái của y là trường phái của học giả tư vấn cho y. Do đó, bắt buộc y phải hỏi những học giả am hiểu về Qur'an và Sunnah, Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ ﴾ [النحل: ٤٣]

﴿**Các ngươi hãy hỏi những người hiểu biết nếu các ngươi không biết.**﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 43).

﴿ أَتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ ﴾

[سورة لأعراف: ٣]

﴿**Các ngươi hãy tuân theo điều mặc khải đã được ban xuống cho các ngươi từ Thượng Đế của các ngươi, và các ngươi chớ nghe theo người bảo hộ hay chủ nhân nào khác ngoài Ngài. Nhưng các ngươi thật ít lưu tâm đến lời khuyên bảo này!**﴾ (Chương 7 – Al-A'raf, câu 3).

Phái Sunnah & Jama'ah nói rằng quả thật việc thông hiểu giáo lý sẽ không được hoàn thiện và ngay chính trừ phi phải thông qua kiến thức và thực hành. Bởi thế, người nào có nhiều kiến thức nhưng không thực hành hoặc không làm theo hướng dẫn và chỉ đạo của Nabi ﷺ thì y không phải là người thông hiểu giáo lý Islam.

﴿ Nền tảng thứ tám: Bắt buộc phải tuân lệnh nhà lãnh đạo, trông coi vụ việc của người Muslim

Một trong những nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh - phái Sunnah & Jama'ah là họ thấy rằng người tín đồ Muslim phải nghe theo vị lãnh đạo mọi vụ việc của người Muslim khi mà y không ra lệnh làm điều tội lỗi và đại nghịch bất đạo; còn nếu như y sai bảo làm điều tội lỗi và trái nghịch ý chỉ của Allah thì không được phép nghe theo, chỉ nghe và làm theo trong các việc làm thiện tốt, ngoan đạo và các việc làm đời thường không sai trái, để chấp hành theo lời phán của Allah:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾ [سورة النساء: ٥٩]

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah và tuân lệnh Thiên sứ cũng như hãy tuân lệnh vị lãnh đạo trong số các ngươi. Nhưng nếu các ngươi có bất đồng và tranh cãi với nhau về một vấn đề nào đó thì các ngươi hãy đem vấn đề đó trở về với Allah (Qur'an) và Thiên sứ (Sunnah của Nabi Muhammad ﷺ) nếu các ngươi thực sự có đức tin nơi

Allah và Đòi Sau. Đó là cách giải trình tốt nhất (Chương 4 – An-Nisa, câu 59).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ ، وَمَنْ يُطِيعَ الْأَمِيرَ فَقَدْ أَطَاعَنِي ، وَمَنْ يَعِصِ الْأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي » متفق عليه.

“Ai tuân lệnh Ta là tuân lệnh Allah, ai bất tuân Ta là bất tuân Allah, ai vâng lời vị lãnh đạo (những người Muslim) là vâng lời Ta, và ai nghịch lại vị lãnh đạo là nghịch lại Ta” (Hadith được thống nhất về tính xác thực của nó).

« اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا ، وَإِنْ اسْتَعْمَلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَانَ رَأْسُهُ زَبِيْبَةً » رواه البخاري.

“Các ngươi hãy nghe và hãy tuân theo, và cho dù người lãnh đạo các ngươi có là một người nô lệ Habashi có cái đầu giống như quả nho khô” (Albukhari).

« تَسْمَعُ وَتُطِيعُ لِلْأَمِيرِ ، وَإِنْ ضُرِبَ ظَهْرُكَ وَأُخِذَ مَالُكَ ؛ فَاسْمَعْ وَأَطِع » رواه مسلم.

“Ngươi hãy nghe và vâng lời người lãnh đạo, dù y có đánh vào lưng của ngươi và lấy tài sản của ngươi, hãy nghe và tuân lệnh.” (Muslim).

« مَنْ كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ خَرَجَ مِنَ السُّلْطَانِ شِبْرًا ، فَمَاتَ عَلَيْهِ ؛ إِلَّا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً » رواه مسلم.

“Ai bị người lãnh đạo của y chèn ép một điều gì đó thì y nên nhẫn nhục chịu đựng, bởi quả thật bất cứ người nào trong nhân loại chỉ cần ra khỏi phạm vi quyền lực của vị lãnh đạo một gang tay thôi rồi y chết trong tình trạng như vậy thì y đã chết trong tình trạng của những người Jahiliyah.”
(Albukhari, Muslim).

Phái Sunnah & Jama'ah nói rằng tuân lệnh những vị lãnh đạo và trông coi vụ việc của người Muslim là nền tảng to lớn trong các nền tảng giáo lý. Cũng vì vậy mà các vị Imam Salaf thường nói đến vấn đề này một cách hệ thống trọn vẹn bởi nó là điều bắt buộc cho mỗi người Muslim và là điều căn bản để tồn tại kỷ cương của đất nước Islam.

Phái Sunnah & Jama'ah thấy việc dâng lễ nguyện Salah, những ngày thứ sáu, các ngày lễ Eid phía sau các vị lãnh đạo, các vị Imam, việc kêu gọi làm việc tốt, ngăn cản làm điều xấu, chiến đấu vì con đường chính nghĩa của Allah, và đi hành hương cùng với họ là điều đạo hạnh hoặc là điều tội lỗi, và việc Du-a⁽⁴⁹⁾ (cầu nguyện) Allah cải thiện họ và phù hộ họ

⁽⁴⁹⁾ Cầu xin sự cải thiện, ngay chính và hướng dẫn cho những người lãnh đạo và quyền hành là đường lối của phái Salaf Saleh. Imam Al-Fudil bin Iyadh ؒ nói: (Nếu tôi có quyền ra lệnh cầu nguyện cho những nhà chức trách và quyền hành thì tôi sẽ ra lệnh cầu nguyện sự cải thiện cho họ và sẽ không ra lệnh cầu nguyện điều xấu cho họ cho dù họ có bất công và tội lỗi, bởi vì sự bất công của họ, sự tội lỗi của họ là đối với chính bản thân họ còn sự cải thiện của họ là cho chính bản thân họ và cho cả những người Muslim). Và quả thật sự cải thiện của họ là sự cải thiện cho cả cộng đồng. Al-Hasan Al-Basri ؒ nói: (hãy biết rằng sự bất công của các vị vua là sự nguyện rửa của Allah, và sự nguyện rửa của Allah không được xử lý bằng gươm đao mà phải

trên con đường ngay chính, ủng hộ và cho lời khuyên đến họ⁽⁵⁰⁾ nếu như thấy ở họ những biểu hiện đúng đắn tốt đẹp, không được phép nổi dậy chống lại họ bằng gươm đao khi mà họ phạm điều sai trái chưa phải là tội lỗi mang tính chất vô đức tin, mà phải nhẫn nhục và chịu đựng điều đó bởi Nabi ﷺ ra lệnh phải làm theo họ khi họ không phạm vào những điều khiến trở nên vô đức tin, và phải chiến đấu và giết những ai muốn chia rẽ cộng đồng sau khi đã là một đơn vị thống nhất.

Nabi ﷺ nói:

« خَيْرُ أُمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُحِبُّونَهُمْ وَيُحِبُّونَكُمْ ، وَيُصَلُّونَ عَلَيْكُمْ وَتُصَلُّونَ عَلَيْهِمْ . . وَشِرَارُ أُمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُبْغِضُونَهُمْ وَيُبْغِضُونَكُمْ وَتَلْعَنُونَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ » مسلم: (1800)، أحمد (28/6)، الدارمي الرقاق (2797).

“Các vị Imam tốt nhất của các người là những người mà các người yêu thương họ và họ yêu thương các người, các người cầu nguyện cho họ và cầu nguyện cho các người . . còn các vị Imam xấu của các người là những người các người ghét họ và họ ghét các người, các người nguyền rủa họ và họ nguyền rủa các người” (Muslim: 1855, Ahmad (6/28), Adda-rami Arriqaaq: 2797).

được thanh lọc và ngăn chặn bằng sự cầu nguyện, sự sám hối và từ bỏ những tội lỗi).

(50) Imam Annawawi ﷺ nói: (Sự ủng hộ và cho lời khuyên đến các vị Imam của cộng đồng Muslim là hỗ trợ, tiếp sức họ trên điều chân lý, tuân lệnh họ, lưu ý và nhắc nhở họ một cách nhẹ nhàng từ tốn những điều họ quên lãng.) Sharh Sahih Muslim quyển 2 trang 241.

Có lời hỏi: Thừa Thiên sứ của Allah, chẳng phải chúng ta nên giải quyết với họ bằng lưỡi kiếm? Người ﷺ nói:

« لَا ، مَا أَقَامُوا فِيكُمْ الصَّلَاةَ ، وَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْ وَلَا تَيْكُمْ شَيْئاً تَكْرَهُونَهُ فَآكُرْهُوا عَمَلَهُ ، وَلَا تَنْزِعُوا يَدًا مِنْ طَاعَةٍ » رواه مسلم.

“Không, khi mà họ vẫn duy trì lễ nguyện Salah trong các ngôi, thì khi nào các ngôi thấy ở các vị lãnh đạo của các ngôi một điều gì đó mà các ngôi ghét thì các ngôi hãy ghét bỏ hành động đó của họ thôi chớ đừng rút cánh tay ra khỏi sự tuân lệnh họ.” (Muslim).

« إِنَّهُ يُسْتَعْمَلُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ ؛ فَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ بَرَى ، وَمَنْ أَنْكَرَ فَقَدْ سَلِمَ ، وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ » رواه مسلم (١٨٥٤)، الترمذي (٢٢٦٥)، أبو داود (٤٧٦٠)، وأحمد (٣٠٢/٦).

“Quả thật, những người lãnh đạo các ngôi, có người làm tốt và có người làm điều xấu, bởi thế, ai ghét bỏ điều xấu của họ thì y đã vô can (không dính tội cùng với họ), còn ai phản đối điều xấu của họ thì sẽ bằng an (khỏi sự trừng phạt của Allah), nhưng những ai hai lòng và theo việc xấu của họ (mới lãnh tội trước Allah)” (Muslim: 1854, Tirmizhi: 2265, Abu Dawood: 4760, Ahmad: 6/302).

Các vị Sahabah hỏi: Thừa Thiên sứ của Allah! Chúng ta có được phép chiến đấu với họ chứ? Người ﷺ nói:

« لَا ؛ مَا صَلُّوا » رواه مسلم (١٨٥٤)، الترمذي (٢٢٦٥)، أبو داود (٤٧٦٠)، وأحمد (٣٠٢/٦).

“Không được làm thế khi mà họ vẫn còn dang lẽ nguyện Salah” (Muslim: 1854, Tirmizhi: 2265, Abu Dawood: 4760, Ahmad: 6/302).

Riêng đối với việc tuân lệnh họ làm điều tội lỗi thì không được phép, đây là làm theo lời nghiêm cấm của Thiên sứ ﷺ trong Sunnah của Người, Người ﷺ nói:

« السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ ، فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ ، مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ ، فَإِذَا أَمَرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ » البخاري الأحكام (٦٧٢٥) ، مسلم الإمارة (١٨٣٩) ، الترمذي الجهاد (١٧٠٧) ، أبو داود الجهاد (٢٦٢٦) ، ابن ماجه الجهاد (٢٨٦٤) ، أحمد (١٤٢/٢) .

“Nghe và vâng lệnh là nghĩa vụ bắt buộc của người Muslim trong những điều chuộng hay không chuộng khi mà y không lệnh làm điều trái lệnh Allah, nhưng khi nào y được sai bảo làm điều trái lệnh Allah thì chớ đừng nghe và vâng lời” (Albukhari: 6725, Muslim: 1839, Tirmizhi: 1707, Abu Dawood: 2626, Ibnu Ma-jah: 2864, và Ahmad: 2/142).

« لَا طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ » البخاري أخبار الآحاد (٦٨٣٠) ، مسلم الإمارة (١٨٤٠) ، النسائي البيعة (٤٢٠٥) ، أبو داود الجهاد (٢٦٢٥) ، أحمد (٨٢/١)

“Không có sự tuân lệnh trong việc làm trái lệnh Allah, mà quả thật chỉ có sự tuân lệnh trong việc làm thiện tốt và ngoan đạo mà thôi” (Albukhari: 6830, Muslim: 1840, Annasa-i: 4205, Abu Dawood: 2626, và Ahmad: 1/82).

Và người Imam, người lãnh đạo trông coi vụ việc của người Muslim phải kính sợ Allah trong việc trông coi và lãnh đạo của mình. Y nên biết rằng y là người làm thuê cho Allah về lo lắng và trông coi cộng đồng, việc làm của y là để phục vụ cho tôn giáo của Allah và hệ thống giáo luật của Ngài, để duy trì nền công lý và đạo luật của Ngài đối với chuyện công hay tư. Người Imam, lãnh đạo và trông coi phải là người mạnh mẽ và cương nghị không để bản thân bị chê trách trong con đường của Allah, y phải đảm bảo niềm tin và bằng an cho cộng đồng, cho tôn giáo, cho tính mạng, tài sản và danh dự của họ, mỗi hành động của y là nhằm cải thiện cho họ, bảo đảm an ninh cho họ, và y không được có lòng thù hận và hiềm khích vì bản thân y, mà y hãy chỉ nên giận dữ và phẫn nộ vì Allah, Đấng Tối Cao.

Nabi ﷺ nói:

« مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً ، يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٍ لِرَعِيَّتِهِ ؛ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ » البخاري الأحكام (٦٧٣٢) ، مسلم الإيمان (١٤٢) ، أحمد (٢٧/٥) ، الدارمي الرقاق (٢٧٩٦)

“Không một người bề tôi nào được Allah giao trách nhiệm trông coi người dân của y, chết đi vào ngày y phải chết trong lúc y là người gian trá và dối gạt người dân của y, Allah sẽ cấm y vào Thiên Đàng” (Albukhari: 6732, Muslim: 142, Ahmad: 5/27, Adda-rami: 2796).

🔗 Nền tảng thứ chín: quan niệm của phái Sunnah về các vị Sahabah, gia quyến của Nabi, và vấn đề kế vị Khalif

Một trong các nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là tình yêu thương dành cho các vị

Sahabah của Thiên sứ ﷺ cũng như trái tim và chiếc lưỡi của họ luôn bảo vệ phẩm chất và đạo hạnh của họ (Sahabah). Bởi lẽ, các vị Sahabah là những người có đức tin Iman hoàn hảo hơn ai khác, sự tuân lệnh và chiến đấu vì con đường chính nghĩa của Allah ở nơi họ là vô cùng vĩ đại, Allah đã thanh lọc và lựa chọn họ làm những người đồng hành cùng với Nabi của Ngài ﷺ, quả thật, họ là những người cao quý và vinh dự hơn bất cứ ai ở thời sau họ, và vinh dự lớn nhất của họ là họ được tận mắt nhìn thấy Nabi ﷺ và sống cùng thời với Người.

Các vị Sahabah, tất cả họ đều là những người công bằng và chính trực trên nền công lý của Allah và Thiên sứ của Ngài, họ đích thực là những vị Wali của Allah, và họ là những người đức hạnh nhất chỉ đứng sau Nabi ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ مِنِّي وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُحْسِنُونَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِذْنِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا خَلْفَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْمُحْسِنُونَ﴾ [سورة التوبة: ١٠٠]

﴿Và những người tiên phong trong số những người Muhajirun (những người di cư từ Makkah đến Madinah) và những người Al-Ansar (cư dân Madinah) cùng với những ai theo đường lối tốt đẹp của họ thì sẽ được Allah hai lòng và tất cả họ sẽ hài lòng về Ngài, và Ngài sẽ ban thưởng cho họ các ngôi vườn nơi Thiên Đàng bên dưới có các dòng sông chảy, họ sẽ ở trong đó đời đời. Đây là một sự thành đạt vĩ đại﴾ (Chương 9 – At-Tawbah, câu 100).

Và sự chứng nhận đức tin Iman hoàn hảo và phúc hạnh của họ là dựa trên cơ sở giáo lý chắc chắn được nói rõ ràng trong tôn giáo, họ đích thực là những người dành cả tình yêu cho tôn giáo và đức tin Iman một cách trọn vẹn, và họ tuyệt đối thù ghét sự vô đức tin và giả tạo đức tin – Nifaq.

Phái Sunnah & Jama'ah chỉ nhắc đến họ với những điều tốt đẹp và phúc hạnh, bởi Thiên sứ của Allah ﷺ đã yêu thương họ nhất và di huấn dặn dò chúng ta phải yêu thương họ. Nabi ﷺ nói:

« الله الله في أصحابي لا تتخذوهم غرضا بعدي ؛ فمن أحبهم فبحبي أحبهم ،
ومن أبغضهم فببغضي أبغضهم ، ومن آذاهم فقد آذاني ، ومن آذاني فقد آذى
الله ، ومن آذى الله يوشك أن يأخذه » الترمذي المناقب (٣٨٦٢) ، أحمد
. (٨٧/٤)

“Allah, Allah luôn ở cùng với các Sahabah của Ta, các người chớ đừng lấy họ làm tầm ngắm (để chỉ trích và phê bình) sau Ta (khi Ta không còn nữa); bởi thế, người nào yêu thương họ tức là yêu thương Ta, người nào thù ghét họ tức là thù ghét Ta, người nào làm tổn thương họ tức là làm tổn thương đến Ta, người nào làm tổn thương Ta tức là làm tổn thương Allah, và người nào làm tổn thương Allah là người đang muốn bị Ngài bắt phạt” (Tirmizhi: 3862, Ahmad: 4/87).

Và bất cứ ai nhìn thấy Thiên sứ của Allah ﷺ, và có đức tin nơi Người và chết trên đức tin đó thì đều là Sahabah, cho dù người đó chỉ đồng hành với Người một năm, một tháng, hoặc một ngày hoặc ngày cả chỉ trong một giờ.

Và không ai trong các vị Sahabah tham gia buổi nguyện thề giao ước dưới gốc cây vào Hỏa Ngục, mà ngược lại, họ đều được Allah hài lòng về họ và họ cũng hài lòng về Ngài, và tổng số họ là hơn một ngàn bốn trăm người.

Nabi ﷺ nói:

« لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ » رواه البخاري.

“Sẽ không vào Hỏa Ngục những ai đã nguyện thề giao ước dưới gốc cây” (Albukhari).

Phái Sunnah & Jama'ah không bàn tán và thảo luận về việc tranh cãi và gây chiến nội bộ giữa các vị Sahabah⁽⁵¹⁾, mà chỉ phớt lờ các vấn đề của họ cho Allah phân xét. Và nếu ai trong số họ đúng thì họ được hai ân phước, còn ai trong số họ sai thì được một ân phước, bởi vì những lỗi lầm và sai trái của họ đều được Allah tha thứ, Insha-Allah.

Phái Sunnah & Jama'ah không xúc phạm bất cứ ai trong số các vị Sahabah của Thiên sứ ﷺ, họ chỉ nhắc đến những gì đáng được nhắc đến từ sự khen ngợi và tốt đẹp ở nơi các vị Sahabah, bởi lời di huấn của Thiên sứ ﷺ:

« لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي ؛ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مَدَّ أَحَدِهِمْ ، وَلَا تَصِيفُهُ » البخاري المناقب

---

(51) Đại đa số các vị Sahabah không tham gia vào cuộc thử thách này, lúc xảy ra tai ách này là tổng số các vị Sahabah gồm cả thầy là mười ngàn người nhưng có không tới một trăm người tham gia, có ghi nhận nói rằng con số chưa tới ba mươi người, như những gì được ghi lại bởi Imam Ahmad trong Musnad của ông, và trong “Bidayah wannihayah” của Ibnu Kathir.

(۳۴۷۰) ، مسلم فضائل الصحابة (۲۵۴۱) ، الترمذي المناقب (۳۸۶۱) ، أبو داود السنة (۴۶۵۸) ، ابن ماجه المقدمة (۱۶۱) ، أحمد (۵۵/۳) .

“Các người chớ đừng chửi rủa các Sahabah của Ta, các người chớ đừng chửi rủa các Sahabah của Ta, Ta thề bởi Đấng mà linh hồn của Ta nằm trong tay Ngài rằng dù ai đó trong các người có bỏ thí cả một núi vàng đi chẳng nữa thì cũng không bằng một nắm tay hay một nửa nắm tay của một người trong số họ” (Albukhari: 3470, Muslim: 2541, Tirmizhi: 3861, Abu Dawood: 4658, Ibnu Ma-jah: 161, Ahmad: 3/55).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng các vị Sahabah không mắc sai lầm nếu như đó là tập thể, riêng từng các nhân thì không hẳn như thế. Đối với phái Sunnah thì Allah chỉ bảo vệ cho các vị Thiên sứ của Ngài không mắc sai phạm trong việc truyền bá, tương tự Ngài chỉ bảo vệ khỏi sự sai lầm cho tập thể chứ không bảo vệ cho từng cá nhân riêng lẻ.

Nabi ﷺ nói:

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي عَلَى ضَلَالَةٍ وَيَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ » الترمذي الفتن (۲۱۶۷) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني .

“Quả thật, Allah không tập hợp cộng đồng của Ta trên điều lệch lạc, và cánh tay của Allah luôn cùng với tập thể” (Tirmizhi: 2167, Sahih Sunnan Tirmizhi của Albani).

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng bốn vị Sahabah: Abu Bakr, Umar, Uthman và Ali ﷺ là những người tốt đẹp và đạo hạnh nhất trong cộng đồng tín đồ Muslim đứng sau Nabi ﷺ. Bốn người họ là những vị Khalif chính trực và được

hướng dẫn, vị trí cao thấp của họ theo thứ tự như vừa được nói, họ là những người được báo tin mừng được vào Thiên Đàng.

Một số các Sahabah, kể vị Khalif trong ba mươi năm, trong đó bao gồm Khalif của Alhasan con trai của Ali, đúng theo lời Nabi ﷺ đã nói:

« الخِلاَفَةُ فِي أُمَّتِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ؛ ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ » رواه البخاري
ومسلم الترمذي الفتن (٢٢٢٦) ، أحمد (٢٢١/٥) .

“Việc kế vị Khalif trong cộng đồng của Ta sẽ diễn ra trong ba mươi năm; sau đó là chế độ quân chủ” (Albukhari, Muslim, Tirmizhi: 2226, Ahmad: 5/221).

Và họ cũng đề cao hồng phúc của năm trong mười vị Sahabah còn lại ﷺ được Nabi ﷺ báo tin mừng là những người của Thiên Đàng, đó là: Talhah bin Abi-dullah, Azzubair bin Al-Awam, Sa'ad bin Abu Wiqas, Saeed bin Zaid, Abdurrahman bin Awf, Abu Ubaidah bin Al-Jarah.

Sau những vị Sahabah nói trên là những vị Sahabah tham gia trận chiến Badr, rồi đến các vị nguyện thề giao ước dưới gốc cây và kể đến là các vị Sahabah còn lại.

Người nào yêu thương họ, cầu nguyện cho họ, quan tâm đến vinh dự và hồng phúc của họ thì người đó thuộc những người thành công, còn ai thù ghét họ, chửi rủa họ thì người đó thuộc những người bị hủy diệt.

Phái Sunnah & Jama'ah yêu thương và kính trọng giá quyền và dòng dõi của Nabi ﷺ, để làm theo lời dạy của Người ﷺ:

« أَذْكُرُّكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي ، أَذْكُرُّكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي » مسلم فضائل الصحابة (٢٤٠٨) ، أحمد (٣٦٧/٤) ، الدارمي فضائل القرآن (٣٣١٦)

“Ta nhắc các người về Allah trong gia quyền của Ta, Ta nhắc các người về Allah trong gia quyền của Ta”, có nghĩa Ta dặn các người phải yêu thương và kính trọng gia quyền của Ta. (Muslim: 2408, Ahmad: 4/367, Adda-rami: 3316).

« إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى بَنِي إِسْمَاعِيلَ ، وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي إِسْمَاعِيلَ كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ كِنَانَةَ قُرَيْشًا ، وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ » مسلم الفضائل (٢٢٧٦) ، الترمذي المناقب (٣٦٠٥) ، أحمد (١٠٧/٤) .

“Quả thật, Allah đã lựa chọn lấy con cháu của Nabi Isma'il, rồi Ngài lựa chọn trong con cháu Nabi Isma'il dòng Kinanah, rồi lựa chọn trong dòng Kina-nah bộ tộc Quraish, rồi lựa chọn trong bộ tộc Quraish họ Hashim rồi Ngài lựa chọn Ta trong họ Hashim” (Muslim: 2276, Tirmizhi: 3650, Ahmad: 4/107).

Thuộc gia quyền của Người ﷺ là các bà vợ của Người, họ là những bà mẹ của những người có đức tin như được nói trong Qur'an, Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ يٰنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ ۚ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ ۚ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۗ ﴿٣٣﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ

تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتَيْنَ الزَّكَاةَ وَأَطَعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ [سورة الأحزاب: ٣٢، ٣٣]

﴿Hỡi những người vợ của Nabi (Muhammad), các người không giống như những người phụ nữ khác. Nếu các người sợ Allah thì chớ ăn nói lả lơi, e rằng những ai mang trong lòng một chứng bệnh (dâm dục) thì điều đó sẽ khiêu khích sự tà dâm của họ, ngược lại, các người hãy ăn nói đoan trang lịch thiệp. Và các người hãy ở trong nhà và chớ phô trương vẻ đẹp theo lối chung diện của các phụ nữ thời kỳ ngu muội; các người hãy dâng lễ nguyện Salah một cách chu đáo, đóng Zakah, và vâng lệnh Allah và Sứ giả của Ngài. Hỡi người nhà của Nabi, thật ra, Allah chỉ muốn xóa điều nhơ nhuốc khỏi các người và tẩy sạch các người thành những người hoàn toàn trong sạch thanh khiết.﴾ (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 32, 33).

Những người vợ của Nabi ﷺ gồm có: Khadijah con gái ông Khuwailid, A'ishah con gái ông Abu Bakr, Hafsa con gái ông Umar bin Al-Khattab, Ummu Habibah con gái ông Abu Sufyan, Ummu Salmah con gái ông Abu Ummiyah bin Al-Mughirah, Sawdah con gái ông Zam'ah bin Qais, Zaynab con gái ông Jahash, Maymunah con gái ông Al-Harith, Juwairiyah con gái ông Al-Harith bin Abu Dhirar, và Safiyah con gái ông Yahya bin Akhtab.

Phái Sunnah & Jama'ah tin rằng tất cả họ là những người phụ nữ thanh khiết và tiết hạnh ﷺ, không dính một thứ

ô uế và vết nhơ nào, và họ là những người vợ của Nabi ﷺ trên thế gian và sẽ là những người vợ của Người ﷺ ở Đời Sau.

Phái Sunnah & Jama'ah thấy rằng người tốt nhất trong số các người vợ của Nabi ﷺ là bà Khadijah còn gái Khuwailid, kể đến là bà A'ishah con gái Abu Bakr, bà là người đã được Allah giải hàm oan trong Qur'an của Ngài, bởi thế, người nào vu khống bà sau khi đã được Allah mặc khải giải oan cho bà thì người đó là kẻ vô đức tin – Kafir.

Nabi ﷺ nói:

« فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النَّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ » البخاري أحاديث الأنبياء (٣٢٣٠) ، مسلم فضائل الصحابة (٢٤٣١) ، الترمذي الأئمة (١٨٣٤) ، النسائي عشرة النساء (٣٩٤٧) ، ابن ماجه الأئمة (٣٢٨٠) ، أحمد (٣٩٤/٤) .

“Phúc của A'ishah hơn những người phụ nữ khác ví như món cháo (món khoai khoai) so với các món ăn khác”.
(Albukhari: 3230, Muslim: 2431, Tirmizhi: 1834, Annasa-i: 3947, Ibnu Ma-jah: 3280, và Ahmad: 4/394).

☞ Nền tảng thứ mười: Góc nhìn của phái Sunnah đối với những người theo sở thích của bản thân và những người làm điều Bid'ah (đổi mới, cải biên trong tôn giáo).

Họ ghét những người theo chủ nghĩa sở thích và những người Bid'ah – những kẻ đã đổi mới và cải biên tôn giáo.

Một trong các nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là họ ghét những người theo chủ

nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân cũng như những kẻ làm điều Bid'ah – những kẻ đổi mới, cải biên, bịa đặt, thêm bớt những điều trong tôn giáo. Phái Sunnah & Jama'ah không yêu thương những người này, không đồng hành với họ, không lắng nghe lời của họ, không ngồi cùng với họ, không tranh luận với họ về vấn đề tôn giáo, trình bày cái xấu của họ và cảnh báo cộng đồng tín đồ tránh xa họ.

Nabi ﷺ nói:

« مَا مِنْ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللَّهُ فِي أُمَّةٍ قَبْلِي إِلَّا كَانَ لَهُ مِنْ أُمَّتِهِ حَوَارِيُونَ وَأَصْحَابٌ يَأْخُذُونَ بِسُنَّتِهِ وَيَقْتَدُونَ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِنَّهَا تَخْلُفُ مِنْ بَعْدِهِمْ خُلُوفٌ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ وَيَفْعَلُونَ مَا لَا يُؤْمَرُونَ فَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِيَدِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِلِسَانِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِقَلْبِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الْإِيمَانِ حَبَّةٌ حَرْدَلٍ » مسلم الإيمان (٥٠)، أحمد (٤٥٨/١).

“Không một vị Nabi nào được Allah cử phái đến cho một cộng đồng trước Ta mà không có những người ủng hộ và đồng hành tiếp nhận đường lối của Người cũng như chấp hành theo mệnh lệnh của Người; nhưng sau đó lại xuất hiện một nhóm người thời sau họ chỉ nói nhưng không làm và làm những điều không được sai bảo; bởi thế, người nào đấu tranh với họ bằng chính đôi tay của mình thì y là người có đức tin, và ai đấu tranh với họ bằng chiếc lưỡi của mình thì y là người có đức tin, và ai đấu tranh với họ bằng trái tim của mình thì y cũng là người có đức tin, còn những gì nằm phía sau những điều đó chỉ là hạt cải của đức tin Iman”
(Muslim: 50, Ahmad: 1/458).

« سَيَكُونُ فِي آخِرِ أُمَّتِي أَنَا سٌ يُحَدِّثُونَكُمْ مَا لَمْ تَسْمَعُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ ، فَإِيَاكُمْ وَإِيَاهُمْ » مسلم مقدمة (٦) ، أحمد (٣٤٩/٢) .

“Sẽ có một nhóm người xuất hiện vào thời cuối của cộng đồng tín đồ của Ta, họ nói những điều mà các người cũng cha mẹ các người chưa hề nghe, bởi thế, các người hãy cẩn thận mà tránh xa họ, hãy coi chừng họ” (Muslim: 6, Ahmad: 2/349).

✽ Phái Sunnah & Jama'ah khái niệm Bid'ah

Rằng đó là những điều cải biên, đổi mới sau thời của Nabi ﷺ theo sở thích và dục vọng của bản thân, là những điều cải biên, đổi mới trong tôn giáo sau khi tôn giáo đã được hoàn chỉnh, là tất cả mọi sự việc không có bằng chứng giáo lý bảo làm hay không làm từ Qur'an và Sunnah, và cũng là những điều được cải biên, đổi mới trong tôn giáo bằng cách phối hợp mang tính thờ phượng và để được đến gần Allah. Qua những khái niệm này thì Bid'ah đối lập với Sunnah rằng Sunnah là sự hướng dẫn còn Bid'ah là sự lầm lạc.

Bid'ah đối với phái Sunnah & Jama'ah được phân thành hai loại: một loại mang tính Shirk (tổ hợp) và Kufr (vô đức tin), và một loại mang tính tội lỗi làm mất đi sự hoàn thiện của Tawhid. Bid'ah là phương tiện trong các phương tiện Shirk, mang ý nghĩa thờ phượng Allah nằm ngoài phạm vi qui định của Ngài, và các phương tiện đều mang những ý nghĩa của chúng, cho nên, tất cả những gì dẫn đến Shirk trong thờ phượng Allah hoặc cải biên đổi mới trong tôn giáo cần phải được ngăn chặn, bởi lẽ tôn giáo đã được hoàn chỉnh như Allah đã phán:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ
الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [سورة المائدة: ٣]

﴿Ngày hôm nay TA (Allah) đã hoàn chỉnh cho các người
tôn giáo của các người; TA cũng đã hoàn tất ân huệ của
TA cho các người và TA đã hài lòng lấy Islam làm tôn giáo
cho các người﴾ (Chương 5 – Al-Ma'idah, câu 3).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ فَهُوَ رَدٌّ » (رواه البخاري)

“*Ai đổi mới, tự sáng lập ra một điều gì đó không nằm trong
sứ mạng của ta thì điều đó không được chấp nhận*”
(Albukhari)

« مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ » (رواه مسلم)

“*Ai làm một việc làm nào đó mà nó không phải là mệnh lệnh
của ta thì việc làm đó không được chấp nhận*” (Muslim).

« فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا
وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ » مسلم الجمعة (٨٦٧) ، النسائي صلاة العيدين (١٥٧٨) ، ابن
ماجه المقدمة (٤٥) ، أحمد (٣٧١/٣) ، الدارمي المقدمة (٢٠٦) .

“*Quả thật, lời nói tốt nhất là Kinh sách của Allah, sự hướng
dẫn tốt nhất là sự hướng dẫn của Muhammad, điều xấu
nhất là sự đổi mới cải biên, và tất cả mọi điều đổi mới cải*

biên (trong tôn giáo) đều lệch lạc” (Muslim: 867, Annasa-i: 1578, Ibnu Ma-Jah: 45, Ahmad: 3/371, Adda-rami: 206).⁽⁵²⁾

Phái Sunnah & Jama'ah không thấy rằng Bid'ah mang một tính chất duy nhất mà nó mang nhiều tính chất khác nhau, một số việc làm Bid'ah là hành vi rời khỏi tôn giáo, có một số thì mang tính chất đại trọng tội và một số khác thì được coi là các tiểu tội, tuy nhiên, tất cả đều có một điểm chung đó là mỗi điều đều lệch lạc. Đối với họ, Bid'ah toàn diện không giống với Bid'ah từng phần, Bid'ah quá mức không giống với Bid'ah đơn giản, bản chất của nó và giới luật dành cho nó đều không giống nhau chẳng hạn một số điều Bid'ah là vô đức tin, một số khác thì chỉ mang tính chất tội đồ và nghịch đạo. Do đó, mọi điều Bid'ah đều khác nhau về giới luật và người thực hiện nó cũng khác nhau. Từ điểm này, phái Sunnah không nhận xét và nhận định một giới luật nhất định cho người làm điều Bid'ah mà họ đánh giá và khẳng định mức độ hành vi của từng người, chẳng hạn như người thiếu hiểu biết không giống như người có kiến thức hiểu biết, và người hiểu biết thuộc tầng lớp có khả năng nghiên cứu giáo luật không giống với người hiểu biết đi kêu gọi và truyền bá.

---

(52) Bid'ah đầu tiên xuất hiện trong tôn giáo là sự tách biệt giữa dâng lễ nguyện Salah và xuất Zakah, họ cho rằng việc xuất Zakah không phải là nghĩa vụ phải thi hành trừ trong thời Thiên sứ mà thôi, thế là họ bị ngăn chặn và bị gây chiến cho đến khi họ quay trở lại chịu thực hiện nghĩa vụ, nếu như bỏ mặc thì điều đó đã còn mãi đến thời của chúng ta ngày nay. Và trong thời của Umar đã xuất hiện một số điều Bid'ah không đáng kể và đã bị dẹp tan, và trong thời của Uthman đã xảy ra nhiều cuộc bạo loạn đó là sự nổi dậy và rời khỏi Imam bằng gươm đao, và ngay nay đến thời của chúng ta xuất hiện nhiều nhóm người Bid'ah như Qadriyah, Marjiah, Ra-fidhah, Zanadiqah, Jahmiyah, nhóm người phủ nhận các tên gọi và thuộc tính của Allah ...

Bởi những lẽ trên, phái Sunnah thường nhận định Bid'ah theo những góc độ khác nhau của từng người và từng sự việc, họ thương xót cho toàn thể những người làm điều Bid'ah một cách ngu muội, họ kêu gọi bằng sự hướng dẫn, họ hy vọng những người đó sẽ đi theo Sunnah và sự chỉ đạo, họ nỗ lực, cố gắng giảng giải cho những người Bid'ah mong họ quay về sám hối, và họ chỉ phán xét qua biểu hiện bên ngoài, còn những gì thầm kín bên trong thì họ phó thác cho Allah.

* Những dấu hiệu của những người theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân và những người Bid'ah:

Những người đi theo sở thích và dục vọng của bản thân và những người Bid'ah có những dấu hiệu, qua đó chúng ta có thể nhận biết họ. Quả thật, Allah đã phán cho chúng ta biết trong Kinh sách của Ngài cũng như Thiên sứ của Allah ﷺ nói cho chúng ta biết trong Sunnah của Người, đó là sự cảnh báo cộng đồng tín đồ về họ qua những dấu hiệu của họ:

Thiếu hiểu biết về ý nghĩa của giáo lý, sự chia rẽ, tách biệt và cô lập với tập thể, tranh cãi và gây oán, theo sở thích của bản thân, luôn đặt suy nghĩ của trí tuệ lên trên các lời giáo lý, dốt về Sunnah, bắt chước một cách mù quáng, tìm kiếm suy luận rằng Sunnah mâu thuẫn với Qur'an, tôn kính một cách thái quá đối với một số cá nhân nào đó, thái quá trong thờ phượng, bắt chước những người vô đức tin, ghét những người theo Sunnah, xem nhẹ các thông tin của Nabi ﷺ, khẳng định những người đối lập với họ là vô đức tin một cách không chứng cứ.

Phái Sunnah & Jama'ah cho rằng Bid'ah có bốn nhóm phái nền tảng: Rafidhah, Khawa-rij, Qadriyah, và

Marjiah, và từ bốn nhóm phái nền tảng này đã phân nhánh ra thành nhiều nhóm phái khác, gần như hoàn thành con số bảy mươi hai nhóm như Nabi ﷺ đã thông tin cho biết:

Phái Sunnah & Jama'ah đã có sự nỗ lực và cố gắng hết sức trong việc tìm cách ngăn chặn và hạn chế những người theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân cũng như những người Bid'ah, họ luôn là tấm chắn ngăn cản đối với những người đó.

Có rất nhiều lời nói của phái Sunnah & Jama'ah về những người Bid'ah, chúng ta sẽ nêu ra một số:

Imam Ahmad bin Sinan Al-Qahtan رحمته الله nói: (Trên thế gian không có người Bid'ah, chẳng qua là y ghét bỏ những người của Hadith, bởi thế, khi một người làm điều Bid'ah thì sự ngọt ngào của Hadith đã bị lấy đi khỏi trái tim của y)⁽⁵³⁾.

Imam Abu Hatim Al-Hanzhali Arra-zi رحمته الله nói: (Dấu hiệu của những người Bid'ah là muốn dẹp tan phái Sunnah, dấu hiệu của những người Zana-diqah là họ gọi phái Sunnah là đồ vô dụng, họ muốn loại bỏ Sunnah, dấu hiệu của phái Jamiyah là họ gọi phái Sunnah rập khuôn, dấu hiệu của Qadriyah là họ gọi phái Sunnah là phái tuân theo số mạng, dấu hiệu của Marjiah là họ gọi phái Sunnah kẻ tội đồ, dấu hiệu của Rafidhah là họ gọi phái Sunnah là phái kiệt lực, nhưng phái Sunnah chỉ phù hợp với một cái tên duy nhất và thật là điều không thể khi tập hợp họ trong các cái tên này)⁽⁵⁴⁾.

---

(53) “Attazdkirah” của Imam Nawawi.

(54) Kitab Aslu Assunnah Wa I'tiqad Addin của Ra-zi.

Có lời nói với Imam Ahmad bin Hambal رحمته الله (người ta nói đến những người của Hadith cho Ibnu Qutailah ở Makkah thì ông ta nói: những người của Hadith là nhóm người xấu! Thế là Ahmad bin Hambal đứng dậy giũ áo và nói: Zandiq, Zandiq, Zandiq (kẻ vô đức tin), ông cứ lặp đi lặp lại cho tới khi đã vào nhà)⁽⁵⁵⁾.

Allah, Đấng Tối Cao bảo vệ và phù hộ cho những người của Hadith và những người của Sunnah khỏi những điều sàm bậy mà những kẻ lệch lạc đã gán cho họ, họ không phải là những gì như họ nói mà họ chỉ là những người theo Sunnah, theo đường lối được hài lòng, với những bằng chứng và cơ sở giáo lý mạnh mẽ, quả thật, Allah đã phù hộ cho họ luôn đi theo Kinh sách của Ngài cũng như đi theo Sunnah Nabi ﷺ của Ngài, Ngài đã mở lòng ngực của họ để họ yêu thương Người, yêu thương các vị Imam trong đạo, các vị học giả của cộng đồng tín đồ, và người nào thương một nhóm người nào đó thì y thuộc nhóm người đó như Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ » البخاري الأدب (٥٨١٦) ، مسلم البر والصلة والآداب (٢٦٤١) ، أحمد (٤٠٥/٤) .

“Một người sẽ ở cùng với người nào y yêu thương”
(*Albukhari: 5816, Muslim: 2641, và Ahmad: 4/405.*)

Bởi thế, người nào yêu thương Thiên sứ của Allah ﷺ và các vị Sahabah của Người ﷺ và những ai đi theo họ từ

⁽⁵⁵⁾ “Sharh Assunnah” của Imam Muhammad Al-Hasan bin Khalaf Alburbahani.

những vị Imam được hướng dẫn, những vị học giả giáo luật, những người của Hadith và những người của ba thế kỷ đầu cùng với những ai đi theo họ cho đến thời của chúng ngày nay, tất cả họ đều những người của Sunnah⁽⁵⁶⁾.

✽ Một số lời khuyên của các vị Imam Salaf cảnh báo về những người Bid'ah

Thủ lĩnh của những người có đức tin, Umar bị Al-Khattab رضي الله عنه nói: (Sẽ có nhóm người đến tranh luận với các người về những điều nghi ngờ về Qur'an, các người hãy tiếp họ bằng Sunnah, bởi quả thật những người của Sunnah là

⁽⁵⁶⁾ Giới luật dâng lễ nguyện Salah theo sau những người Bid'ah: các câu nói của phái Sunnah trong vấn đề này được tóm lược như sau: Rằng không được phép dâng lễ nguyện Salah theo sau những kẻ vô đức tin nguyên thủy và những kẻ vô đức tin do bị trục xuất khỏi Islam. Việc không dâng lễ nguyện Salah theo sau những người chưa biết rõ về giáo lý của họ là điều Bid'ah thì không ai trong Salaf nói như thế. Cơ sở giáo lý về việc ngăn cấm dâng lễ nguyện Salah theo sau người Bid'ah là chỉ mang tính chất phê phán và phân biệt hành vi Bid'ah của người đó và tránh xa y ra nhưng nếu đã tham gia dâng lễ nguyện Salah theo sau thì lễ nguyện Salah đó vẫn có giá trị bình thường. Giới luật về việc không dâng lễ nguyện Salah và không thương xót cho những người Bid'ah: Nếu ai đó chết trong tình trạng là một người vô đức tin hay là kẻ bị trục xuất khỏi tôn giáo hoặc vô đức tin do bởi hành vi Bid'ah của y và được xác định rõ ràng về sự vô đức tin của họ thì không được dâng lễ nguyện Salah cho họ và cũng không được tỏ lòng thương xót cho họ, đây là điều mà tất cả giới học giả đều đồng thuận. Còn người nào chết trong tình trạng là người tội lỗi hoặc có phạm phải những điều Bid'ah chưa đến mức phải bị trục xuất khỏi tôn giáo thì người Imam và những học giả làm gương được phép không dâng lễ nguyện Salah cho người đó nhằm mục đích răn đe và nhắc nhở mọi người để họ tránh xa những điều tội lỗi và Bid'ah, chứ không có nghĩa là nghiêm cấm tất cả mọi người, mà ngược lại mọi người phải dâng lễ nguyện Salah vì đó là Fardu kifayah (nghĩa vụ mang tính tập thể, chỉ cần có một tập thể đại diện thì mọi sẽ xong trách nhiệm).

những người hiểu biết hơn ai hết về Kinh sách của Allah (Qur'an))⁽⁵⁷⁾.

Có một ghi nhận nói rằng, Abdullah bin Umar رضي الله عنه đã nói với một người đã hỏi ông về những người phản bác về sự tiền định: (Nếu người nhìn thấy những người đó, người hãy cho họ biết rằng Ibnu Umar không liên can đến họ, và họ không liên can đến ta), ông đã nhắc đi nhắc lại như thế ba lần⁽⁵⁸⁾.

Abdullah bin Abbas رضي الله عنه nói: (Đừng ngồi cùng với những người theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân, bởi quả thật ngồi cùng với họ sẽ làm cho con tim bệnh hoạn)⁽⁵⁹⁾.

Học giả Azzahid Al-Fudhil bin Iyadh رحمته الله nói: (Người Bid'ah không làm an toàn cho tôn giáo của anh, anh chớ đừng bàn luận với y về chuyện của anh, và cũng chớ đừng ngồi lại cùng y; ai ngồi cùng với những người của Bid'ah thì Allah sẽ làm trái tim y mù lòa)⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁷⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”, và Ibnu Battah dẫn trong “Al-Iba-nah”.

⁽⁵⁸⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”, và Ibnu Battah dẫn trong “Al-Iba-nah”.

⁽⁵⁹⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”, và Ibnu Battah dẫn trong “Al-Iba-nah”.

⁽⁶⁰⁾ Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”, và Ibnu Battah dẫn trong “Al-Iba-nah”.

Imam Alhasan Albasri رضي الله عنه nói: (Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc từ chối cho phép Người صلى الله عليه وسلم đi theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của ban sự sám hối)⁽⁶¹⁾.

Imam Abdullah bin Almubarak رضي الله عنه nói: (Lạy Thượng Đế, xin Ngài đừng làm cho người của Bid'ah là cánh tay tiếp sức ở nơi bề tôi, để rồi trái tim của bề tôi sẽ yêu thương y)⁽⁶²⁾.

Thủ lĩnh của những người có đức tin nói trong Hadith Sufyan Athawri رضي الله عنه: (Ai lắng nghe lời của người Bid'ah trong khi anh ta biết rõ y đích thực là người Bid'ah thì anh sẽ mất đi quyền được bảo vệ tránh khỏi tội lỗi và lúc bấy giờ anh ta phải tự lo liệu cho chính bản thân anh ta)⁽⁶³⁾.

Imam Al-Awza-i رضي الله عنه nói: (Các người không đủ sức để tranh luận với người Bid'ah bởi y sẽ làm trái tim của các người trở nên nghi ngờ)⁽⁶⁴⁾.

Muhammad bin Sirin nói lời cảnh báo về những điều Bid'ah: (Một người nào đó cải biên một cái mới thì hãy quay lại với Sunnah)⁽⁶⁵⁾.

---

(61) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”.

(62) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”.

(63) Ibnu Wadhah dẫn lời trong “Những điều Bid’ah và sự nghiêm cấm”.

(64) Ibnu Wadhah dẫn lời trong “Những điều Bid’ah và sự nghiêm cấm”.

(65) Imam Muslim ghi nhận trong phần mở đầu của bộ Sahih của ông.

Imam Malik bin Anas رضي الله عنه nói: (Các người đừng cưới vợ gả chồng từ những người Bid'ah và các người chớ chào Salam đến họ)⁽⁶⁶⁾.

Có ghi nhận rằng Imam Ash-Sha-fi'y رضي الله عنه gặp một nhóm người đang nói một điều gì đó từ sự ngôn luận và hùng biện thì ông nói: (Hoặc là các anh nói chuyện với chúng tôi bằng điều tốt lành hoặc là các anh đứng đây và đi khỏi chúng tôi)⁽⁶⁷⁾.

Imam của phái Sunnah, Ahmad bin Hambal رضي الله عنه nói: (Quả thật, những người của Bid'ah và những người theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân, không nên giúp đỡ họ trong các vụ việc của những người Muslim, bởi quả thật điều đó là điều tai hại lớn cho tôn giáo)⁽⁶⁸⁾.

Và ông رضي الله عنه cũng nói (Phải cảnh giác mà tránh xa tất cả những điều Bid'ah, chớ đừng bàn luận với bất cứ ai thuộc những người Bid'ah về tôn giáo của anh)⁽⁶⁹⁾.

Imam Abdurrahman bin Mahdi رضي الله عنه nói: (Quả thật, những người theo chủ nghĩa sở thích và dục vọng của bản thân không xấu bằng những người của Jahmiyah, họ muốn nói rằng

---

(66) “Almudawwanah Alkubra” của Imam Malik.

(67) “Mukhtasar Kitab Alhujjah Ala Ta-rikil Almahabbah” của Nasr bin Ibrahim Almuqaddisi.

(68) “Ưu điểm của Imam Ahmad” của Ibnu Al-Jawzi.

(69) “Ưu điểm của Imam Ahmad” của Ibnu Al-Jawzi.

trên trời không có bất cứ một thứ gì, tôi thấy, thề bởi Allah, rằng chớ cưới gả và chớ kế thừa với họ)⁽⁷⁰⁾.

Abu Qala-bah Albasri nói: (Các người đừng ngồi cùng với những người theo sở thích và dục vọng của bản thân, bởi quả thật nếu các người không tham gia vào những điều họ đã vào thì họ sẽ bày vẽ cho các người về những điều các người biết)⁽⁷¹⁾.

Ayyub Askhistani nói: (Quả thật những người theo sở thích và dục vọng của bản thân là những người lệch lạc, tôi thấy không có con đường nào khác cho họ ngoài con đường đến với Hỏa Ngục)⁽⁷²⁾.

Abu Yusuf Al-Qadi nói: (Tôi không dâng lễ nguyện theo sau người Jahmiyah, Ra-fidhah và Qadriyah)⁽⁷³⁾.

Sheikh Islam Abu Uthman Isma'i Assabuni nói: (Các dấu hiệu của những người Bid'ah rất rõ ràng, dấu hiệu rõ nhất của họ là sự thù địch, sự xem thường của họ đối với những người mang thông điệp của Nabi , cách họ gọi tên những người mang thông điệp của Nabi như đồ côn trùng, dốt nát, rập khuôn, bất chước, quan niệm của một số trong nhóm của họ rằng thông điệp của Thiên sứ của Allah không khoa học, và cái khoa học mà họ nói thật ra là những thứ mà

---

(70) “Kitab Sunnah” của Abdullah con trai Imam Ahmad.

(71) Ibnu Battah ghi lại trong “Al-Ibanah”.

(72) Ibnu Battah ghi lại trong “Al-Ibanah”.

(73) Imam Al-La-laka-i dẫn lời trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”.

Shaytan đã bày vẽ ra cho họ từ kết quả của sự suy nghĩ và tư tưởng sai lệch của họ cũng như từ tâm lòng đen tối của họ)⁽⁷⁴⁾.

Imam Assha-fi'y رحمته الله đã nói rõ về giới luật dành cho những người Bid'ah và theo sở thích và dục vọng của bản thân: (Sự phán quyết của tôi đối với những người bạn của ngôn luận là họ phải bị đánh bằng các nhánh cây chà là, đặt họ lên lưng các con lạc đà đi dạo quanh các bộ tộc và dân chúng và hô to rằng đây là phần thưởng dành cho những ai từ bỏ Qur'an và Sunnah và tiếp nhận ngôn luận)⁽⁷⁵⁾.

Abu Muhammad Al-Hosain bin Mas'ud Ibnu Al-Farra' Albaghawi: (Quả thật, các vị Sahabah, các vị Tabieen, những người đi theo họ cùng với các vị học giả Sunnah đều đối địch với những người của Bid'ah và rời xa họ)⁽⁷⁶⁾.

Quả thật, Imam Isma'il Assabuni đã có trích dẫn trong cuốn sách giá trị của ông “Giáo lý của Salaf, những người của Hadith”: (Phái Sunnah đồng thuận với nhau về việc phải dùng vũ lực để đối phó với những người Bid'ah cũng như để hạ nhục họ. Và sau khi trích dẫn những lời này thì ông nói: (Và những câu này đã khẳng định trong phần này; tất cả họ đều thuận với nhau không có sự bất đồng quan điểm, họ thống nhất với nhau trên câu nói rằng phải dùng vũ lực để cưỡng chế, hạ thấp và loại trừ những người của Bid'ah nhằm mục đích có thể tránh xa họ và được tinh khiết trọn vẹn hướng đến Allah, Đấng Tối cao).

⁽⁷⁴⁾ Xem: “Aqidah Assalaf, những người của Hadith” của Sheikh Islam Abu Uthman Assabuni.

⁽⁷⁵⁾ “Sharh Assunnah” Imam Albaghawi.

⁽⁷⁶⁾ “Sharh Assunnah” Imam Albaghawi.

﴿ Nền tảng thứ mười một: Đường lối của phái Sunnah trong phong cách và đạo đức ﴾

Một trong những nền tảng giáo lý của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah là họ kêu gọi nhau làm điều thiện tốt, ngoan đạo và ngăn cản nhau làm điều tội lỗi và trái lệnh, họ tin rằng điều tốt lành của cộng đồng này vẫn còn với việc làm này, và việc làm này là một trong các biểu hiệu của Islam và nó cũng là nguyên nhân để duy trì tập thể, và việc kêu gọi làm việc thiện tốt và ngoan đạo là điều bắt buộc khi có khả năng.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ﴾ [سورة آل عمران : ١١٠]

﴿Các người (những người có đức tin) là một cộng đồng được gầy dựng để làm gương cho nhân loại: Các người hãy kêu gọi làm việc tốt và ngăn cản làm việc xấu và các người tin tưởng nơi Allah﴾ (Chương 3 – Ali – ‘Imran, câu 110).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ » مسلم الإيمان (٤٩) ، الترمذي الفتن (٢١٧٢) ، النسائي الإيمان وشرائعه (٥٠٠٩) ، أبو داود الصلاة (١١٤٠) ، ابن ماجه إقامة الصلاة والسنة فيها (١٢٧٥) ، أحمد (١٠/٣)

“*Ai trong các người nhìn thấy điều sai trái thì y hãy thay đổi nó bằng tay của y, còn nếu như y không thể thì bằng chiếc lưỡi của y, còn nếu không thể thì bằng con tim của y, và đó là sự yếu đuối nhất của đức tin Iman*” (Muslim: 49, Tirmizhi: 2172, Annasa-i: 5009, Abu Dawood: 1140, Ibnu Majah: 1275, và Ahmad: 3/10).

Phái Sunnah & Jama'ah luôn lấy sự thương xót làm đầu trong vấn đề kêu gọi làm điều thiện và ngăn cản làm điều tội lỗi, và sự kêu gọi luôn bằng sự khéo léo, khôn ngoan cùng với lời khuyên nhủ nhẹ nhàng và từ tốn.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾
﴿سورة النحل: ١٢٥﴾

﴿**Hãy mời gọi đến với con đường của Thượng Đế của Người (Muhammad!) một cách khôn ngoan và với lời khuyên tốt đẹp; và hãy tranh luận với họ bằng phương cách tốt đẹp nhất.**﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 125).

Và họ thấy rằng cần phải kiên nhẫn và chịu đựng khi bị người khác gây tổn hại trong việc kêu gọi làm việc thiện và ngăn cản làm điều xấu để làm theo lời phán dạy của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ ﴿سورة لقمان: ١٧﴾

﴿**Và hãy kêu gọi làm điều lành và ngăn cản điều dữ và hãy kiên nhẫn chịu đựng những rủi ro xảy đến với con, bởi vì**

đó là một sự kiên định trong mục đích thi hành công việc. ﴿
(Chương 31 – Luqman, câu 17).

Phái Sunnah & Jama'ah: khi họ đứng lên kêu gọi làm điều lành và ngăn cản làm điều dữ thì họ đồng thời cũng ra sức bảo vệ và duy trì tập thể, kết nối tình hữu nghị giữa các trái tim, thống nhất tiếng nói chung, dập tan sự chia rẽ và bất đồng.

Phái Sunnah & Jama'ah thấy rằng việc khuyên nhủ, giúp đỡ nhau làm điều tốt cũng như diu dắt nhau trong con đường kính sợ Allah là nghĩa vụ và trách nhiệm của mỗi người Muslim. Nabi ﷺ nói:

« **الَّذِينَ التَّصِيحَةُ** »

“Đạo là sự khuyên răn”

Các vị Sahabah nói: Dành cho ai? Người ﷺ nói:

« **لِللَّهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِأُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، وَعَامَتِهِمْ** » مسلم الإيمان (۵۵) ،
النسائي البيعة (۴۱۹۷) ، أبو داود الأدب (۴۹۴۴) ، أحمد (۱۰۲/۴) .

“Dành cho Allah, cho Kinh sách của Ngài, cho vị Thiên sứ của Ngài, cho các vị Imam cùng toàn thể những người Muslim” (Muslim: 55, Annasa-i: 4197, Abu Dawood: 4944, và Ahmad: 4/102).

Phái Sunnah & Jama'ah luôn duy trì và giữ gìn các biểu hiệu và lễ nghĩa của Islam, như duy trì lễ nguyện Salah tập thể và lễ nguyện Salah ngày thứ sáu, duy trì cuộc hành hương Hajj, Jihad (chiến đấu vì chính nghĩa của Allah), các ngày đại lễ. Họ luôn nhanh chân thực hiện các lễ nguyện Salah

bắt buộc, họ cố gắng thực hiện lễ nguyện Salah vào đầu giờ của nó cùng với tập thể vì họ biết rằng đầu giờ sẽ tốt hơn cuối giờ ngoại trừ đối với lễ nguyện Salah Isha', họ duy trì lễ nguyện Salah và bảo nhau phải cung kính, nghiêm trang trong lễ nguyện Salah vì phụng mệnh theo lời phán của Allah, Đấng Tối Cao:

﴿ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾ ﴾ [سورة المؤمنون: ١، ٢]

﴿**Những người có đức tin chắc chắn thành đạt: đó là những người hạ mình phủ phục trong việc dâng lễ nguyện Salah của họ**﴾ (Chương 23 – Al-Mu'minin, câu 1, 2).

Phái Sunnah & Jama'ah thường nỗ lực thức khuya để dâng lễ nguyện Salah, bởi vì đó là sự hướng dẫn của Nabi ﷺ và bởi vì Allah đã ra lệnh cho Nabi của Ngài ﷺ nên dâng lễ nguyện Salah trong đêm khuya và phải năng phụng mệnh Ngài.

Bà A'ishah ﷺ nói: Quả thật, Nabi của Allah ﷺ thường đứng dâng lễ nguyện Salah trong đêm khuya, Người đứng nhiều đến sưng cả hai bàn chân của Người.

Thấy Người ﷺ như vậy, có lần bà A'ishah ﷺ đã nói với Người: Sao Người lại làm khổ mình như vậy thưa Thiên sứ của Allah, chẳng phải quả thật Allah đã tha thứ mọi tội lỗi cho Người rồi đó sao? Thế là Người ﷺ nói:

« أَفَلَا أُحِبُّ أَنْ أَكُونَ عَبْدًا شَكُورًا » البخاري تفسير القرآن (٤٥٥٧) ، مسلم
صفة القيامة والجنة والنار (٢٨٢٠) .

*“Chẳng phải như vậy không đáng để Ta làm một người bề
tôi biết tri ân hay sao?” (Albukhari: 4557, Muslim: 2820).*

Phái Sunnah & Jama'ah luôn vững lòng trong mọi hoàn cảnh thử thách, họ luôn biết kiên nhẫn chịu đựng trước những tai họa và biến cố xảy đến với họ, họ luôn tri ân Allah những lúc phồn vinh thịnh vượng và luôn biết hài lòng và chấp nhận với những gì được Ngài an bài và định đoạt.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ إِنَّمَا يُؤَقِّبُ الصَّالِحِينَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ [سورة الزمر: ١٠]

Chỉ những người kiên nhẫn chịu đựng mới hưởng trọn phần thưởng của mình, không cần phải tính số. (Chương 39 – Azzumar, câu 10).

Nabi ﷺ nói:

« إِنَّ عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلَاءِ ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ ؛ فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَا ، وَمَنْ سَخِطَ فَلَهُ السَّخَطُ » الترمذي الزهد (٢٣٩٦) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني .

“Quả thật, phần thưởng to lớn sẽ tương ứng với sự thử thách to lớn, và quả thật khi nào Allah thích một nhóm người nào đó thì Ngài sẽ thử thách họ bằng những tai họa. Bởi thế, người nào biết hài lòng chấp nhận thì y sẽ được sự hài lòng từ nơi Ngài, và người nào phẫn nộ không hài lòng

thì y sẽ gặp phải sự phân nộ của Ngài” (Tirmizhi: 2396, Sahih Sunnan Tirmizhi của Albani).

Phái Sunnah & Jama'ah không mong muốn cũng như không cầu xin Allah thử thách bởi vì họ không muốn mình liệu cho vượt qua được hay không, tuy nhiên, nếu họ bị Allah thử thách thì họ sẽ cố gắng và hết lòng kiên nhẫn chịu đựng.

Nabi ﷺ nói:

« لَا تَتَمَنُوا لِقَاءَ الْعَدُوِّ ، وَاسْأَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ ؛ فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا »
البخاري الجهاد والسير (٢٨٠٤) ، مسلم الجهاد والسير (١٧٤٢) ، أبو داود الجهاد (٢٦٣١)

“Các người chớ đừng mong ước đối mặt với kẻ thù, các người hãy cầu xin Allah sự bình an, nhưng nếu các người phải đối mặt với họ thì các người hãy kiên nhẫn và chịu đựng” (Albukhari: 2804, Muslim: 1742, và Abu Dawood: 2631).

Phái Sunnah & Jama'ah không tuyệt vọng và chán nản trước lòng nhân từ và thương xót của Allah khi họ gặp phải thử thách, bởi vì Allah, Đấng Tối Cao đã ngăn cấm điều đó, tuy họ sống trong những ngày thử thách và gian truân nhưng họ vẫn luôn hy vọng được Allah giải nạn và phù hộ cũng như ban thưởng ân phước bởi vì họ luôn tin chắc chắn vào lời hứa hẹn của Allah, họ biết rằng đi cùng với sự kho khăn và gian nan sẽ là điều dễ dàng, họ luôn tìm kiếm những nguyên nhân cho những thử thách xảy đến với họ vì họ biết rằng những tai họa và biến cố chỉ xảy đến với họ là do những điều mà chính bản thân họ gây ra và họ cũng nhận thức được rằng sự giúp đỡ và phù hộ của Allah đến

một cách trẻ nãi là bởi nguyên nhân tội lỗi của họ hoặc bởi họ không theo đúng với sự chỉ đạo của Ngài, như Ngài đã phán:

﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴾ [سورة الشورى: ٣٠]

﴿Và bất cứ điều bất hạnh nào rơi nhằm phải các người, đó là do bàn tay của các người đã làm ra và Ngài đã lượng thứ cho các người rất nhiều.﴾ (Chương 42 – Ash-Shura, câu 30).

Họ không lệ thuộc vào những thử thách cũng như không ỉ lại vào sự giúp đỡ của Allah mà quên đi bản phận của người bẻ tội, họ luôn kính sợ Ngài, cầu xin Ngài tha thứ tội lỗi, phó thác cho Ngài, tạ ơn Ngài trong lúc phồn thịnh.

Phái Sunnah & Jama'ah sợ sự trừng phạt của việc phủ nhận và bội ân về các ân huệ và hồng ân mà Allah ban cho họ, vì lẽ này nên bạn thấy họ luôn là người luôn cố gắng tạ ơn và tán dương Allah, mọi ân huệ dù lớn hay nhỏ họ đều quý trọng và hết lòng tri ân Ngài. Nabi ﷺ nói:

« أَنْظِرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكُمْ ، وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ ؛ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ » مسلم الزهد والرقائق (٢٩٦٣) ، الترمذي صفة القيامة والرقائق والورع (٢٥١٣) ، ابن ماجه الزهد (٤١٤٢) ، أحمد (٢٥٤/٢) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني .

“Các người hãy nhìn những người thấp kém hơn các người, chớ đừng nhìn những người bên trên các người,

bởi quả thật điều đó sẽ làm cho các người không xem thường ân huệ của Allah đã ban cho các người” (Muslim: 2963, Tirmizhi: 2513, Ibnu Ma-jah 4142, Ahmad: 2/254, Sahih Sunan Tirmizhi của Albani).

Phái Sunnah & Jama'ah luôn rèn luyện đạo đức và hành xử tốt đẹp. Nabi ﷺ nói:

« أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا » الترمذي الرضاع (١١٦٢) ، أحمد
الدارمي الرقاق (٢٧٩٢) صحيح سنن الترمذي : للألباني (٢٥٠/٢)

“Người có đức tin Iman hoàn thiện nhất đó là người có phẩm chất đạo đức tốt nhất” (Tirmizhi: 1162, Ahmad: 2/250, Adda-rami: 2792, Sahih Sunan Tirmizhi của Albani).

« إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا »
الترمذي البر والصلة (٢٠١٨) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني

“Quả thật, người yêu thích nhất đối với Ta trong số các người và người được ở gần Ta nhất trong số các người vào Ngày Phục Sinh là người có phẩm chất đạo đức tốt nhất” (Tirmizhi: 2018, Sahih Sunan Tirmizhi của Albani).

« مَا مِنْ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلُ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ وَإِنَّ صَاحِبَ حُسْنِ
الْخُلُقِ لَيَبْلُغُ بِهِ دَرَجَةَ صَاحِبِ الصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ » الترمذي البر والصلة (٢٠٠٣) ،
أبو داود الأدب (٤٧٩٩) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني .

“Không có bất cứ thứ gì có trọng lượng nặng trên chiếc cân công lý của Allah hơn là phẩm chất đạo đức tốt đẹp, quả thật, người có phẩm chất đạo đức tốt đẹp sẽ có cấp bậc tương đương với người của nhện chày và dâng lễ

nguyện Salah” (Tirmizhi: 2003, Abu Dawood: 4799, Sahih Sunan Tirmizhi của Albani).

* Một số phẩm chất đạo đức tiêu biểu của phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah

* Sự thành tâm trong hiểu biết và thực hành, lo sợ rơi vào Riya' (sự phô trương, không hướng về Allah một cách trọn vẹn), Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾ [سورة الزمر: ٣]

«Há việc sùng bái chân thành không phải chỉ dành riêng cho Allah ư?» (Chương 39 – Azzumar, câu 3).

* Sự tôn kính của họ đối với những điều cấm của Allah, họ ghét phạm vào điều cấm của Ngài, họ giúp đỡ và ủng hộ tôn giáo của Allah, họ yêu thương những người Muslim và muốn điều tốt đẹp cho họ.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ﴾ [سورة الحج: ٣٢]

«Và ai tôn vinh các biểu hiệu của Allah thì mới có lòng kính sợ Ngài.» (Chương 22 – Al-Hajj, câu 32).

* Bỏ qua việc giả tạo đức tin của những người Munafiq, luôn đồng hành với họ trong những điều tốt đẹp, luôn quan tâm và tiên phong làm những điều dành cho cuộc sống Đời Sau hơn là những việc làm dành cho cuộc sống trần gian.

* Trái tim của họ luôn có sự thương xót, họ thường khóc rất nhiều những lúc lỡ bỏ bê và lơ là nghĩa vụ với Allah hy vọng Ngài sẽ thương xót họ, họ luôn quan tâm và nghĩ đến cái

chết khi nhìn thấy thi hài được mang đi chôn cất, họ luôn nghĩ đến cái chết, sự mê sảng của nó cũng như kết cuộc của cuộc đời đến rúng động con tim.

* Họ càng khiêm tốn và nhúng nhường mỗi khi họ càng đến gần cấp bậc gần kề Allah hơn.

* Họ sám hối thật nhiều và năng cầu xin Allah tha thứ cả ngày lẫn đêm, họ luôn lo sợ cho bản thân họ, họ xin Ngài tha thứ vì sợ đã thiếu sót trong phụng mệnh, họ không cảm thấy đắc ý về bất cứ một việc làm thiện tốt nào của họ, họ không thích tiếng tăm.

* Họ thật sự kính sợ Allah nhưng không hề tự xưng là người kính sợ Allah nhất, họ thực sự sợ hãi sự trừng phạt của Allah.

* Họ rất lo sợ cho kết cuộc xấu của cuộc đời, họ không dám xao lãng việc tụng niệm và tưởng nhớ Allah, họ luôn xem nhẹ cuộc sống trần gian, họ chỉ sống trên thế gian với những gì họ thực sự cần cho sự sống của họ, bởi vì họ luôn ghi nhớ lời di huấn của Nabi ﷺ:

« وَاللَّهِ! مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِصْبَعَهُ هَذِهِ فِي الْيَمِّ ؛ فَلْيَنْظُرْ يَمَّ تَرْجِعْ » مسلم الجنة وصفة نعيمها وأهلها (٢٨٥٨) ، الترمذي الزهد (٢٣٢٣) ، ابن ماجه الزهد (٤١٠٨) ، أحمد (٤/٢٢٩)

“Thẻ bởi Allah, thế gian này so với cuộc sống Đời Sau giống như hình ảnh của ai đó trong số các người lấy ngón tay của mình nhúng vào dòng nước rồi y nhìn xem những gì còn đọng lại” (Muslim: 2858, Tirmizhi: 2323, Ibnu Ma-jah: 4108, và Ahmad: 4/229).

* Họ không chấp nhận lỗi làm ảnh hưởng đến tôn giáo hay ảnh hưởng đến những tín đồ của nó trừ phi phải có lý do chính đáng, họ thường che đậy những lỗi lầm của những anh em Muslim đồng đạo, họ không muốn công khai và tuyên bố điều xấu của bất cứ ai, họ bỏ qua những hiềm khích của mọi người, họ không trả đũa hay đáp trả bất cứ điều xấu nào bởi họ không thù địch với bất cứ ai.

Họ luôn ghi nhớ lời di huấn của Nabi ﷺ:

« لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ » البخاري الأدب (٥٧٠٩) ، مسلم الإيمان (١٠٥) ، الترمذي البر والصلة (٢٠٢٦) ، أبو داود الأدب (٤٨٧١) ، أحمد (٣٨٩/٥) .

“Sẽ không vào được Thiên Đàng những kẻ ngồi lê đôi mách chuyện của người khác” (Albukhari: 5709, Muslim: 105, Tirmizhi: 2026, Abu Dawood: 4871, và Ahmad: 5/389).

* Họ luôn ngăn chặn hành vi nói xấu và phỉ báng trong các buổi hội họp, họ luôn gìn giữ chiếc lưỡi của họ để các buổi tọa đàm của họ không trở thành những buổi tọa đàm tội lỗi. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ﴾ [سورة الحجرات: ١٢]

﴿Chớ nói xấu lẫn nhau. Phải chăng một trong các người thích ăn thịt của người anh em của mình đã chết hay sao? Bởi thế, nên gớm ghiếc việc đó.﴾ (Chương 49 – Al-Hujurat, câu 11, 12).

* Họ có tính mặc cỡ, lễ nghĩa, từ tốn, điềm đạm, ít nói, ít cười lớn, im lặng và lắng nghe nhiều hơn nói, và khi nói thì

bằng lời lẽ và ngôn từ rõ ràng dễ hiểu cho người hỏi, và họ không vui mừng cho một điều gì đó của cõi trần, và đó là sự nhận thức hoàn hảo của họ.

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا ، أَوْ لِيَصْمُتْ » البخاري الأدب (٥٦٧٢) ، مسلم الإيمان (٤٧) ، أحمد (٤٣٣/٢) .

“Ai tin tưởng nơi Allah và nơi Ngày Sau thì hãy nói điều tốt đẹp hoặc hãy giữ im lặng” (Albukhari: 5672, Muslim: 47, và Ahmad: 2/433).

« مَنْ صَمَتَ نَجًا » الترمذي صفة القيامة والرقائق والورع (٢٥٠١) ، أحمد (١٥٩/٢) ،
الدارمي الرقاق (٢٧١٣) ، صحيح سنن الترمذي : للألباني

“Ai im lặng sẽ thành công” (Tirmizhi: 2501, Ahmad: 2/159, Adda-rami: 2713, Sahih Sunan Tirmizhi của Albani).

* Họ thường tha thứ, khoan dung và xí xóa cho tất cả những ai gây tổn hại đến họ từ việc dùng vũ lực, chiếm đoạt tài sản một cách bất chính hoặc xúc phạm danh dự, ... bởi họ luôn nhớ lời phán của Allah:

﴿ وَالْكَظِيمِينَ الْعَظِيمَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾ [سورة آل عمران: ١٣٤]

«Những người biết kiềm hãm được cơn giận, những người luôn lượng thứ và bao dung với mọi người. Và Allah là luôn yêu thương những người làm tốt.» (Chương 3 – Ali-Imran, câu 133, 134).

* Không xao lãng trong việc chiến đấu với Iblis, nỗ lực nhận biết mưu mô và quỷ kế của nó, không để nó quấy nhiễu trong việc lấy nước Wudu, dâng lễ nguyện Salah và trong các hình thức thờ phượng khác.

* Họ Sadaqah rất nhiều, giúp đỡ những người khó khăn ngày đêm, công khai hay kín đáo, họ thường xuyên hỏi thăm những người túng thiếu để kịp thời hỗ trợ những người đó những thứ họ cần từ thức ăn, quần áo, và tiền bạc; và họ không phung phí trong cách chi tiêu.

* Họ lên án sự tham lam, keo kiệt và ích kỷ, họ ca ngợi sự hào phóng, rộng lượng, họ luôn bình đẳng giữa các anh em đồng đạo trong lúc đi đường hay ở tại gia, mục tiêu của họ là giúp đỡ và ủng hộ tôn giáo, họ hết lòng yêu thương các anh em đồng đạo, họ thích được mang đến niềm vui cho các anh em đồng đạo và họ luôn ưu tiên những điều tốt cho các anh em đồng đạo trước bản thân họ.

* Hiếu khách và nồng hậu trong việc tiếp đãi khách, họ luôn tiếp nhận lời mời của người anh em đồng đạo, họ chỉ từ chối khi nào là sự mời gọi đến với điều Haram hoặc khi nào người giàu chỉ đặc biệt mời người giàu không quan tâm đến người nghèo, hoặc ở chỗ tiệc tùng Halal lại có những điều Haram.

* Họ cư xử ân cần với người nhỏ tuổi và tôn kính những người lớn hơn.

* Giải hòa hiềm khích, đó là một trong các cánh cửa tốt đẹp nhất, giải hòa hiềm khích sẽ phá tan âm mưu và mục đích của Shaytan, bởi vì nó luôn tìm cách gieo sự hận thù giữa những người Muslim, nó muốn phá hoại sự đoàn kết giữa họ.

* Ngăn cản sự đố kỵ bởi vì sự đố kỵ sẽ dẫn đến sự oán hận và thù ghét, làm cho đức tin Iman yếu đi, khiến tâm hồn chỉ yêu thích và quan tâm đến trần gian và những gì không liên quan đến tôn giáo.

* Kêu gọi, khuyên bảo nhau hiếu thảo với cha mẹ và sống tốt với hai người họ. Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا﴾ [سورة العنكبوت: ٨]

﴿**Và TA truyền lệnh cho con người hãy ăn ở tử tế với cha mẹ**﴾ (Chương 29 – Al-Ankabut, câu 8).

* Khuyên bảo nhau đối xử tử tế với người láng giềng, đồng hành cùng với anh em đồng đạo, kết nối tình thân, chào Salam đến nhau, thương xót người nghèo, khó khăn, trẻ mồ côi và những người lỡ đường.

* Họ không tự hào, phô trương, đắc ý và bắt công, họ kêu gọi nhau phải công bằng và chính trực trong mọi sự việc.

* Không lơ là bất cứ một điều gì mang lại ân phúc được giáo luật khuyến khích thực hiện nó. Nabi ﷺ nói:

« لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا ، وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلْقٍ » مسلم البر والصلة والآداب (٢٦٢٦) ، الترمذي الأئمة (١٨٣٣) .

“*Người chó đừng xem thường bất cứ việc làm thiện tốt nào dù đó chỉ là một cái nhìn vui vẻ khi gặp mặt người anh em đồng đạo của người*” (Muslim: 2626, Tirmizhi: 1833).

* Ngăn cấm sự nghi ngờ và dò thám lẫn nhau, ngăn cấm theo dõi để bới tìm cái xấu của anh em đồng đạo Muslim, bởi hành vi đó hủy hoại các mối quan hệ tập thể, chia rẽ tình anh

em đồng đạo, gieo rắc rối và sự tổn hại, làm cho tâm hồn trở nên phần nộ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [سورة آل عمران: ١٣٣، ١٣٤]

﴿Và những người biết kiềm hãm được cơn giận, những người luôn lượng thứ và bao dung với mọi người. Và Allah là luôn yêu thương những người làm tốt.﴾ (Chương 3 – Ali-Imran, câu 133, 134).

Những Lời Khuyên Của Các Vị Imam Phái Sunnah Về Việc Đi Theo Sunnah Và Ngăn Điều Bid'ah

1- Mu'azd bin Jabal رضي الله عنه nói: (Này hỡi mọi người, các người phải hiểu biết trước khi các người ra đi, các người phải cẩn thận mà tránh xa điều Bid'ad, các người phải bám lấy đường lối cũ)⁽⁷⁷⁾.

2- Huzdaifah bin Al-Yaman رضي الله عنه nói: (Tất cả mọi sự thờ phượng không được các vị Sahabah của Thiên sứ thờ phượng thì các người chớ thờ phượng; bởi quả thật người thời kỳ đầu không bỏ lại cho người thời kỳ sau bất cứ lời khuyên nào như thế. Do đó, các người hãy kính sợ Allah hỡi những người đọc (Qur'an), các người hãy bám lấy con đường của những người thời trước các người)⁽⁷⁸⁾.

---

(77) “Những điều Bid'ah và sự ngăn cấm” của Ibnu Widhah.

(78) Ibnu Battah trích dẫn trong “Iba-nah”.

3- Abdullah bin Mas'ud رضي الله عنه nói: (Ai muốn đi theo hãy đi theo người đã chết thuộc những người là các vị Sahabah của Muhammad, họ là những người tốt nhất trong cộng đồng này, trái tim của họ trong sạch, kiến thức của họ sâu rộng, họ là những người được Allah lựa chọn làm bạn đồng hành cùng với vị Nabi của Ngài ﷺ, để truyền tải tôn giáo của Ngài, bởi thế, hãy bắt chước theo phẩm chất đạo đức và đường lối của họ; và họ đích thực là những người đã đi trên con đường ngay chính được chỉ đạo)⁽⁷⁹⁾.

Abdullah رضي الله عنه cũng nói: (Các người hãy đi theo và chớ đừng đổi mới cải biên, bởi lẽ mọi thứ đã đầy đủ cho các người; các người phải bám lấy đường lối cũ)⁽⁸⁰⁾.

4- Abdullah bin Umar رضي الله عنه nói: (Nhân loại vẫn mãi ở trên con đường Sunnah khi mà họ vẫn đi theo vết xưa cũ)⁽⁸¹⁾; và ông nói: (Tất cả mọi điều Bid'ah đều lệch lạc cho dù mọi người thấy nó tốt đẹp)⁽⁸²⁾.

5- Vị Sahabah cao quý Abu Dawood رضي الله عنه nói: (Người sẽ không bao giờ lầm lạc khi mà vẫn theo lối xưa cũ (Sunnah))⁽⁸³⁾.

---

(79) Albaghawi trích dẫn trong “Sharh Assunnah”.

(80) Adda-rami trích dẫn trong “Sunnah” của ông.

(81) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

(82) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

(83) Ibnu Battah trích dẫn trong “Iba-nah”.

6- Thủ lĩnh của những người có đức tin, Ali bin Abu Talib علي بن أبي طالب nói: (Nếu tôn giáo là từ suy nghĩ của con người thì phần đế giày đáng được lau chùi hơn phần trên của đôi giày, nhưng tôi lại nhìn thấy Thiên sứ của Allah dùng tay lau chùi phần trên của đôi giày)⁽⁸⁴⁾.

7- Abdullah bin Amru bin Al-Ass عبدالله بن عمرو بن العاص nói: (Khi điều Bid'ah được sáng lập ra thì chỉ càng làm mất đi con đường Sunnah, và khi điều Sunnah bị lấy mất đi thì chỉ càng làm thêm lệch lạc)⁽⁸⁵⁾.

8- Abbas bin Rabi'ah nói: Tôi đã nhìn thấy Umar bin Al-Khattab عمر بن الخطاب hôn cục đá (ý nói cục đá đen tại ngôi đền Ka'bah) và ông nói: (Quả thật, ta biết rõ người chỉ là một cục đá, không gây hại cũng không ban điều lành, nhưng chỉ vì ta nhìn thấy Thiên sứ của Allah صلى الله عليه وسلم đã hôn người, nếu không, ta không bao giờ hôn người) (*Albukhari, Muslim*).

9- Vị Khalif công bằng và chính trực, Umar bin Abdul-Aziz عمر بن عبد العزيز nói: (Hãy dừng lại ngay chỗ cộng đồng dừng lại, bởi vì họ dừng lại bởi kiến thức hiểu biết của họ, họ chỉ nhìn ra qua cánh cửa sổ, sự nghiên cứu và nhận thức của họ mạnh hơn và nếu họ cẩn thận phòng ngừa thì vẫn là điều tốt hơn. Nếu các người nói: đã đổi mới thời sau họ thì thật ra chỉ những ai đi khác với sự hướng dẫn của họ mới đổi mới và cải biên, mới ghét bỏ đường lối của họ, quả thật, họ chỉ mô tả điều cần thiết, chỉ nói những gì cần nói, những gì trên đó là thái quá và

---

(84) Ibnu Abi Shaybah trích dẫn trong “Al-Musannif”

(85) Ibnu Battah trích dẫn trong “Iba-nah”.

những gì dưới đó là thiếu sót, họ luôn ở mức chính giữa, họ thực sự đi trên sự hướng dẫn ngay chính)⁽⁸⁶⁾.

10- Imam Al-Awza-i رحمته الله nói: (Người phải đi theo dấu vết của người Salaf cho dù mọi người có ruồng bỏ người đi chẳng nữa, người hãy cẩn thận với quan điểm và ý kiến của mọi người ngay cả khi họ cùng đồng thuận với nhau bằng một câu nói; quả thật điều chân lý sẽ lộ diện nếu người luôn ở trên con đường ngay chính)⁽⁸⁷⁾.

11- Ayyub Assikhtiya-ni رحمته الله nói: (Những gì mà người Bid'ah càng nghiên cứu suy luận thì y chỉ càng trở nên cách xa Allah mà thôi)⁽⁸⁸⁾.

12- Hasan bin Atiyah رحمته الله nói: (Bất cứ cộng đồng nào đổi mới một điều gì đó trong tôn giáo của họ thì điều đó đồng nghĩa với việc họ đang xóa đi một điều tương tự trong đường lối của họ)⁽⁸⁹⁾.

13- Muhammad bin Sirin رحمته الله nói: (Những người Sunnah thường nói: một người khi mà vẫn theo dấu vết cũ thì quả thật y đã trên con đường (Sunnah))⁽⁹⁰⁾.

---

(86) Ibnu Quda-mah trích dẫn trong “Lum’ah Al’Itiqad Al-hadi Ila Sabil Arrashaad”.

(87) Al-Khateeb ghi nhận trong “Sự cao quý của những người theo Hadith”.

(88) “Những điều Bid’ah và sự ngăn cấm” của Ibnu Widhah.

(89) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”

(90) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”

14- Sufyan Aththawri رحمته الله nói: (Sự Bid'ah là điều yêu thích với Iblis hơn cả những điều tội lỗi, những điều tội lỗi còn được tha thứ, còn điều Bid'ah thì không được tha thứ)⁽⁹¹⁾.

15- Abdullah bin Al-Mubarak رحمته الله nói: (Hãy là người luôn biết dựa trên dấu vết cũ, hãy nhận lấy ý kiến được diễn giải từ Hadith)⁽⁹²⁾.

16- Imam Ash-Shafi'y رحمته الله nói: (Bất cứ vấn đề nào tôi nói có sự trái chiều và khác biệt so với Sunnah thì tôi sẽ quay lại, lúc tôi còn sống hay sau khi chết)⁽⁹³⁾.

Rabi'a bin Sulayman thuật lại: Có một ngày, Ash-Shafi'y dẫn một Hadith thì có người lên tiếng nói: Ông sẽ lấy Hadith này chứ, Abu Abdullah? Ông nói: (Khi nào tôi dẫn một Hadith Sahih từ Thiên sứ của Allah nhưng tôi không tiếp nhận nó thì tôi xin xác nhận trước các người rằng trí tuệ của tôi đã mất rồi)⁽⁹⁴⁾.

17- Nuh Al-Jami'a رحمته الله thuật lại, tôi đã nói với Abu Nanifah: Ông nói gì về những điều mà mọi người đã đổi mới và cải biên trong lời nói về những điều hư ảo và các hình thể. Ông nói: (Toàn là những lời được cho là triết lý, anh phải bám lấy dấu vết và đường lối của người Salaf, anh phải cẩn trọng

---

(91) Albaghawī trích dẫn trong “Sharh Assunnah”.

(92) Albayhaqī ghi nhận trong “Assunan Al-Kubra”.

(93) Al-Khateeb trích dẫn trong “Al-Faqih wal-mutafaqqih”

(94) Ibnu Battah trích dẫn trong “Iba-nah”.

tránh xa mọi điều cải biên và đổi mới, bởi quả thật đó là điều Bid'ah)⁽⁹⁵⁾.

18- Imam Malik bin Anas رضي الله عنه nói: (Sunnah là con tàu của Nuh, ai lên tàu sẽ được cứu rồi còn ai ở lại không chịu lên thì sẽ bị nhấn chìm)⁽⁹⁶⁾.

Và ông cũng nói: (Nếu ngôn từ là kiến thức là chắc chắn các vị Sahabah cũng như các vị Tabieen đã nói giống như họ đã nói về các giáo luật, nhưng điều đó là sai, nó chỉ dẫn đến điều sai trái)⁽⁹⁷⁾.

Ibnu Al-Majishun thuật lại, Tôi đã nghe Malik رضي الله عنه nói: (Ai làm một điều Bid'ah trong Islam và thấy rằng điều Bid'ah đó tốt đẹp thì quả thật y đã khẳng định rằng Muhammad đã làm trái với Bức Thông Điệp (của Allah), bởi Allah phán:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾ [سورة المائدة: 3]

﴿Ngày hôm nay TA (Allah) đã hoàn chỉnh cho các người tôn giáo của các người﴾ (Chương 5 – Al-Ma'idah, câu 3). Nếu những gì của ngày hôm đó chưa phải là tôn giáo thì ngày hôm nay cũng không phải là tôn giáo)⁽⁹⁸⁾.

19- Imam Ahmad bin Hambal رضي الله عنه nói, ông là Imam của phái Sunnah, là nền tảng của phái Sunnah đối với chúng ta: (Bám lấy những gì mà các vị Sahabah của Thiên sứ và hãy noi

---

(95) Al-Khateeb trích dẫn trong “Al-Faqih wal-mutafaqqih”

(96) “Chìa khóa của Thiên Đàng là sự bám lấy Sunnah” của Suyu-ti.

(97) Albaghawi trích dẫn trong “Sharh Assunnah”.

(98) “Al-I'tisam” của Imam Ash-Sha-tibi.

theo gương của họ, bỏ đi điều Bid'ah, và tất cả mọi điều Bid'ah đều lầm lạc)⁽⁹⁹⁾.

20- Al-Fudhil bin I'yadh رضي الله عنه nói: (Hãy đi theo những con đường được hướng dẫn và việc ít đi trên nhiều con đường không gây hại cho người, và người hãy cẩn thận mà tránh xa những con đường lệch lạc và chớ đừng bị lừa gạt bởi nhiều người đã bị hủy diệt)⁽¹⁰⁰⁾.

21- Abdullah bin Umar رضي الله عنه nói với người đã hỏi ông về một vấn đề thì người đó nói với ông: Quả thật, cha của anh đã ngăn cấm điều đó. Ông nói: (Lệnh Thiên sứ của Allah ﷺ đáng làm theo hay là lệnh của cha tôi?)⁽¹⁰¹⁾.

Abdullah bin Umar رضي الله عنه là một người rất nghiêm khắc, nghiêm khắc nhất trong các vị Sahabah, ông luôn chống đối Bid'ah và một mực đi theo Sunnah. Có lần, ông nghe một người nhẩy mũi nói Alhamdulillah, wassala wassolamu ala Rasu-lillah (Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, cầu xin bằng an và phúc lành cho Thiên sứ của Allah), thì ông nói: (Thiên sứ của Allah không dạy chúng tôi như vậy mà Người chỉ nói:

« إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ ؛ فَلْيُحَمِّدِ اللَّهَ »

---

(99) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

(100) “Al-I'tisam” của Imam Ash-Sha-tibi.

(101) “Zadul-Ma'azd” của học giả Ibnu Al-Qayyim.

“*Khi ai đó trong các người hắt hơi thì y hãy nói Alhamdulillah*”⁽¹⁰²⁾, chứ Người ﷺ không nói: hãy Salawat cho Thiên sứ của Allah)⁽¹⁰³⁾.

22- Ibn Abbas ﷺ nói với người đã lấy câu nói của Abu Bakr ﷺ và Umar ﷺ để làm trái Sunnah: (Một tảng đá từ trên trời suýt rơi xuống các người; ta nói với các người rằng Thiên sứ của Allah đã nói thì các người lại bảo: Abu Bakr và Umar đã nói)⁽¹⁰⁴⁾.

Ibnu Abbas ﷺ hoàn toàn đúng trong việc mô tả phái Sunnah khi ông nói: (Hãy nhìn người đàn ông thuộc phái Sunnah, y kêu gọi đến với Sunnah và ngăn cấm làm điều Bid'ah)⁽¹⁰⁵⁾.

23- Sufyan Ath-Thawri ﷺ nói: (Khi nào đến với người một người đàn ông từ hướng tây thì đó là người của Sunnah, hãy gọi đến y lời Salam, bởi quả thật người Sunnah rất ít)⁽¹⁰⁶⁾.

24- Ayyub As-sikhtiya-ni ﷺ nói: (Quả thật, tôi thông báo về cái chết của một người thuộc phái Sunnah, như thể là tôi đang mất đi một số bộ phận của cơ thể tôi vậy)⁽¹⁰⁷⁾.

---

(102) Albukhari: 5870, Abu Dawood: 5033, và Ahmad: 2/353

(103) Tirmizhi ghi lại trong Sunan của ông với đường dẫn truyền khá tốt.

(104) Abdurrazaq trích dẫn trong “Al-Musannif” với đường dẫn truyền Sahih

(105) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

(106) Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

25- Ja'far bin Muhammad nói: Tôi đã nghe Qutaibah nói: (Nếu người nhìn thấy một người yêu thương những người của Hadith, giống như Yahya bin Sa'eed, Abdurrahman bin Mahdi, Ahmad bin Hambal và Ishaq bin Rahawiyah .. cùng với những tên khác nữa, thì quả thật người đó là người thuộc phái Sunnah, còn ai đi trái biệt với những người này thì y là người Bid'ah)⁽¹⁰⁸⁾.

26- Ibrahim Annakha'i nói: (Nếu các bạn đạo của Muhammad chỉ lau chùi trên các ngón tay thì tôi đã không rửa chúng; hãy bám lấy ân phúc trong việc đi theo đường lối của họ)⁽¹⁰⁹⁾.

27- Abdullah bin Al-Mubarak nói: (Hỡi anh em đồng đạo, hãy biết rằng cái chết của ngày hôm nay là sự vinh hạnh của mỗi người Muslim được trình diện Allah trên con đường Sunnah, bởi quả thật chúng ta là của Allah và quả thật với Ngài chúng ta phải quay trở về; chúng ta chỉ biết phàn nàn với một mình Allah, các anh em đồng đạo đã ra đi, sự giúp đỡ còn lại rất ít, sự Bid'ah xuất hiện, với Allah chúng ta phàn nàn sẽ làm thế nào giải quyết cho cộng đồng này khi mà những vị học giả của nó, những người của Sunnah đã ra đi trong khi những điều Bid'ah đang xuất hiện)⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

⁽¹⁰⁸⁾ Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

⁽¹⁰⁹⁾ Abu Dawood ghi lại trong Sunan của ông.

⁽¹¹⁰⁾ “Những điều Bid'ah và sự ngăn cấm” của Ibnu Widhah.

28- Al-Fudhil bin I'yadh رضي الله عنه nói: (Quả thật, nơi Allah luôn có những bầy tôi làm sống lại xứ sở; và họ là những người của Sunnah)⁽¹¹¹⁾.

29- Không có câu nói nào thật hơn câu nói của Imam Ash-Shafi'y رضي الله عنه khi ông nói về những người của Sunnah: (Khi tôi nhìn thấy một người thuộc những người của Hadith thì giống như tôi nhìn thấy một người thuộc các vị Sahabah của Thiên sứ ﷺ)⁽¹¹²⁾.

30- Imam Malik رضي الله عنه đã đưa ra một nguyên tắc vĩ đại có thể tóm gọn lại những điều chúng ta vừa nêu từ các lời nói của các vị Imam ở phần trên, nguyên tắc đó là câu nói của ông: (Những người ở thời kỳ sau của cộng đồng này sẽ không bao giờ tốt đẹp và đúng đắn trừ phi phải đi theo những điều tốt đẹp và đúng đắn của những người thời kỳ đầu; nếu những gì của ngày hôm đó chưa phải là tôn giáo thì ngày hôm nay nó cũng không phải là tôn giáo)⁽¹¹³⁾.

Đây là những câu nói của một số vị Imam phái Salaf Saleh – phái Sunnah & Jama'ah, họ là những đại diện của tầng lớp hiểu biết, răn dạy các tín đồ điều đúng đắn và lẽ phải, họ là những con người thanh sạch, họ ý thức được đâu là sự chỉ dẫn

---

⁽¹¹¹⁾ Al-La-Laka-i trích dẫn trong “Sharh Usul I'tiqad Ali Assunnah Wal-Jama'ah”

⁽¹¹²⁾ Al-Khateeb ghi lại trong “Sự cao quý của những người theo Hadith”

⁽¹¹³⁾ Xem “Ash-Shifa” của Al-Qadhi I'yadh, quyển 2 trang 88.

và đâu là sự cải thiện, họ luôn bám sát đường lối Kinh sách của Allah (Qur'an) và Sunnah Thiên sứ của Ngài ﷺ, họ luôn cảnh báo mọi người những điều đồi mồi và cải biên trong tôn giáo, họ chỉ truyền đạt những gì mà Nabi ﷺ dạy lại cho họ rằng con đường dẫn đến sự thành công là chỉ có con đường duy nhất, đó là sự giữ chặt lấy Sunnah và sự hướng dẫn của Nabi ﷺ.

Các Điều Kiện Của Việc Kêu Gọi Đến Với Giáo Lý Phái Salaf Saleh – Phái Sunnah & Jama'ah

Anh em đạo hữu Muslim hãy biết rằng: Việc kêu gọi đến với giáo lý của phái Salaf Saleh không thể thiếu ba điều kiện sau:

Thứ nhất: Đức tin lành mạnh

Rằng đức tin của chúng ta phải tương đồng với đức tin của các thế hệ Salaf trong Tawhid Rububiyah, Tawhid Uluhiyah, Tawhid Asma' Wassifat và trong tất cả các vấn đề của đức tin.

Thứ hai: Chương trình đúng đắn và lành mạnh

Có nghĩa là phải theo đúng Qur'an và Sunnah, phải hiểu và đi theo sát hai nền tảng giáo lý này.

Thứ ba: Hành động đúng đắn

Có nghĩa là không đổi mới, cải biên trong tôn giáo, tâm phải chân thành vì một mình Allah, việc làm phải theo đúng với giáo luật của Ngài, dù đó là việc làm của con tim, chiếc lưỡi hay thể xác.

Việc kêu gọi đến với Allah, Đấng Tối Cao là một trong các việc làm thiêng liêng và cao quý, nó nâng cao sự thờ phượng, là sứ mạng đặc biệt của các vị Thiên sứ, là đặc điểm

vượt trội của những người kính sợ Allah trong số các bầy tôi ngoan đạo của Ngài.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾
[سورة فصلت: ٣٣]

﴿Và ai tốt lời nói hơn một người mời gọi nhân loại đến với Allah và làm việc thiện và nói rằng quả thật tôi là một người Muslim.﴾ (Chương 41 – Fussilat, câu 33).

Và Thiên sứ của Allah ﷺ đã dạy chúng ta cách thức truyền đạt và kêu gọi mọi người, và trong tiểu sử cuộc đời và sự nghiệp của Người đầy những bài học cho ai muốn học hỏi.

Những người làm công việc tuyên truyền và kêu gọi đến với giáo lý của phái Salaf phải đi theo cách thức và đường lối của Nabi ﷺ, và dĩ nhiên là không phải nghi ngờ gì nữa khi nói rằng đường lối truyền bá của Người ﷺ là một giáo trình đúng đắn trong phong cách tuyên truyền và kêu gọi đến với Allah, giúp họ tránh né được với những điều Bid'ah, đi ngược lại với đường lối và phong cách của Thiên sứ ﷺ.

Từ điểm này, bắt buộc những người làm công việc truyền bá phải tuyên truyền kêu gọi đến với Allah giống như những người Salaf Saleh đã tuyên truyền và kêu gọi chỉ có điều là phải quan tâm đến sự khác biệt giữa không gian và thời gian.

Căn cứ vào sự hiểu biết đúng đắn, tôi đã cố gắng nêu ra một số điều kiện cũng như các yếu tố cần thiết cho những

Tóm Tắt Giáo Lý Salaf – Phái Sunnah & Jama'ah

---

người làm công việc truyền bá, mong rằng chúng có thể là những điều hữu ích giúp cải thiện công việc mà họ đang làm.

Các Nguyên Tắc Cũng Như Những Lời Khuyên Cần Thiết Cho Những Người Làm Công Việc Truyền Bá

1- Việc tuyên truyền và kêu gọi đến với Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc là con đường trong những con đường thành công trên đời này và ở Đời Sau. Bởi lẽ Nabi ﷺ đã nói:

« فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ التَّعَمِ »
« البخاري المناقب (٣٤٩٨) ، مسلم فضائل الصحابة (٢٤٠٦) ، أبو داود العلم
 . (٣٦٦١) ، أحمد (٣٣٣/٥) .

“Thề bởi Allah, rằng chỉ cần Allah hướng dẫn một người bởi người thì điều đó tốt hơn và phúc hơn việc người sở hữu một con lạc đà hung đỏ quý hiếm” (Albukhari: 3498, Muslim: 2406, Abu Dawood: 3661, và Ahmad: 5/333).

Ân phước sẽ được ban thưởng qua việc làm tuyên truyền và kêu gọi, chứ không dựa vào kết quả tiếp nhận của mọi người, và Islam được thắng lợi không phải ở nơi người truyền bá mà là ở mệnh lệnh và cho phép của Allah, tuy nhiên, người tuyên truyền chỉ cần nỗ lực hết mình trong con đường tuyên truyền đó và sự việc còn lại là do Allah định đoạt.

Sự chuẩn bị là điều kiện cần của người làm công việc truyền bá, sự phù hộ thành công là do định đoạt nơi Allah, sự tuyên truyền và kêu gọi là một hình thức trong các hình thức chiến đấu.

2- Xác định lại đường lối và phương thức của Salaf để làm hình mẫu trong các chương trình mang tính sâu hơn, toàn diện hơn, tránh sự hời hợt và qua loa.

Phải bám sát Qur'an và Sunnah đúng đắn, đây là cách giữ vững hồng phúc của Allah không bị vượt mất, và là ánh sáng cho những ai quyết tâm trên con đường của các vị Nabi.

3- Nỗ lực giữ vững tập thể Muslim, duy trì tiếng nói chung trên điều chân lý với khẩu quyết: (Lời Tawhid là nền tảng cho tiếng nói chung) đồng thời tránh xa những điều khiến tập thể Islam bị chia rẽ thành nhiều đảng phái, các trái tim không đồng chung quan điểm; và một sự hiểu biết đúng đắn cho mỗi cuộc tập hợp trong việc tuyên truyền, kêu gọi đến với Allah là: tập thể người Muslim chứ không phải là toàn bộ người Muslim.

4- Phải vì mục đích của tôn giáo chứ không vì một hay những cá nhân nào, bởi lẽ điều chân lý sẽ còn mãi còn những cá nhân kia rồi đây sẽ biến mất, nhận biết điều chân lý thì sẽ nhận biết được cư dân của nó.

5- Kêu gọi đến với sự đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau, đến với những điều giúp gắn kết tình hữu nghị; tránh xa những mâu chót bất đồng và những gì dẫn đến sự bất đồng; nên góp ý, khuyên răn khi có mâu thuẫn.

Căn bản của tập thể Islam là sự công bằng trong cư xử và hành động, nếu không, tập thể không thể đứng vững.

6- Không có thái độ cuồng tín với bất cứ một tập thể nào do trong đó có sự ngưỡng mộ và tôn kính một cá nhân nào đó quá mức, mà chỉ nên quan tâm xem xét tập thể đó qua các biểu hiện hợp với giáo lý Islam.

7- Sự bất đồng quan điểm cũng như cách hiểu không đồng nhất trong các vấn đề phụ của giáo lý thì cần được giải quyết bằng cách khuyến răn và hội thoại, chứ không giải quyết bằng cách tranh cãi và gây chiến.

8- Tự phê bình, thường xuyên kiểm điểm và đánh giá liên tục.

9- Học hỏi nghệ thuật tranh luận, cách thức đối thoại và trao đổi hiệu quả, xác định tầm quan trọng của nó cũng như sự cần thiết của nó.

10- Tránh nói chung chung trong các giới luật, cần thận trọng tránh gây tổn thương, công bằng trong đánh giá và nhận định mọi người, và cách đúng nhất trong nhận định và suy xét là dựa trên ý nghĩa nội dung chứ không dựa theo kết cấu câu từ.

11- Phân biệt rõ ràng giữa mục đích và phương tiện, thí dụ: Sự tuyên truyền và kêu gọi là mục đích, còn các hành động, tập thể, trung tâm và những thứ khác là những phương tiện.

12- Giữ vững các mục đích, linh hoạt trong các phương tiện sao cho phù hợp với sự cho phép của giáo luật.

13- Xem xét và giải quyết các vấn đề mang tính ưu tiên, và sắp xếp các sự việc theo thứ tự quan trọng của nó, khi thực sự phải giải quyết vấn đề phụ hay các thành phần nhỏ thì cũng nên giải quyết đúng lúc và đúng chỗ một cách phù hợp và kịp thời.

14- Trao đổi kinh nghiệm giữa các nhà truyền giáo là một việc làm quan trọng, xây dựng kinh nghiệm từ những người đi trước, người tuyên truyền không bắt đầu từ cái

không, y cũng không phải là người duy nhất hay là người cuối cùng có thể phục vụ cho tôn giáo, và thực sự không có và sẽ không bao giờ có ai đó là người không cần đến lời khuyên và hướng dẫn hoặc cũng không có ai đó luôn là đúng hoặc luôn sai.

15- Kính trọng các học giả lỗi lạc là cách bám sát lấy Sunnah, có đức tin và tư tưởng đúng đắn, học hỏi và tiếp thu kiến thức từ nơi họ, tôn trọng và không xúc phạm họ, ngăn những hành vi xấu cũng như những lời không tốt đẹp làm ảnh hưởng đến thanh danh và uy tín của họ, không nghi ngờ họ cũng như không đi theo họ một cách cuồng tín, bởi lẽ, tất cả mọi người đều có sai có đúng, nếu một vị học giả nào đó sai thì y chỉ sai trên một vấn đề sai của y, còn sự cao quý và kiến thức hiểu biết của y vẫn đáng được yêu quý và trân trọng.

16- Nên có suy nghĩ tốt và tích cực đối với những người Muslim, hãy tôn trọng lời nói của họ và che đậy những cái xấu và cái đáng e ngại của họ, tuy nhiên, không xao lãng và lơ là trong việc giảng giải và lưu ý cho họ hiểu và ý thức vấn đề.

17- Nếu một người đạt được sự thuận lợi mà không nghĩ đến những khó khăn hoặc khi khắc phục được những khó khăn hay những nhược điểm lại không nhớ đến giá trị của nó thì e rằng sự việc sẽ khó được thành công.

18- Dùng các ngôn từ giáo lý phải chính xác, tránh dùng những ngôn từ mang ý không rõ ràng và thiếu chuẩn xác, thí dụ như: Shura (bàn bạc, thảo luận) chứ không phải là Democracy (dân chủ).

19- Có một góc độ nhìn nhận đúng đắn giữa các trường phái giáo lý. Các trường phái giáo lý là một tài sản vĩ

đại của việc thông hiểu giáo lý, chúng ta phải nghiên cứu, học hỏi, nhưng không đi theo một cách cuồng tín, chúng ta cũng không phân bác toàn bộ mà chúng ta chỉ bỏ đi những điểm yếu và nhận lấy những điều chân lý và đúng đắn dựa trên ánh sáng của Qur'an và Sunnah qua sự hiểu biết và giảng giải của những người Salaf.

20- Xác định góc độ nhìn nhận đúng đắn đối với nền văn minh của phương Tây để chúng ta tiếp thu học hỏi các nguồn kiến thức thực tiễn của họ để cải tiến và phát triển cho cuộc sống cần thiết của chúng ta trên thế gian này.

21- Nhận thức được tầm quan trọng của việc trao đổi thảo luận trong sự nghiệp truyền giáo, cần học hỏi cách thức tuyên truyền hiệu quả.

22- Những nhà truyền giáo phải là những tấm gương tốt đẹp để mọi người noi theo.

23- Đi theo đường lối khéo léo cùng với lời khuyên tốt đẹp và nhẹ nhàng trong con đường tuyên truyền và kêu gọi. Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿ اَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

[سورة النحل: ١٢٥]

﴿**Hãy mời gọi đến với con đường của Thượng Đế của Người (Muhammad!) một cách khôn ngoan và với lời khuyên tốt đẹp; và hãy tranh luận với họ bằng phương cách tốt đẹp nhất.**﴾ (Chương 16 – Annahl, câu 125).

24- Kiên nhẫn và chịu đựng, bởi đây là đức tính của các vị Nabi và các vị Thiên sứ, và là cốt lõi của sự thành công trong con đường truyền giáo.

25- Tránh sự quá hà khắc một cách cứng nhắc, tránh gây tổn thương và kết quả tiêu cực, hãy hành động một cách nhẹ nhàng, uyển chuyển, và linh hoạt theo giới hạn cho phép của giáo lý.

26- Người Muslim đòi hỏi quyền lợi, sự can đảm đích thực là sự đòi hỏi cần thiết, nếu chúng ta không có câu trả lời chân lý thì chớ nói lời sàm bậy.

27- Hãy cẩn thận với những điều xấu và tiêu cực có thể xảy ra, không nên lơ là trong việc nghiên cứu tìm kiếm các động cơ và nguyên nhân của chúng cũng như những phương cách điều trị kịp thời.

28- Cảnh giác với những tin đồn và dư luận tiêu cực cũng như sự ảnh hưởng của chúng với cộng đồng Islam.

29- Thước đo sự hơn kém của mỗi tín đồ là lòng kính sợ Allah, hành thiện, và thực hiện bổn phận tôn giáo, tránh sự tôn sùng và đi theo cuồng tín một đảng phái, một dân tộc, một bộ lạc hay một nhóm đảng cấp nào đó.

30- Phương thức tốt nhất trong truyền giáo là phơi bày các sự thật của Islam cũng như đường lối có nó, nên kêu gọi họ đến với các nền tảng căn bản của tôn giáo, truyền tải và thuyết giảng cho họ nghe theo khả năng trí tuệ và nhận thức của họ, biết cách đi vào trong lòng của họ là cách hay để họ được hướng dẫn.

31- Các nhà truyền giáo cũng như các đoàn thể Islam phải luôn bám chặt lấy con đường của Allah, phải nỗ lực và

phấn đấu bằng sức lực của con người đồng thời cầu xin sự phù hộ và che chở của Allah, luôn tin rằng Allah là Đấng Điều Hành và Trông Coi mọi thứ, và rằng tôn giáo cũng như mọi mệnh lệnh đều là của Ngài.

Trên đây là những điều hữu ích được đúc kết từ những kinh nghiệm thực tế của nhiều học giả cũng như các nhà truyền truyền và kêu gọi đến với Allah. Chúng ta nên biết rằng những nhà truyền truyền kêu gọi đến với Allah nếu như họ hiểu được các điều hữu ích này thì họ có thể hoàn thành tốt công việc truyền bá của họ một cách thuận lợi hơn.

Và những người truyền truyền kêu gọi nên biết rằng sự nghiệp truyền bá của họ chỉ được thành công khi họ biết bám lấy sợi dây của Allah, biết phó thác và đặt niềm tin nơi Ngài trong mọi vụ việc, luôn biết cầu xin Ngài che chở và phù hộ, luôn thành tâm hướng về một mình Ngài duy nhất.

Quả thật các học giả lỗi lạc thuộc phái Sunnah & Jama'ah đã biên soạn nhiều sách nói về giáo lý của thế hệ Salaf. Họ nói về các nền tảng giáo lý của những người này, họ dẫn chứng bằng Qur'an và Sunnah, họ phản hồi những người Bid'ah và phơi bày các sai trái của họ, họ đối lập với điều sai quấy bằng điều chân lý, sự đót nát bằng sự hiểu biết, những điều Bid'ah bằng những điều Sunnah, họ thể hiện điều chân lý và dập tắt điều không chân lý, và tất cả đều vì giữ gìn và duy trì sự đúng đắn cho tôn giáo.

Coi như một việc làm quảng bá các tài liệu hữu ích, tôi xin nêu ra một số sách được tôi dùng làm tài liệu tham khảo cho việc biên soạn cuốn “**Tóm tắt**” này, mong rằng quý đạo hữu sẽ tiếp thu được nguồn kiến thức và cải thiện đức tin của bản thân. Và quý đạo hữu nên biết rằng giáo lý này là giáo lý của phái Salaf Saleh, một giáo lý cội nguồn.

Sau đây là các sách tiêu biểu về giáo lý phái Sunnah & Jama'ah:

👉 “**Kitab Assunnah**” của Imam Ahmad bin Hambal , năm 241 hijri.

👉 “**Kitab Assunnah**” của Abdullah con trai của Imam Ahmad, năm 290 hijri.

👉 “**Kitab Assunnah**” của Abu Bakr Ahmad bin Yazid Al-Khilal, năm 211 hijri.

👉 “**Kitab Assunnah**” của Al-Hafizh Abu Bakr bin Abu Asim, năm 287 hijri.

👉 “**Kitab Assunnah**” của Muhammad bin Nasr Al-Maruzi, năm 294 hijri.

☞ **“Sharh Assunnah”** của Imam Hasan bin Ali Al-Burbaha-ri, năm 329 hijri.

☞ **“Sharh Assunnah”** của Imam Al-Hasan bin Mas’ud Albaghawi, 436 hijri.

☞ **“Shari’ah”** của Imam Abu Bakr Muhammad bin Al-Hosain Al-A-jari, 360 hijri.

☞ **“Kitab Asr Assunnah Wa I’tiqad Addin”** của Imam Hatim Arra-zi, 327 hijri.

☞ **“Sarih Assunnah”** của Imam Abu Ja’far Muhammad bin Jarir Attabari, năm 310 hijri.

☞ **“Sharh Mazda-hib Ali Assunnah Wa Ma’rifah Shara’ia Addin Wattamassuk bissunan”** của Abu Hafs Umar bin Ahmad bin Uthman bin Sha-hin, năm 279 hijri.

☞ **“Usul Assunnah”** của Imam Ibnu Abu Zamanin Al-Andalus, năm 399 hijr.

☞ **“Kitab Annuzul”**

☞ **“Kitab Assifat”**

☞ **“Kitab Arru’yah”** của Imam Al-Hafizh Ali bin Umar Adda-raqudni, năm 385 hijri.

☞ **“Kitab Attawhid Wa Ithbat Sifat Arrabb”** của Imam Abu Bark Muhammad bin Ishaq bin Khuzaimah, năm 311.

☞ **“Muqaddamah Ibni Abi Zaid Al-qairuwa-ni Fil’Aqi-dah”** của Abdullah bin Abu Zaid Al-Qairuwa-ni, năm 386 hijri.

☞ **“Al-Iba-nah An Shari’ah Al-Firqah Anna-jiyah Wa Maja-nibah Al-Firaq Al-Mazdmu-mah”** của Imam Abu Abdullah bin Battah Al-Akbari Al-Hambaly, năm 387 hijri.

☞ **“Giáo Lý Của Các Vị Imam Hadith”** của Imam Abu Bakr Al-Isma’i-li, năm 371 hijri.

☞ **“Al-Iba-nah An Usul Addiyanah”**

☞ **“Risa-lah Ila Ali Aththaghri”**

☞ **“Maqalat Al-Islamiyin”** của Imam Abu Al-Hasan Al-Ash’ari, năm 320 hijri.

☞ **“Aqi-dah Assalaf Asha-bi Al-Hadith”** của Imam Abu Uthman Isma’il bin Abdurrahman Assabu-ni, năm 449 hijri.

☞ **“Al-Mukhtar Fi Usul Assunnah”** của Imam Abu Ali Al-Hasan bin Ahmad bin Al-Bana Al-Hambaly Al-Baghda-di, năm 471 hijri.

☞ **“Sharh Usul I’tiqad Ali Assunnah Wal-Jama’ah”** của Imam Abu Al-Qasim Hibatullah bin Al-Hasan bin Mansur Attabra-ni Al-la-laka-i, năm 418 hijri.

☞ **“Kitab Al-Arba’in Fi Dala-il Attawhid”** của Abu Isma’il Al-Harawi, năm 481 hijri.

☞ **“Kitab Al’Azhamah”** của Abu Ash-Sheikh Al-Asfaha-ni, năm 369 hijri.

☞ **“Al-Itiqad Wal-Hida-yah”** của Abu Bakr Ahmad bin Al-Hosain Al-bayhaqi, năm 458 hijri.

☞ **“Al-Hujjah Fi Bayan Al-Muhijjah Wa Sharh Aqidah Ali Assunnah”** của Abu Al-Qasim Isma'il bin Muhammad Attami-mi Al-Asfaha-ni, 535 hijri.

☞ **“Al-Aqi-dah Attaha-wi”** của Imam Ahmad bin Muhammad bin Salamah Abu Ja'far Attaha-wi Al-Azadi Al-Hanafi, năm 321 hijri.

☞ **“Lumu'ah Al-Itiqad Al-Hadi Ila Sabil Arrashad”** của Imam Muwaffiq Addin Abu Muhammad Abdullah bin Quda-mah Al-Muqaddasi, năm 620 hijri.

☞ **“Annasihah Fi Sifat Arrabb Jalla Wa Ala”** của Imam Muhammad Abdullah bin Yusuf Al-Juwaini, năm 438 hijri.

☞ **“Kitab Attawhid”** của Imam Abu Abdullah Muhammad bin Isma'il Albukhari, năm 256 hijri.

☞ **“Kitab Attawhid Wa Ma'rifah Asma-illah Wasifatih”** của Imam Muhammad bin Ishaq bin Mundah, năm 395 hijri.

☞ **“Kitab Al-Iman”** của Imam Abu Ubaidah Al-Qasim bin Salam, năm 224 hijri.

☞ **“Kitab Al-Iman”** của Al-Hafizh Muhammad bin Yahya bin Umar Al-Adani, năm 243 hijri.

☞ **“Kitab Al-Iman”** của Al-Hafizh Abu Bakr bin Muhammad bin Abu Shaibah, năm 235 hijri.

☞ **“Kitab Al-Iman”** của Al-Hafizh Muhammad bin Ishaq bin Mundah, năm 395 hijri.

☞ **“Masa-il Al-Iman”** của Al-Qadhi Abu Ya'la, năm 458 hijri.

☞ **“Arrad Ala Al-Jahmiyah”** của Imam Al-Hafizh Ibnu Mundah, năm 359 hijri.

☞ **“Arrad Ala Al-Jahmiyah”** của Imam Uthman bin Saeed Adda-rami, năm 280 hijri.

☞ **“Arrad Ala Al-Jahmiyah Wazzana-diqah”** của Imam Ahmad bin Hambal, năm 241 hijri.

☞ **“Arrad Ala Man Ankara Al-Harf Wassawt”** của Imam Al-Hafizh Abu Nasr Abidullah bin Sa'ad Assajazi, năm 444 hijri.

☞ **“Al-Ikhtilaf Fi Al-Lafzh Warrad Ala Al-Jahmiyah Wal-Mushbihah”** của Imam Abu Muhammad Abdullah bin Muslim bin Qutaibah Addainuri, năm 276 hijri.

☞ **“Khalq Af'al Al-Ibad Warrad Ala Al-Jamiyah Wa As-hab Atta'til”** của Imam Albukhari, năm 256 hijri.

☞ **“Mas-alah Al-Ulu Wannuzul Fi Al-Hadith”** của Al-Hafizh Abu Al-Fadhl Muhammad bin Tahir Al-Maqdasi, nhưng tên quen thuộc là Ibnu Al-Qisara-ni, năm 507 hijri.

☞ **“Al-Ulu Lil-Aliyil-Azhim Wa I-dhah Sahih Al-Akhbar Min Saqi-miha”**

☞ **“Al-Arba'in Fi Sifa-ti Rabbil-A'lamin”** của Imam Azdhabi, năm 748 hijri.

☞ **“Kitab Al'Arsh Wa Ma Ruwiya Fih”** của Al-Hafizh Muhammad bin Uthman bin Abu Shaibah Al-Abasi, năm 297 hijri.

☞ **“Ithbat Sifah Al’Ulu”** của Imam Muwaffiq Addin Ibnu Quda-mah Al-Maqdasi, năm 620 hijri.

☞ **“Al-Aqa-wil Aththiqat Fi Ta’wil Al-Asma’ Wassifat”** của Imam Zain Addin Mar’i bin Yusuf Al-karami Al-Maqdas Al-Hambaly, năm 1033 hijri.

☞ **“Kitab Al-Asma’ Wassifat”**.

☞ **“Al-Ba’th Wannushur”**.

☞ **“Khǎng Định Sự Trùng Phạt Trong Cõi Mộ”** của Imam Al-bayhaqi, năm 458 hijri.

☞ **“Attasdiq Binnazhr Ila Allah Ta’a-la Fi Al-Akhirah”** của Imam Abu Bakr Al-Ajari, năm 360 hijri.

☞ **“Al-Itiqad Al-Khalis Minash-shak Wal-Intiqad”** của Imam Ala’ Addin Ibnu Al-Itar, năm 724 hijri.

☞ **“Al-Uyun Wal-athar Fi Aqa’id Ahli Al-Athar”** của Imam Abdul-Baqi Al-Muwahali Al-Hambaly, năm 1071 hijri.

☞ **“Qatfu Aththamr Fi Bayan Aqi-dah Ahli Al-Athar”**.

☞ **“Addin Al-Khalis”** của Muhammad Siddiq Khan Al-Qanu-ji, năm 1307 hijri.

☞ **“Lawa-mi’a Al-Anwar Al-bahiyah Wa Sawa-ti’a Al-Asraar Al-Athariyah”**.

☞ **“Lawa-ih Al-Anwar Assaniyah Wa Lawa-qih Al-Afkar Assaniyah Sharh Qasi-dah Ibnu Abi Dawood Al-Ha-iyah”** của Muhammad bin Ahmad Assafa-ri-ni, năm 1188 hijri.

☞ **“Tajrid Attawhid Al-Mufid”** của Imam Ahmad bin Uday Al-Muqrizi, năm 845 hijri.

☞ Các cuốn sách của Sheik Islam Ibnu Taymiyah nói về kiến thức giáo lý rất nhiều, tiêu biểu như:

- ☐ **“Mihaaj Assunnah Annabawi”**.
- ☐ **“Dir’u Ta’a-rud Al-Aql Wannaql”**.
- ☐ **“Baghiyah Al-Murtaad Fi Arrad Ala Al-Mutafalsifah Wa Ali Al-Ilhaad”**.
- ☐ **“Iqtidha’ Assirat Al-Mustaqim Limukha-lafah Ashab Al-Jahim”**.
- ☐ **“Assa-rim Al-Maslul Ala Shatim Arrasul”**.
- ☐ **“Kitab Al-Iman”**.
- ☐ **“Arrisa-lah Attadmiriyyah”**.
- ☐ **“Qa’idah Jali-lah Fi Attwassul Wal-wasilah”**.
- ☐ **“Arrad Ala Al-Muntiqin”**.
- ☐ **“Al-Aqi-dah Al-wa-sitah”**.
- ☐ **“Al-Aqi-dah Al-Hamawiyah”**.
- ☐ **“Arrisa-lah Attas’i-niyah”**.
- ☐ **“Bayan Talbi-s Al-Jahmiyyah”**.
- ☐ **“Annabawat”**.
- ☐ **“Sharh Al-Aqi-dah Al-Asfaha-niyah”**.
- ☐ **“Sharh Hadith Annuzul”**.

□ Ngoài ra, Sheikh còn có bộ **Fatawa tổng hợp** được các học trò của mình biên soạn thành sách, và bộ Fatawa tổng hợp này được biên soạn lên đến 37 quyển.

☞ Học trò của Sheikh Ibnu Taymiyah, Ibnu Qayyim Al-Jawzi đã có nhiều cuốn sách được viết để phản hồi lại những nhóm người lệch lạc, tiêu biểu như:

□ “**Assawa’iq Al-Mursalah Ala Al-Jahmiyah Wal-Mu’attalah**”.

□ “**Ijtima’ Al-Juyush Al-Islamiyah Ala Ghazu Al-Mu’attalah Wal-Jahmiyah**”.

□ “**Al-Qasi-dah Annuniyah**”.

□ “**Shafa’ Al-Alil Fi Masa-il Al-Qadha’ Wal-Qadr Wal-Hikmah Wata’lil**”.

□ “**Tariq Al-Hijratin Wa Baab Assa’adatin**”.

Và tất cả những cuốn sách được tôi kể tên đều được đã được in ấn thành sách – Alhamdulillah, và dĩ nhiên còn rất nhiều cuốn sách giá trị khác nữa mà tôi chưa kể ra, một số đã được in ấn và một số thì vẫn còn nằm trong dự án.

Lời Kết

Đây chính là giáo lý đức tin của thế hệ đầu tiên trong cộng đồng này, và nó đích thực là giáo lý thanh khiết và lành mạnh, là con đường đúng đắn và ngay thẳng trên tuyến Qur’an

và Sunnah cũng như các câu nói của các vị Salaf, và nó cũng chính là con đường đã làm sống dậy những trái tim của thời buổi ban đầu.

Nó là giáo lý của phái Salaf Saleh, một nhóm phái thành công và được phù hộ sự thắng lợi, hay còn gọi là những người của Hadith, hoặc phái Sunnah & Jama'ah; nó cũng là giáo lý của các vị Imam của bốn trường phái lớn, là giáo lý của đại đa số học giả thông hiểu giáo lý, thông hiểu Hadith và những ai đi theo con đường của họ cho đến thời chúng ta ngày nay, và sự việc này vẫn cứ như thế cho đến ngày Tận Thế.

Do đó, chúng ta phải có nghĩa vụ quay lại với giáo lý thanh khiết này, giáo lý mà những thế hệ ngoan đạo Salaf đã chọn lọc và bám trụ, chúng ta sẽ im lặng về những gì họ im lặng, chúng ta thực hiện sự thờ phượng theo đúng những gì họ thực hiện, chúng ta phải bám sát lấy Qur'an và Sunnah của Thiên sứ ﷺ, và những gì được toàn thể Salaf đã thống nhất cũng như phải dựa theo sự suy luận đúng đắn theo cách hiểu của họ.

Thủ lĩnh những người có đức tin, Umar bin Al-Khattab رضي الله عنه nói: (Quả thật, ta biết rõ khi nào mọi người được cải thiện tốt đẹp và khi nào là lầm lạc! Nếu sự thông hiểu giáo lý đến từ người nhỏ tuổi (những người thời sau) thì người lớn tuổi (ý nói các thế hệ Sahabah) khó chấp nhận, còn khi sự thông hiểu giáo lý đến từ người lớn tuổi thì người nhỏ tuổi sẽ đi theo; thế là cả hai được hướng dẫn)⁽¹¹⁴⁾.

---

(114) Ibnu Abdul-Bar ghi lại trong “Ja-mi’a Bayan Al-Ilm” trang 247.

Thủ lĩnh những người có đức tin, Ali bin Abu Talib رضي الله عنه nói: (Các người hãy xem những người mà các người đã lấy kiến thức này; quả thật đây là tôn giáo)⁽¹¹⁵⁾.

Vị Sahabah Abdullah bin Mas'ud رضي الله عنه nói: (Nhân loại vẫn mãi còn sự tốt đẹp khi kiến thức tôn giáo được tiếp thu từ những người lão bối, nhưng khi nào họ tiếp thu từ những thế hệ trẻ thì họ sẽ bị hủy hoại)⁽¹¹⁶⁾.

Quý đạo hữu Muslim hãy biết rằng: Allah đã hướng dẫn chúng ta và ban cho chúng ta điều chân lý; người nào tìm kiếm sự hướng dẫn khác ngoài Qur'an và Sunnah cũng như khác với sự thông hiểu của các vị Salaf Saleh hoặc y bổ sung thêm một điều gì đó trong giáo lý của Allah, thì người đó chắc chắn là kẻ lầm lạc, lệch xa với con đường ngay chính, không theo con đường của những người có đức tin.

Imam Malik رضي الله عنه thường ngâm hai câu thơ với nội dung (tạm dịch):

Những điều tốt nhất trong đạo là những điều Sunnah.

Những điều xấu nhất là những điều đổi mới cải biên.

Sự thờ phượng tốt nhất là sự thờ phượng của Thiên sứ صلى الله عليه وسلم, bởi thế, tất cả mọi sự thờ phượng khác với sự thờ phượng của Người صلى الله عليه وسلم đều là điều Bid'ah, người có hành vi đó không

---

⁽¹¹⁵⁾ Al-Khateeb ghi lại trong “Al-Kifa-yah Fi Ilmi Arriwa-yah” trang 196.

⁽¹¹⁶⁾ Ibnu Abdul-Bar ghi lại trong “Ja-mi'a Bayan Al-Ilm” trang 247.

những không thể đến gần Allah, trái lại, còn trở nên xa cách với Ngài hơn.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

﴾ [سورة الجاثية : ١٨]

﴿Rồi TA đặt Ngươi (Muhammad) trên con đường luật pháp của tôn giáo. Do đó, hãy tuân thủ nó và chớ đi theo những ham muốn của những kẻ không biết gì.﴾ (Chương 45 – Al-Jathiyah, câu 18).

﴿وَمَنْ يَرْغَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ﴾ [سورة البقرة : ١٣٠]

﴿Và chỉ ai tự lừa dối bản thân mình mới bỏ tín ngưỡng của Ibrahim﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 130).

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

﴾ [سورة النساء : ١٢٥]

﴿Và ai làm tốt tôn giáo trong số những người hết lòng qui phục Allah thì người đó là người làm tốt (thuộc cấp Ihsan) và đã đi theo tín ngưỡng của Ibrahim, một tín ngưỡng chỉ tôn thờ duy nhất một mình Allah﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 125).

Và không nghi ngờ gì nữa khi nói rằng con đường duy nhất của những người Muslim là một giáo lý duy nhất, một giáo lý tinh khiết mà thế hệ tin tưởng và ngoan đạo ở thời kỳ đầu đã đi, với nó họ đã sống và hành đạo một cách trọn vẹn và ngay chính.

Lời Nói Đúng Dẫn Nhất

Quả thật chúng ta không thể cải thiện được cũng như không thể thành công trong sự nghiệp truyền giáo của chúng ta trừ phi chúng ta biết bắt đầu cái nào quan trọng nhất và cần

làm nhất. Và cái quan trọng nhất chính là giáo lý Tawhid, chúng ta phải đặt nó làm trọng tâm trong sự truyền giáo của chúng ta, chúng ta phải lấy nó là nền tảng cho giáo luật, nguyên tắc đạo đức, và cung cách hành xử của chúng ta.

Và giáo lý Tawhid đó phải được dựa trên sự chỉ đạo của Qur'an và Sunnah cũng như sự thông hiểu của thế hệ Salaf Saleh. Đó chính là con đường ngay chính, một lối đi chuẩn mực mà Allah đã ra lệnh cho chúng ta.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّلْتُكُمْ بِهِءَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾﴾ [سورة الأنعام: ١٥٣]

﴿Và quả thật đây là con đường ngay chính của Ta (Muhammad). Các ngươi hãy theo nó và chớ theo con đường nào khác sợ rằng nó sẽ đưa các ngươi lệch khỏi con đường của Ngài (Allah). Ngài chỉ thị cho các ngươi như thế để các ngươi trở thành người ngay chính sợ Allah.﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 153).

Và giáo lý của phái Salaf Saleh là con đường duy nhất sẽ cải thiện được tình trạng của cộng đồng tín đồ Muslim.

Cầu xin Allah, Đấng Tối Cao soi sáng và hướng dẫn chúng ta, những bầy tôi của Ngài theo con đường của phái Salaf Saleh, xin Ngài hãy phù hộ bầy tôi luôn là những người cùng hội cùng thuyền với họ, xin Ngài triệu tập bầy tôi cùng với họ với lá cờ của vị lãnh tụ được quyền cầu xin ân xá, Muhammad ﷺ, và xin Ngài đừng bỏ mặc bầy tôi lệch khỏi sự hướng dẫn, xin Ngài phù hộ và soi sáng cho bầy tôi luôn là

những người bề tôi ngoan đạo chung lòng vì con đường của Ngài, quả thật, Ngài là Đấng Toàn Năng trên mọi thứ và Ngài là Đấng hằng nghe và đáp lại lời nguyện cầu.

وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّم عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Và cầu xin Allah ban bằng an và phúc lành cho Nabi của chúng ta Muhammad và gia quyến của Người cũng tất cả bạn đạo của Người!!!

